ALMANAC OF REGIONS IN BULGARIA

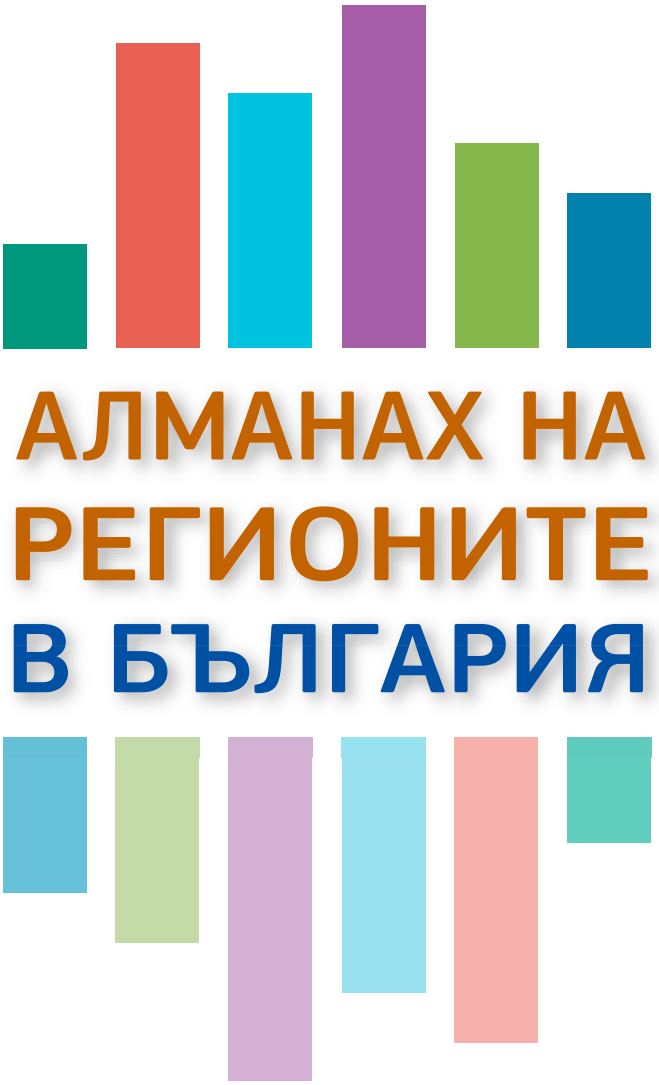
2017

Ministry of Regional Development and Public Works

АЛМАНАХ НА РЕГИОНИТЕ В БЪЛГАРИЯ

2017

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

АЛМАНАХ НА РЕГИОНИТЕ В БЪЛГАРИЯ

2017

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ
И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

София 1202

Ул. ‘Св.Св. Кирил и Методий’ № 17–19

снимки:

Официален туристически портал на България
http://www.bulgariatravel.org

Областни администрации

Агенция Стратегма ООД

издание 2017 г.

Съдържание

СЕВЕРОЗАПАДЕН РАЙОН

Географско местоположение и територия 11
Демография 12
Териториално развитие 12
Регионална икономика – състояние и тенденции 14
Образование и здравеопазване 15
Транспортна мрежа 15
Техническа инфраструктура 16
Околна среда 17
Културно–исторически и природни забележителности 17
Област Видин 18
Област Враца 20
Област Ловеч 22
Област Монтана 24
Област Плевен 26

СЕВЕРЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН

Географско местоположение и територия 31
Демография 32
Териториално развитие 32
Регионална икономика – състояние и тенденции 34
Образование и здравеопазване 35
Транспортна мрежа 35
Техническа инфраструктура 37
Околна среда 38
Културно–исторически и природни забележителности 38
Област Велико Търново 40
Област Габрово 42
Област Разград 44
Област Русе 46
Област Силистра 48

СЕВЕРОИЗТОЧЕН РАЙОН

Географско местоположение и територия 53
Демография 54
Териториално развитие 54
Регионална икономика – състояние и тенденции 56
Образование и здравеопазване 57
Транспортна мрежа 57
Техническа инфраструктура 58
Околна среда 59
Културно–исторически и природни забележителности 59
Област Варна 60
Област Добрич 62
Област Търговище 64
Област Шумен 66

ЮГОИЗТОЧЕН РАЙОН

Географско местоположение и територия 71
Демография 72
Териториално развитие 72
Регионална икономика – състояние и тенденции 74
Образование и здравеопазване 75
Транспортна мрежа 75
Техническа инфраструктура 76
Околна среда 76
Културно–исторически и природни забележителности 77
Област Бургас 78
Област Сливен 80
Област Стара Загора 82
Област Ямбол 84

ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН

Географско местоположение и територия 89
Демография 90
Териториално развитие 90
Регионална икономика – състояние и тенденции 92
Образование и здравеопазване 93
Транспортна мрежа 93
Техническа инфраструктура 94
Околна среда 94
Културно–исторически и природни забележителности 95
Област Благоевград 96
Област Кюстендил 98
Област Перник 100
Област Софийска 102
Област София 104

ЮЖЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН

Географско местоположение и територия 109
Демография 110
Териториално развитие 110
Регионална икономика – състояние и тенденции 112
Образование и здравеопазване 113
Транспортна мрежа 113
Техническа инфраструктура 114
Околна среда 115
Културно–исторически и природни забележителности 115
Област Кърджали 116
Област Пазарджик 118
Област Пловдив 120
Област Смолян 122
Област Хасково 124

Списък на съкращенията

NUTS	Класификация на териториалните единици за статистически цели в България
PPS	Паритет на покупателна способност
АР	Архитектурен резерват
БДС	Брутна добавена стойност
НАР	Национален археологически резерват
НИАР	Национален историко–археологически резерват
НСИ	Национален статистически институт
СЗР	Северозападният район
СЦР	Северният централен район
СИР	Североизточен район
ЮИР	Югоизточен район
ЮЗР	Югозападен район
ЮЦР	Южен централен район
ТРАСЕКА	абревиатура от англ. Transport Corridor Europe-Caucasus-Asia
ЮНЕСКО	Организацията на обединените нации за образование, наука и култура

Уважаеми читатели и партньори,

Създадохме този „Алманах на регионите в България“, за да ви представим чрез кратка и актуална информация състоянието на българските региони по отношение на социално-икономическото им развитие, околната среда, степента на изграденост на техническата и транспортна инфраструктура, както и потенциала на всеки регион в страната.

Визията за развитие на българските региони е да станат привлекателно място за живеене, като използват ефективно своя потенциал и създават нови работни места.

Като член на Европейския съюз България върви уверено по пътя на европейската интеграция. През последните години настъпиха видими промени във всички региони на България - значително се подобри състоянието на образователната, здравната и културната инфраструктура, изградиха се нови автомагистрали и пътища, инвестира се в интегрирано развитие на градовете и подобряването на качеството на градската среда, туристическите обекти. България стана добро място за развитие на бизнес, известна туристическа дестинация и добро място за живеене.

Същевременно българските региони са съхранили своята идентичност, културно богатство и многообразие, но и уверено преодоляват предизвикателствата пред които са изправени. Политиката, която провеждаме по отношение на регионите е да правим интегрирани стратегически инвестиции насочени към по-конкурентоспособна икономика насърчаваща иновациите, за постигане на нови работни места.

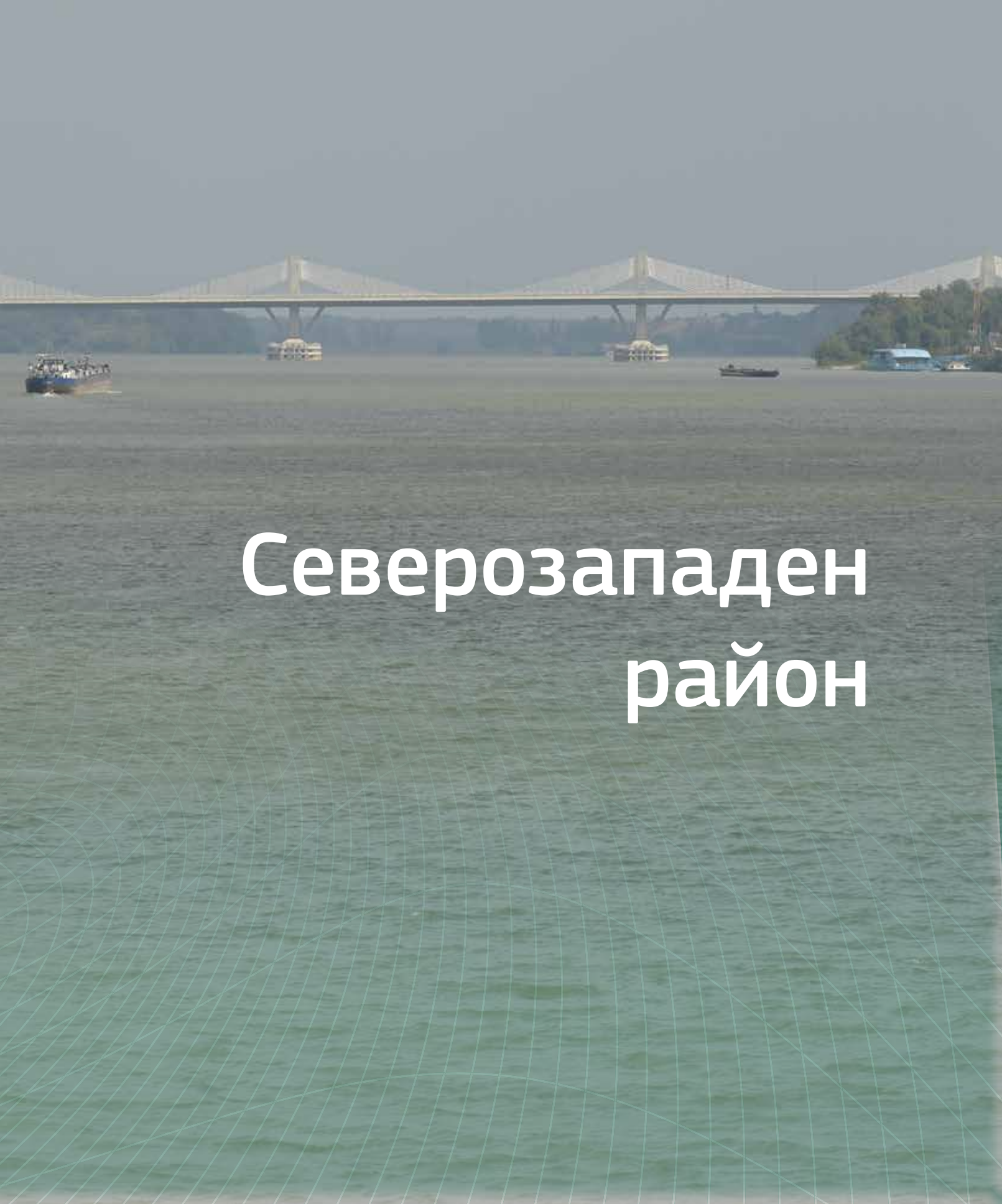
Уверен съм, че информацията в Алманаха ще ви бъде интересна и полезна, че ще откриете потенциала на българските региони и че ще харесате България още повече, защото тя е красива страна, с древна история и култура, с прекрасни природни дадености и хора.

Николай Нанков

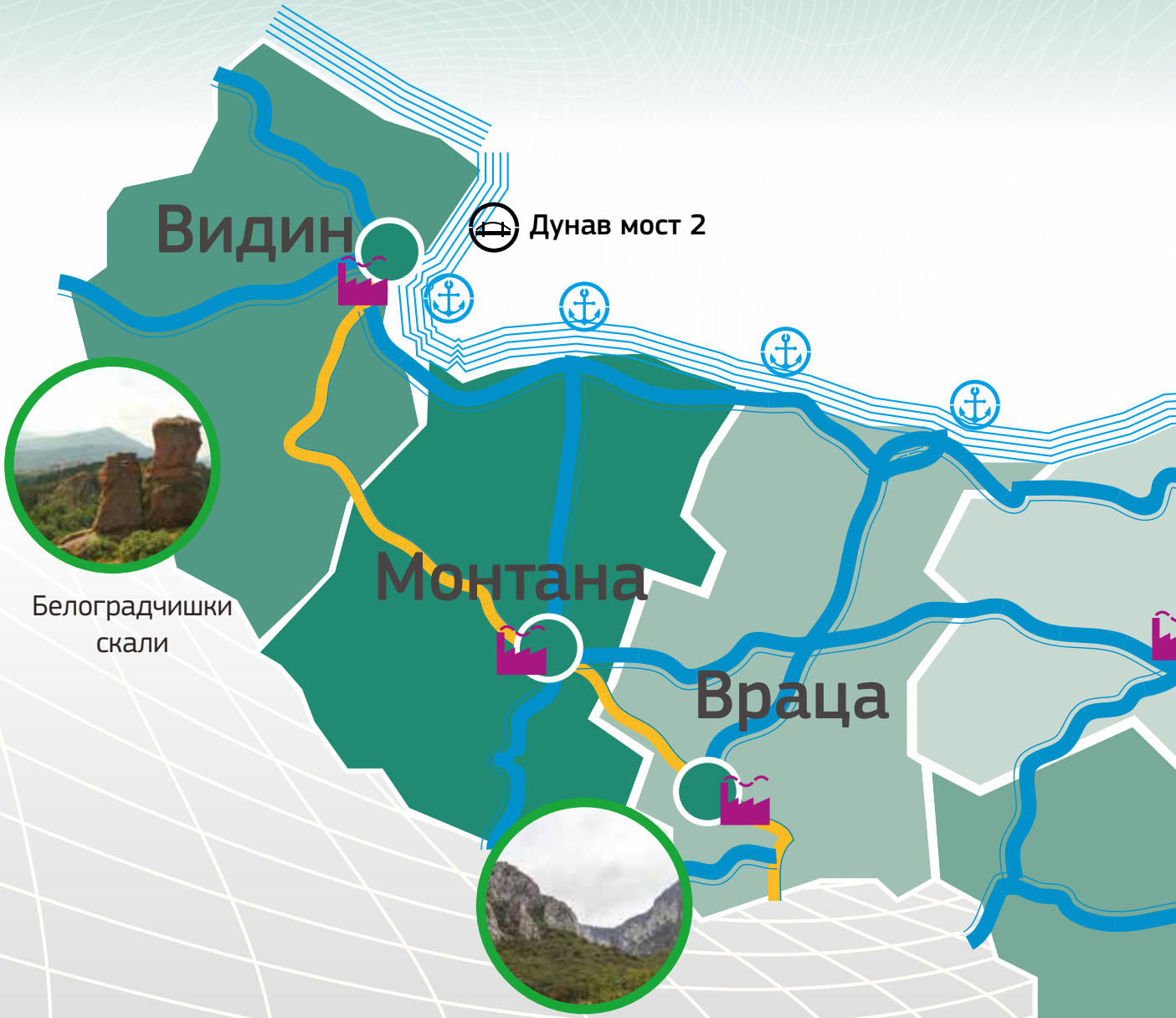
Министър на регионалното развитие и благоустройството

ДУНАВ МОСТ II ВИДИН–КАЛАФАТ

Северозападен район

Източносредиземноморски коридор (ORIENT/EAST–MED)

Транспортен коридор Рейнско–Дунавски (Rhine–Danube)

Областен център

Индустриални зони/паркове

ГЕОГРАФСКО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И ТЕРИТОРИЯ

Северозападният район (СЗР) е част от района от ниво 1, NUTS 1 “Северна и Югоизточна България”. Формира се от областите Видин, Враца, Монтана, Ловеч и Плевен (ниво NUTS 3). В района има 51 общини.

Площта на района е 19 070 км², съставляваща 17,18% от територията на страната.

Районът граничи на север с Република Румъния и на запад с Република Сърбия, на изток със Северен централен район и на юг с Южен централен и Югозападен район. Четири от петте области попадат в обхвата на Дунавския трансграничен регион.

Антична крепост “Сторгозия”

Крушунски водопади

19 070 км²
територия

769 623 жители
НСИ, 2016 г.

51 общини

5 области

Университет **Пристанище**

ДЕМОГРАФИЯ

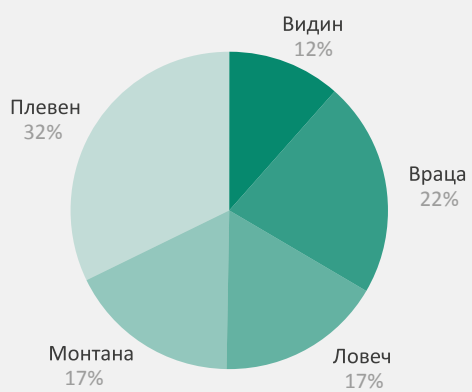
Към 31.12.2016 г. броят на населението на района е 769 623 души, съответстващи на 10,84% от общото население на страната.

Гъстотата на населението на района е 40,4 души на км², значително по–ниска от средната за страната – 66 души на км².

Най–голям е относителният дял на населението в област Плевен (32% от населението на района), а с най–малък – в област Видин (12%).

НАСЕЛЕНИЕ ПО ОБЛАСТИ

КЪМ 31.12.2016 г.

ИЗТОЧНИК НСИ

В периода между двете преброявания 2001–2011 г., населението на Северозападния район намалява със 188 010 или с 18,5%. Тази тенденция е устойчива във времето, като продължава и в периода до 2016 г., в който населението намалява с още 66 978 души (8%).

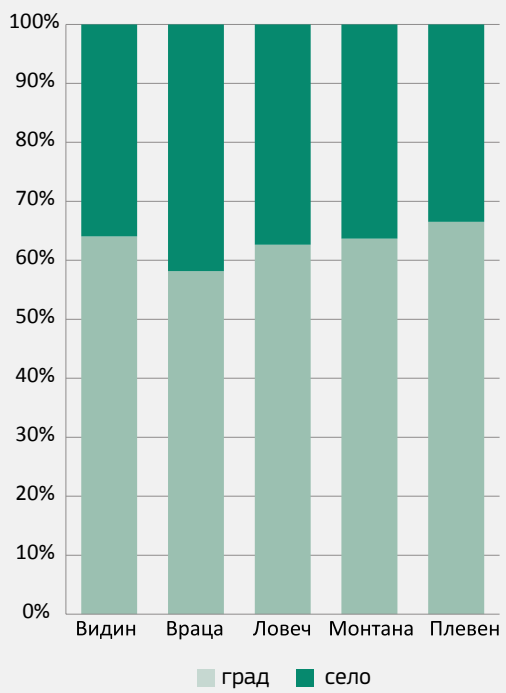
ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ

Степента на урбанизация на района е 63,25% и е по–ниска от средната стойност за страната – 73,28% към 31.12.2016 г. Градските центрове на територията на района са 45. Най–висок е делът на градското население в област Плевен.

Като основни оси на урбанизационно развитие се изявяват транспортните направления Видин – Монтана – Враца – Мездра – София и София – Мездра – Плевен – Русе. Второстепенни оси на развитие се формират по направленията Никопол – Плевен – Ловеч – Троян, Козлодуй – Враца, Лом – Монтана.

НАСЕЛЕНИЕ ПО ОБЛАСТИ И МЕСТОЖИВЕЕНЕ

КЪМ 31.12.2016 г.

ИЗТОЧНИК НСИ

Националната концепция за пространствено развитие на България за периода 2013–2025 г. създава териториална основа за осъществяване на модела на умерен полицентризъм, който да гарантира комплексното, интегралното планиране, осигуряващо хармонично единство на социално, икономическо, екологично и устройствено планиране. Концепцията определя насоките на регионалната политика и тази, свързана с пространственото планиране.

На територията на СЗР са разположени няколко от основните градски центрове на развитие – Плевен и Видин (центрове от второ ниво) и три центъра от трето ниво – Враца, Монтана и Ловеч, както и Троян, Белоградчик, Лом и Берковица, които са потенциал за преминаване към трето ниво. Като опорни центрове в периферен район са определени още десет общински центъра. За определените градски центрове за развитие (Видин, Лом, Монтана, Враца, Плевен и Ловеч) се осъществяват инвестиционни програми, финансирани от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма "Региони в растеж" 2014 – 2020.

Принадлежността на СЗР към Дунавското крайбрежие е фактор за преодоляване на негативите на периферното му положение. Реката, чрез съществуващите и потенциалните външни "вход–изходи", дава възможности за отварянето на територията към останалите европейски крайдунавски региони. Потенциалните измерения на транспортната достъпност на СЗР следва да бъдат оценявани положително от стратегическа гледна точка благодарение на това, че той се явява пресечна точка на два трансевропейски транспортни коридора – Рейнско – Дунавски (Rhine – Danube) и Източносредиземноморски (ORIENT/EAST–MED). Откриването на Дунав мост II (Видин – Калафат) значително разшири възможностите за връзка на района със съседни страни и Европа.

Предимства и възможности

Използване потенциала на крайбрежните територии на река Дунав за локализиране на нови производствени зони и дейности

Възможност за специализация на района в областта на транспортните услуги и логистиката, като се натоварят в по–висока степен пристанищата на река Дунав–Лом, Видин, Оряхово

Плодородна земя, подходяща за интензивно земеделие и биоземеделие Наличен природен потенциал и културни паметници, които са основа за развитие на туризма в района

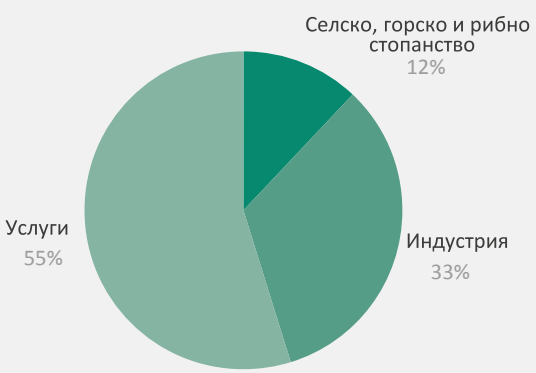
Участие на района в Дунавската стратегия на ЕС и изграждане на нови партньорства в рамките на макрорегиона в областта на образованието, иновациите, научните изследвания, околната среда

Доизграждане на автомагистрала Хемус, за засилване на вътрешната интеграция на района и подобряване на свързаността със съседните райони

РЕГИОНАЛНА ИКОНОМИКА – СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ

Най–висок дял в брутната добавена стойност (БДС), произвеждана от регионалната икономика има сектора на "Услугите" – 55%. Сектор "Индустрия" произвежда 33% от БДС в района, което е по–високо от средното за страната (27,8%). Делът на сектор "Селско стопанство" (12%) е значително по–висок от средния за страната (4,7%).

БРУТНА ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ,
ДЯЛ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ СЕКТОРИ, 2015 г.

ИЗТОЧНИК НСИ

Най–висок принос в БДС на сектор "Индустрия" има икономиката на област Враца, а за сектор "Услуги" – област Плевен.

Коефициентът на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години в района през 2016 г. достига 44,5% при 53,3% средно за страната. Коефициентът на заетост на населението на възраст 20–64 навършени години през 2016 г. е 59,1%, като остава най–нисък сред останалите райони. Коефициентът на безработица в района през 2016 г. е 10,6% – най–висок сред останалите райони, като средният за страната е 7,6%.

СЗР има сходен показател с четири от 6–те български района от ниво NUTS 2 (с изключение на Югозападния район, който е в по–благоприятно положение), по достигнатата степен на икономическо развитие е под средното равнище в ЕС. БВП на глава от населението по паритет на покупателна способност (PPS) на района за 2015 г. възлиза на 29% от средната стойност за ЕС–28.

По данни на НСИ през 2015 г. чуждестранните преки инвестиции в района нарастват до 620 млн. евро, което е с над 30% над нивата от 2007 г. Основен принос в този растеж имат инвестициите на територите на област Плевен и Ловеч.

Инвестициите в научноизследователска и развойна дейност в района нарастват двойно в периода 2007–2015 г., като през последната достигат до 0,2% от БВП, но все още остават на предпоследно място спрямо нивата на другите райони в страната

В СЗР се намират 8 индустриални зони/паркове.

Към началото на октомври 2017 г. в СЗР са договорени 1 169,2 млн. лв. или 17,5% от договорените средства по Оперативни програми. 18,3% от договорените средства са сертифицирани и изплатени.

ОБРАЗОВАНИЕ И ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

На територията на Северозападен район функционират общообразователни, специални и професионални училища и един университет – Медицински университет – Плевен. Относителният дял на рано напусналите образование и обучение (18–24 навършени години) е 27,7% и е значително по–висок от нивата в останалите райони на страната за 2016 г. Относителният дял на населението на 30–34 навършени години с висше образование е 23,5% и е по–нисък от този в останалите райони.

Северозападният район има сравнително добра изграденост на болнична мрежа. На територията на СЗР към 31.12.2015 г. функционират 39 болнични заведения с 5 676 легла.

Осигуреността с болнични легла на 100 хил. души е 737,5 б.л. и е над средната за страната – 731,26 б.л. към 31.12.2015 г.

ТРАНСПОРТНА МРЕЖА

Общата дължина на пътната мрежа в СЗР към 31.12.2016 г. е 3 427 км, като обхваща 7 км автомагистрали, 405 км пътища от I клас, 768 км пътища от II клас и 2 247 км пътища от III клас (данни НСИ).

Средната гъстота на пътищата от висок клас (автомагистрали и I–ви клас) е 0,021 км/км^2 е по–ниска от средната за страната (0,036 км/км^2). През Северозападен район преминава участък от автомагистрала "Хемус". От изключителна важност за района е и изграденият "Дунав мост II" (Видин – Калафат).

През територията на района преминава европейски транспортен коридор Източносредиземноморски (ORIENT/EAST–MED), а по северната му граница река Дунав – транспортен коридор Рейнско – Дунавски (Rhine – Danube). Необходими са усилия за подобряване на състоянието на транспортен коридор Източносредиземноморски (ORIENT/EAST–MED), предвид изграденият мост над р. Дунав при Видин.

Най–голямо значение за интегрирането на района в националната и европейска пътна мрежа имат пътищата с европейска категоризация: първокласен път Е–79 по направлението на Трансевропейския коридор Източносредиземноморски (ORIENT/EAST–MED) "Видин – Монтана – Враца – София – Кулата", първокласен път Е–772 "София – Ябланица – Севлиево – Велико Търново – Търговище – Шумен – Варна" и първокласен път Е–83 "София – Плевен – Бяла – Русе".

Железопътната мрежа има ключова роля и значение за икономическото развитие и развитието на мрежата от градски центрове в Северозападния район. Общата дължина на изградените и функциониращи ж.п. линии на територията на района към 2015 г. е 648 км, които съставляват 16,1% от ж.п. мрежата на страната.

Основните ж.п. линии обслужващи територията на Северозападния район са участъка от главните ж.п. линии София – Кулата и София – Горна Оряховица – Варна. Важна роля за развитието на района имат и второстепенните ж.п. линии Брусарци – Лом, Бойчиновци – Берковица, Ясен – Черквица, Левски – Свищов и Левски – Троян. Ж.П. линията Брусарци – Лом обслужва товарния трафик до/от пристанище Лом. От особена значимост за развитието на района е модернизирането на ж.п. направлението Видин – Мездра – София, като съставен елемент на инфраструктурата на Източносредиземноморски (ORIENT/EAST–MED) транспортен коридор.

Водният транспорт по транспортен коридор Рейнско – Дунавски (Rhine – Danube), река Дунав, се обслужва в пристанищата Видин, Лом, Оряхово, Сомовит и Никопол, като е наличен потенциал за икономиката на района. Пристанище Лом е второто по големина дунавско пристанище в България, като изградената инфраструктура осигурява най–късата директна сухоземна връзка Лом – Солун. Пристанище Видин експлоатира четири пристанищни терминала, вкл. ферибота Видин – Калафат. И двете пристанища попадат в приоритетните инфраструктурни направления на българска територия за развитието на международни комбинирани превози.

ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Данните на НСИ към 2016 г. сочат, че достъпът на домакинствата до интернет е 58,6%, при среден за страната 63,5%., като се наблюдава нарастване на индикатора спрямо 2011 г. (34.7%),

По степен на изграденост на водоснабдителна мрежа Северозападният район през 2015 г. се нарежда на четвърто място с дял на обслуженото от водоснабдителна мрежа население 99,5%, при среден показател за страната – 99,3%. Почти 60% от от населението е свързано с обществена канализация. Делът на населението, което е с режим на водоснабдяване е 3,7%, значително по–висок от средния за страната (1,7%) (данни на НСИ, 2015 г.).

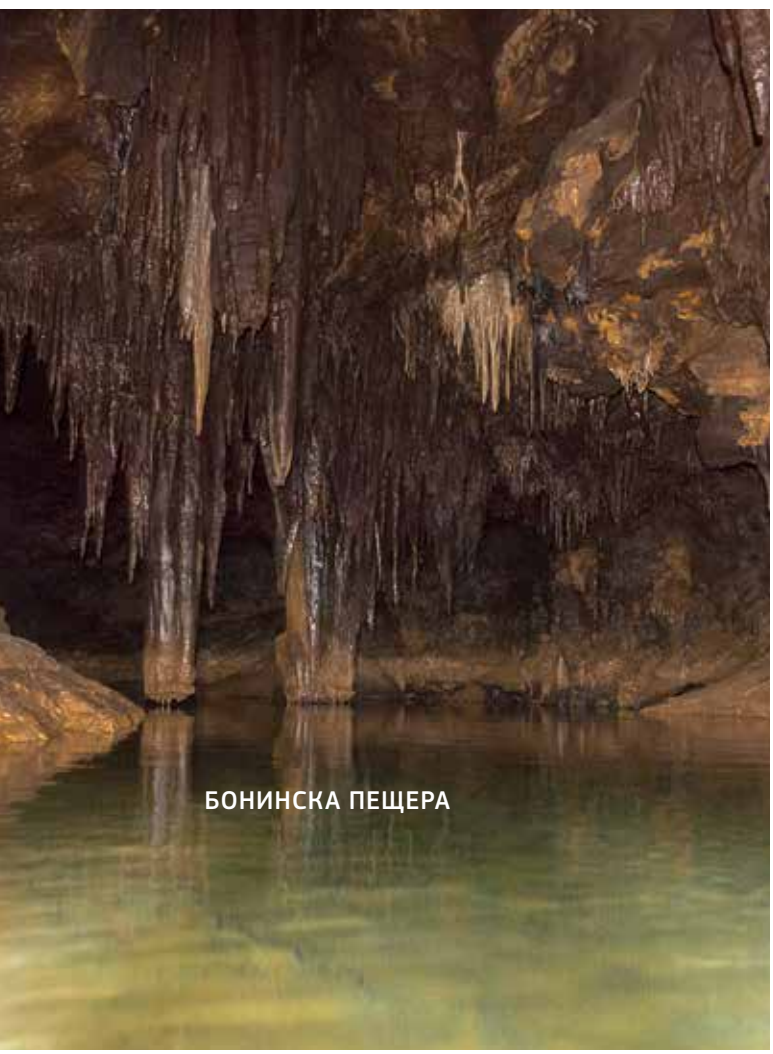
Населението на Северозападен район, свързано към селищни пречиствателни станции за отпадни води (СПСОВ) през 2015 г., е с дял 43%, при среден показател за страната 62,3%.

Системата за организирано сметосъбиране е добре развита. Относителният дял на населението, обслужено от системи за сметосъбиране в областите в СЗР е 100%.

ОКОЛНА СРЕДА

Разходите за опазване и възстановяване на околната среда в Северозападния район през 2013 г. са в общ размер на 261 751 хил. лв. и съставляват 12,5% от тези за страната. Най–големи разходи за опазване на околната среда през 2013 г. са направени в област Враца (58,63% от разходите в СЗР).

Разходите за опазване и възстановяване на околната среда на човек от населението в СЗР са в размер на 340 лв./човек към 31.12.2013 г., което е значително над средното за страната – 295,5 лв./човек.

БОНИНСКА ПЕЩЕРА

КУЛТУРНО–ИСТОРИЧЕСКИ И ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ

В Северозападен район се намират множество културно–исторически паметници с национално и международно значение. Обекти, които кандидатстват за включване в списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО са пещера Магурата, Карстовия природен резерват Враца и Белоградчишките скали.

Недвижимите културни ценности в района са многобройни, сред които се отличават: крепостта “Баба Вида”, Белоградчишката крепост, кулите на “Куртпашови” и на “Мешчиите” във Враца, средновековната крепост “Хисаря” и възрожденският квартал “Вароша” в Ловеч, възрожденските сгради в Тетевен, Троян, манастирите Клисурски, Лопушански, Чипровски, Черепишки, Троянски, Гложенски, Новоселски и др.

На територията на района има 25 музея, от които 5 регионални, 11 общински. По–значими са Кръстата казарма във Видин и музеите в Плевен: Парк–музей “Скобелев”, панорамата “Плевенска епопея 1877 г.”, мавзолей–параклис “Свети Георги”. Съхранени са традиционни местни занаяти като чипровското килимарство, троянската керамика и др.

В района попада голяма част от националния парк “Централен Балкан” с природните резервати “Царичина”, “Боатин”, “Стенето”, “Северен Джендем” и др. и едни от най–забележителните световни природни феномени – Белоградчишките скали, пещерите “Магура”, “Леденика“ и “Венец“.

Област **ВИДИН**

КРЕПОСТ БАБА ВИДА

Област Видин се намира в северозападната част на България. На север областта граничи с Република Румъния, на запад с Република Сърбия, на юг е оградена от Стара планина, а на изток граничи с област Монтана. Естествената северна граница – река Дунав, обуславя възможността за преки връзки с всички страни от Дунавския басейн.

По данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 88 867 души, а в състава ѝ влизат 11 общини: Белоградчик, Бойница, Брегово, Видин, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново село, Ружинци и Чупрене.

На територията се намира филиал на Русенския университет "Ангел Кънчев", който е акредитиран през месец май 2017 г. и официално открит на 15 септември същата година. По данни на НСИ към април 2017 г. функционират 31 училища.

Едни от най–големите работодатели в област Видин са: Кнауф България ЕООД – завод за гипсофазерни плоскости; Гипс АД – мината край с. Кошава, единственото в Югоизточна Европа подземно находище на гипс; "Ел Би Булгарикум" ЕАД – единствената държавна фирма в млекопреработвателния сектор в България, която разполага с производствена база и във Видин; Бдинтекс ЕООД и Слам Клоудинг ЕООД Енд Ко– шивашки предприятия, специализирани в производството на дамски блузи и мъжки ризи; Магура АД, Новоселска Гъмза АД, Българска лозарска компания ЕООД – изба Рупци и изба Боровица.

В град Видин функционира Индустриална зона Видин, управлявана от Национална компания "Индустриални зони".

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 85,08 млн. лв., или 7,28% от договорените средства по оперативните програми в СЗР.

Туризмът в област Видин притежава сериозен потенциал за развитие и е от съществено значение за развитието на икономиката на областта. Значими туристически обекти са: Старинна крепост “Баба Вида” – гр. Видин; Останки от римска крепост “Кастра Мартис” – гр. Кула; Белоградчишки скали и Белоградчишка крепост (природен феномен, участвал в списъка за избор на новите седем чудеса на света), Боров камък– гр. Белоградчик; Останки от антично селище “Рациария” с. Арчар, община Димово; “Раковишки манастир”; “Изворски манастир”; Скален манастир в местността “Албутин” – с. Градец, общ. Видин и др. В областта има множество защитени местности и природни забележителности, които са предпоставка за развитие на еко туризъм. На територията на областта се намира единственият биосферен резерват “Чупрене”, има и много пещери, една от които е пещера “Магурата” – с номинация за включването на скалните рисунки от пещерата в Списъка на световното наследство на ЮНЕСКО.

Предимства и възможности

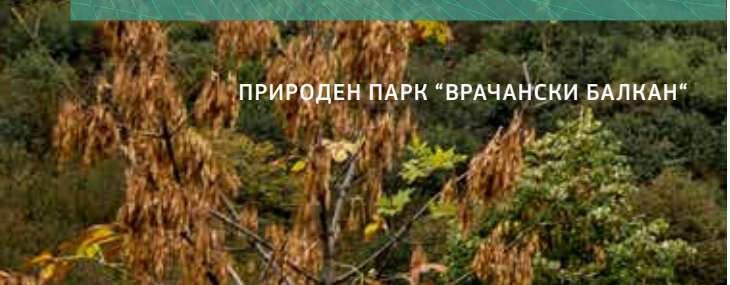
- Дунав мост II Видин – Калафат и развитата съпътстваща инфраструктура осигуряват възможности за развитие на региона
- Развита пристанищна мрежа
- Наличност на природни ресурси –гипс, мрамор, минерални извори и др.
- Създадени добри трансгранични връзки със съседни региони от Република Сърбия и Република Румъния
- Благоприятни агро–климатични условия и плодородна земеделска земя
- Чиста околна среда и възможност за екологично земеделие

БЕЛОГРАДЧИШКИ СКАЛИ

Област ВРАЦА

ПРИРОДЕН ПАРК "ВРАЧАНСКИ БАЛКАН"

Област Враца е разположена в Северозападната част на Република България. На север областта има международна граница с окръг Долж, Република Румъния, на запад граничи с област Монтана, на юг със Област Софийска, на изток с областите Ловеч и Плевен.

По данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 168 727 души и се състои от 10 общини: Бороване, Бяла Слатина, Враца, Козлодуй, Криводол, Мездра, Мизия, Оряхово, Роман и Хайредин.

В град Враца има Педагогически колеж към Великотърновския университет "Св. св. Кирил и Методий" и филиал на Медицински университет, София. По данни на НСИ към април 2017 г. функционират 61 училища.

Основните икономически сектори в област Враца са производство на електроенергия, машиностроене, ремонт на автомобили и мотоциклети, хранително–вкусова промишленост, текстилна и шивашка промишленост, производство на мебели, търговия, услуги, хотелиерство и ресторантьорство, строителство, селско, горско и рибно стопанство. На територията на областта се намира най–голямата централа за производство на електроенергия на Балканския полуостров – "АЕЦ Козлодуй" ЕАД, единствената атомна централа в България. Сектор "Преработваща промишленост" в област Враца е представен от: производство на машини и оборудване, метало–обработка, мебелна и лека промишленост, текстил и облекло, хранителни продукти (хлебопроизводство, сладкарство, месопреработване, млекопреработване), и други. По–големи фирми в областта са "Атоменергостройпрогрес" ЕАД, "Атоменергоремонт" ЕАД, "Енергоремонт – Козлодуй" ЕООД в състава на "Енергоремонт Холдинг" АД, "Интерприборсервиз" ООД, "Енергомонтаж – АЕК" АД, "Заводски строежи–Козлодуй" АД, "ГБС Енергостроймонтаж", "Стромет" ООД, "Комос" ООД, "Мистрал ТСС" СД, СД "Регияна" "Хидростройкомплект 97" АД, "Строител – Криводол" и "Мебел – Криводол" АД.

В област Враца има една Индустриална зона, намираща се в гр. Враца.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 288,1 млн. лв., или 24,65% от договорените средства по Оперативни програми в СЗР.

Регионален исторически музей – Враца пази разнообразие от находки и експонати от античността и средновековието: най–известната находка на музея е тракийското Рогозенско съкровище и находките от Могиланската могила (в центъра на Враца) – Златният венец и златните обици са едни от шедьоврите на античното златарство. Уникалният сребърен наколенник с позлата носи белезите на тракийското декоративно изкуство. Към колекцията са включени и множество златни и сребърни апликации.

Пещерата Леденика е разположена на 16 км от град Враца, на територията на природен парк "Врачански Балкан". Пещерата се намира на 830 м надморска височина в Северозападния – Стрешерски дял на Врачанската планина. Туристическата обиколка на пещерата трае час, а маршрутът обхваща 350 м от пещерните галерии. В "Голямата концертна зала" на пещерата всяка година по време на "Ботевите дни" се провежда концерт.

На територията на Природен парк "Врачански балкан" са изградени различни маршрути и екопътеки, които дават възможност за познавателен туризъм. Любителите на екстремни спортове имат възможността да практикуват делтапланеризъм и парапланеризъм в района на връх "Околчица".

Предимства и възможности

Благоприятно географско местоположение, преминаващи важни пътни, железопътни и водни транспортни коридори с национално и международно значение – Транспортен коридор Ориент/Източно-средиземноморски и Рейнско–Дунавски транспортен коридор

Фериботен комплекс "Оряхово" на р. Дунав

Природно разнообразие, богатство от защитени територии с уникална флора и фауна, съхранени гори и екосистеми и богато културно–историческо наследство

Подходящи природни условия за развитие на биоземеделие и производство на екологично чисти продукти и висока степен на използваемост на земеделските земи

Област ЛОВЕЧ

ПОКРИТ МОСТ НАД Р. ОСЪМ НА КОЛЮ ФИЧЕТО

Област Ловеч граничи с областите Плевен, Велико Търново, Габрово, Пловдив, Софийска и Враца.

По данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 129 222 души, а в състава й влизат 8 общини – Априлци, Летница, Ловеч, Луковит, Тетевен, Троян, Угърчин и Ябланица.

В град Ловеч се намира Технически колеж към Техническия университет, Габрово. По данни на НСИ към април 2017 г. в областта функционират 47 училища.

Благоприятните географски и климатични условия и наличието на разнообразни природни ресурси са в основата на развитието на селското и горското стопанство в региона. В област Ловеч работят десетки мебелни компании. В Златна Панега се намира един от големите циментови заводи в България. На територията на област Ловеч е развита и фармацевтичната промишленост и производството на хранителни продукти и напитки. Сред най–големите фирми в областта са “Сталид“ ЕООД, “Арте италиана“ ООД, “Титан Златна Панега цимент”, “Софарма“ АД и др.

В областта има 2 индустриални зони: Индустриален парк Летница в гр. Летница и Индустриален парк – Троян в гр. Троян.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 97,5 млн. лв., или 8,35% от договорените средства по Оперативни програми в СЗР.

На територията на област Ловеч се намират множество културно–исторически и природни забележителности.

Троянският манастир “Успение Богородично“ е ставропигален и е трети по големина в България, разположен живописно на брега на река Черни Осъм до село Орешак, на 10 км от град Троян. Смята се, че е основан около 1600 г. от игумен Калистрат.

Кварталът Вароша е старата част на гр. Ловеч. В него посетителите могат да видят сгради със съхранена самобитна народна архитектура от епохата на Възраждането.

Хълмът Хисарлъка се намира точно над квартала Вароша на гр. Ловеч. Там посетителите могат да видят останки от величествената средновековна българска крепост (архитектурно–исторически резерват) от втората половина на деветнадесети век. Там се намира и 14–метров паметник на Апостола на свободата – Васил Левски.

Забележителният покрит мост на Колю Фичето е построен в периода 1872–1874 г. и е единственият по рода си на Балканския полуостров. Той е пешеходен и с дюкяни от двете страни. Построен е с 6 отвора, чиито основи са зидани с едри дялани и плочести камъни и специален варов разтвор.

В област Ловеч се намира по–голямата част от територията на Национален парк "Централен Балкан". Паркът опазва уникални, саморегулиращи се планински екосистеми и е със специфично видово разнообразие.

Най–значимите природни забележителности на територията на област Ловеч са: Видимско пръскало – намира се южно от квартал Видима на гр. Априлци и представлява 80–метров водопад на река Пръскалска; Деветашка пещера – една от най–големите пещери в страната. Намира се в Деветашкото карстово плато и е с дължина 2440 метра и обща площ 20 400 м²; Природна забележителност "Маарата" и Крушунските водопади, край с. Крушуна; Пещера "Съева дупка", до село Брестница е обявена за национален туристически обект. Неповторимите пещерни образувания – сталактити, сталагмити и сталактони, я превръщат в истински подземен дворец; Карлуковско карстово плато – уникални скални образувания, които се намират в околностите на гр. Луковит, заедно с красивия каньон на р. Златна Панега. В района са проучени общо 240 пещери, които са обект на изследване на Българската федерация по спелеология и световната спелеоложка общност.

Предимства и възможности

Развита пътна, водоснабдителна, електроенергийна и газопреносна мрежа

Множество малки и средни предприятия в традиционни производства

Традиции в дървопреработване, мебелно производство, металообработване, фармацевтична, шивашка и преработваща промишленост, електротехника

Наличие на защитени територии и природни забележителности с национално и международно значение

ПАРК МААРАТА "КРУШУНСКИ ВОДОПАДИ"

Област МОНТАНА

ПАРК "СВЕТИ ДУХ"

Северна граница на област Монтана е река Дунав, която е и държавна граница с Република Румъния. На югозапад областта граничи с Република Сърбия, а в южна посока са разположени северните склонове на Стара планина. Съседна област в западна посока е Видин, в източна – област Враца и на юг – област Софийска.

По данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 134 669 души, а в състава и влизат 11 общини – Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Вълчедръм, Вършец, Георги Дамяново, Лом, Медковец, Монтана, Чипровци, Якимово. По данни на НСИ към април 2017 г. функционират 51 училища.

Икономическата структура на общината включва индустрията като водещ сектор в преработвателната промишленост, която е представена от всички отрасли. Отрасъл "Металолеене и производство на метални изделия, машини и оборудване" е традиционно силен и водещ в структурата на промишлеността. Предприятието "Берг Монтана Фитинги" ООД е най–голямата испанска инвестиция в България. Фирмата е водещ работодател в Монтана с персонал над 600 човека и произвежда галванизирани и чугунени тръбни фитинги за износ в страните от Европейския съюз. На 800 м от гр. Монтана се намира Технологичен парк Монтана, специализиран в производство, съхранение и преработка на селскостопанска продукция; хранително–вкусова промишленост; поддръжка, съхранение и ремонта на селскостопанска техника.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 178,8 млн. лв., или 15,29% от договорените средства по Оперативни програми в СЗР.

През античността регионът е бил населяван от тракийското племе "трибали". След като става част от територията на Източната Римска империя, в района възникват поселищата Монтанензиум (Монтана), Алмус (Лом) и Медека (Вършец), по–късно се заселват славяни и българи. Съвременната култура на областта е съхранила силното влияние на различните епохи.

За първи път в българската история и език думата "читалище" се появява в Лом в светското училище на учителя възрожденец и патриот Кръстъо Пишурка през 1848 г.. Народно читалище "Постоянство" – едно от първите в България, е създадено през 1856 г. от даскал Кръстьо Пишурка. Читалището ражда и първия български театър през 1856 г. Първата играна пиеса е "Многострадална Геновева". Кръстьо Пишурка става родоначалник и създател на първия български театър – пръв режисьор, постановчик, сценарист и артист. Любителският театър е донесъл много награди от фестивали и прегледи, а Ломският оперетен театър е награждаван с орден "Кирил и Методий"– първа степен. Записът на юбилейния спектакъл на "Веселата вдовица" по случай 75–годишнината на оперетния театър намери място в "Златният фонд" на Българското национално радио. Библиотеката при НЧ "Постоянство" – гр. Лом е създадена през 1848 г. към училището, където е учител Кръстьо Пишурка.

Едни от най–атрактивните места за алтернативни форми на туризъм в област Монтана са високият 18 метра Чипровски водопад, който се намира непосредствено да град Чипровци на около час и половина ходене пеш по маршрута на екопътека "Дамяница", природните забележителности "Дуршин водопад" и "Водния скок" в община Георги Дамяново, както и намиращото се в с. Дълги дел място за отдих "Младенин вир", както и минералните извори в гр. Вършец.

В културния календар на страната град Берковица се е наложил с международните форуми "Лачени обувки" – фестивал на детската песен и творчество, "Беркстоk"– рокфестивал, "Беркфест" – фестивал на любителското кино, "Ашиклар пее и танцува" – фолклорен фестивал, "Празник на Берковския Балкан" и "Празник на малината" – туристически събори с емблематично послание. Стогодишна е традицията на театралния колектив при читалище "Христо Ботев" в град Вършец, а самодейците от читалище "Пробуда" вече 75 г. съхраняват и развиват фолклорните традиции на своя край.

Предимства и възможности

Важно предимство на областта е стратегическото й местоположение. През територията на областта минават два от европейските транспортни коридори – коридор Ориент/Източно–Средиземноморски (път Е 79) Видин–Монтана–Враца–София–Кулата и коридор Рейнско–Дунавски (по крайбрежието на река Дунав). Пристанище Лом е второто по големина дунавско пристанище в България, като изградената инфраструктура до него осигурява най–късата директна сухоземна връзка (чрез второкласен път II–81 през Старопланинския проход Петрохан), свързващ пристанище Лом с пристанище Солун. Наличието на качествен и ефективно използван поземлен ресурс и чистата околна среда осигуряват възможност за развитие на земеделието

Област ПЛЕВЕН

ГРАД ПЛЕВЕН, ЦЕНТРАЛЕН ПЛОЩАД

Област Плевен е разположена в централната част на Северна България и в източната част на Северозападния район. На север опира до р. Дунав, на изток граничи с област Велико Търново, на юг – с област Ловеч и на запад – с област Враца.

По данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 248 138 души, а в състава ѝ влизат 11 общини – Белене, Гулянци, Долна Митрополия, Долни Дъбник, Искър, Левски, Кнежа, Никопол, Плевен, Пордим и Червен бряг.

В областта се намират Медицински университет в град Плевен и факултет "Авиационен" в гр. Долна Митрополия, филиал на военен университет "В. Левски" – гр. Велико Търново. В град Плевен функционира и Педагогически колеж към Великотърновския университет "Св. св. Кирил и Методий". По данни на НСИ към април 2017 г. функционират 87 училища.

Структуроопределящи отрасли за област Плевен са хранително–вкусовата промишленост, производства на тютюневи изделия, текстил и шивашка промишленост, машиностроенето, производството на хартия, промишлеността за строителни материали. Водещо място в икономиката на област Плевен имат общините Плевен, Белене, Червен бряг и Левски. По–големите фирми в областта са: Фирма Каменчов, занимаваща се с производството на машини за производство на пластмасови изделия, Милкана ООД (дограма), Лайфмедика ЕООД и фирма "Плам Пласт 2016" ЕООД.

Индустриалните зони в района са три: Индустриална зона – Долна Митрополия, Индустриална зона – Плевен, в непосредствена близост до ж.п. гара Плевен; Индустриална зона Телиш.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 474,5 млн. лв., или 40,58% от договорените средства по Оперативни програми в СЗР.

Област Плевен притежава богато културно и историческо наследство. Северните територии на област Плевен са представители на Долнодунавската граница на Рим (Limes Romanus). Освен крайдунавския град, в област Плевен се открояват и античните крепости Сторгозия /част от парка Кайлъка, гр. Плевен/ и Античният римски кастел "Димум" /римска крепост–митница на брега на река Дунав в гр. Белене/. Обектът е обявен за недвижима културна ценност с категория "национално значение". Най–забележителното наследство от средновековната епоха е съхранено в град Никопол.

Панорамата "Плевенска епопея 1877 г." е изградена на самото бойно поле по повод 100–годишнината от освобождението на Плевен.

Плевенският край е богат на геоложки феномени. Парк "Кайлъка" е разположен само на 6 км южно от Плевен, в живописния пролом на река Тученица и заема площ от 10 000 декара. Той е обграден от високи отвесни скали и е дом на богата флора и фауна. В "Кайлъка" обитават многобройни представители на флората и фауната, някои от които са редки и застрашени видове. Това важи с особена сила за определени видове растения, а също така за доста птици и бозайници, част от които са включени в Червената книга на България.

Реселешките кукли представляват впечатляващи скални фигури, разнообразни и интересни по своите форми. Намират се около село Реселец в Карлуковския карстов район, изграден от дебели варовици.

Предимства и възможности

Добро транспортно–географско положение, осигуряващо условия за сътрудничество (вкл. и трансгранично) със съседните териториални общности

Наличие на поземлени ресурси с високи агро–биологични качества

Богато биологично разнообразие по поречието на реките – р. Дунав, р. Искър, р. Осъм и р. Вит

Развита транспортно–комуникационна инфраструктура, осигуряваща условия за връзки между отделните общини и на областта със съседните области

Излаз на международен воден път чрез р. Дунав

ДУНАВ МОСТ I РУСЕ – ГЮРГЕВО

Северен централен район

Ивановски
скални църкви

Дунав мост 1

Русе

Разград

Свещарска
гробница

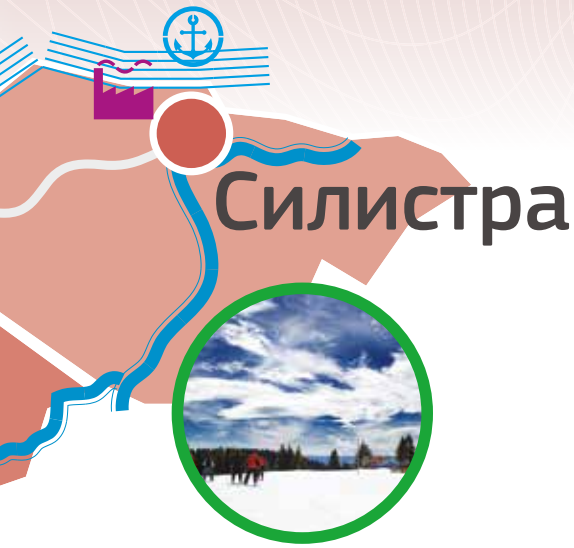
Велико
Търново

Габрово

Вековните букови гори
в НП Централен Балкан

Транспортен коридор Рейнско–Дунавски (Rhine–Danube)	Областен център	Индустриални зони/паркове	Университет

Природен резерват „Сребърна“

ГЕОГРАФСКО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И ТЕРИТОРИЯ

Северният централен район (СЦР) е част от района от ниво 1 (NUTS 1) “Северна и Югоизточна България”. Формира се от областите Велико Търново, Габрово, Разград, Русе и Силистра. Районът обхваща 36 общини.

Площта на района е 14 974 км², съставляваща 13,49% от територията на страната.

Районът граничи на север с Република Румъния чрез бреговете на река Дунав, на изток със Североизточния район, на юг с Югоизточния район и на запад със Северозападния район. Районът е интегрална част от българското национално пространство и региона на Долен Дунав. Три от петте области попадат в обхвата на Дунавския трансграничен регион.

14 974.0 км²
територия

805 441 жители
НСИ, 2016 г.

36 общини

5 области

Летище	Пристанище

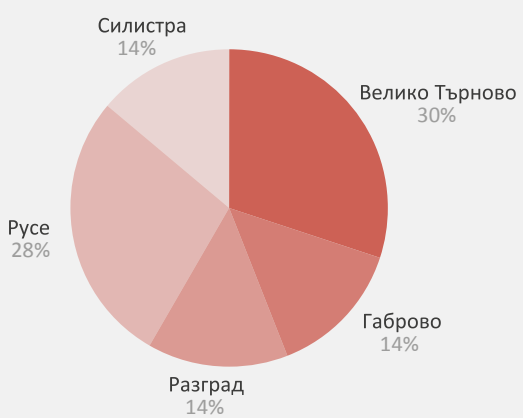
ДЕМОГРАФИЯ

Към 31.12.2016 г. броят на населението на района е 805 441 души, съответстващи на 11,34% от общото население на страната.

Средната гъстота на населението в Северния централен район е 53,79 души на км² и е по–ниска от средната стойност за страната – 63,98 души на км².

Най–голям е относителният дял на населението в област Велико Търново (30,08% от населението на СЦР), а най–малък – в област Силистра (13,9%).

НАСЕЛЕНИЕ ПО ОБЛАСТИ
КЪМ 31.12.2016 г.

ИЗТОЧНИК НСИ

В периода между двете преброявания 2001–2011 г., населението на Северния централен район намалява с 132 999 души или с 13,5%. Тази тенденция е устойчива във времето, като продължава и в периода до 2016 г., в който населението намалява с още 48 027 души (5,6%).

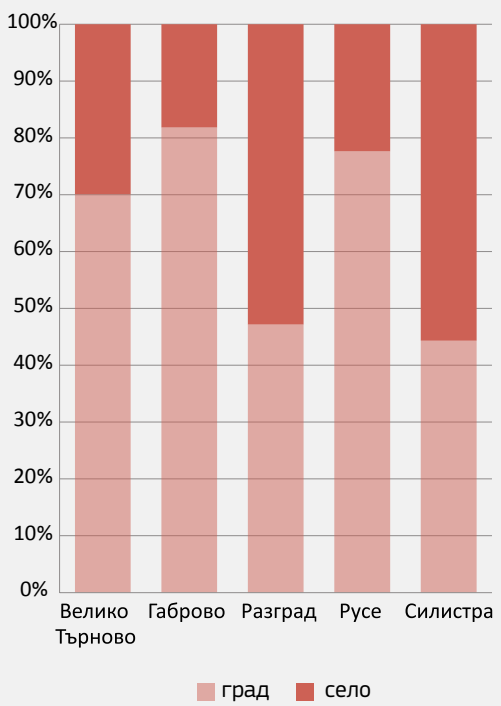
ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ

Степента на урбанизация на района е 66,96% и е по–ниска от средната стойност за страната – 73,28% към 31.12.2016 г.

Най–висок е дела на градското население в областите Русе и Габрово.

Националната концепция за пространствено развитие на България за периода 2013–2025 г. създава териториална основа за осъществяване на модела на умерен полицентризъм, който да гарантира комплексното, интегралното планиране, осигуряващо хармонично единство на социално, икономическо, екологично и устрой-

НАСЕЛЕНИЕ ПО ОБЛАСТИ И МЕСТОЖИВЕЕНЕ
КЪМ 31.12.2016 г.

ИЗТОЧНИК НСИ

ствено планиране. Концепцията определя насоките на регионалната политика и тази, свързана с пространственото планиране.

На територията на СЦР са разположени няколко от основните градски центрове на развитие – Русе и Велико Търново (центрове от второ ниво) и пет центъра от трето ниво – Габрово, Разград, Силистра, Горна Оряховица и Свищов. Севлиево е определен като център от четвърто ниво от значение за развитието на района. Като опорен център в периферен район е определен Тутракан. За определените градски центрове за развитие се осъществяват инвестиционни програми, финансирани от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма "Региони в растеж" 2014 – 2020.

Районът има три категорично изразени направления за развитие от европейско значение – това са Транспортен коридор Ориент/Източносредиземноморски, Рейнско – Дунавски транспортен коридор, както и частта от международната транспортна ос ТРАСЕКА – направлението Русе – Варна (връзката Дунав – Черно море на българска територия). В допълнение на силно изявените транспортни връзки по трите основни направления на развитие, ясно се очертават туристически зони и маршрути, които са съществен потенциал за бъдещо развитие на разнообразни форми на туризъм.

По направление на Рейнско–Дунавски транспортен коридор планът за действие по Дунавската стратегия предвижда изграждането на дунавския панорамен път и дунавската велоалея, около които се структурират множество обекти на туризма, които предлагат нови възможности за специфична ориентация в развитието на крайдунавските общини. Направлението Русе – Варна преминава през територии богати на исторически паметници от времето на Първата българска държава с потенциал за формиране на зона за културен туризъм, обогатяваща добре развития морски туризъм по северното черноморско крайбрежие. Трите транспортни и туристически направления се пресичат в Русе – най–големият град на района, който заедно с Гюргево образуват най–голямата градска агломерация по Долен Дунав в непосредствена близост до Букурещ. Тези факти определят Русе като център от национално значение с много добър потенциал за бъдещо развитие. Връзката със скоростен път от Букурещ през Гюргево – Русе до Велико Търново и от там през Габрово, тунел под "Шипка", Казанлък, Стара Загора до магистрала "Тракия" и магистрала "Марица" е важен национален приоритет за изграждане през следващия планов период до 2020 г.

Предимства и възможности

Добри перспективи за трансгранично опериране в Еврорегион Русе – Гюргево и обвързване с гр. Букурещ

Доизграждане на автомагистрала "Хемус" и скоростен път Русе – Маказа в прогнозния период, което ще допринесе за подобряване на свързаността в региона и със съседните райони и по този начин ще се постигне позитивен ефект върху икономическата активност в СЦР

Възможност за изграждане на още един мост при гр.Русе над р. Дунав, което ще стимулира общото икономическо развитие на района и трансграничното сътрудничество

РЕГИОНАЛНА ИКОНОМИКА – СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ

Най–висок дял в брутната добавена стойност (БДС), произвеждана от регионалната икономика има сектора на услугите. Сектор "Индустрия" произвежда една трета от БДС в района, което е по–високо от средното за страната (27,8%). Делът на сектор "Селско стопанство" е значително по–висок от средния за страната (4,7%).

Най–висок принос в БДС на сектор "Индустрия" имат икономиките на област Русе, Велико Търново и Габрово, а на сектор "Услуги" – области Русе и Велико Търново.

Коефициентът на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години в района е със стойности трайно под средното за страната, като през 2016 г. достига 51 при 53,3 средно за страната. Коефициентът на заетост на населението на възраст 20–64 навършени години през 2016 г. е 65,4%. Коефициентът на безработица в района регистрира намаление спрямо достигнатите най–високи стойности през 2011 – 2013 г. и през 2016 г. е 9,3% при средно за страната 7,6%.

Северният централен район, който има сходен показател с четири от 6–те български района от ниво NUTS 2 (с изключение на Югозападния район, който е в по–благоприятно положение), по достигнатата степен на икономическо развитие е под средното равнище в ЕС. БВП на глава от населението по паритет на покупателна способност (PPS) на района за 2015 г. възлиза на 33% от средната стойност за ЕС–28.

По данни на НСИ през 2015 г. чуждестранните преки инвестиции в района нарастват близо до 900 млн. евро, което е двойно спрямо нивата от 2007 г. Основен принос в този растеж имат инвестициите на територите на област Русе и Габрово.

Инвестициите в научноизследователска и развойна дейност в района също нарастват над седем пъти в периода 2007 – 2015 г., като през последната достигат до 0,53% от БВП и нареждат района на трето място след ЮЗР и СЗР.

В СЦР функционират 8 Индустриални зони и бизнес паркове.

Към началото на октомври 2017 г. в СЦР са договорени 451,4 млн. лв. или 6,7% от договорените средства по Оперативни програми. 29,1% от договорените средства са сертифицирани и изплатени.

БРУТНА ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ,
ДЯЛ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ СЕКТОРИ, 2015 г.

ИЗТОЧНИК НСИ

ОБРАЗОВАНИЕ И ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Системата на образованието и мрежата от образователни институции на територията на Северния централен район са относително добре развити. На територията му развиват дейност 5 университета и специализирани висши училища.

Относителният дял на рано напусналите образование и обучение (18–24 навършени години) е 14% и е по–нисък от средния за страната за 2016 г. Относителният дял на населението на 30–34 навършени години с висше образование е 33,4% и е по–висок от средния за страната през 2016 г. По този показател СЦР е на второ място, след ЮЗР (47,2%).

Системата на здравеопазването в СЦР е добре изградена, с развита мрежа от здравни заведения. На територията на района през 2015 г. функционират 34 болнични заведения с 5 347 легла. Осигуреността с болнични легла на 100 хил. души е 663,86 б.л. и е под средната за страната – 731,26 б.л. към 31.12.2015 г.

ТРАНСПОРТНА МРЕЖА

В района са развити всички видове транспорт – автомобилен, железопътен, воден и въздушен. През територията му преминават Транспортен коридор Ориент/Източносредиземноморски и Рейнско – Дунавски транспортен коридор.

Общата дължина на пътната мрежа в района е 6 247 км, като 2 965 км от тях са пътища от Републиканската пътна мрежа (РПМ), а останалите 3 281 км са общински пътища. Гъстотата на функциониращите пътища от РПМ в СЦР е 0,198 км/км^2 и е най–висока в сравнение с останалите региони и средната за страната (0,196 км/км^2) към 31.12.2015 г. Средната гъстота на пътищата от висок клас (автомагистрали и I–ви клас) е 0,031 км/км^2 е малко по ниска от средната за страната (0,036 км/км^2). На територията на СЦР няма изградени участъци от автомагистрали, но се предвижда в дългосрочен план изграждането на общо 80 км от автомагистрала “Хемус” в участък “Граница със Северозападен район (с област Ловеч) – граница със Североизточен район (с област Търговище)”. Очаква се изграждането на автомагистрала “Хемус“ да изиграе ключова роля за икономическото развитие на района. Един от най–значимите транспортни обекти в района, както и на национално ниво е “Дунав мост 1“, Русе, който е една от двете сухопътни връзки на страната с Република Румъния.

През Северния централен район преминават участъци от някои първокласни пътища – I–5 (E–85) Русе – Бяла – Велико Търново – Габрово – Стара Загора – Кърджали – прохода “Маказа” – Александруполис, I–2 (E–70) Русе – Разград – Варна, I–3 (E–83) София – Плевен – Бяла и E–772 Ябланица – Велико Търново – Шумен – Варна.

Железопътната мрежа има ключова роля и значение за икономическото развитие и развитието на мрежата от градски центрове в Северния централен район. Общата дължина на изградените и функциониращи ж.п. линии на територията на района към 31.12.2015 г. е 627 км, които съставляват 15,60% от ж.п. мрежата на страната. Гъстотата на ж.п. мрежата на района – 41,87 км/1000 км^2 е по–висока от средната за страната (39,40 км/1000 км^2) към 31.12.2015 г., с което районът се нарежда на второ място, след ЮЗР. Основните ж.п. линии, обслужващи територията на Северния централен район са София – Горна Оряховица – Варна, Русе – Горна Оряховица – Дъбово – Димитровград и Русе – Варна. Железопътната линия Русе – Варна има важна роля за функционирането на националната транспортна система, тъй като осъществява връзка между Рейнско – Дунавски транспортен коридор и Транспортен коридор Ориент/Източносредиземноморски. Чрез Дунав мост 1 се осъществява връзка с ж.п. мрежата на Република Румъния, с което се създават условия за интермодални превози в посока север–юг и в посока изток–запад по направление Варна – Русе към Централната и Западната част на Европейския съюз.

В процес на изпълнение е проект за техническа помощ за изграждане е интермодален терминал в град Русе, финансиран с подкрепата на Европейския фонд за регионално развитие. Проектът има голямо стратегическо и икономическо значение в регионален, национален и общо европейски аспект. Основната цел при реализирането на проекта е да се постигне подобряване на интермодалността в югоизточния регион на Европейския съюз, чрез създаване на условия за оптимално взаимодействие и интеграция на различните видове транспорт.

Северният централен район е добре обслужен с воден транспорт. Северната граница на района и на страната се слива с река Дунав – единствената плавателна река в България и единственият вътрешен воден път в страната. Водният път на река Дунав е част от Рейнско–Дунавски транспортен коридор, който има важна роля за интеграцията на регионите от Източна Европа в единния пазар на Европейския съюз. На територията на района функционират няколко пристанища с национално и международно значение – Русе, Свищов, Тутракан и Силистра. Най–голямото българско речно пристанище е Русе, което е разположено на важния комбиниран кръстопът на Транспортен коридор Ориент/Източносредиземноморски и Рейнско – Дунавски транспортен коридор и е важен мултимодален център.

На територията на района има две летища: летище Горна Оряховица и летище Русе (което не функционира) и 8 летателни площадки. Летище Горна Оряховица е международно и се използва за чартърни, товарни и пътнически полети, за внос и износ на селскостопанска и промишлена продукция от и за България, Европа, Азия, Близкия изток и Африка. Летище Русе е регионално, разположено в близост до пресечната точка на двата паневропейски транспортни коридори – Транспортен коридор Ориент/Източносредиземноморски и Рейнско – Дунавски транспортен коридор. Летището практически не функционира от 2000 г. Предвижда се в бъдеще то да се развие като гражданско летище за национални цели.

ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Информационната осигуреност на населението в СЦР е на добро ниво. Съобщителната инфраструктура е добре развита, със сравнително добро качество на телекомуникационните връзки в района. През периода 2011–2015 г. нараства броят на домакинствата с достъп до интернет. Въпреки, че техният дял от 57,1% за 2015 г. е по–нисък от средния за страната (59,1%) нарастването с 15 пункта може да се оцени като положителна тенденция. През 2015 г. относителният дял на лицата на възраст между 16 и 74 години, използващи регулярно интернет е 52,66%, близо до средното за страната.

По степен на изграденост на водоснабдителната мрежа, Северният централен район е на едно от първите места в страната, с дял на водоснабденото население 99,8% през 2015 г., при среден показател за страната 99,3%.

В сравнение с останалите райони, в СЦР е най–голям делът на населението, което е с режим на водоснабдяване – 5%, при средна стойност за страната 1,7%.

Районът значително изостава по степен на изграденост на канализационната мрежа и обслужване от пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ). Към края на 2015 г. само 64,6% от населението е обхванато от канализационни мрежи и по този показател районът заема предпоследно място. СЦР е на предпоследно място по дял на обслуженото население от ПСОВ – 53,9%, при среден показател за страната 62,3%. Предвид двойното нарастване спрямо 2010 г. на дела на обслужваното от ПСОВ население, тенденцията може да се разглежда като положителна.

Системата за организирано сметосъбиране е добре развита. През 2015 г. на територията на района функционират 16 депа, които съставляват 11,94% от общия брой за страната. Относителният дял на населението, обслужено от системи за сметосъбиране в областите Разград, Русе и Силистра е 100%, в областите Велико Търново (99,8%) и Габрово (99,3%) надвишава средния за страната – 99,6% през 2015 г.

ОКОЛНА СРЕДА

Разходите за опазване и възстановяване на околната среда в Северния централен район през 2015 г. са в общ размер на 127 807 хил. лв. и съставляват едва 6,1% от тези за страната, с което районът продължава да бъде на последно място в сравнение с останалите райони от ниво 2. Най–големи разходи за опазване на околната среда през 2013 г. са направени в област Русе (32,2% от разходите в СЦР), следвана от областите Велико Търново (31%), Разград (16,7%) и Габрово (13,7%), а най–малки разходи са направени в област Силистра (6,5%).

Разходите за опазване и възстановяване на околната среда на човек от населението в СЦР са в размер на 158,7 лв./човек към 31.12.2013 г., което е значително под средното за страната – 295,5 лв./човек. Въпреки ниските стойности, тенденцията е положителна, като разходите на човек от населението нарастват над два пъти в периода 2010 – 2013 г.

КУЛТУРНО–ИСТОРИЧЕСКИ И ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ

На територията на СЦР са разположени значими културно–исторически паметници с национално и международно значение. В списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО са вписани Свещарската гробница край гр. Исперих, Ивановските скални църкви в близост до гр. Русе, Природен резерват "Сребърна" край гр. Силистра.

Паметници на културата с национално значение има във всички области на района. В СЦР се намират 22 от 100–те Национални туристически обекта: в област Велико Търново – 5, Габрово – 8; Разград – 2; Русе – 2 и Силистра – 5. Най–забележителните от тях са Архитектурно–музеен резерват "Царевец" и крепостта "Трапезица", историческо селище Арбанаси, античният град Никополис ад Иструм, големият римски военен лагер Нове, Търновската Света гора" с около 15 манастира, Историко–архитектурен резерват Боженци, Етнографски музей на открито "Етър".

ПРИРОДЕН ПАРК "РУСЕНСКИ ЛОМ"

Природният резерват "Сребърна" защитава езерото и влажната екосистема от 638 хектара, разположени в близост до село Сребърна на западния бряг на река Дунав. Резерватът включва езерото и бившите селскостопански земи на север от езерото, пояс на горски насаждения по Дунав, остров Комлука и водната зона, заключена между острова и брега. Резерватът е важна част от пътя на палеарктичната миграция на птиците. Той предоставя основа за гнездене на 99 вида птици и сезонни местообитания на около 80 вида мигриращи птици, вкл. къдроглавия пеликан. Заобиколен е от хълмове, които осигуряват естествена граница и предлагат идеално средство за наблюдение на водолюбивите птици.

На територията на района са разположени и защитени територии, част от Национален парк "Централен Балкан", три природни паркове – "Българка", "Персина" и "Русенски Лом", три резервата – "Бяла Крава", "Пеещи скали" и "Бели Лом" и др.

ГАБРОВО КАРНАВАЛ

Област ВЕЛИКО ТЪРНОВО

КРЕПОСТ ЦАРЕВЕЦ

Област Велико Търново се намира в Централна Северна България. На север граничи с р. Дунав, на изток – с областите Русе и Търговище, на юг с областите Сливен и Стара Загора, а на запад – с областите Габрово, Ловеч и Плевен.

По данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 242 259 души, като в състава ѝ влизат 10 общини – Велико Търново, Горна Оряховица, Лясковец, Елена, Златарица, Павликени, Полски Тръмбеш, Свищов, Стражица и Сухиндол.

В областта развиват дейност 3 университета. Във Велико Търново се намират ВТУ "Св. Св. Кирил и Методий", който е втори по големина университет в България, и Националният военен университет "Васил Левски". В гр. Свищов се намира Стопанска Академия "Д.А. Ценов". По данни на НСИ към април 2017 г. функционират 73 училища.

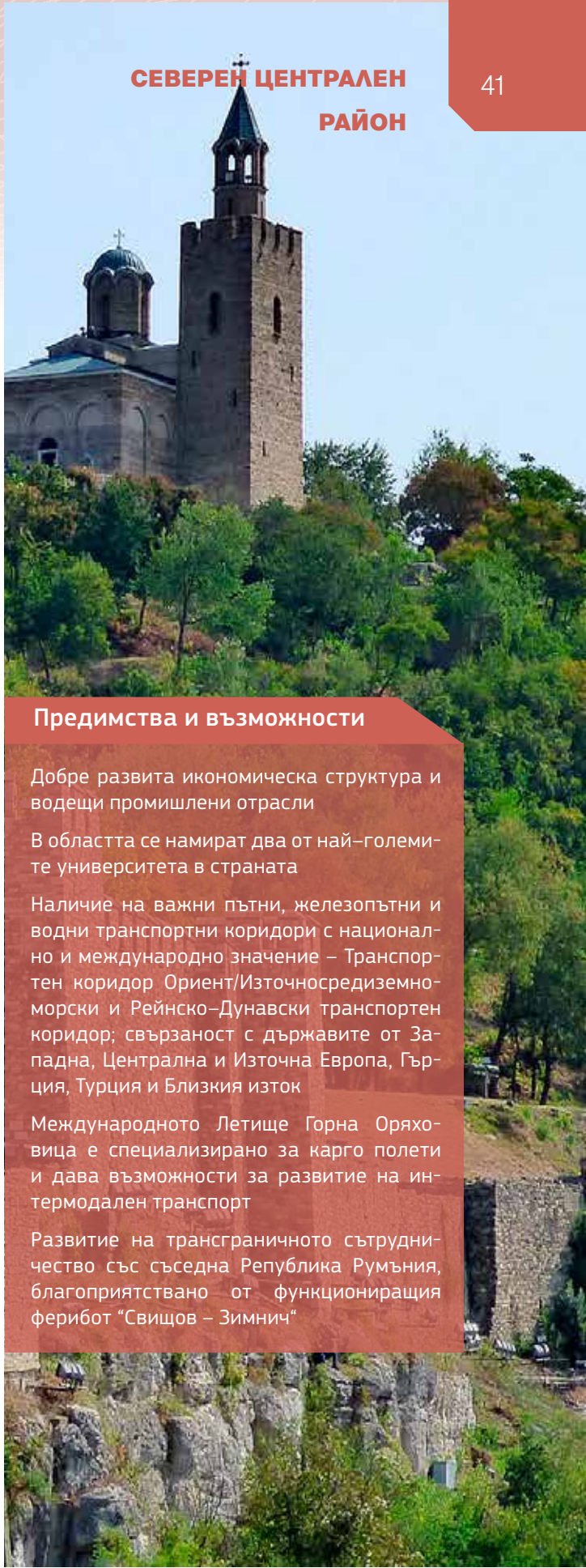
Промишлеността е основен структуроопределящ отрасъл за местната икономика с водещо значение по редица показатели. В структурата на икономиката с най–голям принос в нетните приходи от продажби са подсектори "Търговия и услуги", "Преработваща промишленост" и "Транспорт, складиране и пощи". От общините на територията на област Велико Търново най–голям дял от реализираните нетни приходи осигурява община Велико Търново, следвана от другите две големи общини – Горна Оряховица и Свищов. Сред по–големите фирми, които определят индустриалния профил на областта са "Момина крепост" АД (медицински изделия за еднократна употреба), "Победа" АД (производство на мебели), Унимаш АД в гр. Дебелец (машини за добивната промишленост), "Елмот" АД (подемно машиностроене), "Болярка ВТ" АД и "Бритос" ЕООД (пивоварна промишленост), "Аркус" АД (роизводството на изделия с военно предназначение, машини и оборудване за машиностроенето).

В областта има 2 индустриални зони: Индустриална зона – юг, гр. Стражица и Индустриална зона Свищов, гр. Свищов, която е разположена на площ от близо 128 хил. м^2. и предлага на инвеститорите добре развита инфраструктура, удобни транспортни връзки и близост до международно летище Горна Оряховица.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 98,5 млн. лв., или 21,81% от договорените средства по Оперативни програми в СЦР.

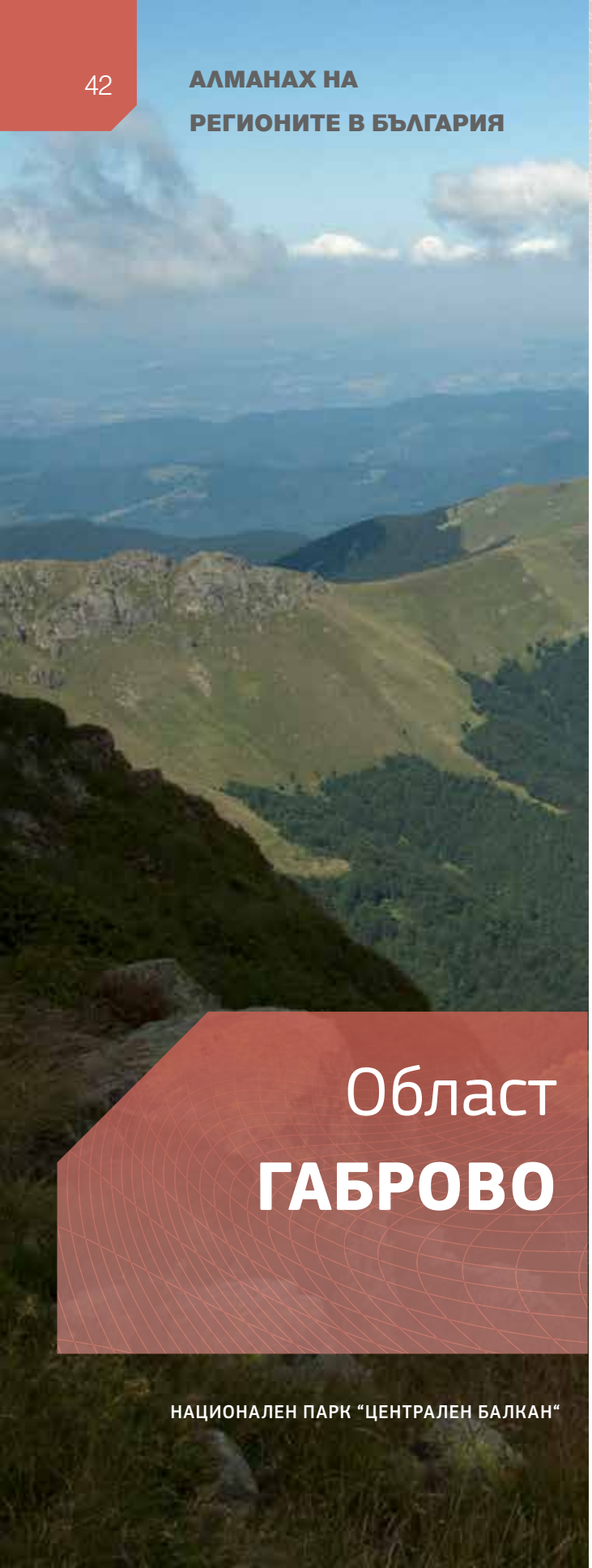
Административният център град Велико Търново е бил столица на средновековната Българска държава. Спомен от това време са крепостите Царевец и Трапезица, величието на които е подчертано с единствения на Балканския полуостров аудио–визуален спектакъл "Царевград Търнов – звук и светлина". Международният фолклорен фестивал–Велико Търново се организира от Национална секция на CIOFF, Фондация "Международни фолклорни фестивали" и Община Велико Търново на територията на старата столица и съседни области. Фестивалът е удостоен със статут "Фестивал на CIOFF". Фестивалът се утвърди като най–мащабното фолклорно събитие в Югоизточна Европа с участие на професионални ансамбли от всички континенти.

Великотърновска област предлага отлични възможности за туризъм: забележителни природни дадености; исторически и културни паметници и музеи; уникални архитектурни обекти; много манастири; причудлив релеф; умерен климат; екологично чисти райони; минерални извори, ловни стопанства. На територията на областта са обявени над 140 паметника на културата с национално значение (близо 15% от всички в страната), които са концентрирани основно в общините Велико Търново, Свищов и Елена. Тук е и най–голямата концентрация на манастири в България ("Търновската Света гора").

Предимства и възможности

- Добре развита икономическа структура и водещи промишлени отрасли
- В областта се намират два от най–големите университета в страната
- Наличие на важни пътни, железопътни и водни транспортни коридори с национално и международно значение – Транспортен коридор Ориент/Източносредиземноморски и Рейнско–Дунавски транспортен коридор; свързаност с държавите от Западна, Централна и Източна Европа, Гърция, Турция и Близкия изток
- Международното Летище Горна Оряховица е специализирано за карго полети и дава възможности за развитие на интермодален транспорт
- Развитие на трансграничното сътрудничество със съседна Република Румъния, благоприятствано от функциониращия ферибот "Свищов – Зимнич"

Област ГАБРОВО

НАЦИОНАЛЕН ПАРК "ЦЕНТРАЛЕН БАЛКАН"

Област Габрово е една от най–малките области в страната. Намира в северната централна част на Стара планина. На юг граничи с област Стара Загора, на североизток с област Велико Търново и на северозапад с област Ловеч.

Областта е съставена от 4 общини – Габрово, Дряново, Севлиево и Трявна. По данни на НСИ към 2016 г. населението ѝ е 112 334 души.

В град Габрово се намира Технически университет – Габрово. По данни на НСИ към април 2017 г. в областта функционират 28 училища.

Фирмите с най–голям брой заети и с потенциал за прилагане на иновации работят в сферата на преработващата промишленост. Подотраслите с най–големи предприятия са: "Производство на метални изделия, без машини и оборудване" (Резбонарезни инструменти Габрово ООД, Импулс АД Габрово, Цератицит България АД, ВСК Кентавър – ИЗ Динамика ЕООД); "Производство на облекло" (Дзалли ООД, Тифузион България ЕООД); "Производство на текстил и изделия от текстил, без облекло" (Мак АД); "Машини и оборудване" (Идеал Стандарт Видима АД, Подемкран АД, Балканско ехо ЕООД); "Пластмаси" (Екопроект ООД, Пластформ ООД, Хамбергер – България ЕООД).

В областта има 1 индустриална зона, в гр. Габрово.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 115,7 млн. лв., или 25,63% от договорените средства по Оперативни програми в СЦР.

Непосредствената близост на региона до Стара планина, планинският въздух, природните и историко–етнографски забележителности, архитектурните комплекси, паметниците на културата и музеите правят областта привлекателно място за вътрешен и международен туризъм. На 25 км. югозападно от Габрово, сред уникална природа и характерен релеф е разположена най–голямата старопланинска поляна Узана. Тук се намира географският център на България. От изключително значение за развитието на туризма са двете защитени територии – Национален парк "Централен Балкан" (сертифициран от Европейската мрежа от защитени територии със запазената търговска марка PAN Parks) и Природен парк "Българка".

На 8 км. от Габрово се намира Етнографският музей на открито "Етър". Той показва бита и стопанското минало на Габровския край през Възрожденската епоха. Представените двадесет и два действащи занаята са изключително атрактивни за посетителите.

Старата част на Трявна е обявена за архитектурен резерват, в който има много паметници на културата. Градът е чудесна отправна точка за много дестинации – Дряново, Дряновски манастир, Пещерата бачо Киро, еко пътеките над манастира и Архитектурно–историческия резерват Боженци.

Музеят "Дом на хумора и сатирата" в гр. Габрово е музей на съвременно хумористично и сатирично изкуство от цял свят. Той е създаден на "лъжовния" 1 април през 1972 г. и е горд наследник на местния фолклорен хумор и веселите карнавални традиции в българската столица на хумора.

Паметникът на свободата е монументална скулптура на връх Свети Никола. Паметникът е издигнат с цел да увековечи подвига на падналите за свободата на България на мястото отбранявано по време на Шипченската битка, около което са се разиграли решаващите за Руско–турската война и Освобождението на България боеве през лятото на 1877 г. Паметникът е част от Парк–музей "Шипка – Бузлуджа".

Предимства и възможности

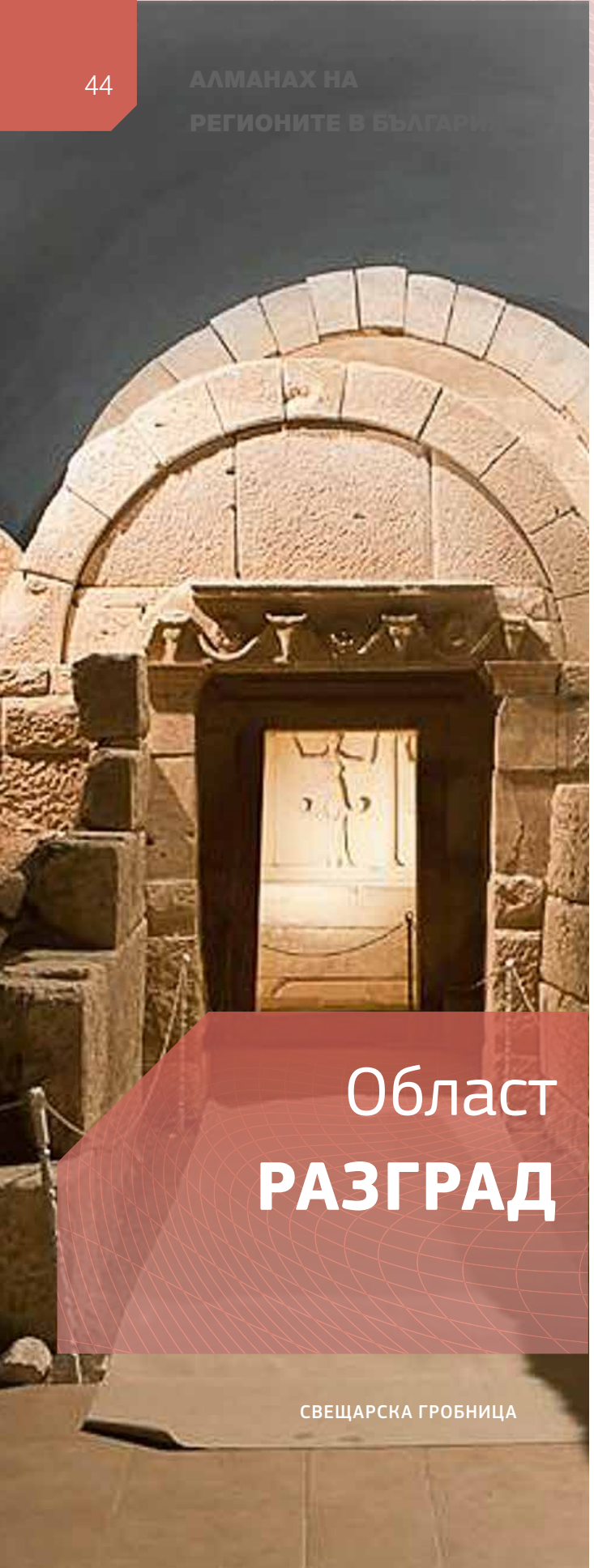
Развита преработваща промишленост в областта; голям брой МСП, осигуряващи заетост в традиционните производства за областта

Условия за развитието на НИРД – Технически университет Габрово и фирми, развиващи иновации

Централно географско положение, улесняващо икономическите връзки и развитието на територията – Ориент/Източно-средиземноморски, свързващ страните от Североизточна Европа през Румъния и България с пристанище Александруполис на Бяло море

Добър потенциал на област Габрово за развитие на производството на енергия от възобновяеми източници (слънце и биомаса)

ЕТНОГРАФСКИ МУЗЕЙ НА ОТКРИТО "ЕТЪР"

СВЕЩАРСКА ГРОБНИЦА

Област РАЗГРАД

Област Разград е разположена в североизточната част на България и е част от територията на Северен централен район. На север и запад граничи с областите Русе и Търговище, на юг и изток с областите Силистра и Шумен.

Областта е съставена от 7 общини – Разград, Исперих, Кубрат, Завет, Лозница, Самуил и Цар Калоян, по данни на НСИ към 2016 г. населението й е 115 402 души.

В областта функционира филиал на Русенски университет "Ангел Кънчев". По данни на НСИ към април 2017 г. функционират 50 училища.

Структуроопределящите сектори на икономиката на област Разград са фармацията ("Биовет" АД, "Балканфарма" АД и "Селур Фарма" ЕООД), биотехнологиите ("Амилум България" ЕАД), хранително–вкусовата промишленост ("Пилко" ЕООД, "Млин – 97" АД) керамика ("Хан Аспарух" АД), машиностроене и производство на метални и пластмасови изделия ("Тракция" АД), шивашката промишленост и селското стопанство ("Агротайм" ООД, "Аннона грейн" АД, "Северагро" ЕООД в гр. Исперих, "Семпе 2" ООД) и др. В град Разград се намира ОП Бизнес заона – "Перистър".

В областта има 1 бизнес зона – Общинско предприятие "Перистър", намираща се в гр. Разград.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 132,1 млн. лв., или 29,28% от договорените средства по Оперативни програми в СЦР.

Област Разград се отличава с богато културно–историческо наследство и етническо многообразие. В границите на Националния историко–археологически резерват “Сборяново” в община Исперих се намира един от деветте паметници на културата в България под закрилата на ЮНЕСКО – Тракийската гробница при с. Свещари. През 2012 г. на територията на резервата е отрито уникално златно тракийско съкровище от края на 4 век пр. н.е. в така. нар. “Омуртагова” могила, представляваща царски некропол на столицата на тракийското племе гети.

Историко–археологическият резерват “Абритус”, Разград е паметник на културата с национално значение, представляващ фортификационната система на античния град. Близо до Абритус в битка с готите загива Траян Деций – единственият загинал извън пределите на Рим римски император. С изпълнението на проект “Абритус – мистика и реалност”, финансиран чрез подкрепата на ЕФРР, резерватът се превърна в интересна атракция, привличаща все повече туристи.

Предимства и възможности

Развита фармацевтична индустрия; биотехнологии; производство на препарати за ветеринарна медицина и керамика

Стратегическо място в националната транспортна система, позволяващо локализиране на икономически дейности, свързани с превози на масови товари, логистични и складови дейности

Потенциал за развитие на алтернативни форми на туризъм – културен, познавателен, ловен, риболовен и екотуризъм

АР “АБРИТУС“

Област РУСЕ

ГРАД РУСЕ

Област Русе е разположена в Северна България. На север граничи с р. Дунав по границата с Република Румъния, на изток с областите Силистра и Разград, на юг с област Търговище, а на запад с област Велико Търново.

Областта е съставена от 8 общини – Борово, Бяла, Ветово, Две могили, Иваново, Русе, Сливо поле и Ценово, по данни на НСИ към 2016 г. населението й е 223 489 души.

Наличието на висши училища с доказан изследователски потенциал създава условия за обучение на кадри за ключови позиции във водещите индустрии за страната. В областния център развива дейността си Русенски университет "Ангел Кънчев".

По данни на НСИ към април 2017 г. функционират 56 училища.

Икономиката на областта се доминира от секторите "Машиностроене", "Химическа промишленост", "Текстил и облекло", "Строителство" и "Селско стопанство". Изградена е нова индустриална зона "Индустриален парк – Русе" с модерна комуникационна инфраструктура. Привлечени са стратегически международни инвеститори като фирмите: "Монтюпе", "Керос", "Витте Аутомотив България", "Фибран", "Атлас Копко Лифтън", "Септома България" и др. В областта развиват дейност и "Спарки" АД, "СЕТ" АД, "Найден Киров" АД, "Дунарит" АД, Оргахим АД, а в сектор "Текстил" – "Аристон"ООД, "Арда" ООД, "М аркам Фешън" ЕООД

В област Русе има 2 индустриални парка в град Русе и 1 индустриална зона, намираща се в село Щръклево: Русе източен индустриален парк, Индустриален парк Русе, Иваново индустриална зона.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 146,7 млн. лв., или 32,5% от договорените средства по Оперативни програми в СЦР.

Град Русе е най–големия културен и туристически център на областта. В него са съсредоточени престижни институции в областта на културата – театър, опера, музеен комплекс с богата експозиция, художествени галерии, регионална библиотека, самодейни състави. Тяхната дейност има национално и международно значение. Със своята уникална архитектура и богатство от архитектурни и исторически паметници градът е привлекателна туристическа дестинация и средище на културен живот с открояващи се постижения в културната карта на България и Европа.

Ивановските скални църкви (обект на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО) се намират на 18 км. южно от град Русе. Отличават се от другите запазени скални манастирски комплекси в България с добре запазените си стенописи. За разлика от традиционните манастири, които се състоят от 1–2 църкви, монашеска и стопанска части, в Иваново има разклонена мрежа от малки скални църкви, параклиси и килии, издълбани на различна височина в скалите на живописния каньон на река Русенски Лом и свързани с пътеки и скални стълби.

Средновековният град Червен е един от най–големите военно– административни, стопански и църковно културни центрове на Второто българско царство (XII–XI V в.). Той е наследник на ранновизантийска крепост от V I в. Намира се до с. Червен на 55 км източно от град Русе.

В област Русе има около 260 сгради паметници на културата, като над 20 са вписани в международната инициатива на ЕК "Знак за европейско наследство". На територията на областта са регистрирани около 30 паметника на културата с национално значение, концентрирани основно в общините Русе и Иваново, с по–малки ареали и пунктове в Две могили и Бяла.

Предимства и възможности

Подходяща квалификация на работната сила; наличие на функциониращи индустриални паркове, наличие на Свободна зона и др.

Концентрация на високообразовани човешки ресурси и капацитет за научни изследвания и иновации в резултат от дейността на Русенски университет "Ангел Кънчев"

Благоприятно географско местоположение, важен европейски кръстопът – пресичане на Транспортен коридор Ориент/ Източносредиземноморски и Рейнско–Дунавски транспортен коридор и транспортен коридор ТРАСЕКА: Европа – Кавказ – Азия; мост над река Дунав; свързаност с държавите от Западна, Централна и Източна Европа, Гърция, Турция и Близкия Изток

Близост до румънската столица Букурещ; достъп до обширен пазар и до голямо международно летище

Териториална принадлежност към трансграничния регион Русе – Гюргево; изградени традиции в сферата на трансграничното сътрудничество – Българо–румънски интеруниверситетски Европа център (БРИЕ), Асоциация "Еврорегион Данубиус" и др.

Област СИЛИСТРА

КРЕПОСТ ДУРОСТОРУМ

Област Силистра се намира в равнинната част на Добруджа на Североизточна България. На север граничи с Република Румъния чрез река Дунав и част от сухопътната граница между двете държави. На изток граничи с област Добрич, на юг с областите Шумен и Разград, а на запад – с област Русе.

Областта е съставена от 7 общини: Алфатар, Главиница, Дулово, Кайнарджа, Силистра, Ситово, Тутракан, а по данни на НСИ към 2016 г. населението й е 111 957 души.

В гр. Силистра има филиали на два университета: Русенски университет "Ангел Кънчев" (хуманитарно и инженерно направление) и към Висше училище по агробизнес и развитие на регионите Пловдив (специалности, обвързани със селското стопанство, агробизнеса и туризма).

По данни на НСИ към април 2017 г. функционират 37 училища.

Преобладава селскостопанския характер на икономиката на съставните общини (с изключение на община Силистра). Микро, малките и средни предприятия осигуряват доминиращата част от работните места в отраслите хранително–вкусова промишленост (поне пет са мандрите – Белица, Искра, Ситово, Алфатар и др., с право за износ в ЕС, най–големите месопреработватели са в Силистра – "Актуал" и "Месони", както и в Тутракан "Едрина" ООД). В сектора на промишлеността най–добре функционира отрасловият сектор на преработващата промишленост: машиностроенето и електротехниката.

В областта има 1 индустриален парк – Дунавски индустриален парк, намиращ се в гр. Силистра.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 38,5 млн. лв., или 8,53% от договорените средства по Оперативни програми в СЦР.

Област Силистра предлага модерно съчетание на неподправени природни дадености, богато културно наследство, условия за развитие на ловен,селски и еко–туризъм.

Крепостта Дръстър (Римско име Дуросторум) се намира в границите на днешния град Силистра. Най–вероятно градът е възникнал като тракийско селище, на чиято база римляните изграждат голям и добре укрепен град–крепост по река Дунав. Градът процъфтява в първите векове III–II пр. н.е. под името Дуросторум до 238 пр.н.е., когато е унищожена от Карпите. По–късно, през VI век, тук се заселват славяни и градът е възобновен под името Дръстър.

Етнографски музей "Дунавски риболов и лодкостроене" в град Тутракан е част от Историческия музей. Открит е през 1974 г. и е единствен в страните по поречието на река Дунав. Създаден е за да съхрани богатата материална и духовна култура, обществено устройство и бит на българите от крайдунавските рибарски селища. Неслучайно музеят се намира в Тутракан, защото риболовът е основен поминък на населението в този край от древността до днес. В края на XIX и началото на XX век градът се утвърждава като център на дунавския риболов.

Мемориалният комплекс "Военна гробница – 1916 г." е сред Стоте национални туристически обекта. Когато след Междусъюзническата война Румъния напада България и Южна Добруджа е включена в пределите на Кралство Румъния, България не отстъпва и отвоюва своите територии през 1916 г. в Тутраканската битка. В сражението умират 8000 войници, от които 1764 български. В мемориала са положени костите на български, румънски и други войници, изградена е и църква.

ПР "Сребърна" (с обновен природо–научен музей) предоставя условия за познавателен, предимно орнитоложки туризъм. Разположено е на 1 км от брега на река Дунав, на 16 км западно от град Силистра.

Предимства и възможности

Наличие на 2 пристанища (Силистра и Тутракан) с национално значение

Научен и кадрови потенциал, както и практически опит в сферата на селското стопанство (фермерство, агроикономика, кайсия, маркетинг)

Развитие на рибарството – учредена е рибарска общност на общините Тутракан, Главиница и Сливо поле с цел Насърчаване на местното предприемачество и създаване на условия за устойчиво развитие на рибарската област

Излаз на р. Дунав – реката, като общоевропейски транспортен коридор Рейнско–Дунавски транспортен коридор улеснява комуникациите на областта с Източна и Централна Европа

Богато биоразнообразие, включително уникални на национално и световно ниво местообитания и популации на диви птици

БИОСФЕРЕН РЕЗЕРВАТ "СРЕБЪРНА"

МАДАРСКИ КОННИК

Североизточен район

Плиска

Добрич

Шумен

Търговище

Варна

Мадарски конник

Областен център

Индустриални зони/паркове

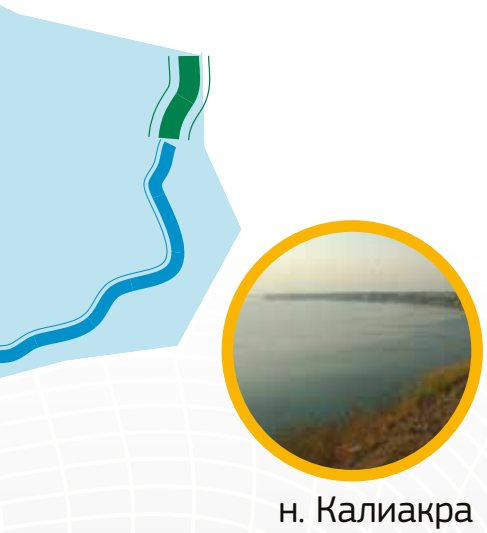
Университет

ГЕОГРАФСКО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И ТЕРИТОРИЯ

Североизточен район (СИР) е част от района на ниво NUTS 1 “Северна и Югоизточна България”, който включва още Северозападен, Северен централен и Югоизточен райони, съответстващи на нивото NUTS 2. Териториалният му обхват включва 4 области –Варна, Добрич, Търговище и Шумен с общо 35 общини.

Площта на района е 14 487 км², съставляваща 13,05% от територията на страната.

Районът граничи на запад със Северен централен район, на юг с Югоизточен район, на изток с Черно море и на север със Северен централен район и Република Румъния.

н. Калиакра

14 487.0 км²

територия

939 262 жители

НСИ, 2016 г.

35 общини

4 области

Летище	Пристанище

ДЕМОГРАФИЯ

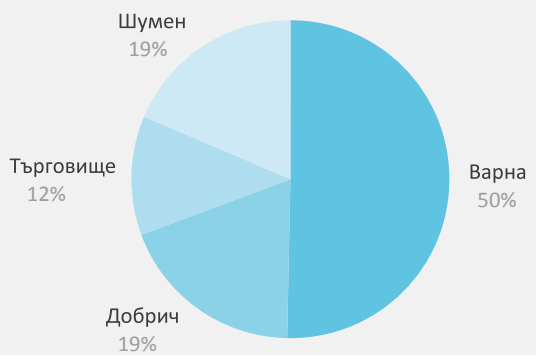
Към 31.12.2016 г. броят на населението на района е 939 262 души, съответстващи на 13,23% от общото население на страната.

Средната гъстота на населението в Североизточния район е 64,83 души на км² и е малко по–висока от средната стойност за страната – 63,98 души на км².

Най–голям е относителният дял на населението в област Варна (50% от населението на СИР), а най–малък – в област Търговище (12%).

НАСЕЛЕНИЕ ПО ОБЛАСТИ

КЪМ 31.12.2016 г.

ИЗТОЧНИК НСИ

В периода между двете преброявания 2001–2011 г., населението на Североизточен район намалява с 56 777 жители или с 5,9%. Макар и по–слаба отколкото в останалите райони, тази тенденция е устойчива във времето, като продължава и в периода до 2016 г., в който населението намалява с още 22 703 души.

ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ

Степента на урбанизация на района е 73,2% и е равна на средната стойност за страната – 73,28% към 31.12.2016 г.

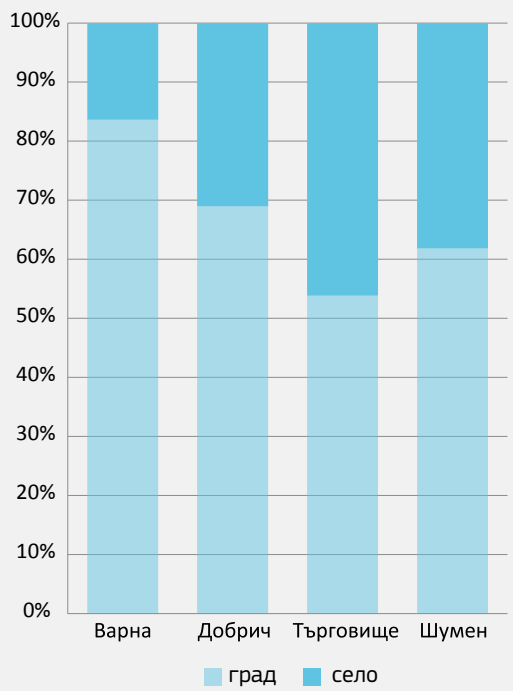
Главните оси на урбанизация в района са по транспортното направление Търговище – Шумен – Варна и крайбрежната ос Шабла – Каварна – Балчик – Варна – Бургас.

Най–висок е делът на градското население в област Варна – 395 165 души.

Националната концепция за пространствено развитие на България за периода 2013 – 2025

НАСЕЛЕНИЕ ПО ОБЛАСТИ И МЕСТОЖИВЕЕНЕ

КЪМ 31.12.2016 г.

ИЗТОЧНИК НСИ

г. създава териториална основа за осъществяване на модела на умерен полицентризъм, който да гарантира комплексното, интегралното планиране, осигуряващо хармонично единство на социално, икономическо, екологично и устройствено планиране. Концепцията определя насоките на регионалната политика и тази, свързана с пространственото планиране.

На територията на СИР се разположени няколко от основните градски центрове на развитие – Варна (център от второ ниво), Шумен и Добрич (с потенциал за преминаване от трето към второ ниво) и един център от трето ниво – Търговище. За определените градски центрове за развитие (Варна, Добрич, Шумен, Търговище) се осъществяват инвестиционни програми, финансирани от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма "Региони в растеж" 2014 – 2020.

Основните оси на развитие в района се развиват по транспортните направления Търговище – Шумен – Варна, Варна – Шумен – Разград – Русе и по крайбрежието Шабла – Каварна – Балчик – Варна – Бургас. По–активно урбанизирани са техните отсечки в обхвата на Варненската агломерация.

През територията на СИР преминава малка част от участъка Бургас–Варна на Транспортен коридор Ориент/Източносредиземноморски. От особено значение за транспортното обслужване в района е сухопътната отсечка Русе–Варна, представляваща алтернативен сегмент на Рейнско–Дунавски транспортен коридор /р. Дунав/. Рейнско–Дунавският транспортен коридор дава по–бърза връзка между транспортната магистрала "Рейн – Майн – Дунав" – Пристанище Русе – Пристанище Варна – Кавказките страни – страните от Централна Азия, Иран и Средния Изток. Така, пристанище Варна, което е основен пункт в логистичната верига на Транспортен коридор Ориент/Източносредиземноморски от Италия през Албания и Македония към Средна Азия, се явява и част от Рейнско–Дунавският транспортен коридор, като се превръща в основен логистичен и дистрибуторен център за връзка между общоевропейските транспортни коридори.

Предимства и възможности

Стратегическото географско разположение на СИР предоставя възможности за активно участие в Черноморското икономическо сътрудничество и за привличане на чуждестранни инвестиции

Осигуряване на стабилни пазари за структуроопределящите за района производства – химическа промишленост, транспортно машиностроене, изделия от минерални суровини, хранително–вкусова промишленост на основата на добре развит земеделски сектор (растениевъдство и зърнопроизводство)

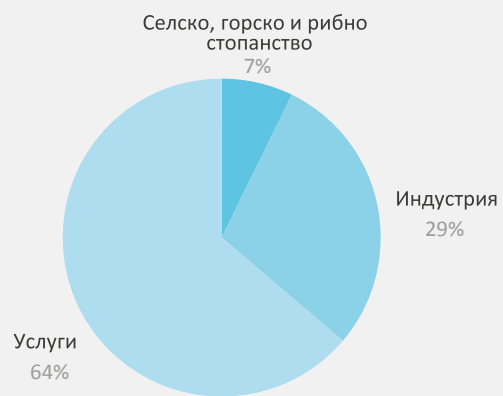
Използване на уникалния за района потенциал за развитие на морската индустрия, чрез обвързаност на всички дейности и формиране на клъстери

Използване и подобряване на наличната транспортна инфраструктура – международно летище, международно пристанище и ж.п. линии, за реализиране на комбинирани превози; осигуряване на достъп до европейските инфраструктурни мрежи, изграждане на крайморски транспортен коридор

РЕГИОНАЛНА ИКОНОМИКА – СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ

Най–висок дял в брутната добавена стойност, произвеждана от регионалната икономика има сектора на "Услугите" (64%). Сектор "Индустрия" произвежда 29% от БДС в района, което е по–високо от средното за страната (27,8%). Делът на сектор "Селско стопанство" (7%) е значително по–висок от средния за страната (4,7%).

БРУТНА ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ, ДЯЛ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ СЕКТОРИ, 2015 г.

ИЗТОЧНИК НСИ

Най–висок принос в БДС на сектор "Индустрия" и "Услуги" имат икономиките на област Варна, Шумен и Добрич.

Коефициентът на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години в района през 2016 г. достига 55,1% при 53,3% средно за страната. Коефициентът на заетост на населението на възраст 20–64 навършени години през 2016 г. е 67%. Коефициентът на безработица в района през 2016 г. е 9,8% при средно за страната 7,6%.

Североизточен район има сходни показатели с четири от 6–те български района от ниво NUTS 2 (с изключение на Югозападния район, който е в по–благоприятно положение), но достигнатата степен на икономическо развитие е под средното равнище в ЕС. БВП на глава от населението по паритет на покупателна способност (PPS) на района за 2015 г. възлиза на 39% от средната стойност за ЕС–28.

По данни на НСИ през 2015 г. чуждестранните преки инвестиции в района нарастват до 2 272 млн.евро, което е с над 35% над нивата от 2007 г. Основен принос в този растеж имат инвестициите на територията на област Варна.

Североизточният район заема водещо място сред районите в страната в развитието на туризма за 2015 г. с дял 31% от общите приходи от туризъм и 30,1% от легловата база на страната с 97 000 легла.

Инвестициите в научноизследователска и развойна дейност нарастват в района и достигат 35 566 хил. лв. по данни на НСИ за 2015 г. и нарастват два пъти в периода 2007 – 2015 г., като през последната година достигат до 0,37% от БВП. Въпреки ръста, районът остава на предпоследно място сред останалите, следван само от ЮИР.

В СИР има 12 индустриални зони и бизнес паркове.

Към началото на октомври 2017 г. в СИР са договорени 657,5 млн. лв. или 9,8% от договорените средства по Оперативни програми. 18,1% от договорените средства са сертифицирани и изплатени.

ОБРАЗОВАНИЕ И ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

На територията му развиват дейност 6 университета и 2 колежа. Общият брой на студентите – 41 055, нарежда СИР на трето място сред останалите райони от ниво 2. Населението в СИР е с високо образователно равнище като цяло, но се наблюдава неблагоприятна тенденция за ранно напускане на училище и емиграция на високообразовано население от областите в района, с изключение на Варна.

Относителният дял на рано напусналите образование и обучение (18–24 навършени години) е 14,1% и е по–нисък от средния за страната за 2016 г. Относителният дял на населението на 30–34 навършени години с висше образование е 31,7% и е по–висок от средния за страната през 2016 г. По този показател СИР е на второ място, след ЮЗР и СЦР.

Системата на здравеопазването в Североизточен район разполага с относително добре изградена мрежа. На територията на района през 2015 г. функционират 32 болнични заведения с 4 908 легла.

Осигуреността с болнични легла на 100 хил. души е 522,54 б.л. и е под средната за страната – 731,26 б.л. към 31.12.2015 г.

ТРАНСПОРТНА МРЕЖА

Транспортната мрежа в Североизточен район е представена от пътен, железопътен, морски и въздушен транспорт. Територията на района е свързана с транспортни коридори Ориент/Източно–Средиземноморски и Рейнско–Дунавски. Пристанищен комплекс Варна свързва страната с Централна Азия и Черноморския регион.

Общата дължина на пътната мрежа в Североизточен район е 5 342 км, като 2 690 км от тях са пътища от РПМ, а останалите 2 652 км са общински пътища. Републиканската пътна мрежа на територията на района обхваща 84 км автомагистрали, 483 км пътища I клас, 467 км пътища II клас и 1633 км пътища III клас. Средната гъстота на пътищата от висок клас (автомагистрали и I–ви клас) е 0,04 км/км^2 и е малко по–висока от средната за страната (0,036 км/км^2).

Основните обслужващи пътища за СИР, свързващи го със съседните страни и/или райони от ниво 2 са първокласните пътища с международна категоризация Е–772 (София/Ябланица – Велико Търново – Търговище – Шумен), път Е–70 (Русе – Шумен – Варна), път Е–87 (Република Румъния/Дуранкулак – Варна – Бургас–Созопол – Малко Търново/Турция), както и път I–7 (Силистра – Шумен – Ямбол – Елхово – Лесово/Турция). Важно значение за развитието на района и осигуряването на връзките му със съседния Северен централен район и столицата има изграденият участък Варна – Шумен от АМ “Хемус”.

Железопътният транспорт е представен от три главни ж.п. линии и осигурява пътническата и товарна дейност. Основните ж.п. линии, обслужващи територията на Североизточен район са участъците от главните ж.п. линии “София – Горна Оряховица – Варна”, “Карнобат–Синдел – Варна” и ж.п. линията “Русе – Варна”.

Последната има важна роля не само за развитието на района, но и за функционирането на националната транспортна система, тъй като осъществява връзка между международното пристанище Русе на р. Дунав и пристанищата Варна – Запад и Варна – Изток на Черно море, съответно между транспортни коридори Ориент/Източно–Средиземноморски и Рейнско – Дунавски. Общата дължина на изградените и функциониращи ж.п. линии на територията на района през 2015 г. е 484 км, което представлява 12.04% от ж.п. мрежата на страната.

Морският транспорт в района се осъществява чрез най–голямото многоцелево българско морско пристанище Варна, което с местоположението си е "врата" за товаропотоците между Европа, Русия, Украйна, Кавказ, Средна Азия, Средния и Далечен Изток, разполага с 9 специализирани и 2 контейнерни терминала в пристанищата Варна–Изток и Варна–Запад, ж.п.–фериботно обслужване с непрекъснат режим на работа. Част от пристанищен комплекс Варна е и Пристанище Балчик.

Въздушният транспорт в района се осъществява чрез Международното летище Варна, в което е съсредоточена значителна част от обслужваните от страната ни международни въздушни дестинации. По данни за 2016 г. Летище Варна разполага с една писта 2500 м., оперира 24 часа в денонощието, регистрирани са 15 000 самолетодвижения, обработени са 1,7 млн. пътници, обслужват над 100 дестинации.

ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Информационната осигуреност на населението в СЦР е на добро ниво. Съобщителната инфраструктура е добре развита, със сравнително добро качество на телекомуникационните връзки в района. По данни на НСИ за 2016 г. достъпа на домакинствата до интернет е 67,3%, което нарежда района на първо място в страната.

През 2015 г. делът на населението в селища с обществено водоснабдяване в СИР е най–висок спрямо останалите райони – 99,9%, и е над средния за страната – 99,1%. Всички области на района са с по–висок от националния показател, а в област Варна населението е на 100% с обществено водоснабдяване. Делът на населението в селища с обществена канализация в СИР през 2015 г. е 74,6%, малко под националния показател – 75,5%, като районът е на второ място след ЮЗР – 89,5%. Делът на населението с режим на водоснабдяване в СИР през 2015 г. е 1,2%. Делът на обслуженото население от пречиствателни станции за отпадни води (ПСОВ) в СИР през 2015 г. е 72,5%, и нарежда СИР на второ място сред районите от ниво 2, след ЮЗР – 77%.

Системата за организирано сметосъбиране е добре развита. Относителният дял на населението, обслужено от системи за сметосъбиране в района е 98,9%, по –нисък от средния за страната – 99,6% през 2015 г.

ОКОЛНА СРЕДА

Направените разходи за опазване на околната среда на човек от населението през 2013 г. в СИР са 232 566 хил. лв. или 11,1% от общите разходи в национален мащаб. Най–големи разходи за опазване на околната среда през 2013 г. са направени в област Варна (69,3% от разходите в СИР).

Разходите за опазване и възстановяване на околната среда на човек от населението в СИР са в размер на 247,6 лв./човек към 31.12.2013 г., което е под средното за страната – 295,5 лв./човек. Въпреки ниските стойности, тенденцията е положителна, като разходите на човек от населението нарастват над два пъти в периода 2010 – 2013 г.

КУЛТУРНО–ИСТОРИЧЕСКИ И ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ

В Североизточен район се намират редица културно–исторически паметници с национално и международно значение. В списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО е вписан Мадарския конник – уникален скален релеф, изваян върху скалите, образец на средновековното българско изкуство. Намира се в близост до с. Мадара и гр. Шумен.

Паметници на културата с национално значение са националните археологически резервати – старите български столици Плиска и Преслав, уникалният скален Аладжа манастир край Варна, Римските терми – най–голямата антична сграда в страната, намираща се в центъра на Варна, древната крепост Овеч край Провадия, Националният археологически резерват “Яйлата” край Камен бряг, античната крепост Крумово кале край Търговище, античната крепост Ковачевско кале край Попово, археологическият резерват “Шуменска крепост”. Интерес представляват Морската и Ботаническата градини във Варна, Ботаническата градина в Балчик и редица други археологически паметници и етнографски комплекси.

Територията на Североизточен район се отличава с изключително богати на биоразнообразие природни паркове и резервати. В района се намират над 130 защитени територии и местности и 2 природни парка.

Област ВАРНА

ДРАМАТИЧЕН ТЕАТЪР, ВАРНА

Област Варна е разположена в Североизточна България. На север граничи с област Добрич, на изток с Черно море, на юг с област Бургас и на запад с област Шумен.

Областта е съставена от 12 общини – Аврен, Аксаково, Белослав, Бяла, Варна, Ветрино, Вълчи дол, Девня, Долни Чифлик, Дългопол, Провадия, Суворово, като по данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 472 654 души.

В град Варна развиват дейност 3 университета и 2 висши училища: Варненски свободен университет "Черноризец Храбър", Икономически университет, Медицински университет "Професор доктор Параскев Стоянов" и Технически университет, Висше военноморско училище "Никола Вапцаров" и Висше училище по мениджмънт.

По данни на НСИ към април 2017 г. в областта функционират 104 училища.

Икономиката на Варненския регион е добре представена на национално ниво. Областта е водеща по скорост на адаптиране към новите икономически условия след София – град, Бургаска и Пловдивска области. Делът на частния сектор в икономиката е над 50%, като най значителен е делът на преработващата промишленост. Основните сектори, характеризиращи структурата на икономиката са: транспорт (пристанищни дейности), корабоплаване, кораборемонт, туризъм, химическа индустрия, машиностроене, текстилна индустрия, хранително–вкусова промишленост, мебелно производство, строителство и селско стопанство.

Основни фирми, развиващи дейност в областта са: Варненска корабостроителница АД, Варна – производство на плавателни съдове; Дружба стил АД, Варна – производство на облекла; Елдом Инвест, Варна – производство на домакински електроуреди; Корабостроителен и кораборемонтен завод АД, Варна – ремонт и производство на плавателни съдове; Агрополихим АД, Девня; Полимери АД, Девня; Солвей–Соди АД; Девня–Цимент АД, Девня; "Агромес" ООД – гр. Долни чифлик.

В областта има 5 индустриални зони: Първа индустриална зона – Аврен, в община Аврен, Варна запад индустриална зона, гр. Варна, Индустриална зона Варна – Запад, гр. Девня, Суворово индустриална зона, гр. Суворово и индустриална зона Ветрино, намираща се на територията на 4 села в община Ветрино–с. Ветрино, с. Невша, с. Млада гвардия, с. Неофит Рилски.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 236,3 млн. лв., или 35,94% от договорените средства по Оперативни програми в СИР.

Варна е един от най–значимите културни центрове в страната със своите театри, музеи, фестивален и конгресен център, художествени галерии, библиотеки, активна читалищна мрежа и ежегодно провежданите национални и международни фестивали.

Градът има характерна културна програма включваща разнообразни изяви и мероприятия. Различните фестивали, конкурси и дни на културата, създават още по–привлекателен облик на морската столица и я превръщат в предпочитана дестинация за множество туристи. Във Варна се провеждат над 15 международни фестивала, по–известни от които са Международният музикален фестивал “Варненско лято”, Международният театрален фестивал “Варненско лято”, Международният балетен конкурс, Международният джаз фестивал, Международният фолклорен фестивал, Международният фестивал за късометражното кино, Международният филмов фестивал “Любовта е лудост”, Международният фестивал за популярна музика, Европейски музикален фестивал, Международно биенале по графика, Фестивал на етносите и др. Националният музикален конкурс “Св. Обретенов” гр. Провадия, е престижен форум, които се провежда извън областния център.

Варненският халколитен некропол се отнася към медно–каменната епоха (енеолита), като се смята, че откритото в него Варненско златно съкровище е най-старото технологично обработено злато в света. Римските терми в югоизточната част на днешна Варна са от края на II и началото на III в. Изградени са на повече от 7000 м² площ и били най–голямата антична обществена сграда на територията на България.

В община Девня са археологическите останки от град Марцианополис, основан през II в от н.е. В музея на мозайките, изграден върху част от основите на антична сграда с мозайки, в град Девня “in situ“ са експонирани уникални римски и ранновизавтийски мозайки и разнообразни експонати от III и началото на IV в от н.е.

Предимства и възможности

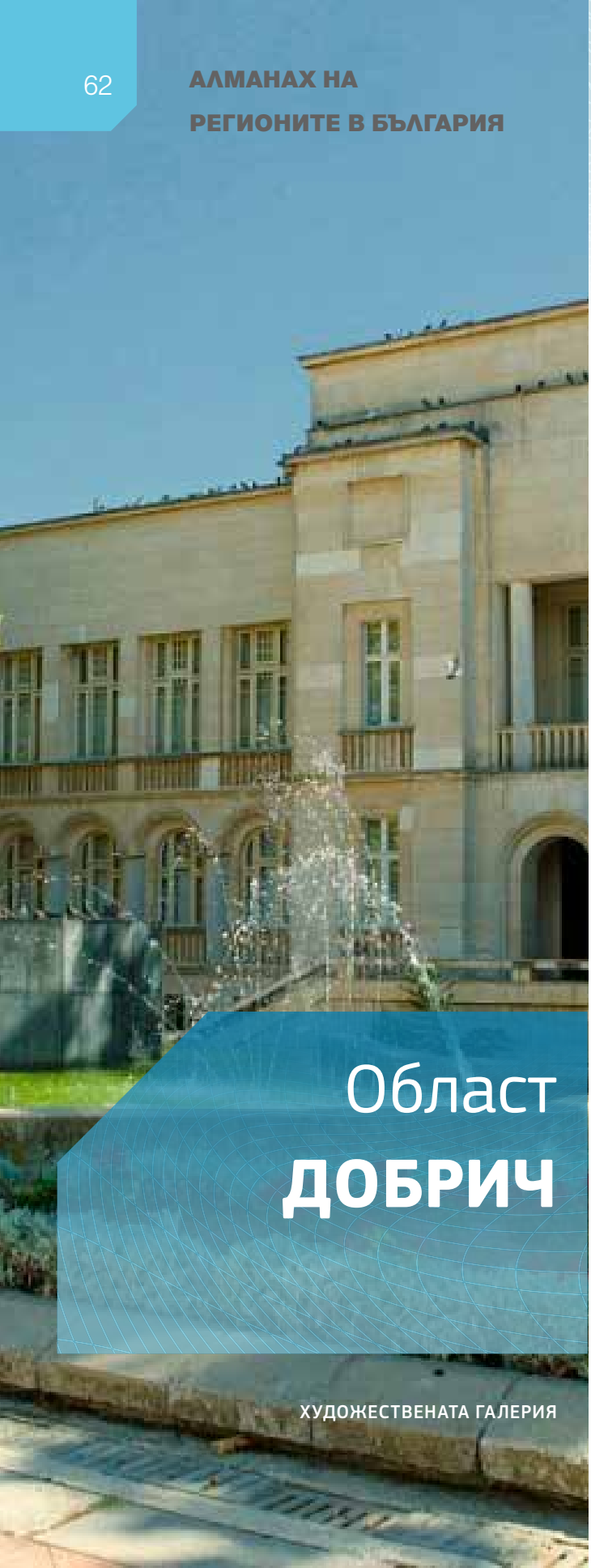
Очаквано развитие на индустрия за пренос на нефт, газ, фотоволтаични и ветрови електроцентрали, морска индустрия и др.;

Благоприятно стратегическо географско разположение на областта, разширяване и активно участие в трансграничното и Черноморското икономическо сътрудничество;

Използване на развитата в област Варна мрежа от висши училища, научни и научноизследователски центрове с национална значимост, като потенциал за развитие на високотехнологични производства.

Издигане ролята на Варна като град от европейската мрежа от градове–центрове и като втори урбанистичен център в страната. Превръщане на малките градове в опорни центрове на селищната мрежа, обслужващи селската общност и подобряване връзката “град–село”.

Варна е град от европейската мрежа на градски центрове с транснационално значение и е определян като “източен портал” на Европейския съюз.

Област ДОБРИЧ

Област Добрич се намира в историко–географската област Добруджа, представляваща в голямата си част плато, заемаща площ над 23 000 км². Добруджа се простира в днешна Югоизточна Република Румъния и Североизточна България, между долното течение на река Дунав и Черно море.

Областта е съставена от 8 общини – Балчик, Генерал Тошево, Добрич, Добрич–селска, Каварна, Крушари, Тервел, Шабла, като по данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 178 438 души.

В град Добрич се намират колеж към Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", Висше училище по мениджмънт и Добруджански технологичен колеж – Добрич, към Технически университет – Варна.

По данни на НСИ към април 2017 г. в областта функционират 62 училища.

Поради два основни фактора – плодородна земя и излаз на море, бизнес профилът на област Добрич е многообразен – развити са както аграрният и индустриалният, така и сектора на услугите. Областта се определя като житницата на България заради черноземните почви на този край, в които традиционно се отглежда пшеница. 110–километровата морска брегова ивица предопределя динамичното развитие на туризма. В района на Шабла са открити и находища на газ. Структуроопределящи отрасли на икономиката са хранително–вкусовата промишленост и леката промишленост. Особено внимание заслужават големите мелнични комбинати в областта – "Добрич мел" и "Камел". В областта се произвеждат повече от 35% от макаронените изделия в страната. Производството на макаронени изделия е съсредоточено основно в две големи фирми от Добрич – "Макаронена фабрика" и "Савимекс". Други по–значими фирми са: фирма "Добруджански хляб", "Калиакра" АД, "Фама" ООД и "Сердика–90" АД, чийто завод бе модернизиран, благодарение финансовата подкрепа на ЕС.

В областта има 3 индустриални зони и 1 бизнес зона: Индустриална зона – Генерал Тошево, гр. Генерал Тошево и Индустриална зона "Запад", Индустриална зона "Север", Бизнес зона Добрич, намиращи се в гр. Добрич.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 294,7 млн. лв., или 44,83% от договорените средства по Оперативни програми в СИР.

Добруджанската бавна песен се изпълнява равностойно от мъже и жени. В историческия музей на Добрич могат да се видят над 163 000 експоната от културно–историческото наследство на Добруджа. Етнографската къща–музей е една от най–интересните сгради на възрожденския архитектурния стил от 60–години на 19 в., в която се съхраняват добруджански накити и тъкани. В архитектурно–етнографския музей на открито "Старият Добрич" изкусни майстори демонстрират занаятите в геврекчийница, бозаджийница, кафене, плетачница, дюкяни за дървостругарство, тъкачество, кожухарство и др., а гостите им си изработват керамични съдове за спомен.

На 2 км южно от живописното село Камен Бряг е разположен Националният археологически резерват "ЯЙЛАТА". Могат да бъдат разгледани: Пещерен "град" от 101 "жилища", заселени още през V хилядолетие пр. н.е. три некропола (фамилни гробници) от III – V век, издълбани в скалите,палка – ранновизантийска крепост, изградена в края на V век.

В близост до Шабла и на 3 км. от граничния пункт с. Дуранкулак се намира археологически парк "Дуранкулашко езеро". Сред научните среди той е известен с първото обработено злато от каменно–медната епоха и с най–старата каменна архитектура в континентална Европа. Световната общественост сравнява Дуранкулак по значение с Троя, но с уточнението, че той е с около две хилядолетия по–стар от нея.

Близо до Шабла се намира защитена местност Шабленско езеро, която обединява две естествени крайбрежни езера в Шабла и Езерец, свързани помежду си с изкуствен канал. Тук се срещат растения, които рядко могат да се видят на други места. Особено значение имат за птичата фауна. През есенно–зимния период могат да се наблюдават световно застрашени видове. Над 70 вида са вписани в Червената книга на България. Защитената местност е от голямо значение и за опазването на видрата.

Предимства и възможности

Благоприятен климат и наличие на плодородни почви за развитието на разнообразно земеделие

Наличие на научно–изследователско звено в областта на земеделието, с високо квалифицирани кадри

Наличие на условия за реализация на клъстери " зърно" и "туризъм"

Голяма морска брегова ивица с развито курортно дело

Наличие на гъста транспортна инфраструктура митници и ГКПП и третото по големина морско товарно пристанище на Черноморското ни крайбрежие – Балчик

МЕМОРИАЛЕН КОМПЛЕКС "ХАН АСПАРУХ"

Област ТЪРГОВИЩЕ

АВИАЦИОННО КОСМИЧЕСКИ ПАРК, ГР. ОМУРТАГ

Област Търговище е разположена в Североизточна България и граничи с областите Русе, Разград, Шумен, Сливен и Велико Търново. В пределите си включва земи от Дунавската равнина на север и от Предбалкана на юг.

Областта е съставена от 5 общини – Антоново, Омуртаг, Опака, Попово и Търговище, като по данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 113 694 души.

Община Търговище е своеобразен център на стъкларската промишленост на Балканите. Винопроизводството е с вековни традиции в региона. ЛВК "Винпром Търговище" АД е техен наследник. Предприятието е основано през 1947 г.. Фирмата е оборудвана с модерна австрийска и италианска техника, а контролът на качеството се осъществява по стандартите на ЕС в две собствени лаборатории. Завод на "Зенон България" ООД работи като подизпълнител на фирма "Язаки Българя" ЕООД и произвежда кабелни инсталации за автомобилите на Рено.

Фирмата подкрепя обвързването на образованието със стаж и е основен партньор на Професионалната техническа гимназия "Цар Симеон Велики" по международния проект, който подпомага часовете по електрооборудване на автомобила. Учениците имат възможност да използват придобитата квалификация в "Зенон БГ " ООД.

В областта има 1 индустриална зона, намираща се в промишлена зона – ж.п. гара гр. Търговище – Индустриална зона Търговище.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 37,3 млн. лв., или 5,68% от договорените средства по Оперативни програми в СИР.

Търговище е естествен кръстопът на древни култури и търговски пътища. Отличава се с разнообразни исторически обекти, които дават възможност за развитието на културно–историческия, религиозен, събитиен, винен туризъм и други. Край Търговище е местността Парка, където има минерален извор, а край нея минава и първокласният път София–Варна. Живописната местност край река Врана прорязва склоновете на Преславската планина, дял от Източна Стара планина. Местността предлага богати възможности за развитие на еко, летен рекреационен, екстремен и културен туризъм. Най–атрактивни за гостите на областния град Търговище са възрожденският квартал "Варош", характерен с типичната за това време архитектура, етнографската експозиция в Хаджиангеловата къща, известният музей "Славейково училище", Археологическата експозиция към Регионалния исторически музей, църквите "Св. Успение на Пресвета Богородица", "Св. Йоан Рилски", "Сахат" джамия. В музея е експонирано прочутото Кралевско златно съкровище и други ценни находки.

Предимства и възможности

Добри условия за интензивно и екологосъобразно земеделие

Добро природогеографско и транспортно–комуникационно местоположение на областта

Пространствено добре развита пътна мрежа с гъстота над средната за страната

Област ШУМЕН

ГОЛЯМАТА БАЗИЛИКА НИАР "ПЛИСКА"

Област Шумен е разположена в централната част на Североизточна България и е част от Североизточен район от ниво 2, в който влизат и съседните области Варна, Добрич и Търговище.

Областта е съставена от 10 общини: Велики Преслав, Венец, Върбица, Каолиново, Каспичан, Никола Козлево, Нови пазар, Смядово, Хитрино, Шумен, като по данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 174 476 души.

В областта развива дейност 1 университет – Шуменският университет "Епископ Константин Преславски". Филиали в град Шумен имат Медицински университет "Професор доктор Параскев Стоянов" и Национален военен университет "Васил Левски".

По данни на НСИ към април 2017 г. функционират 59 училища.

Икономиката в област Шумен има разнообразна структура. На територията на област Шумен работят фирми, успешно реализиращи продукцията си на вътрешния и международния пазар: "Алкомет" АД – Шумен, "Китка" АД – Нови Пазар, "Фаянс" АД – Каспичан, Шуменско пиво" АД, "Фикосота холдинг", "Винекс Преслав", "ПХЖ Брадърс комерс" АД, "Сердика–Шумен" АД, "Лавена" АД.

В областта има 1 индустриална зона и 1 индустриален парк: Индустриален парк, в гр. Шумен и Каспичан индустриална зона, в гр. Каспичан.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 77,6 млн. лв., или 11,8% от договорените средства по Оперативни програми в СИР.

Шуменска област е с богато културно–историческо наследство. Първите следи датират от ранния период на старокаменната епоха, следват каменно–медната и бронзовата. През 681 г. тук е основана Първата българска държава. Тук се намират древните български столици Плиска и Велики Преслав. Културно–историческият паметник "Мадарският конник – единствен в Европа монументален каменен релеф от VIII в. е от световно значение и е включени в Списъка на световното културно наследство, което е под егидата на ЮНЕСКО.

В областния център Шумен се провеждат над 10 значими културни събития – Международният театрален фестивал "Друмеви театрални празници", Международните детско–юношески хорови празници "Добри Войников", Международното биенале по скулптура "Мадара", Национален конкурс за пианисти и цигулари "Панчо Владигеров".

В територията на областта се намират Национален историко–археологически резерват "Плиска", Национален историко–археологически резерват "Велики Преслав", Националният историко–археологически резерват "Мадара", Национален историко–археологически резерват "Кабиюк".

Предимства и възможности

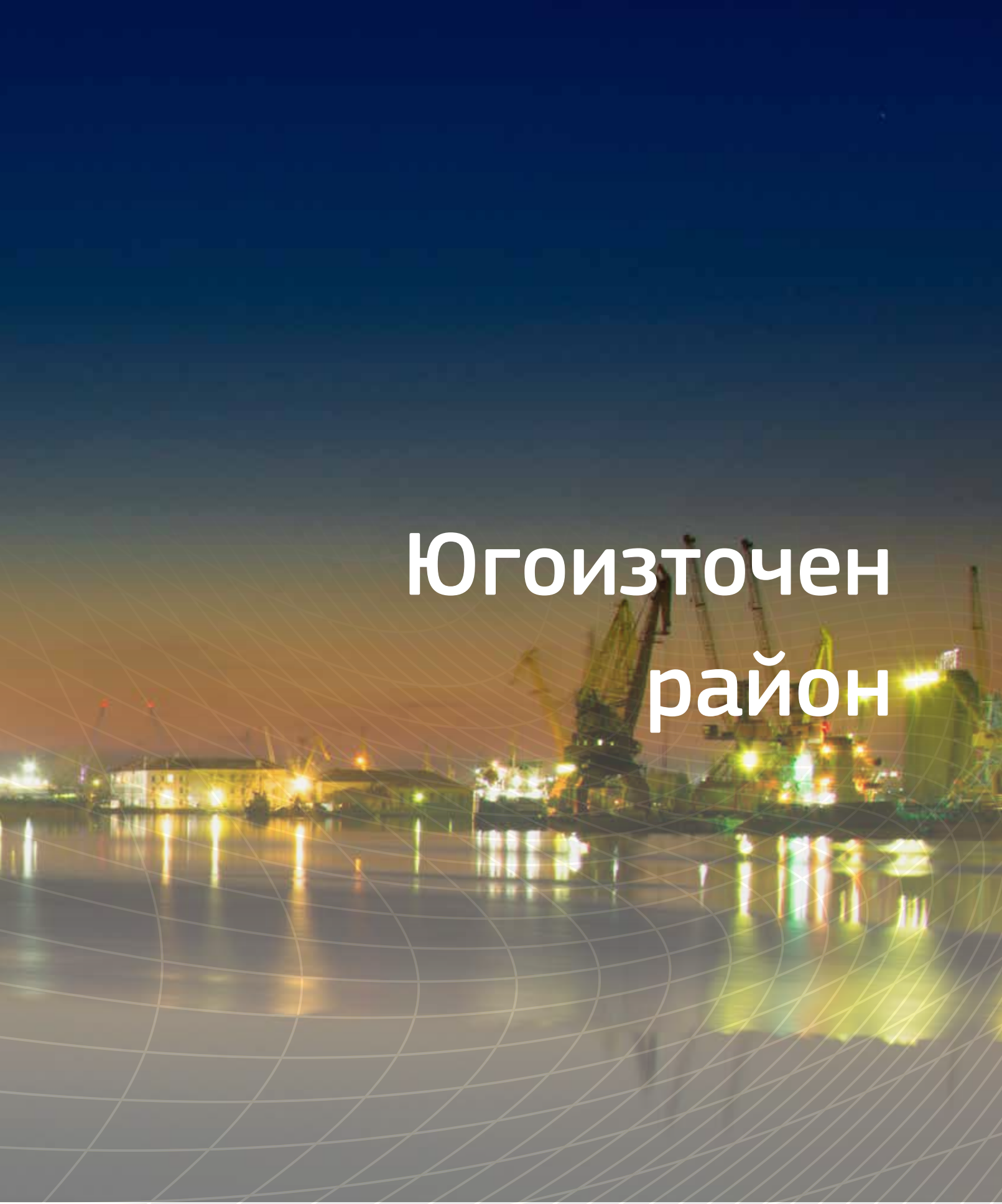
Предимства и възможности на областта включват благоприятното положение на областта по отношение на важните транспортни оси в страната и близостта ѝ до Черно море, като възможност за интегриране в международните транспортни потоци, респ. икономически връзки и като активна роля на "подхранващ тил" на Черноморското крайбрежие.

НИАР "ВЕЛИКИ ПРЕСЛАВ"

ПРИСТАНИЩЕ БУРГАС

Югоизточен район

Сините скали

Казанлъшката гробница

Източносредиземноморски коридор (ORIENT/EAST–MED)

Областен център

Индустриални зони/паркове

Университет

ГЕОГРАФСКО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И ТЕРИТОРИЯ

Югоизточният район (ЮИР) е част от ниво 1 (NUTS1) “Северна и Югоизточна България”, който включва още Северозападния, Северния централен и Североизточния район, обхваща областите: Бургас, Сливен, Ямбол и Стара Загора (ниво NUTS 3). В района има 33 общини.

Площта на района е 19 799 км^2 и съставлява 17,84% от територията на страната. Районът граничи на запад с Южен централен район, на юг с Република Турция, на изток с Черно море и на север със Североизточен и Северен централен район.

Стар град на Несебър

Нестинарство

19 799.0 км^2

територия

1 046 125 жители

НСИ, 2016 г.

33 общини

4 области

Летище	Пристанище

ДЕМОГРАФИЯ

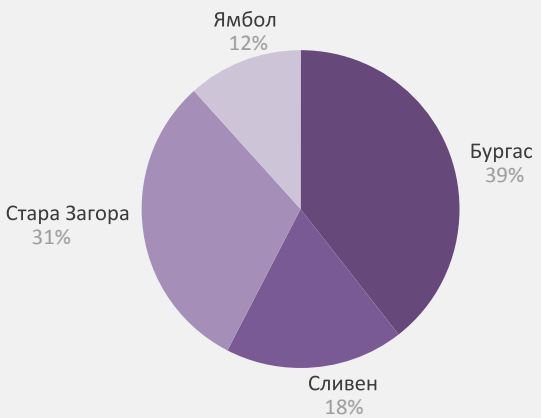
Към 31.12.2016 г. броят на населението на района е 1 046 125 души, съответстващи на 14,7% от общото население на страната.

Гъстотата на населението на района е 52,8 души на км², под средната за страната – 66 души на км².

Най–голям е относителният дял на населението в област Бургас (39% от населението на района), а най–малък – в област Ямбол (12%).

НАСЕЛЕНИЕ ПО ОБЛАСТИ

КЪМ 31.12.2016 г.

ИЗТОЧНИК НСИ

В периода между двете преброявания 2001–2011 г., населението на Югоизточен район намалява с 89 820 души или с 7,73%. Тази тенденция е устойчива във времето, като продължава и в периода до 2016 г., в който населението намалява с още 26 725 души (2,5%).

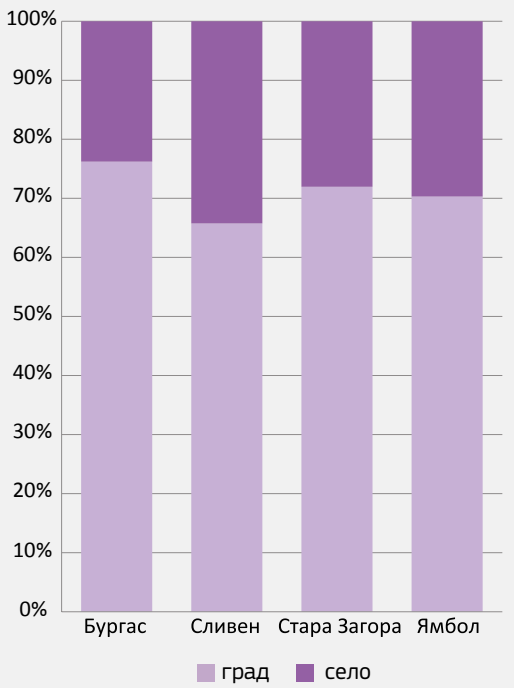
ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ

Степента на урбанизация на района е по–ниска от средната стойност за страната – 73,2% към 31.12.2016 г.

Най–висок е делът на градското население в област Бургас – 314 497 души.

НАСЕЛЕНИЕ ПО ОБЛАСТИ И МЕСТОЖИВЕЕНЕ

КЪМ 31.12.2016 г.

ИЗТОЧНИК НСИ

Националната концепция за пространствено развитие на България за периода 2013–2025 г. създава териториална основа за осъществяване на модела на умерен полицентризъм, който да гарантира комплексното, интегралното планиране, осигуряващо хармонично единство на социално, икономическо, екологично и устройствено планиране. Концепцията определя насоките на регионалната политика и тази, свързана с пространственото планиране.

На територията на ЮИР се разположени няколко от основните градски центрове на развитие – Бургас и Стара Загора (центрове от второ ниво), Сливен като център с потенциал за преминаване от трето към второ ниво и два центъра от трето ниво – Казанлък и Ямбол. Пет градски центъра са с потенциал за развитие към по–високо ниво. За основните градски центрове за развитие (Бургас, Стара Загора, Ямбол, Сливен, Казанлък) ще бъдат осъществени инвестиционни програми, финансирани от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма "Региони в растеж" 2014 – 2020.

Най–голямо значение за интегрирането на Югоизточния район в националната и европейска пътна мрежа има автомагистрала "Тракия", както и път I–7 (Силистра – Шумен – Ямбол – Елхово) и път Е–87 (Дуранкулак – Варна – Бургас – Созопол – Малко Търново). Път Е–87 в участъка му между Бургас и Варна е част от европейски транспортен коридор Ориент/Източносредиземноморски, свързващ Адриатика с Черно море.

Предимства и възможности

Възможност за интермодален транспорт по въздух, море и суша

Наличен силно развит морски рекреационен туризъм; благоприятни природни фактори, изградена туристическа база и инфраструктура и традиционен опит в предоставянето на сезонни туристически услуги

Развита индустрия в приоритетни за страната сектори – машиностроене, мехатроника, енергетика

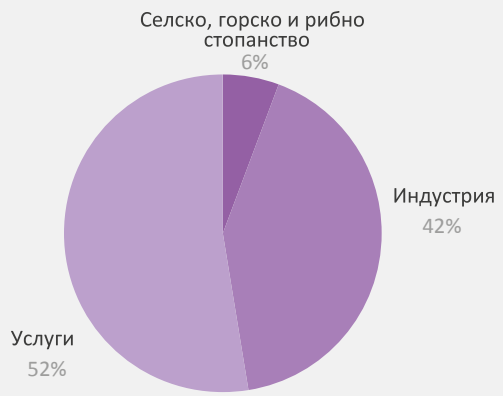
Активно участие на района в интегрираната морска политика на ЕС

Засилване на териториалното сътрудничество–трансгранично сътрудничество с Република Турция и междурегионално сътрудничество в Черноморската зона и зоната на Източна Европа

РЕГИОНАЛНА ИКОНОМИКА – СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ

Най–висок дял в брутната добавена стойност, произвеждана от регионалната икономика има сектора на услугите (52%). Сектор "Индустрия" произвежда 42% от БДС в района, което е по–високо от средното за страната (27,8%). Делът на сектор Селско стопанство (6%) е по–висок от средния за страната (4,7%).

БРУТНА ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ, ДЯЛ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ СЕКТОРИ, 2015 г.

ИЗТОЧНИК НСИ

Най–висок принос в БДС на сектор Индустрия има област Стара Загора, а за сектор Услуги има икономиката на област Бургас.

Коефициентът на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години в района през 2016 г. достига 52,5% при 53,3% средно за страната. Коефициентът на заетост на населението на възраст 20–64 навършени години през 2016 г. е 66,7%. Коефициентът на безработица в района през 2016 г. е 8,0%, като средният за страната е 7,6%.

ЮИР има сходен показател с четири от 6–те български района от ниво NUTS 2 (с изключение на Югозападния район, който е в по–благоприятно положение), по достигнатата степен на икономическо развитие и е под средното равнище в ЕС. БВП на глава от населението по паритет на покупателна способност (PPS) на района за 2015 г. възлиза на 39% от средната стойност за ЕС–28.

По данни на НСИ през 2015 г. чуждестранните преки инвестиции в района нарастват до 2 897 млн.евро, което е с над 50% над нивата от 2007 г. Основен принос в този растеж имат инвестициите на територията на областите Бургас и Стара Загора.

Инвестициите в научноизследователска и развойна дейност в района нарастват над два пъти в периода 2007 – 2015 г., като през последната година достигат до 0,34% от БВП, но все още остават на по–ниски нива спрямо другите райони в страната.

В ЮИР има 10 Индустриални зони/паркове.

Към началото на октомври 2017 г. в ЮИР са договорени 594,2 млн. лв. или 8,1% от договорените средства по Оперативни програми. 27,7% от договорените средства са сертифицирани и изплатени.

ОБРАЗОВАНИЕ И ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

В системата на образованието са включени 3 университета и специализирани висши училища (в областните центрове Бургас и Стара Загора) и 61 бр. училища с програми за придобиване на II и III степен професионална квалификация.

Относителният дял на рано напусналите образование и обучение (18–24 навършени години) е 21,2% и е по–висок от средния за страната за 2016 г. Относителният дял на населението на 30–34 навършени години с висше образование е 26,9%.

Системата от здравни услуги в Югоизточен район запазва устойчиво развитие. На територията на ЮИР към 31.12.2015 г. функционират 47 болнични заведения с 6 485 легла.

Осигуреността с болнични легла на 100 хил. души е 619,91 б.л. и е под средната за страната – 731,26 б.л. към 31.12.2015 г.

ТРАНСПОРТНА МРЕЖА

Общата дължина на Републиканската пътна мрежа в ЮИР е 3 307 км, като обхваща 221 км автомагистрали, 600 км пътища от I клас, 754 км пътища от II клас и 1 732 км пътища от III клас. Най–голямо значение за интегрирането на Югоизточния район в националната и европейска пътна мрежа има и автомагистрала "Тракия", както и път I–7 (Силистра – Шумен – Ямбол – Елхово) и път Е–87 (Дуранкулак – Варна – Бургас – Созопол – Малко Търново).

Основните ж.п. линии, обслужващи територията на Югоизточния район са участъците от главните ж.п. линии "София– Пловдив–Бургас", подбалканската ж.п. линия "София– Карлово–Бургас" и "Карнобат– Синдел–Варна". Дължината на железопътните линии е 624 км (2015 г.)

Морският транспорт в Югоизточен район е добре развит. Международното пристанище Бургас е важен център на транспортната система на страната, през което преминава над 60% от вноса и износа на страната и има водеща роля за цялостното развитие на икономиката на страната и района.

Въздушният транспорт е представен от международното летище в Бургас, което има стратегическо значение, поради специфичното му географско положение – на границата между Европа и Азия. Летището е изградено върху площ от 2 540 000 м², като на територията му функционира един от най–големите центрове за обработка на товари на Балканите.

Сред най–големите предимства на района са възможността за осъществяване на интермодален транспорт по въздух, море и суша.

ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Съобщителната инфраструктура е добре развита със сравнително добро качество на телекомуникационните връзки в района. През периода 2011–2016 г. нараства броят на домакинствата с достъп до интернет. Данните на НСИ към 2016 г. сочат, че достъпът на домакинствата до интернет е 60,9%, при среден за страната 63,5%.

Районът е на едно от първите места по водоснабдяване към края на 2015 г. с 99,9% обхванато население, при средно за страната – 99,3%. В Югоизточен район не се отчита режим на водоснабдяването.

През 2013 г. делът на обслужваното население от системи за организирано сметосъбиране общо за страната е 99.6%, а за ЮИР е 99.8%.

Делът на обслужваното население от канализационни мрежи в ЮИР е 72,0% при 74,9% за страната. В ЮИР обслуженото население от ПСОВ е 55,3%, при среден показател за страната 62,3%.

ОКОЛНА СРЕДА

Разходите за опазване и възстановяване на околната среда в ЮИР през 2013 г. са в размер на 442 147 хил. лв. и съставляват 21,06% от тези за страната. Най–големи разходи за опазване на околната среда през 2013 г. са направени в област Бургас (72,2% от разходите в ЮИР).

Разходите за опазване и възстановяване на околната среда на човек от населението в ЮИР са в размер на 422,7 лв./човек към 31.12.2013 г., което е значително над средното за страната – 295,5 лв./човек. Разходите на човек от населението нарастват над два пъти в периода 2010 – 2013 г.

КАЗАНЛЪШКА
ГРОБНИЦА

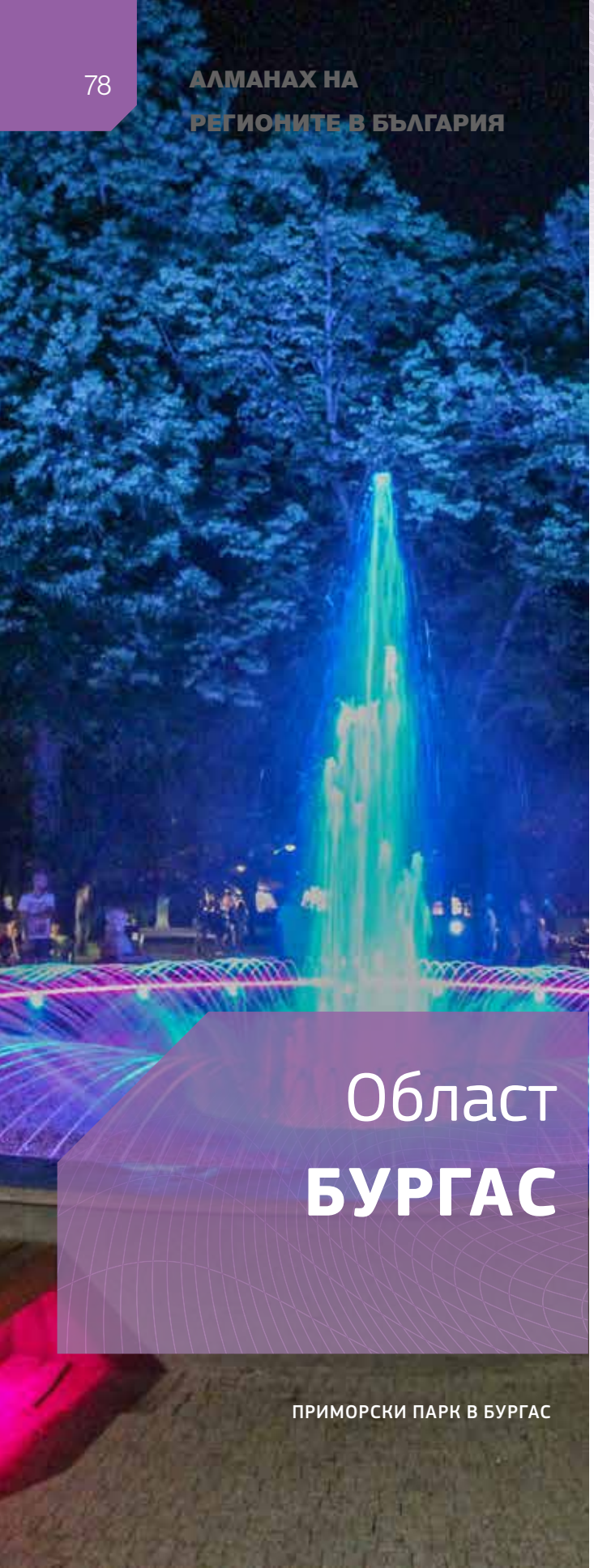
КУЛТУРНО–ИСТОРИЧЕСКИ И ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ

В Югоизточен район се намират редица културно – исторически паметници с национално и международно значение. В списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО са вписани Казанлъшката тракийска гробница в гр. Казанлък, Старият град Несебър.

Паметници на културата с национално значение има във всички области на района – остров Св.Анастасия до гр.Бургас, островите Св.Иван и Св.Петър до гр. Созопол, Стария град Созопол, Шипковата къща, къща на Емануил Манолов, къщата–музей на Димитър Чорбаджийски–Чудомир в Казанлък,Ески джамия "Хама–бей", останки от южна порта на Аугуста Траяна в Стара Загора, Национален парк–музей „Шипка–Бузлуджа", археологически резерват Античен град Кабиле, Ямбол.

Природен парк "Сините камъни" е разположен в Източна Стара планина. Името му идва от големия масив със сиво–син до виолетов цвят скали, които са най–голямото находище от този вид на Балкански полуостров. Намира се в Сливенската планина, на юг от областния център на Сливен.

Област **БУРГАС**

ПРИМОРСКИ ПАРК В БУРГАС

Бургаска област е разположена в югоизточната част на България. На изток областта граничи с Черно море, на юг с Република Турция, на запад с областите Ямбол и Сливен, а на север – с областите Варна и Шумен.

Областта е съставена от 13 общини: Айтос, Бургас, Камено, Карнобат, Малко Търново, Несебър, Поморие, Приморско, Руен, Созопол, Средец, Сунгурларе и Царево, като по данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 412 684 души.

В град Бургас се намират Бургаски свободен университет и Университет "Професор доктор Асен Златаров". По данни на НСИ към април 2017 г. в областта функционират 122 училища.

Промишлеността със своята многоотраслова специфика е водещ сектор в икономическата структура на Бургас. Застъпени са повечето отрасли, а някои от производствата са единствени или определящи за страната, като например: тъмни и светли нефтопродукти, химически влакна, пластмаси и други химически изделия; корабостроене, вентилационна и пречиствателна техника, товарно вагоностроене, рибопреработвателна промишленост, текстилна промишленост, дървопреработваща промишленост и др. В региона традиционно силно развито е земеделието и в частност лозарството и винопроизводството. В Бургаска област се произвеждат ¼ от вината в страната, които се изнасят в повече от 30 държави. По–значими за икономиката на областта са следните фирми: "Лукойл–Нефтохим – Бургас" АД, "Химремонтстрой", "Пещостроенеизолации", "Минстрой", "ПМУ", "ПМЕ", "Заводски строежи" АД, "Строителни изолации", "КЗУ"; "Енергоремонт", "Енергоремонтстрой", "Бургаски захарни заводи" АД. Промишлеността е представена и от "Пластмасови изделия" АД, "Промет" АД– с.Дебелт, "Бриз" АД и "Металпласт"– Средец. От тях най–голям обект е "Промет" АД – основно производствено предприятие в страната в областта на черната металургия. По–големи фирми в хранително–вкусовата промишленост са "Черноморско злато" АД Поморие – за наливни и бутилирани вина, бренди и ракии с цехове в Поморие и Каблешково, "Черноморски солници" ЕООД – Поморие, "Големи български мелници" ООД – база гр. Поморие и др.

В областта има 8 Индустриални зони / паркове: Индустриален и логистичен парк Бургас АД, Индустриална зона Бургас, гр. Бургас, промишлена зона "Победа", Промишлена зона "Север" и Промишлена зона "Юг" в гр. Бургас, Индустриален и бизнес парк – Айтос, гр. Айтос, Индустриална зона "Българово", Индустриална зона "Меден рудник".

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 188, 8 млн. лв., или 34,75% от договорените средства по Оперативни програми в ЮИР.

Област Бургас притежава богато културно–историческо наследство. През епохата на античността тук се развиват 4 главни икономически, политически и културни центрове – Аполония, Месембрия, Анхиало и Дебелт. Бургаска област обхваща разнообразни природни дадености, археологически богатства и културно–исторически паметници. Тя разполага с биоклиматични и балнеолечебни ресурси, горски ресурси, пясъчно–плажни ивици и дюни за развитие на рекреационна дейност. Тук се намират 4 от природните резервати с международно значение – Узунбоджак, Силкосия, Ропотамо и Атанасовско езеро. Сред природните забележителности е заливът Алепу. Устието на р. Велека, езерата Вая и Пода, които са пунктове за наблюдение на птици, са определени за защитени местности. В областта се намират архитектурния резерват с. Бръшлян и фолклорния резерват с. Българи.

Предимства и възможности

Благоприятно разположение на областта в югоизточната част на страната с изход към Черно море, което създава условия за туризъм и развитие на транспортни връзки към целия свят

Относително диверсифицирана икономическа среда, както на селскостопанския, така и на промишления сектор и услуги представени от фирми, предприятия и стопанства в различни отрасли и с различаващи се организационни мащаби, включително наличието на най–голямата нефтено преработвателна компания в страната

НЕСЕБЪР – СТАРИЯТ ГРАД

Област СЛИВЕН

АРХИТЕКТУРЕН РЕЗЕРВАТ, ЖЕРАВНА

Област Сливен се намира в Югоизточна България. Граничи с областите Стара Загора, Ямбол, Бургас, Търговище и Велико Търново.

Областта е съставена от 4 общини – Котел, Нова Загора, Сливен, Твърдица, като по данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 189 788 души.

Развитата мрежа за образование, квалификация и преквалификация дава възможност за поддържане на добро образователно равнище на населението на областта. В гр. Сливен се намират Инженерно–педагогически факултет към Техническия университет, София, който разполага с много добра материална база за обучение и научна дейност и филиал на Медицински университет "Професор доктор Параскев Стоянов", Варна.

По данни на НСИ към април 2017 г. в областта функционират 62 училища.

Градовете Сливен и Нова Загора са по–големите промишлени центрове в областта. Селското стопанство е застъпено във всички общини, но по–добре развито е в равнинната част на областта. В индустриалния сектор е представена добивна промишленост, преработваща промишленост, производство и разпространение на електрическа и топлинна енергия и газ, ВиК и строителство. По–големи фирми в областта са "Миролио Нова Загора", "Едуардо Миролио", "Динамо Сливен" АД. Най–големите производители на вино в областта и едни от най–големите в страната са избите на "Домейн Бояр" и "Вини" АД Сливен.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 85,5 млн. лв., или 15,74% от договорените средства по Оперативни програми в ЮИР.

Най–популярни и посещавани са туристическите обекти, свързани с Националното Възраждане. В община Котел се намират архитектурни резервати със запазена архитектурна среда от това време – град Котел и селата Жеравна, Медвен, Катунище и Градец. В град Сливен, като групови паметници на културата, също има интересни комплекси от възрожденски сгради. В част от старите сгради са устроени музеи. Археологически находки от късната античност и средновековието има на територията на цялата област, но особен интерес за туристите представлява крепостта Туида в гр. Сливен. През 2015 г. крепостта бе открита за туристически посещения, след реализиран проект за нейната консервация, реставрация и експониране, финансиран по ОП "Регионално развитие" 2007–2013 г. Над 300 са запазените надгробни тракийски могили, като археологическите проучвания през последните години предоставят доказателства, че Долината на тракийските царе се разпростира до завоя на р. Тунджа, обхващайки и област Сливен. На територията на област Сливен успешно се развива туризъм, който се базира на разнообразието от природни условия и ресурси.

Уникални възможности за туризъм в община Сливен има в Природен парк "Сините камъни" и намиращия се на негова територия резерват "Кутелка".

Предимства и възможности

Широка транспортна достъпност и отвореност, близост до пазарите на Република Турция и Гърция, близост до Черно море и Южните черноморски курорти

Добре развита пътна мрежа

Изградена инфраструктура в промишлените зони на градовете

Потенциал за развитие на балнео и спа туризъм, селски туризъм, исторически туризъм и др.

Екологично чист район с богато биоразнообразие

ПРИРОДЕН ПАРК "СИНИТЕ КАМЪНИ"

Област СТАРА ЗАГОРА

ПАРК–МУЗЕЙ "ШИПКА"

Област Стара Загора е разположена в централната част на България. Обхваща Розовата долина, части от Горнотракийската низина, Балкана и Средна Сърнена гора. Граничи с областите Пловдив, Габрово, Велико Търново, Хасково, Ямбол и Сливен.

Областта е съставена от 11 общини – Братя Даскалови, Гурково, Гълъбово, Казанлък, Мъглиж, Николаево, Опан, Павел баня, Раднево, Стара Загора, Чирпан, като по данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 321 377 души.

В град Стара Загора се намира Тракийският университет.

По данни на НСИ към април 2017 г. в областта функционират 102 училища.

Водещи сектори в икономиката на област Стара Загора са въгледобивът и производството на електрическа енергия. На територията на област Стара Загора се намира находище от лигнитни въглища, което представлява най–значимият собствен енергиен ресурс на България. В региона се намират четири топлоелектрически централи (ТЕЦ), които осигуряват около 40% от електроенергията, използвана в България. Този обем е съпоставим с дела на атомната електроцентрала в Козлодуй. В Стара Загора се намира и най–голямата пивоварна в България – "Загорка". Сред другите дейности, които определят структурата на икономиката на региона, се открояват машиностроене, мехатроника, транспорт, хотелиерство и ресторантьорство.

В областта има 2 индустриални зони: Индустриална зона ЗСК, в гр. Стара Загора и Индустриална зона Стара Загора до с. Еленино.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 155,2 млн. лв., или 28,58% от договорените средства по Оперативни програми в ЮИР.

В областта са открити едни от най–древните исторически паметници не само в България, но и в цяла Европа. Сред тях са Неолитните жилища, уникалната Тракийска гробница в Долината на Тракийските царе, тракийските надгробни могили и светилища. В Стара Загора се намира и една от най–монументалните постройки на римския град Августа Траяна.

В Казанлък се намира единствения по рода си Музей на розата. Той съхранява колекция от предмети, снимки и документи, разкриващи историята на българското производство на маслодайни рози.

Национален парк Централен Балкан е разположен в сърцето на Стара планина. Той опазва уникално богатство от горски масиви, растителни и животински видове. Тук дивата природа е изваяла неописуеми пейзажи, скални феномени, дивни водопади.

Предимства и възможности

- Висока изграденост на АМ и първокласни пътища
- Потенциал за развитие на балнео и спа туризъм, алтернативен туризъм, исторически и др.
- Утвърдени традиции в развитието на високотехнологичните отрасли от индустрията
- Многоотраслова структура на икономиката, балансирана с потенциала на природния комплекс
- Наличие на висши учебни заведения и научни звена

РОЗОВА ДОЛИНА

Област **ЯМБОЛ**

БЕЗИСТЕН, ЯМБОЛ

Областта граничи на запад с област Хасково и област Стара Загора, на юг с Република Турция, на изток с област Бургас и на север с област Сливен. През територията на областта преминава една от най–големите реки в страната – Тунджа. Основната част от територията на област Ямбол е заета от Среднотунджанското поречие.

Областта е съставена от 5 общини – Ямбол, Елхово, Тунджа, Стралджа и Болярово, като по данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 122 276 души.

В град Ямбол се намира филиал на Тракийски университет, Стара Загора.

По данни на НСИ към април 2017 г. в областта функционират 35 училища.

Водещ в икономиката на областта е сектор “Преработваща промишленост”. Следващ по относителен дял е сектор “Селско, горско и рибно стопанство”. Структуроопределящ сектор в областта е и сектор “Строителство” – 10.6%.

Промишлеността е най–важният сектор в икономиката на областта. Структурата и обхваща следните подотрасли: хранително– вкусова промишленост; химическа промишленост;машиностроене и металообработване; текстилна и трикотажна промишленост; мебелно производство; шивашка промишленост и др. В област Ямбол се развиват нови индустриални отрасли като производство на автомобилно електрооборудване и рециклиране на отпадни пластмасови продукти. По–големи фирми в областта са “Неотерм“ ООД, Силекс 2001 ЕООД, Силвър терм ЕООД и др.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 114, 5 млн. лв., или 21,08% от договорените средства по Оперативни програми в ЮИР.

В област Ямбол се намират редица културно – исторически паметници с национално и международно значение – Античен град Кабиле, разкопки край с. Драма, манастир край с. Воден, един от най–големите в България покрити пазари от 15 век – Безистена, Храм–паметника Александър Невски на Бакаджика, Ямболските църкви Света Троица и Свети Николай Чудотворец, които имат уникални архитектурни детайли и иконостаси, втората по големина в България Ески джамия, построена след падането на Ямбол под турска власт. Областта се отличава с богато биоразнообразие и възможности за природен туризъм. На територията и са разположени резерватите Балабана, Горна и Долна Топчия около гр. Елхово – обекти за ловен и екотуризъм. Река Тунджа предлага възможности за преминаване с лодка по средното течение сред лонгозна растителност и красива природа.

Предимства и възможности

Благоприятно географско разположение, включващо части на европейски транспортни коридори – изток–запад, север–юг и близост до Черноморския басейн

Сравнително добре развита пътна мрежа

Утвърдени традиции в развитието на аграрния сектор и преработвателната индустрия с нарастващо значение на сектора на услугите

Богато културно–историческо наследство и съхранена природна среда с възможности за развитие на алтернативен туризъм

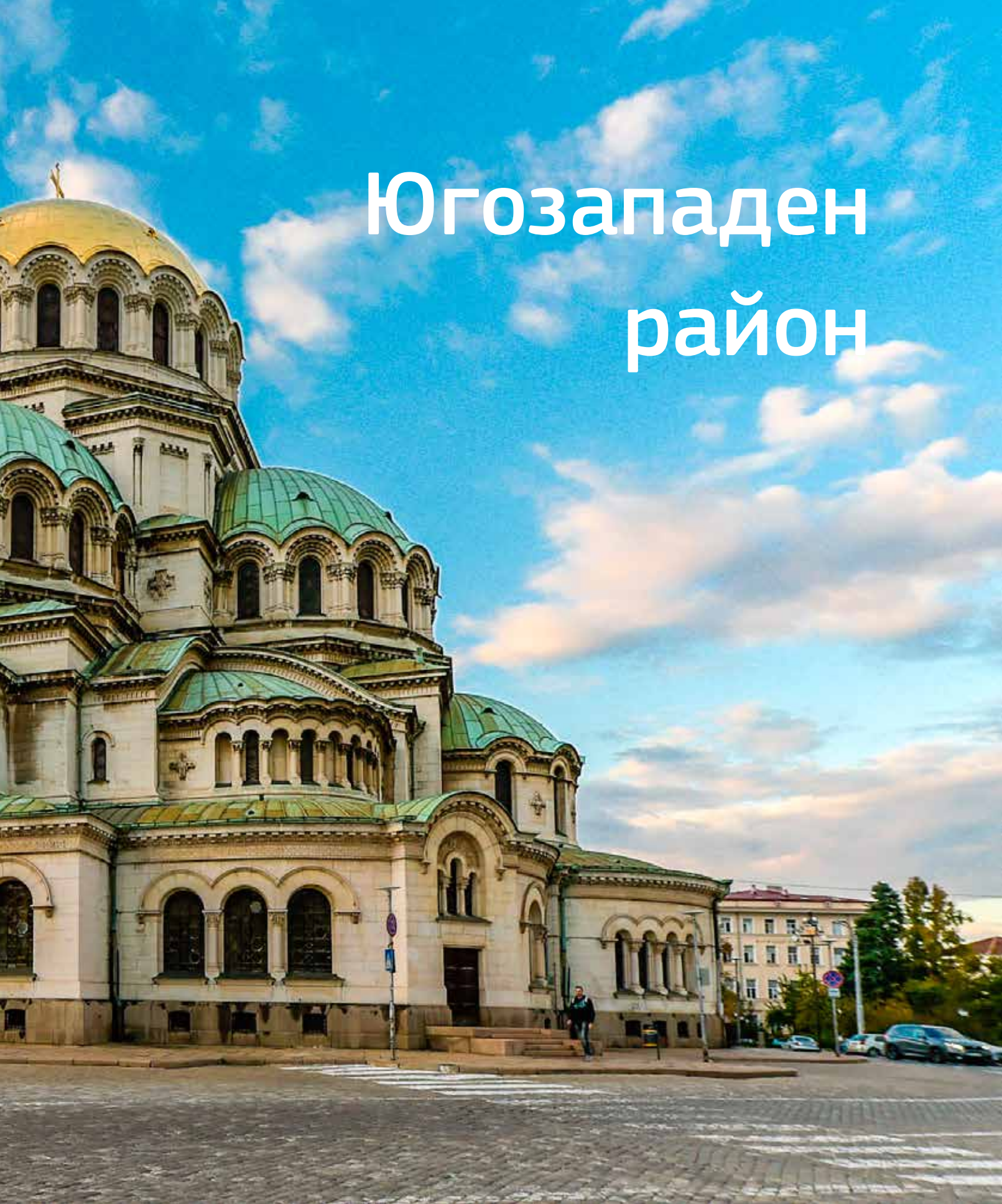
Потенциал за трансгранично сътрудничество с Република Турция и междурегионално сътрудничество в рамките на програмите на ЕС за Югоизточна Европа и Черноморския басейн

НАР "КАБИЛЕ"

ХРАМ–ПАМЕТНИК “АЛЕКСАНДЪР НЕВСКИ“

Югозападен район

Хор на
Бистришките баби

Сурва

Рилски манастир

Източносредиземноморски коридор (ORIENT/EAST–MED)

Областен център

Индустриални зони/паркове

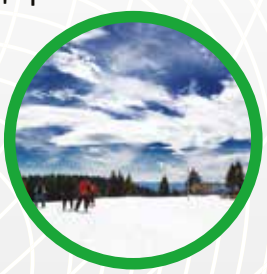

Фолклорен фестивал Копривщица

Боянска църква

Национален парк „Пирин“

ГЕОГРАФСКО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И ТЕРИТОРИЯ

Югозападният район (ЮЗР) е част от района от ниво 1 (NUTS 1) “Югозападна и Южна централна България”. Формира се от областите София, Софийска, Перник, Кюстендил и Благоевград. В района има 52 общини.

Площта на района е 20 306,4 км², съставляваща 18,3% от територията на страната. Територията на района е преобладаващо планинска. Районът е богат на минерални води с добри лечебни качества. Основни речни течения са реките Искър, Струма и Места.

Районът граничи на запад с Република Македония и Република Сърбия, на юг с Република Гърция, на изток с Южния централен район и на север със Северозападния район.

20 306.4 км²

територия

2 115 344 жители

НСИ, 2016 г.

52 общини

5 области

Университет	Летище

ДЕМОГРАФИЯ

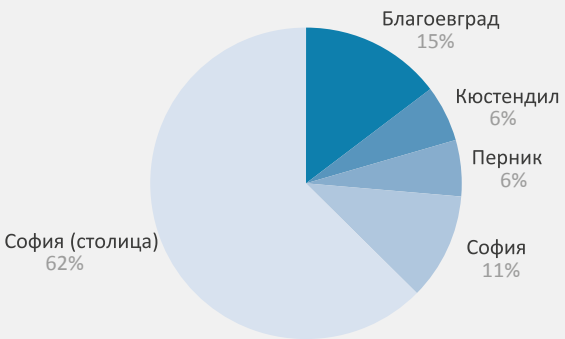
Към 31.12.2016 г. броят на населението на района е 2 115 344 души, съответстващи на 29,8% от общото население на страната.

Гъстотата на населението на района е 104,17 души на км², значително над средната за страната – 66 души на км².

Най–голям е относителният дял на населението в област София (столица) (63% от населението на района), а най–малък – в област Перник и Кюстендил (с по 6%).

НАСЕЛЕНИЕ ПО ОБЛАСТИ

КЪМ 31.12.2016 г.

ИЗТОЧНИК НСИ

В периода между двете преброявания 2001–2011 г., населението на Югозападния район се увеличава с 33 452 души, или с 1,6%. Това е единственият район в страната с тенденция на увеличаване на населението, което се дължи основно на вътрешна миграция.

ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ

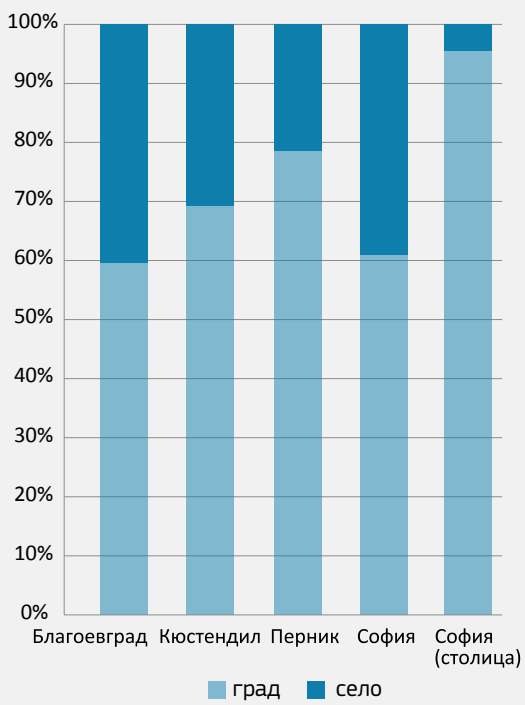
Степента на урбанизацията в ЮЗР по данни за 2016 г. е 83,91% – най–висока за страната.

На територията на района се намира и най–големият градски център в страната, който е с национално и международно значение – столицата София.

Най–висок е делът на градското население в област София (столица) – 1 264 064 души.

НАСЕЛЕНИЕ ПО ОБЛАСТИ И МЕСТОЖИВЕЕНЕ

КЪМ 31.12.2016 г.

ИЗТОЧНИК НСИ

Националната концепция за пространствено развитие на България за периода 2013–2025 г. създава териториална основа за осъществяване на модела на умерен полицентризъм, който да гарантира комплексното, интегралното планиране, осигуряващо хармонично единство на социално, икономическо, екологично и устройствено планиране. Концепцията определя насоките на регионалната политика и тази, свързана с пространственото планиране.

На територията на ЮЗР са разположени няколко от основните градски центрове на развитие – София – център от ниво 1 – столица, Благоевград - център от ниво 2, Кюстендил с потенциал за преминаване от ниво три към ниво 2 и два центъра от трето ниво – Петрич и Дупница.

Град София е класифициран като град с агломерационно ядро от общоевропейско значение (MEGA), макар и от най–ниската, четвърта категория. Като негов балансьор в района се счита Благоевград, предвид неговото местоположение и традиционната му организираща роля за територията по долината на Струма.

Основни оси на урбанизационно развитие са транспортните направления Драгоман – София – Пловдив и София – Благоевград – Кулата. Второстепенни оси на развитие са по направленията Перник – Кюстендил и Симитли – Разлог – Гоце Делчев – Илинден.

На територията на Югозападен район се пресичат Транспортен коридор Ориент/Източносредиземноморски и Рейнско–Дунавски транспортен коридор.

Предимства и възможности

Стратегическото разположение на района по направленията на европейските транспортни коридори, границата с три държави и добре развитата мрежа от регионална и местна транспортна инфраструктура способстват за развитие на трансграничното, междурегионално и транснационално сътрудничество

Развитие на икономическите и културни връзки и сътрудничеството, чрез използването на столицата София – национален и европейски административен, икономически и културен център

Силната концентрацията на ресурси – финансови, материални и човешки в района и столицата правят района привлекателен за развитие на иновации и бизнес

Доизграждане на автомагистрала “Струма”, която ще подобри свързаността на ЮЗР и ще повиши икономическата значимост на района, особено на южната му част

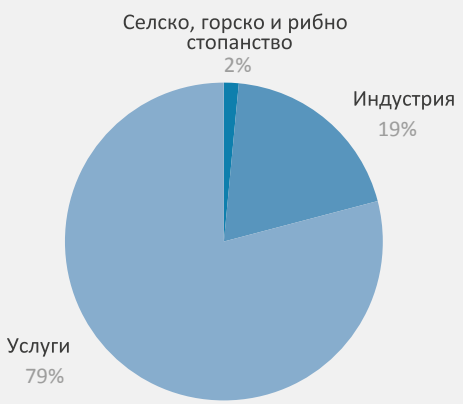
Развитие на туристическия сектор (културен, планински, балнеоложки, спа, екологичен, спортен, аграрен, ловен, конгресен туризъм), благодарение на уникалния потенциал на съхранената и атрактивна природна среда с наличие на множество защитени територии, богато биоразнообразие и много богато културно наследство

РЕГИОНАЛНА ИКОНОМИКА – СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ

Най–висок дял в брутната добавена стойност, произвеждана от регионалната икономика има сектора на услугите (79%). Сектор "Индустрия" произвежда 19% от БДС в района, което е по–ниско от средното за страната (27,8%). Делът на сектор Селско стопанство (2%) е значително по–нисък от средния за страната (4,7%).

Най–висок принос в БДС на секторите Индустрия и Услуги има София (столица).

БРУТНА ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ, ДЯЛ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ СЕКТОРИ, 2015 г.

ИЗТОЧНИК НСИ

Икономическите показатели на ЮЗР са над средните за страната. Коефициентът на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години в района през 2016 г. достига 58% при 53,3% средно за страната. Коефициентът на заетост на населението на възраст 20–64 навършени години през 2016 г. е 73,1%, което е с 6 пункта по–високо от средното ниво на останалите райони. Коефициентът на безработица в района през 2016 г. е 5,4%, като средният за страната е 7,6%.

БВП на глава от населението по паритет на покупателна способност (PPS) на ЮЗР за 2015 г. възлиза на 76% от средната стойност за ЕС–28, което го нарежда на първо място по степен на икономическо развитие сред районите в България.

По данни на НСИ през 2015 г. чуждестранните преки инвестиции в района нарастват до 14 053 млн. евро, което е с над 25% над нивата от 2007 г. и съставлява 60,7% от чуждестранните преки инвестиции в страната. Основен принос в този растеж имат инвестициите на територията на област София (столица).

Инвестициите в научноизследователска и развойна дейност нарастват в района и достигат 640 250 хил. лв. по данни на НСИ за 2015 г., като нарастват два пъти в периода 2007 – 2015 г. (1,53% от БВП за 2015 г.) и са между три и четири пъти по–високи от инвестициите в НИРД в останалите райони в страната.

В Югозападен район има 12 Индустриални зони и паркове.

Към началото на октомври 2017 г. в ЮЗР са договорени 2945,8 млн. лв. или 44,1% от договорените средства по Оперативни програми. 23,6% от договорените средства са сертифицирани и изплатени.

ОБРАЗОВАНИЕ И ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Системата от образователни институции в Югозападния район е най–добре развита спрямо останалите райони в страната, като се има предвид националното значение и високата концентрация на университети и колежи в столицата, а също така и в Благоевград. По показателя брой университети на 1 млн. жители към 31.12.2011 г. районът е на първо място в страната със стойност 11,3 (за страната – 6,0).

Относителният дял на рано напусналите образование и обучение (18–24 навършени години) е 5,7% и е най–ниския за страната за 2016 г. Относителният дял на населението на 30–34 навършени години с висше образование през 2016 г. е 47,2% и е значително по–висок от нивата в останалите райони през 2016.

В Югозападния район системата на здравеопазването, както и мрежата от заведения, осигуряващи социални дейности и услуги, е сравнително добре развита. На територията на ЮЗР към 31.12.2015 г. функционират 104 болнични заведения с 14 781 легла. В столицата работят 7 университетски болници, които предоставят здравни услуги на населението на всички райони.

Осигуреността с болнични легла на 100 хил. души е 698,75 б.л. и е под средната за страната – 731,26 б.л. към 31.12.2015 г.

ТРАНСПОРТНА МРЕЖА

Общата дължина на Републиканската пътна мрежа в района за 2016 г. е 3 428 км, като обхваща 223 км автомагистрали, 613 км пътища от I клас, 618 км пътища от II клас и 1 974 км пътища от III клас.

През Югозападния район преминават изцяло автомагистрала “Люлин” и участъци от автомагистралите “Хемус”, “Тракия” и “Струма”, както и някои първокласни пътища.

Общата дължина на изградените и функциониращи ж.п. линии на територията на района към 2015 г. е 864 км, които съставляват 21,5% от ж.п. мрежата на страната. Територията на района е неравномерно обслужена от железопътен транспорт, тъй като изградената ж.п. мрежа е разположена предимно в северната половина и югозападната част. Общините, разположени в граничните територии и в източната Рило–Пиринска част са отдалечени значително от главните ж.п. линии за превоз на пътници и товари.

Югозападният район е най–добре обслуженият с въздушен транспорт от районите на ниво NUTS 2 в страната. Летище София е най–голямото международно летище (с над 4 млн. обслужените пасажери за 2016 г.) в страната и има изключително голямо значение за осигуряването на достъпа до въздушен транспорт на районите Северозападен, Северен централен и Южен централен, както и за обслужването на туристическия трафик до зимните курорти в югозападната част на страната.

ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Данните на НСИ към 2016 г. сочат, че достъпът на домакинствата до интернет е 64,9% при среден за страната 63,5%. Най–високият дял на домакинствата с достъп до интернет е в София – столица (75,3%), следвана от област Благоевград (63,3).

В ЮЗР е достигната висока степен на развитие на водоснабдителните мрежи. В края на 2015 г. са обхванати 99,2% от населението, при средно за страната – 99,3%. Районът разполага със значителен воден ресурс. Делът на населението, което е с режим на водоснабдяване е близък до средния за страната (1,7%) и е 1,8%. Към 2015 г. 89,5% от населението на Югозападния район е обхванато от канализационни услуги, като по този показател районът е значително над средното ниво за страната – 75,5% и е на първо място в страната.

Относителният дял на населението, обслужено от система за организирано сметосъбиране в района през 2013 г. е около 99,7%, като делът за София – град е 100%.

ОКОЛНА СРЕДА

Разходите за опазване и възстановяване на околната среда в Югозападния район през 2013 г. са в общ размер на 789 588 хил. лв. и съставляват 37,6% от тези за страната, с което районът е на първо място в сравнение с останалите райони от ниво 2. Най–големи разходи за опазване на околната среда през 2013 г. са направени в област София столица (67,85% от разходите в ЮЗР), следвана от област Софийска (15%).

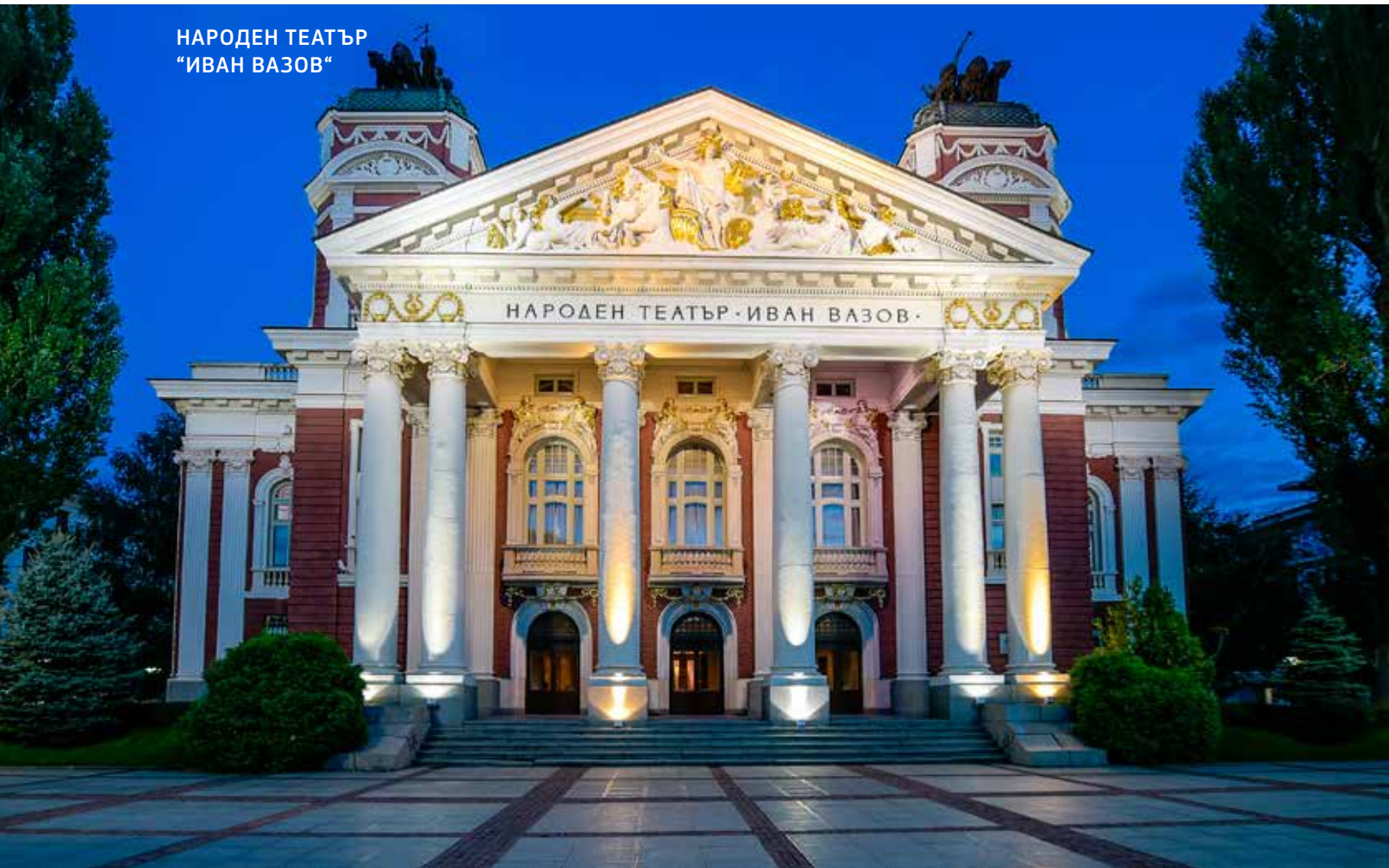
Разходите за опазване и възстановяване на околната среда на човек от населението в ЮЗР са в размер на 373,3 лв./човек към 31.12.2013 г., което е значително над средното за страната – 295,5 лв./човек.

КУЛТУРНО–ИСТОРИЧЕСКИ И ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ

Към световното наследство на ЮНЕСКО са причислени Боянската църква и Рилският манастир. Археологическите репери са град Пауталия–Велбъжд в Кюстендил, Сердика–Средец в София. Към културно–историческите ценности се добавят архитектурни резервати (Копривщица, Банско, Мелник, Ковачевица, Долен) и множество манастири – Рилски, Роженски, "Седемте престола", Етрополски, Земенски, Софийската Света гора.

В Югозападен район са разположени изцяло териториите на два от трите Национални парка в страната – НП "Рила" (40 332,4 ха) и НП "Пирин" (81 046,0 ха) и малка част от третия – НП "Централен Балкан" (3 396 ха), както и териториите на два от общо десетте природни парка в страната (Природен парк "Витоша" и Природен парк "Рилски манастир") и части от Природен парк "Врачански Балкан". НП "Пирин" е включен в списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО.

В границите на района за резервати и поддържани резервати са обявени 20 броя местности, в които се опазват уникални за страната природни екосистеми, включващи характерни и забележителни диви растителни и животински видове и местообитанията им.

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

Област БЛАГОЕВГРАД

Благоевградска област е разположена в Югозападна България. Южната ѝ граница е с Република Гърция, на запад граничи с Република Македония, на изток с Пазарджишка и Смолянска области, а на север с Кюстендилска и Софийска област.

Областта е съставена от 14 общини – Банско, Белица, Благоевград, Гоце Делчев, Гърмен, Кресна, Петрич, Разлог, Сандански, Сатовча, Симитли, Струмяни, Хаджидимово, Якоруда.

По данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 310 321 души.

В град Благоевград се намират 2 университета – "Югозападен университет Неофит Рилски" и Американски университет в България. В града се намира и филиал на Медицински университет, София.

По данни на НСИ към април 2017 г. в областта функционират 108 училища.

Основните отрасли в икономиката на областта са: хранително–вкусова промишленост; винопроизводство; тютюнева промишленост и производство на тютюневи изделия; текстилна промишленост; дървопреработване; туризъм. Водещите икономически субекти, определящи основния облик на развитието в областта са: "Благоевград БТ" – производство на цигарени изделия; "Агрима–Водолей" – производство на газирани напитки; "Пиринско пиво"и др.

В областта има 1 индустриален парк – Стримон в гр. Симитли.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 879, 1 млн. лв., или 29,8% от договорените средства по Оперативни програми в ЮЗР.

БАНСКО

На територията на област Благоевград има многобройни природни забележителности и красиви планински местности, много археологически, исторически и културни паметници с потенциал за развитие на туризъм.

В областта се провеждат голям брой културни и спортни прояви с национално и международно значение: Francofolies в Благоевград – българското издание на най–големият международен музикален фестивал за съвременна франко–фонска музика; ежегодното провеждане на състезания на Международната ски федерация като: Световна купа по сноуборд Банско, Световна купа по ски Банско – мъже, Световна Ски купа по ски Банско – жени и Биатлон, международно състезание по фрирайд ски и сноуборд и други; голям брой фолклорни фестивали на събори на народното творчество като “Пирин пее“ Благоевград, “Между три планини“ – Банско, “На армане с тъпане“ – Разлог, “Пирин фолк“ – Сандански, “Международен фестивал на бабугерските маски и игри“ – Симитли и много други.

Популярни туристически дестинации както за зимен, така и за летен туризъм са: Банско, Сандански, Мелник, Разлог, Добринище, Баня, Добърско, Огняново, Лещен и Долен, Рупите, Рожен, Архитектурният и исторически резерват Ковачевица, планинският курорт “Семково“, двата национални парка Рила и Пирин и много други.

Край Белица се намира най–големият природозащитен проект на Балканите – Центърът за реадаптация на танцуващи мечки, съвместен проект на две от най–големите фондации в Европа за защита на природата – “Четири лапи” и “Бриджит Бардо” и единственият в Източна Европа. Планините Пирин и Рила са с най–добре развитата туристическа инфраструктура в областта и страната.

Предимства и възможности

Стратегическо място в националната и европейската транспортна система – през областта преминава трасето на коридор от европейската TEN–T мрежа “Ориент – Източно Средиземноморие“

Бърз пътно–транспортен достъп от областния център до района на столицата в рамките на по–малко от 1 час чрез изграденото трасе на автомагистрала “Струма“

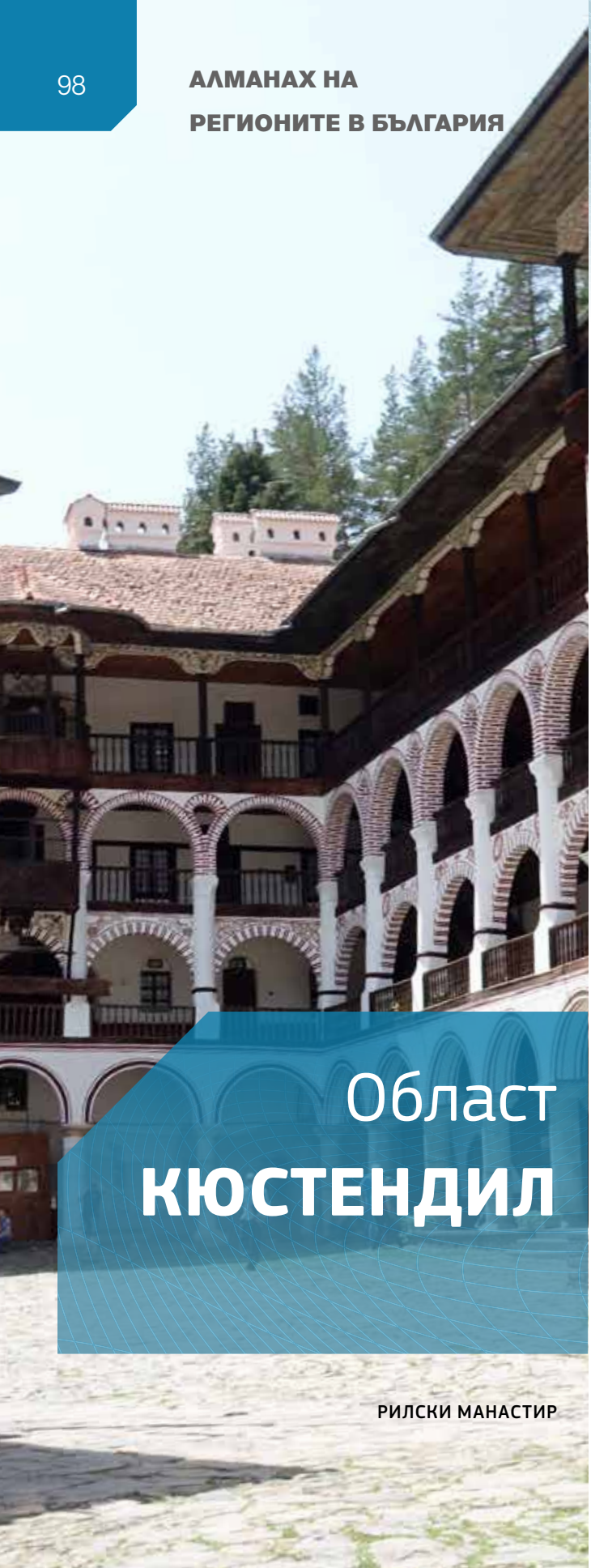
Създадени добри трансгранични връзки със съседни региони от Македония и Гърция, включително транспортни, икономически и търговски

Богато разнообразие на природни, културно исторически и етнографски дадености

Относително запазена околна среда без наличие на големи замърсители и възможност за екологично чисто земеделие

Изградени традиции в основни икономически сектори – с основен акцент върху туризма и селското стопанство. Силно развит зимен туризъм (Банско, Разлог, Добринище) и културно–исторически туризъм (Мелник)

Добра осигуреност на населението с учебни заведения и преподаватели и ниски нива на напуснали системата на образованието (начално, основно и средно)

Област КЮСТЕНДИЛ

РИЛСКИ МАНАСТИР

Областта е разположена в Югозападна България. Граничи с областите Софийска, Перник и Благоевград, а на запад – с Република Македония и Сърбия.

Областта е съставена от 9 общини – Кюстендил, Дупница, Бобов дол, Сапарева баня, Рила, Кочериново, Невестино, Бобошево и Трекляно.

По данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 123 431 души.

По данни на НСИ към април 2017 г. в областта функционират 30 училища.

Промишлеността е основен сектор в икономиката на област Кюстендил. Секторът е представен от фирми, развиващи дейност в енергоснабдяване, газоснабдяване, фармацефтична промишленост, текстилна и шивашка промишленост, хранително–вкусова промишленост, добивна промишленост, строителство, производство на електро (оптично и друго) оборудване, производство на метални изделия, производство на обувки и други изделия от обработени кожи. Значение за икономиката на областта имат предприятията, "Балканфарма Дупница" АД, "Голашфарма" ООД Сапарева баня, фирми в текстилната и шивашка промишленост – ("Велбъжд'' АД, "Рила текс'' ООД, гр. Рила, "Тексиком" ООД Кюстендил, "Мартекс 2" ООД Дупница).

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 69, 04 млн. лв., или 2,34% от договорените средства по Оперативни програми в ЮЗР.

В областта се намират над 1050 археологически, архитектурни, исторически и художествени недвижими културни ценности. Сред тях е Рилския манастир (паметник от световно значение и включен в списъка за световното наследство на ЮНЕСКО), 35 паметника с национално значение. Сред тях изпъкват: архитектурно–археологически резерват "Пауталия–Велбъжд–Кюстендил", средновековен мост "Кадин мост", с. Невестино, средновековна крепост "Кулата", околийска къща, Часовниковата кула – гр. Дупница.

Музеите и музейните сбирки (в Кюстендил, Рилски манастир, Бобошево, Сапарева Баня и Рила), съхраняват над 150 000 ценни експонати от всички културни пластове и епохи. Кюстендилската художествена галерия "Владимир Димитров – Майстора" притежава богати колекции от българско възрожденско и от чуждестранно изкуство.

На територията на Кюстендилска област е разположена част от Национален парк "Рила". Той е най–големият национален парк в България и един от най–големите европейски паркове. Той включва безлесните части по билото на Рила планина и част от горските иглолистни комплекси под него в четирите главни дяла на планината на обща площ 81 046 ха. В НП "Рила" са включени 4 резервата – "Парангалица", "Централен рилски резерват", "Ибър" и "Скакавица". Те са защитени територии, които са образци от естествени екосистеми с характерни и забележителни диви растителни и животински видове и местообитания. Резерватът "Скакавица" (70,8 ха) е обявен през март 1968 г. в землището на гр. Сапарева баня. Това е типичен горски резерват, разположен между 1850 и 2050 м. В него се охранява вековен девствен, предимно беломуров горски масив.

Стобските пирамиди са едни от най–популярните сред туристите скални пирамиди в България. Намират се над село Стоб, в западния дял на Рила планина. Средната височина на пирамидите е между 7 и 10 метра, някои отделни пирамиди достигат до височина 12 метра. Стобските пирамиди са с разнообразна форма, но повечето са конусовидни и завършват с каменна шапка, наподобявайки гъби.

Предимства и възможности

Доизградена магистрална инфраструктура–трасето на автомагистрала "Струма"

Добър потенциал за транспортна достъпност – преминаване през областта на транспортния коридор, свързващ Адриатика с Черно море и на коридор от европейската TEN–T мрежа "Ориент – Източно Средиземноморие"

Разнообразни природни условия, благоприятстващи развитието на спа туризъм и балнеология – термоминерални водни ресурси (в Сапарева баня, Кюстендил и др.); на планински и зимен туризъм – в областта се намират Седемте рилски езера, има изградена база за ски спортове в Паничище

Богато културно–историческо наследство и традиции, които определят уникалната идентичност на областта и са основа за развитието на културно–исторически туризъм

Уникален природен комплекс за развитие на овощарство. Областта е известна като "Овощната градина на България", като в последните години се забелязва тенденция на засаждане на нови насаждения от ябълки и череши. Функционира Национален институт по земеделие, гр. Кюстендил – база за научно–изследователска, развойна и консултантска дейност в областта на селското стопанство

Установени партньорски взаимоотношения на общини, НПО и бизнес, и развитие на териториално сътрудничество – трансгранично, междурегионално и транснационално

Сравнително чиста околна среда, без големи промишлени замърсявания

Област ПЕРНИК

МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ "СУРВА"

Пернишка област е разположена в най–западните части на България, в горното течение на река Струма, между югозападните склонове на Витоша, североизточните на Голо бърдо, източните на Черногорските възвишения и южните на Люлин планина. Граничи с областите Софийска и Кюстендил, а на запад – с Република Сърбия.

Областта е съставена от 6 общини – Перник, Радомир, Брезник, Трън, Земен и Ковачевци.

По данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 123 770 души.

През 2010 г. в град Перник е учредено единственото в областта висше училище – Европейски политехнически университет.

По данни на НСИ към април 2017 г. в областта функционират 33 училища.

Основните отрасли в икономиката на област Перник са преработващата, хранително–вкусовата, леката промишленост и услугите. Добивната промишленост днес е свързана с горивни полезни изкопаеми и добива на строителни и инертни материали. Преобладаващи са малките и средните предприятия.

Най–големите фирми в областта са: "Стомана–Индъстри" АД, Терс–Мошино" ЕООД, "Колхида метал" АД, "Сами–М" ЕООД, "Прим" ООД, "Колбасо", "Бим Ас" ООД, "Радомир–Метали" АД, "Лидер бренд" ООД, "Брист–ХМ" АД. По–големите предприятия в строителството са: "Ск–13 Пътстрой" АД, "Заводски строежи–ПС–Перник"–АД, "Хидрострой" ООД, "Бетон" ООД, "Инфрастрой 2001" ЕООД, "Пътно поддържане"–ЕООД – Перник и Радомир.

В град Перник се намират 2 индустриални и 1 промишлена зона – Индустриален парк Перник – Изток, Индустриална зона Перник.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 31,75 млн. лв., или 1,08% от договорените средства по Оперативни програми в ЮЗР.

Културно–историческото наследство е представено от археологически, исторически, културни и архитектурни паметници, фолклорни традиции, фестивали и занаяти.

На територията на Област Перник се намират 40 културни паметници с национално значение.По популярните от тях са: Църквите “Св. Георги Победоносец” и “Св. Архангел Михаил“ в с. Студена; Земенски манастир “Св. Йоан Богослов”; Църквата “Света Петка“ в гр. Брезник.

Забележителности в град Перник са: Крепостта Кракра, Регионален Исторически Музей–Перник и Минен музей гр. Перник.

Международният фестивал на маскарадните игри “Сурва” в Перник е сред най – атрактивните в България и на Балканите изяви на традиционни народни игри и обичаи с маски. Той се организира от община Перник от 1966 г. Международния фестивал на маскарадните игри “Сурва” става част от конвенцията за нематериално културно наследство в ЮНЕСКО.

Трънската еко пътека и Ждрелото на река Ерма е един от 100–те национални туристически обекта се намира в близост до град Трън. Ждрелото е образувано от силата на река Ерма, която преминава през него. От двете му страни има две около 100 метрови скали.

Предимства и възможности

Стратегическо местоположение на областта в националната и европейската транспортна система, близост до столицата и до границата с Република Сърбия, близост до летище София

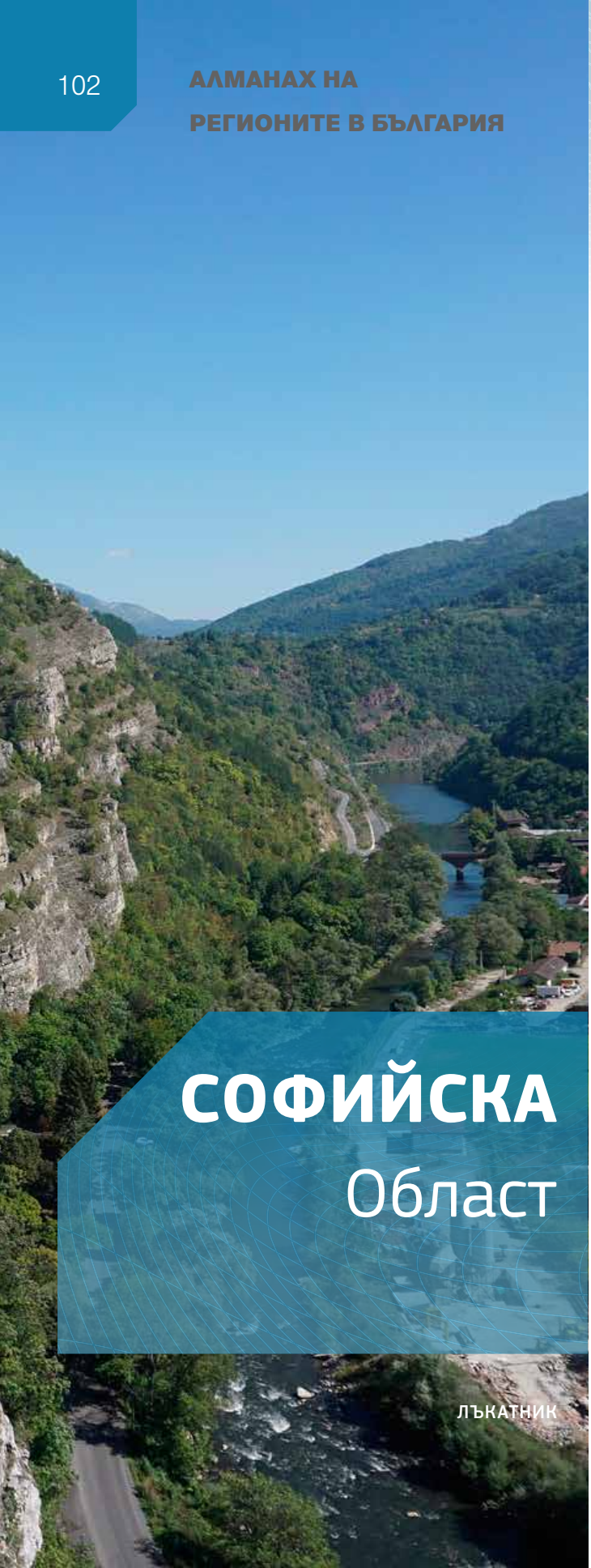
Развит индустриален сектор

Находища на полезни изкопаеми

Ресурси за използване на възобновяеми енергийни източници

Богат културен календар и наличие на паметници на културно–историческото наследство

Създадени добри трансгранични връзки със съседни региони от Република Сърбия

СОФИЙСКА Област

ЛЪКАТНИК

Софийска област се намира в Западна България. Граничи с областите Монтана, Враца, Ловеч, Пловдив, Пазарджик, Благоевград, Кюстендил, Перник и София. Областен център на Софийска област е град София, който не влиза в нейния състав. Нейната областна администрация е единствената в България, разположена в град, който е извън областта, която се управлява.

Областта е съставена от 22 общини – Антон, Божурище, Ботевград, Годеч, Горна Малина, Долна баня, Драгоман, Елин Пелин, Етрополе, Златица, Ихтиман, Копривщица, Костенец, Костинброд, Мирково, Пирдоп, Правец, Самоков, Своге, Сливница, Чавдар, Челопеч.

По данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 234 185 души. Към април 2017 г. в областта функционират 85 училища.

Превес в икономиката на областта има развитието на редица сектори на преработващата промишленост. Многогодишни традиции в общините, разположени в непосредствена близост до столицата, имат секторите: производство на хранителни продукти и напитки; производство на текстил, изделия от текстил и облекло; обработка на кожи и производство на кожени изделия; производство на хартия, картон и изделия от тях; печатна дейност; производство на химични продукти и изделия от пластмаси; производство на основни метали, компютърна и комуникационна техника и електронни продукти; производство на електрически съоръжения.

В община Божурище се намира най–големият логистичен център в България – Логистичен парк “Божурище”. В община Ботевград най–добре развит е секторът за производство на електронни и химични продукти, както и на пластмасови изделия, а представители на този сектор са едни от най–големите европейски фирми в тази област: “ЕПИК Електроник Асембли” ЕООД, “Пайплайф България” ЕООД, “Микроак” ЕООД, “Грамер” АД, “Сименс” ЕООД, “Ниса” ЕООД. В общините Пирдоп и Златица се намира заводът за електрорафинирана мед “Аурубис България” АД. В

община Челопеч е предприятието на "Челопеч Майнинг" ЕАД за добив и преработка на медно–златни руди. На територията на община Мирково са разкрити залежи на глина, които се използват за производство на тухли от фирма "Пролайф технолоджи" ЕООД.

В областта се намират 6 Индустриални зони / паркове: Индустриален парк София Изток, близо до гр. Елин Пелин, Самоков индустриална зона гр. Самоков, Индустриален парк София, на територията на община "Божурище", Индустриална зона Горна Малина, с. Горна Малина, Индустриален парк – Петърч, с. Петърч и Индустриален парк Елин Пелин, намиращ се югозападната част на гр. Елин Пелин.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 109 млн. лв., или 3,69% от договорените средства по Оперативни програми в ЮЗР.

Софийска област притежава изключително богати културни традиции и богатства. Такива са например фолклорното надигравне "Край извора" в община Антон, както и множеството събития, организирани от НЧ "Хр.Ботев 1934", представящи местния фолклор по оригинален начин. Международният фолклорен фестивал "Пеония" в Божурище, традиционният народен събор "Боженишки Урвич" и регионален празник на фолклора в Ботевград също събират малки и големи любители на традициите и народните обичаи и творчество.

Националният събор на българското народно творчество Копривщица е вписан в регистъра на ЮНЕСКО за световното нематериално културно наследство.

В община Етрополе се намират Часовниковата кула и Етрополския манастир "Света Троица". На територията на областта, в община Самоков е най–старият и най–известен български планински курорт с международно значение – курорта Боровец. Благодарение на своите природни и климатични дадености, както и комфортна хотелска база за настаняване, курортът предоставя възможности не само за ски–туризъм през зимата, но и възможности за посещения и пълноценен отдих и през останалите три годишни времена, а също така и за познавателен туризъм. В рамките на областта се намира и най–високият връх на Балканския полуостров – вр. Мусала (2925 м), Рила планина.

Защитени територии и зони със запазено биологично разнообразие са части от Национален парк "Рила", Национален парк "Централен Балкан", природен парк "Витоша" и Природен парк "Врачански Балкан". В рамките на мрежа "Натура 2000" попадат територии от всички общини в областта.

Предимства и възможности

- Разположение в близост до столицата като основен административен и икономически център
- Добра транспортна достъпност – развита базова транспортна инфраструктура, добри транспортни връзки на значителна част от територията с гр.София, граница със Република Сърбия
- Разнообразие на релефа и поземлените ресурси, наличие на значителни горскостопански ресурси, потенциал за развитие на земеделие
- Наличие на условия за развитието на туристически услуги
- Възможности за оползотворяване на възобновяеми източници на енергия
- Развито производство на електронни и химични продукти, хранително–вкусова промишленост
- Наличие на производствени предприятия и потенциал за увеличаване на тяхната продукция
- Наличие на развита базова образователна мрежа и добри възможности за достъп до образователни институции в столицата

Област **СОФИЯ**

Област София или област София (столица) се намира в Западна България. На север, изток, запад и югоизток граничи със Софийска област, а на югозапад – с област Перник.

Включва само Столичната община. В нея се намира град София, който заема около 15% от територията на областта. Общината е подразделена на 24 района. 16 от тях са съставени само от части на гр. София, 5 включват части от гр. София, както и от други населени места в областта, и 3 включват единствено градове и села извън град София. В област София има общо 38 населени места.

По данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 1 323 637 души.

На територията на Област София има 24 висши училища. В областта се намира най–старото и най–голямо висше училище в България – Софийският университет "Св. Климент Охридски". Централната част на сградата на СУ е построена с дарение на братята Евлоги и Христо Георгиеви, чиито скулптури красят нейната фасада. Първият ректор на Софийския университет е акад. Александър Теодоров–Балан.

По данни на НСИ към април 2017 г. в областта функционират 231 училища.

Област София е най–големият промишлен център на България. На територията на София има около 800 големи предприятия. Отраслите строителство, търговия и транспорт, свързващи материалната и социалната инфраструктура на големия град, са силно развити. Частният сектор на територията на Столична община е концентриран предимно в сферите на търговията и услугите. В София оперират и Софийската фондова борса и Българската фондова борса.

В Област София са съсредоточени всички органи на държавната власт — законодателна, изпълнителна и съдебна. В центъра на столицата се намират сградите на Народното събрание, Президентството, Министерски съвет и всички министерства. В града се помещават и висшите институции на съдебната власт — Върховен касационен съд, Върховен административен съд, Висш съдебен съвет, Главна

прокуратура. Тук са и други национални институции (Конституционен съд, Национален статистически институт и др.), редица учреждения (Българска стопанска камара, Агенция по приватизацията, Агенция за масова приватизация, Агенция за чуждестранните инвестиции и др..

В град София се намират София Тех Парк и Индустриал парк Промоест България.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 1, 821 млрд. лв., или 61,73% от договорените средства по Оперативни програми в ЮЗР.

София е град с богато културно–историческо наследство. Културните маршрути в София са очарователна комбинация между древна история и модерен град. Настоящият център на града се намира над центъра на древна Сердика, чието културно наследство може да бъде видяно на всяка крачка. Общо на територията на Столична община са регистрирани около 1 400 паметника на културата, в т.ч. около 840 в централната градска част. Един от седемте културни паметника в България, защитени от ЮНЕСКО като световно културно наследство – Боянската църква, известна със своите стенописи се намира в София.

Област София има близо 10 000 дка паркове. Над София на площ от 300 км². се издига и една от най–посещаваните български планини – Витоша. Тя предлага туристически центрове с отлично поддържани писти и ски съоръжения, които могат да се ползват и през нощта. Природен парк Витоша приютява и красиви природни феномени като Боянския водопад, каменни реки, пещерата Духлата – най–дългата пещера в България.

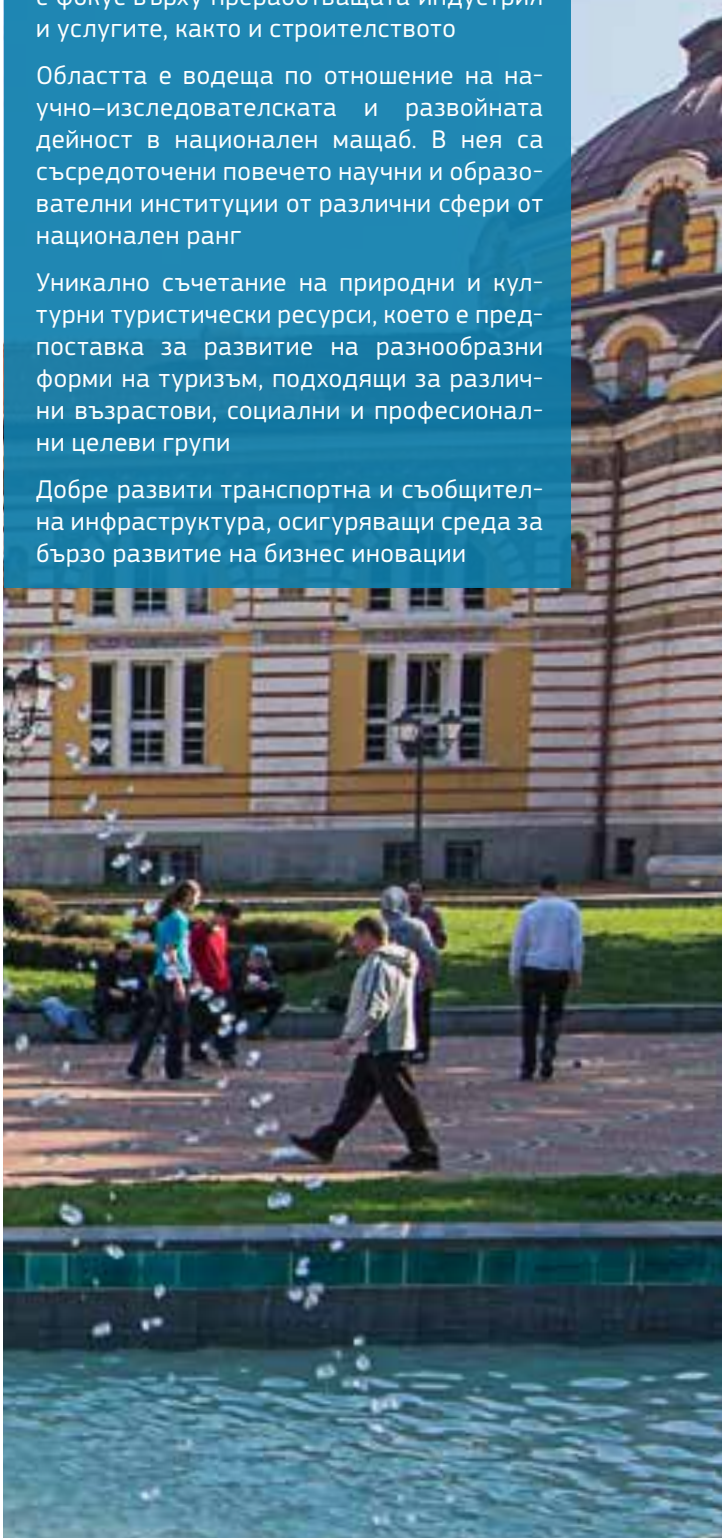
Предимства и възможности

Разнообразно структура на икономиката, с фокус върху преработващата индустрия и услугите, както и строителството

Областта е водеща по отношение на научно–изследователската и развойната дейност в национален мащаб. В нея са съсредоточени повечето научни и образователни институции от различни сфери от национален ранг

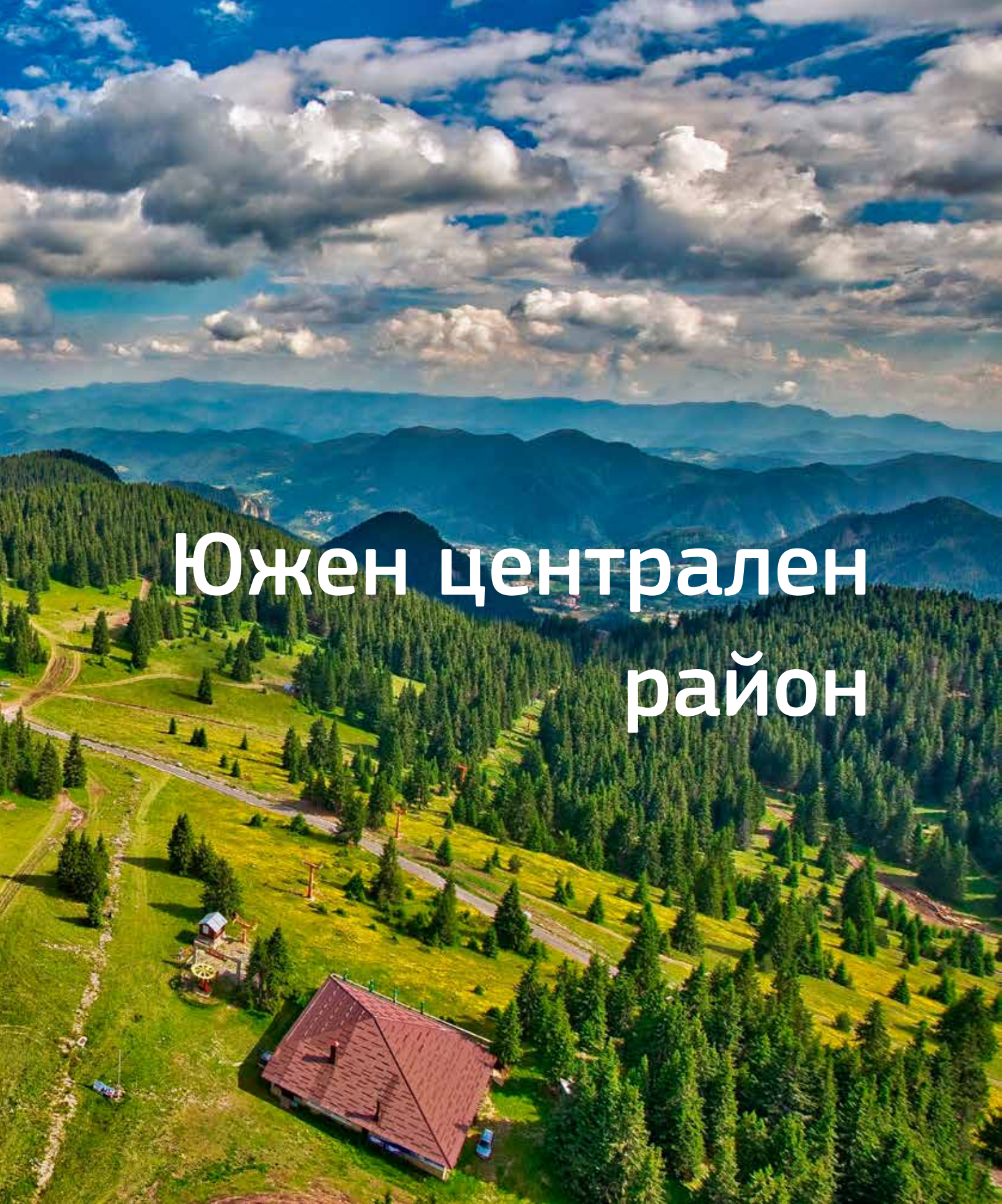
Уникално съчетание на природни и културни туристически ресурси, което е предпоставка за развитие на разнообразни форми на туризъм, подходящи за различни възрастови, социални и професионални целеви групи

Добре развити транспортна и съобщителна инфраструктура, осигуряващи среда за бързо развитие на бизнес иновации

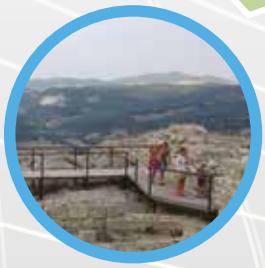
РОДОПИ ПЛАНИНА

Южен централен район

Старо Карлово

Перперикон

Пловдив

Пазарджик

Смолян

Хасково

Кърджали

8

Източносредиземноморски коридор (ORIENT/EAST–MED)

Областен център

Индустриални зони/паркове

Асеновата крепост

ГЕОГРАФСКО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И ТЕРИТОРИЯ

Южен централен район (ЮЦР) е част от района на ниво 1 /NUTS 1/ "Югозападна и Южна централна България", включващ Югозападен и Южен централен район, съответстващи на ниво NUTS 2.

Районът обхваща териториите на областите Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян и Хасково /ниво NUTS 3/, с общо 57 общини.

Площта на Южен централен район /ЮЦР/ е 22 365,1 км², съставляваща 20,1% от територията на страната.

Дяволски мост

22 365,1 км²
територия

1 426 064 жители
НСИ, 2016 г.

57 общини

5 области

Университет **Летище**

ДЕМОГРАФИЯ

Към 31.12.2016 г. броят на населението на района е 1 426 064 души, съответстващи на 20,1% от общото население на страната.

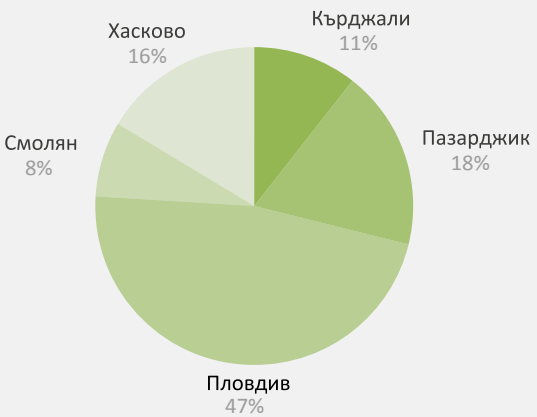
Гъстотата на населението на района е 63,76 души на км^2, малко под средната за страната – 66 души на км^2.

Най–голям е относителният дял на населението в област Пловдив (47% от населението на ЮЦР), а най–малък – в област Смолян (8%).

Между преброяванията на населението от 2001г. и 2011г. се наблюдава намаляване на неговия брой както в ЮЦР, така и във всички области.

НАСЕЛЕНИЕ ПО ОБЛАСТИ

КЪМ 31.12.2016 г.

ИЗТОЧНИК НСИ

В периода между двете преброявания 2001–2011 г., населението на Южен централен район намалява с 129 717 души, или с 8%. Тази тенденция е устойчива във времето, като продължава и в периода до 2016 г., в който населението намалява с още 45 000 души или 3% спрямо 2011 г. Тенденцията е по–малко неблагоприятна в сравнение с част от останалите райони в страната.

ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ

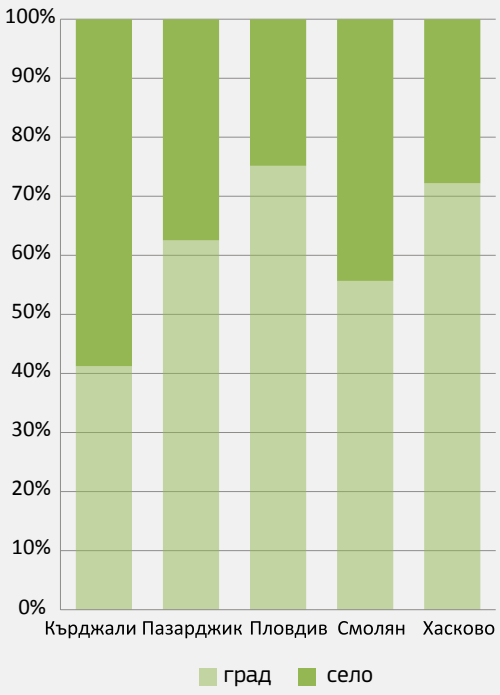
Степента на урбанизация на района е по–ниска от средната стойност за страната – 67,3% към 31.12.2016 г.

Градските центрове на територията на района са 54.

Най–висок е делът на градското население в областите Пловдив (504 707 души) и Хасково (168 526 души).

НАСЕЛЕНИЕ ПО ОБЛАСТИ И МЕСТОЖИВЕЕНЕ

КЪМ 31.12.2016 г.

ИЗТОЧНИК НСИ

Националната концепция за пространствено развитие на България за периода 2013–2025 г. създава териториална основа за осъществяване на модела на умерен полицентризъм, който да гарантира комплексното, интегралното планиране, осигуряващо хармонично единство на социално, икономическо, екологично и устройствено планиране. Концепцията определя насоките на регионалната политика и тази, свързана с пространственото планиране.

На територията на ЮЦР се разположени няколко от основните градски центрове на развитие – Пловдив (център от второ ниво), два центъра от трето ниво с потенциал за преминаване към второ – Пазарджик и Хасково и три центъра от трето ниво – Смолян, Кърджали и Карлово. За определените градски центрове за развитие (Пловдив, Пазарджик, Хасково, Смолян, Кърджали, Карлово, Панагюрище, Велинград, Асеновград, Димитровград) се осъществяват инвестиционни програми, финансирани от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма “Региони в растеж“ 2014 – 2020.

Районът има ясно изразени оси на урбанизационно развитие с национално значение по направлението на Европейския транспортен коридор Ориент/Източно-средиземноморски.

На територията на областите Пловдив, Хасково и Пазарджик функционират участъци от автомагистралите “Тракия” и “Марица”. Най–голямо значение за интегрирането на Южния централен район с националната и европейска пътна мрежа има автомагистрала “Марица” и път Е–80, като част от европейския транспортен коридор Ориент/Източно–Средиземноморски.

Предимства и възможности

Благоприятно транспортно–географско положение, което интегрира района в европейски и глобален план

Възможност за развитие на силен образователен и научно–изследователски сектор

Висок агроекологичен потенциал

Съхранена, привлекателна и разнообразна природна среда, богато културно – историческо наследство

Активно трансгранично и междурегионално сътрудничество

РЕГИОНАЛНА ИКОНОМИКА – СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ

Най–висок дял в брутната добавена стойност, произвеждана от регионалната икономика има сектора на услугите (55%). Сектор "Индустрия" произвежда 38% от БДС в района, което е по–високо от средното за страната (27,8%). Делът на сектор Селско стопанство (7%) е значително по–висок от средния за страната (4,7%).

БРУТНА ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ, ДЯЛ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ СЕКТОРИ, 2015 г.

източник НСИ

Най–висок принос в БДС на сектор "Индустрия" и "Услуги" има икономиката на област Пловдив.

Коефициентът на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години в района през 2016 г. достига 52% при 53,3% средно за страната. Коефициентът на заетост на населението на възраст 20–64 навършени години през 2016 г. е 66,1%. Коефициентът на безработица в района през 2016 г. е 7,2%, който е много близък до средния за страната – 7,6%.

Южен централен район има сходен показател с четири от 6–те български района от ниво NUTS 2 (с изключение на Югозападния район, който е в по–благоприятно положение), като по достигнатата степен на икономическо развитие е под средното равнище в ЕС. БВП на глава от населението по паритет на покупателна способност (PPS) на района за 2015 г. възлиза на 33% от средната стойност за ЕС–28.

По данни на НСИ през 2015 г. чуждестранните преки инвестиции в района нарастват до 2 443 млн.евро, което е с над 60% над нивата от 2007 г. Основен принос в този растеж имат инвестициите на територията на областите Пловдив и Пазарджик.

През последните години районът около Пловдив привлича значителен обем инвестиции, които водят и до ръст на заетостта. Тракия икономическа зона (ТИЗ) е един от най–мащабните икономически проекти на България. Тя обединява шестте индустриални зони в района на Пловдив. Досега във всички зони на ТИЗ са инвестирани над 1.1 млрд. евро. ТИЗ се осъществява върху площ от 1070 хектара земя, от която 325 хектара земя вече е заета.

Инвестициите в научноизследователска и развойна дейност нарастват в района, достигат 64 093 хил. лв. по данни на НСИ за 2015 г. и нарастват близо два пъти и половина в периода 2007 – 2015 г. През 2015 г. достигат до 0,52% от БВП, което нарежда района на четвърто място спрямо другите райони в страната

Към началото на октомври 2017 г. в ЮЦР са договорени 920,8 млн. лв. или 13,8% от договорените средства по Оперативни програми. 26,2% от договорените средства са сертифицирани и изплатени.

В ЮЦР има 18 Индустриални зони / паркове.

ОБРАЗОВАНИЕ И ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

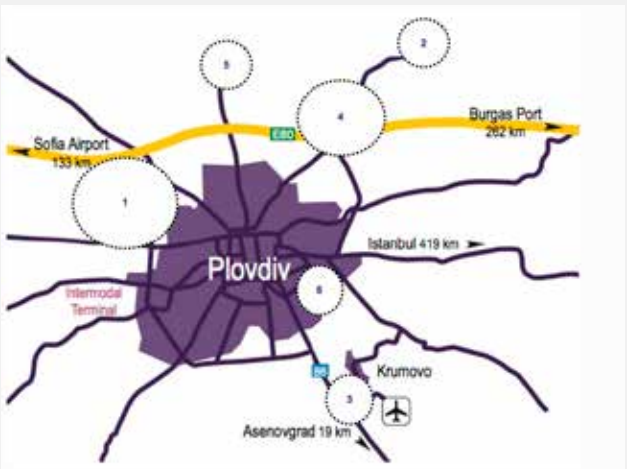
Предоставянето на образователни услуги и осигуреността с професионално и специализирано образование за нуждите на регионалната икономика са на нива, близки до средните показатели за страната. В района функционират пет университета и осем колежа.

Относителният дял на рано напусналите образование и обучение (18–24 навършени години) е 16,4% за 2016 г. Относителният дял на населението на 30–34 навършени години с висше образование е 33,4% и е по–висок от средния за страната през 2016 г. По този показател ЮЦР е на второ място, след ЮЗР (47,2%).

Системата на здравеопазването в Южен централен район е сравнително добре развита и покрива нуждите от здравна помощ на населението в съответствие със стандартите за страната. На територията на района към 31.12.2015 г. функционират 71 болнични заведения с 11 131 легла. Дейност развиват две университетски болници.

Осигуреността с болнични легла на 100 хил. души е 1064 б.л., което е значително над средната за страната – 731,26 б.л. към 31.12.2015 г.

Тракия индустриална зона

ТРАНСПОРТНА МРЕЖА

Общата дължина на пътната мрежа в ЮЦР е 9 263 км. Това е районът с най–голяма дължина на функциониращата пътна мрежа.

Общата дължина на Републиканската пътна мрежа в района е 4 102 км, като обхваща 194 км. автомагистрали, 416 км. пътища от I клас, 784 км. пътища от II клас и 2 708 км. пътища от III клас. Относителният дял на пътищата с национално и международно значение (автомагистрали и пътища I клас) е 16,54%. На територията на областите Пловдив, Хасково и Пазарджик функционират участъци от автомагистралите "Тракия" и "Марица". В по–голяма част от граничната територия на района главна роля за транспортното обслужване на населените места имат пътищата втори и трети клас, както и общинските пътища.

АМ "Марица" свързва АМ "Тракия" при ПВ Оризово с Република Турция при ГКПП Капитан Андреево. Дължината ѝ е около 117 km. Автомагистрала "Марица" е част от Транспортен коридор Ориент/Източносредиземноморски и Европейски път Е80. През автомагистралата преминава и пътният трафик за Гърция при пътен възел Ново село.

По ОП "Транспорт", приоритетна ос II е изграден и рехабилитиран път Е–85 (I–5) "Кърджали –Подкова" на обща стойност 23,200 млн. евро. Първокласният път е част от Транспортен коридор Ориент/Източносредиземноморски и свързва Централна България с пристанището Александропулис на Егейско море.

Общата дължина на изградените и функциониращи ж.п. линии на територията на района към 2015 г. е 772 км., които съставляват 19,21% от ж.п. мрежата на страната. Основните ж.п. линии, обслужващи територията на ЮЦР са участъците от главните ж.п. линии "София–Пловдив–Бургас", "Пловдив–Свиленград", "Русе–Горна Оряховица–Стара Загора–Кърджали–Подкова", които са елементи на европейските транспортни коридори, преминаващи през района.

През последните години в района се изпълняват едни от най–големите проекти за рехабилитация на железопътния транспорт, финансирани със средства на ЕС – Модернизация на железопътен участък Септември – Пловдив, Рехабилитация на гарови комплекси по TEN–T мрежата, Реконструкция и електрификация на железопътната линия Пловдив – Свиленград по коридори IV и IX, фаза 2: участък Първомай–Свиленград. Изграден е Интермодален терминал – гара Тодор Каблешков, част от железопътен възел Пловдив – проект със стратегическо и икономическо значение в регионален, национален и общоевропейски аспект.

На територията на ЮЦР е разположено международно летище Пловдив – специализирано в обслужването на чартърни туристически полети и редовни пътнически полети на нискобюджетни авиокомпании. Изпълнява и функции на резервно летище на летище София.

ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Информационната осигуреност на населението в ЮЦР е на добро ниво. Съобщителната инфраструктура е добре развита, със сравнително добро качество на телекомуникационните връзки в района. През периода 2011–2015 г. нараства броят на домакинствата с достъп до интернет. Данните на НСИ към 2016 г. сочат, че достъпът на домакинствата до интернет е 64,9%, при среден за страната е 63,5%.

По достигната степен на развитие на водоснабдителната мрежа Южен централен район е на последно място в страната, като делът на водоснабденото население е 98,3% през 2015 г., при среден показател за страната 99,3%. Но в сравнение с останалите райони, в ЮЦР населението с режим на водоснабдяване е едва 0,3%, при средна стойност за страната 1,7%, което прави районът втори по най–малка стойност на режим на водоснабдяването. Първо място заема Югоизточен район, където няма режим на водоснабдяване.

Системата за организирано сметосъбиране е добре развита. Относителният дял на населението, обслужено от системи за сметосъбиране в района е 99,3% – в област Пловдив е 100%, а най–нисък е в област Кърджали (95,6%), и е под средния за страната – 99,6% през 2015 г.

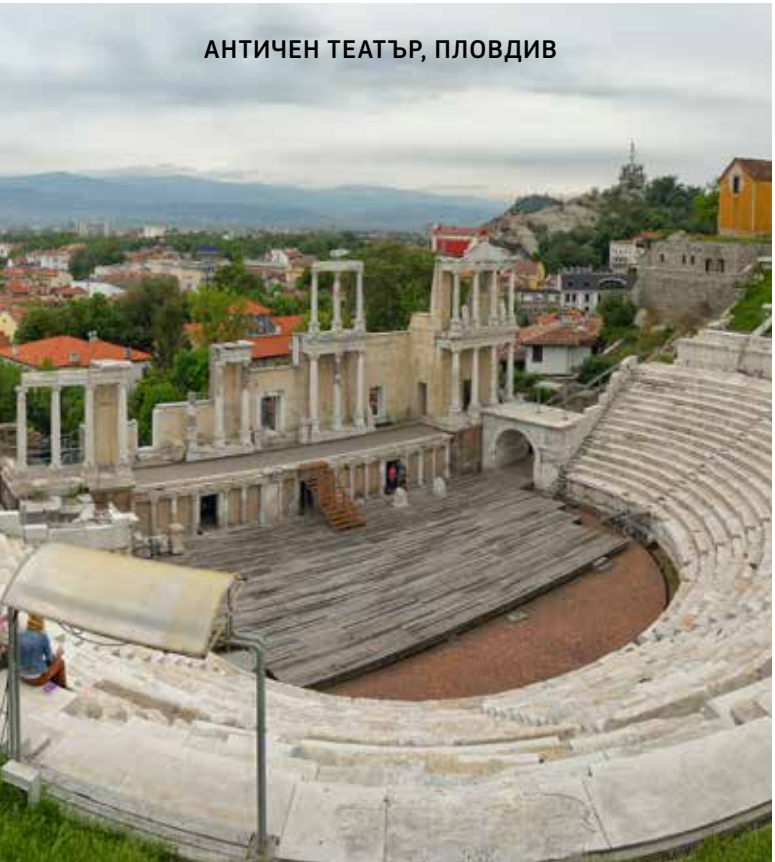
Делът на обслужваното население от канализационни мрежи в ЮЦР е 72,1% при 74,9% за страната. В ЮЦР обслуженото население от ПСОВ е 54,4%, при среден показател за страната 62,3%.

ОКОЛНА СРЕДА

Разходите за опазване и възстановяване на околната среда в Южния централен район през 2013 г. са в общ размер на 245 047 хил. лв. и съставляват 11,7% от тези за страната. Най–големи разходи за опазване на околната среда през 2013 г. са направени в област Пловдив (46,8% от разходите в ЮЦР), следвана от областите Пазарджик и Хасково.

Разходите за опазване и възстановяване на околната среда на човек от населението в СЦР са в размер на 171,8 лв./човек към 31.12.2013 г., което е значително под средното за страната – 295,5 лв./човек. Въпреки ниските стойности, тенденцията е положителна, като разходите нарастват с близо 50% в периода 2010 – 2013 г.

АНТИЧЕН ТЕАТЪР, ПЛОВДИВ

КУЛТУРНО–ИСТОРИЧЕСКИ И ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ

ЮЦР е богат на културни паметници с национално и международно значение. Недвижимите културни ценности, съгласно регистъра на Националния институт за недвижимо културно наследство са 40, като 37 от тях са единични, а три са групови.

Отличават се археологическите резервати Старинен Пловдив и Хисаря, Античният театър в Пловдив, Регионален исторически музей – Кърджали, Бачковски манастир, Агушеви конаци в Могилица, историческа църква–костница "Света Неделя" – Батак, Тракийска гробница със стенописи в Александрово и др. Асенова крепост се намира в покрайнините на Асеновград.

Археологическият комплекс Перперикон се намира в близост до Кърджали. Състои се от голямо мегалитно светилище от Каменната ера, паметници от Античността и средновековна крепост. При траките то е свещен скален град, столица и крепост с царски дворец. По–късно тук са живяли римляни, готи, византийци и българи.

През 2019 г. Пловдив ще бъде Европейска столица на културата. В града вече се реализира атрактивна и широкообхватна културна програма.

Водопадът "Райското пръскало" е най–високият водопад на Балканския полуостров. Разположен е в Стара планина под връх Ботев. Намира се в природния резерват "Джендема". На територията на района се намира и част от Национален парк "Централен Балкан".

Област КЪРДЖАЛИ

АРХЕОЛОГИЧЕСКИ КОМПЛЕКС "ПЕРПЕРИКОН"

Област Кърджали граничи на запад със Смолянска област, на север с Хасковска и Пловдивска области, на юг и югоизток с държавната граница на страната с Република Гърция.

Областта е съставена от 7 общини – Ардино, Джебел, Кирково, Крумовград, Кърджали, Момчилград и Черноочене, като по данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 150 837 души.

В град Кърджали функционират филиал на Минно–геоложки университет "Свети Иван Рилски", София и Филиал "Любен Каравелов" на Пловдивския университет "П. Хилендарски".

По данни на НСИ към април 2017 г. в областта функционират 64 училища.

Област Кърджали е богата на природни изкопаеми и е с изградени традиции в сферата на преработващата и добивната промишленост. Важно място в икономическото развитие на област Кърджали заема преработващата промишленост. Фирмите от отрасъла са специализирани в преработка на инертни материали, производство на бентонитови, перлитови и зеолитови продукти, пластмасови изделия и изделия след металообработка, както и изделия за хранително–вкусовата промишленост. Характерно за местната икономика е концентрацията на промишленото производство главно в общинските центрове. За икономиката на областта от значение са следните по–големи фирми: оловно–цинкова руда с полимерен характер се добива от фирма "Горубсо–Кърджали" АД, предприятие за производството на бентонитови, перлитови и зеолитови продукти е "Ес енд Би Индастриъл Минералс" АД – Кърджали, металообработването и производството на пластмасови изделия е представено от "Пневматика Серта" за хидравлични и пневматични цилиндри, "Монек–юг" за минно и металургично оборудване, "Формопласт" за шприц форми за пластмаса, турската фирма "Теклас България" за производство на автомобилни части (община Кърджали) за помпи от неръждаема стомана, "Хранинвест–ХМК" и "Промаш" ООД (община Момчилград) за автоматизирани линии за хляб, на хидравлични и пневматични компоненти – "Джебел

96" – ООД и "Кирково" ООД, на месингови и поцинковани фитинги – "Тунимекс" ЕООД Ардино.

В областта се намира 1 зона – Индустриална зона Кърджали ЮГ.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 69,04 млн. лв., или 7,5% от договорените средства по Оперативни програми в ЮЦР.

Разположението на областта на географски и исторически кръстопът определя особеното място на региона в културното и историческо развитие на България. Множество уникални неолитни паметници, крепости и други археологически находки представят богатото културно–историческо минало на областта.

В град Кърджали се намира един от най–големите музеи в Южна България "Регионален исторически музей", в който се съхранява богата колекция с над 30 000 експоната, като част от тях са уникални в световен мащаб. Наред с атрактивните туристически обекти от най–различно естество, в област Кърджали се намират и известните археологически обекти от различни епохи, между които са: Археологическият комплекс "Перперикон" и Средновековната крепост "Моняк" (община Кърджали), Тракийското скално светилище при с.Татул (община Момчилград), Дяволският мост (община Ардино), Средновековната крепост "Устра" (община Джебел) и много други.

В защитената местност Орешари се срещат изключително редки представители на флората и фауната - тис, родопска горска майка, черен щъркел, венерин косъм, белоопашат мишелов, египетски лешояд, дългоух прилеп, полунощен прилеп и много други.

Разположен в Източните Родопи, на 15 км североизточно от град Кърджали, древният култов център Перперикон се извисява на скален масив, висок 470 метра. Името му, според проф. Александър Фол, идва от тракийския бог на камъка Пер. В скалния град има акропол, разположен в най–високата част на хълма, дворец–светилище, намиращ се непосредствено под акропола, жилищни квартали, храмове, крепостна стена.

Предимства и възможности

Традиции и преобладаващ дял на преработващата промишленост в Област Кърджали

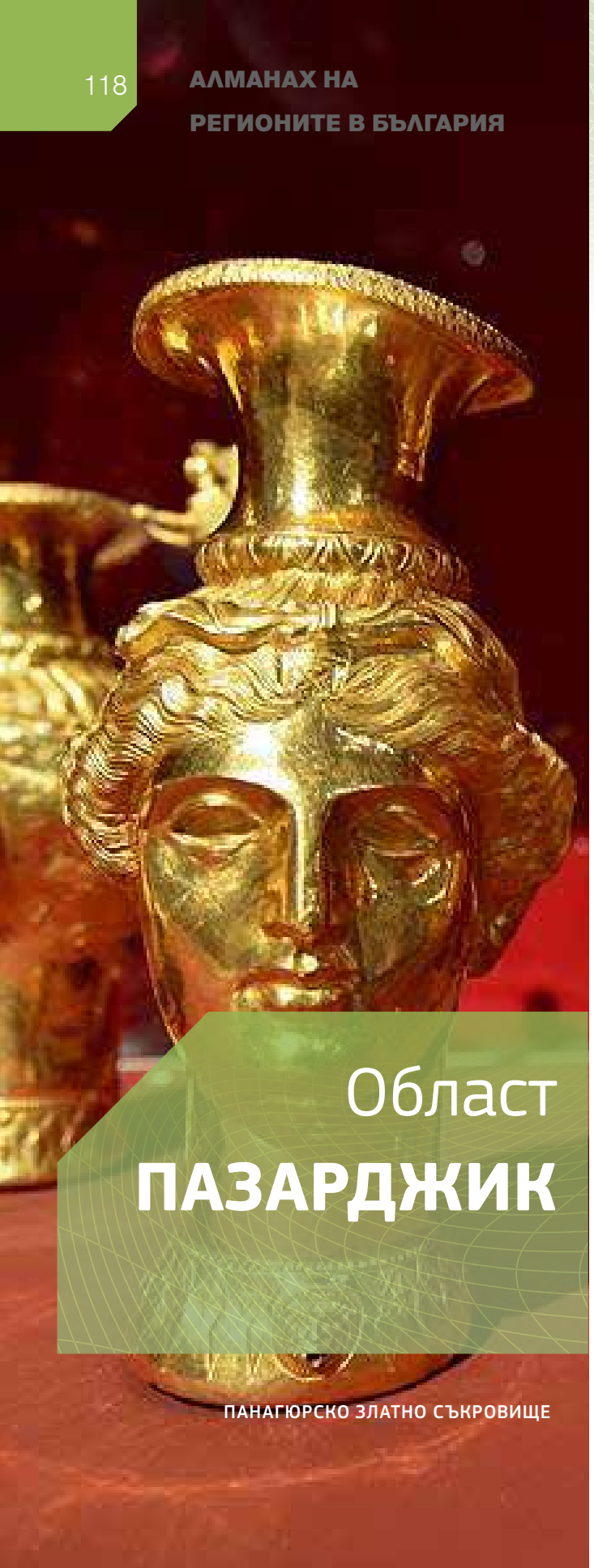
Благоприятно географско положение (общата граница с Република Гърция – максимално използване на близостта с Гърция рационално използване на ГКПП "Маказа")

Богатство от полезни изкопаеми (олово, цинк, калай, бентонит, перлит) – подпомагане на екологично щадящ добив на полезни изкопаеми и използването на добива до създаването и реализирането на пазара на краен продукт с висока добавена стойност

Водно богатство в областта и наличие на уникална за страната каскадна и язовирна мрежа – язовир "Кърджали", "Студен кладенец", енергийната каскада "Арда"

Уникално историческо наследство – област Кърджали разполага със значими и все още недостатъчно разработени културно–исторически обекти, сред които са Перперикон, Татул–светилището на Орфей, Дяволският мост, останки от крепости, тракийски светилища и много други

Благоприятни климатични и почвени условия за отглеждане на технически култури (лен, памук, фъстъци)и етерично–маслени и лечебни билки (лавандула, мента, маслодайна роза)

ПАНАГЮРСКО ЗЛАТНО СЪКРОВИЩЕ

Област ПАЗАРДЖИК

Пазарджишка област е разположена в централната част на Южна България. Областта се намира на юг от Стара планина и на север от Родопите и обхваща най–западната част на Горнотракийската низина.

Областта е съставена от 12 общини – Батак, Белово, Брацигово, Велинград, Лесичово, Пазарджик, Панагюрище, Пещера, Ракитово, Септември, Стрелча и Сърница, като по данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 260 814 души.

По данни на НСИ към април 2017 г. функционират 99 училища.

Най–големият производител на каучукови изделия в България е на територията на област Пазарджик – "Каучук" АД. В областта се намират и медодобивното предприятие "Асарел–Медет", гр.Панагюрище – един от най–големите работодатели, "Елхим Искра" – производител на акумулатори, "Ди Ес Смит" за производство на хартия и велпапе, Завод за хартия Белово, "Биовет" Пещера – за производства на субстанции за ветеринарната медицина, "Винпром Пещера" – за производство на алкохолни напитки. Други утвърдени винарски изби са "Беса Валей" в с. Огняново, "Карабунар" в община Септември и "Румелия" в Панагюрище. Област Пазарджик е специализирана и в областта на оптиката. В гр.Панагюрище има няколко предприятия, които произвеждат оптични и лазерни инструменти за отбраната и за медицината – "Оптикоелектрон", "Оптикс".

В областта се намира Индустриален парк – Пазарджик, намиращ се в гр. Септември.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 132,1 млн. лв., или 14,35% от договорените средства по Оперативни програми в ЮЦР.

Регионът на Родопите предоставя отлична възможност за развитие на природо–научен туризъм, фотосафари, наблюдения на птици и растения, скални изкачвания, спелеоложки туризъм.

В Пазарджишка област се намират най–популярните извори на лечебна минерална вода, което е предпоставило възможност за развитие на този вид туризъм предимно в района на Велинград, Брацигово, Белово, Панагюрище и Стрелча.

Клептуза е защитена местност разположена на десния бряг на Чепинска река, до планинския склон в квартал Чепино, Велинград. Намира се в югозападния край на Велинград, вляво Републикански път III–843 и трасета на теснолинейка Септември – Добринище. Местността е обявена за защитена и заема площ от 412 хектара. Това е един от символите на Велинград. През 1966 г. районът около карстовия извор Клептуза е обявен за защитена природна местност. Името вероятно идва от гръцката дума клептос – укривам, крада и дава представа за голямото количество вода скрито в недрата под извора.

Беглика е обявен за резерват с обща площ 1461,34 хектара.

Там се намира единственото естествено находище на храстовиден очиболец на Балканския полуостров.

Предимства и възможности

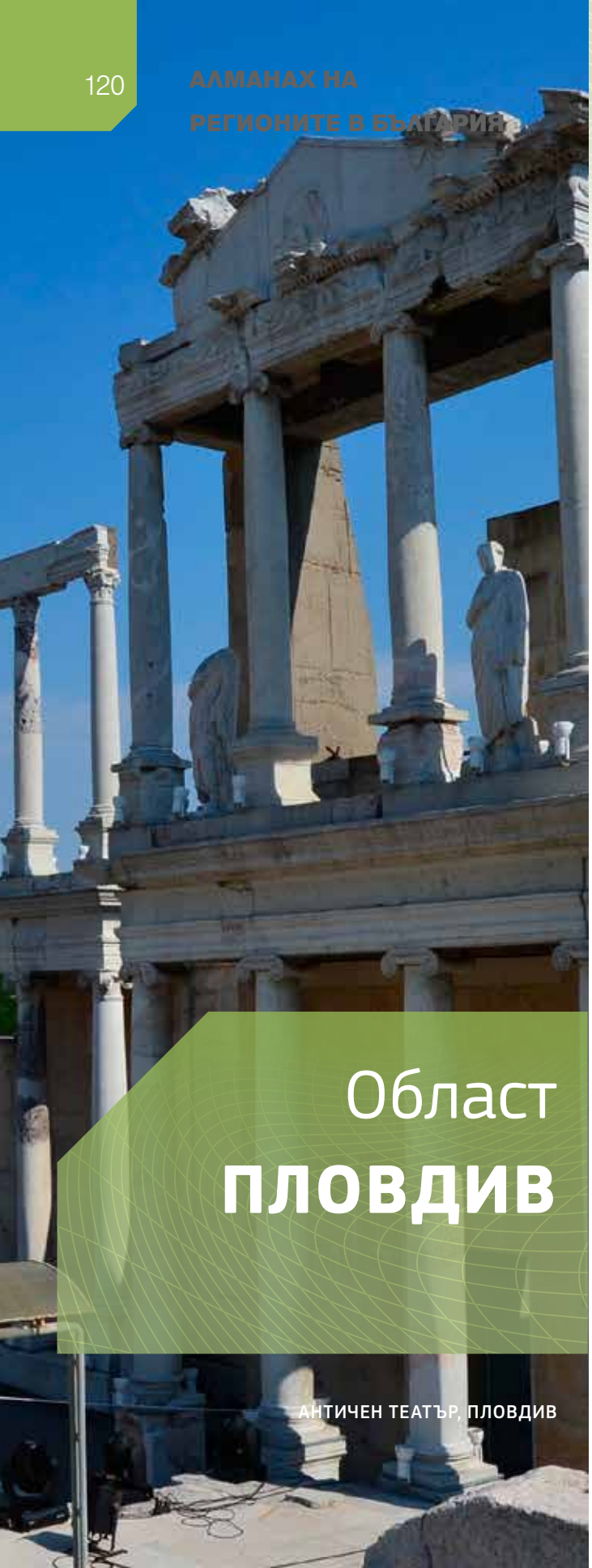
На територията на областта преминава трасето на Транспортен коридор Ориент/ Източносредиземноморски, чрез който се осигуряват транспортните комуникации по направление Европа–Азия. През областта преминава автомагистрала Тракия

Развита енергийна мрежа на базата на екологично чистите ВЕЦ

Потенциал за развитие на туризма на базата на природни дадености, гори, планини, минерални извори, исторически и културни ценности и богати ловни полета. Областта разполага със значителни водни ресурси – язовирите Батак, Голям Беглик, Белмекен, Доспат, Въча, Цанков камък и др., както и минералните извори във Велинград, Стрелча, Белово, Брацигово и Баня. Най– значими исторически и културни ценности са историческата църква “Св. Неделя” в гр. Батак и панагюрското златно съкровище

Развито горско стопанство, производство на дървен материал, целулоза и хартия (над 11% от общото производство в страната)

Развито селско стопанство и наличие на развита напоителна система

Област **ПЛОВДИВ**

АНТИЧЕН ТЕАТЪР, ПЛОВДИВ

Област Пловдив е разположена в централната част на Южна България. На север областта граничи с област Ловеч, на изток – с област Стара Загора, на югоизток – с областите Хасково и Кърджали, а на юг – с област Смолян. Западната ѝ граница е с област Пазарджик, а северозападната – със Софийска област.

Областта е съставена от 18 общини: Асеновград, Брезово, Калояново, Карлово, Кричим, Куклен, Лъки, Марица, Перущица, Пловдив, Първомай, Раковски, Родопи, Садово, Сопот, Стамболийски, Съединение и Хисаря, а по данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 671 573 души.

В областния център функционират 8 висши учебни заведения: Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Аграрен университет, Университет по хранителни технологии, Медицински университет, Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство, Висше училище по агробизнес и развитие на регионите – Пловдив, Висше училище по сигурност и икономика – Пловдив, Европейско висше училище по икономика и мениджмънт – Пловдив. В град Пловдив функционира филиал на Техническия университет, София.

По данни на НСИ към април 2017 г. функционират 164 училища.

Пловдив се характеризира със значителна концентрация на предприятия, голяма част от които привличат чуждестранни инвестиции, нарастващи устойчиво през последните години. Важни фактори и бъдещ потенциал за развитието на икономиката на област Пловдив са: Международен панаир – Пловдив; Пловдивската стокова борса; летище Пловдив; промишлените и логистичните икономически зони. "Тракия икономическа зона" е един от най–мащабните икономически проекти на България. Тя обединява 3 активни индустриални зони, 2 технологични парка и 1 аграрен център: "Марица"; "Раковски"; "Куклен"; Парк "Образование и високи технологии" – Пловдив; Високотехнологичен парк "Иновации" и Агроцентър "Калояново".

В областта са развити всички подотрасли: Консервна промишленост – областта произвежда над 20% от зеленчуковите и плодови консерви в България. Основните центрове на консервно производство са: Пловдив, Първомай, Асеновград, Стамболийски и

др. Водещи фирми са "Каменица" АД, "Агри България" ЕООД, "Кристал" АД, "Пловдивска консерва" АД, "Пловдив Ботълинг Кампани", "Симид", "Българска оризарна" АД, "Пловдив – БТ", "Фермата" АД, "Димитър Маджаров" АД и др. Месна промишленост – областта произвежда около 10% от месото в страната. Основните производства са в Пловдив, Асеновград и Първомай. Винарската и спиртоварната промишленост са традиционни за областта. Основните й центрове са Перущица, Асеновград, Карлово и др. Производство на захар и захарни изделия – концентрирано основно в Пловдив (Захарен комбинат "Пловдив" АД), където се произвеждат около 25% от продукцията в страната. Областта е водеща в производството на захарни и шоколадови изделия. Подотрасъл "Металургия и производство на метални изделия" – най–значимият стопански субект е "Комбинат за цветни метали 2000" – Пловдив, който е безспорен лидер в производството на цветни метали в Югоизточна Европа и Черноморския район. Текстилната и трикотажна индустрия е специализирана в производството на памучни прежди и платове, памучен трикотаж и други. В областта функционират над 35 предприятия, като по–значими са "Интекс 99" ЕООД, "Марицатекс" АД и "Булсафил". Целулозо–хартиената и полиграфическа промишленост обхваща производството на хартиени и полиграфически изделия, като водещи предприятия в областта са "Юрий Гагарин" АД, ЗХА "Родина" АД, "Полиграфия" АД, "Нова Тимкомпакт" и фабриката за производство на хартия в гр. Стамболийски.

В областта се намират 13 Индустриални зони / паркове: Индустриална зона – Асеновград гр. Асеновград, Свободна зона – Пловдив и Северна индустриална зона гр. Пловдив, Индустриална зона и Високотехнологичен център "Тракия" на 12 км от гр. Пловдив, Логистично–индустриален парк Родопи, в землището на с. Белащица, Парк образование и високи технологии и Тракия икономическа зона, в гр. Пловдив, Индустриално–търговска зона Марица, разположена близо до автомагистрала "Тракия", Индустриална зона Калояново, Промишлено – търговска зона куклен с. Куклен, Индустриална зона Раковски в с. Стряма, община Раковски, Логистична зона Крумово, северно от летище "Крумово", на 10 км от гр. Пловдив и Промишлено – търговска зона село Караджалово.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 423 млн. лв., или 45,93% от договорените средства по Оперативни програми в ЮЦР.

Богато културно–историческо наследство, наличие на благоприятни природни ресурси, традиции и опит на местното население в предлагането на туристически услуги. В област Пловдив има много обекти, включени в списъка с паметниците на културата от национално значение: Античен стадион, Античен театър, Античен форум с Одеон, Голямата базилика на Филипопол, Кулата с часовника на Сахат тепе, Асенова крепост, Бачковски манастир, Араповски манастир, тракийско скално светилище "Белинташ" и др. Град Пловдив е избран за културна столица на Европа през 2019 г.

На територията на област Пловдив попадат част от защитените по НАТУРА 2000 територии в България. В границите на областта попада малка част от НП "Централен Балкан", 4 резервата, 11 природни забележителности и 34 защитени местности. За територията на област Пловдив са одобрени и обнародвани 11 зони за дивите птици.

Наличие на уникални за страната защитени видове, както и добре изградена мрежа от защитени територии, като резерват "Червената стена", резерват "Джендема", поддържан резерват "Изгорялото гюне", защитена местност "Марциганица", защитена местност "Усойката", защитена зона "Бесапарски възвишения" и др.

Предимства и възможности

Областта има благоприятно географско и транспортно местоположение – наличие на транспортен коридор от европейската TEN–T мрежа "Ориент – Източно Средиземноморие", свързващи София–Пловдив–Истанбул" и "София–Пловдив–Бургас", както и Адриатика с Черно море;

Наличие на промишлени зони и търговски и логистични центрове в Пловдив и Пловдивска област

Плодородни почви с висока категория, подходящи за всички видове земеделски култури.

Област **СМОЛЯН**

Област Смолян се намира в Южна България и е разположена в централната част на Родопите. Тя има обща граница с областите Пловдив, Пазарджик, Кърджали и Благоевград, като на юг областната граница съвпада с държавната граница с Република Гърция.

Областта е съставена от 10 общини – Баните, Борино, Девин, Доспат, Златоград, Мадан, Неделино, Рудозем, Смолян, Чепеларе, апо данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 109 425 души.

В град Смолян се намират Физико–технологичен факултет към Пловдивския университет "Паисий Хилендарски" и филиал на Варненския свободен университет "Черноризец Храбър".

По данни на НСИ към април 2017 г. в областта функционират 52 училища.

Малките и средни предприятия са със структурно значение за икономиката на областта и са основен двигател за икономически растеж. Като силни страни на местната икономика могат да се посочат: наличие на природни ресурси, наличие на свободни терени за развитие на инвестиционна дейност и наличие на свободна работна ръка. По–големите фирми в областта са: "Диел" ООД, "Бапа–спорт" ООД, "Нитекс" АД, "Косара стил" ООД, "Арексим" ЕООД, "Гамакабел" АД, "ЕМЕ"ООД, "Електро табла" ООД, "Мегалукс"ООД, "СОЛС" ООД, "Смолян – Булгартабак" АД, "Девин"АД – Девин, ТПК "Михалково" – с. Михалково, "Скорпион 21"ООД, "Атлантик Дивайн" ООД, "Росси" ООД, "Белев" ЕООД, Салмо–С ЕООД, "Кокоимпекс" АД, "Смиледа" ЕООД, Кооперация "Родопа–милк" и Родопея – Белев.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 108,7 млн. лв., или 11,8% от договорените средства по Оперативни програми в ЮЦР.

В Смолянска област са разположени множество исторически паметници и места, както и музейни сбирки. Районът на Централните Родопи е известен като най–доброто място в България за целогодишна почивка заради предлагането на възможности за селски, еко и балнеоложки туризъм (Хисарски минерални бани). Туристите могат да опитат висококачествени продукти от местни производители.

Като една от люлките на европейската цивилизация, Родопите са родното място на митичния певец Орфей. Изследователите доказват, че той е историческа личност, живял XIII век преди н.е. Бил е роден и отгледан в Родопското светилище на Дионис, за което някои изследователи твърдят, че е под връх Перелик, край с. Гела. С него са свързани много легенди.

Освен богатото историческо и археологическо наследство в областта могат да се видят множество архитектурни паметници и комплекси. Само в град Смолян над 100 сгради са обявени за архитектурни паметници.

Пещерата "Дяволското гърло" се намира в най–южните части на Централни Родопи и представлява един от феномените на Триградското ждрело. Входът на пещерата, наподобяващ дяволска глава, в гърлото на която се излива огромен ревящ водопад, от дълбока древност подхранва човешкото въображение и поражда множество легенди. Пещерата е пропастна и неразклонена. Водите на Триградската река се изливат в „гърлото" от височина 42 метра, като формират най-високия подземен водопад на Балканския полуостров. Заради оглушителния грохот, който се създава, залата с водопада е наречена Бучащата зала. Тя е огромна - втората по големина пещерна зала в България. На около 400 м от входа водите на реката се губят в сифон. Дължината на сифона е повече от 150 м, а след него по 60-метрова галерия подземната река напуска пещерата и излиза отново на повърхността през друга пещера.

Предимства и възможности

Областта е разположена в Родопите – една най–съхранените от гледна точка на биоразнообразието планини в Европа

Изключително богатство от защитени видове и мрежа от защитени територии. Екологично чист район

Силен горски сектор с богато разнообразие на дивеч и ценни растителни видове

Богато културно–историческо наследство, наличие на значителни природни ресурси

Наличие на известни курорти за различни видове туризъм – зимен, спа, селски, екологичен – Пампорово, Чепеларе, Девин, Златоград, Смолян, Баните и др.

Разработване на потенциалът на Родопите и термалните води за развитие на целогодишен туризъм

Област ХАСКОВО

ВИЛА АРМИРА, ИВАЙЛОВГРАД

Област Хасково е разположена в централната част на Южна България. Граничи с областите Кърджали, Пловдив, Стара Загора и Ямбол, а на юг граничи с Република Турция и Република Гърция.

Областта е съставена от 11 общини – Хасково, Димитровград, Свиленград, Любимец, Харманли, Маджарово, Симеоновград, Ивайловград, Тополовград, Минерални бани и Стамболово, като по данни на НСИ към 2016 г. населението на областта е 233 415 души.

В град Хасково функционират филиал на Тракийския университет, Стара Загора и филиал "Икономика и управление" на Университета за национално и световно стопанство, София.

По данни на НСИ към април 2017 г. в областта функционират 72 училища.

Икономиката в област Хасково има разнообразна структура и икономически показатели. Най–добре развити са отраслите химическа промишленост, винопроизводство, консервна промишленост, производството на климатична и хладилна техника, на металорежещи машини и производство на машини за хранително–вкусовата промишленост. Развити в областта са още мебелната и хранително–вкусовата промишленост. Хасковска област е известна с традициите си в производството на бира и вино. Основните фирми, формиращи облика на областната икономика са: в Производството на хранителни продукти: "Дерони" ООД, "АлайънсУанТъбако България" ЕООД, "ПИМ" ООД, "Югоплод" АД. По–големите винарски дружества в областта за производство на вина и спиртни напитки са: "Нова индустриална компания" Хасково, Винарска къща "Сакар" АД Любимец, "Катаржина естейт" Свиленград, "Тера Тангра" ООД Харманли, "Винарска изба Стамболово", Изба "Яманиеви" Ивайловград и др.

В областта има 2 индустриални зони и 1 свободна зона: Индустриална зона Свиленград и Свободна зона – Свиленград, намиращи се в гр. Свиленград и Димитровград Индустриална зона, на 4 км от гр. Димитровград.

Към началото на октомври 2017 г. в областта са договорени 132,7 млн. лв., или 14,41% от договорените средства по Оперативни програми в ЮЦР.

Областта е изключително богата на недвижими културни ценности от праисторията и особено от раннотракийската епоха (11–6 в. пр. Хр.). Много мегалити са регистрирани в района на Странджа–Сакар и Източните Родопи, както и много монументални каменни тракийски гробници са разкрити в областта. Паметниците с най–голяма историческа стойност са: Тракийска куполна гробница – с. Александрово, "Светилище на нимфите и Афродита" – с. Каснаково, Средновековна крепост "Константция", Тракийски култов комплекс "Глухите камъни" – с. Малко Градище, Тракийски култов център – с. Ангел войвода, Тракийски скални ниши – с. Долно Черковище, Тракийска куполна гробница – с. Мезек и др.

Географското положение, природните забележителности, историческото развитие и добрата инфраструктура определят и голямото значение на туризма за развитието на Хасковска област.

Предимства и възможности

Важно геостратегическо местоположение на границата с Република Гърция и Република Турция и преминаване на Транспортен коридор Ориент/Източносредиземноморски

Наличието на Автомагистрала "Марица" и път I–5 "Хасково–Кърджали–Маказа" и път I–8 "София–Пловдив–Свиленград" създават основна предпоставка за икономическото развитие на района

Благоприятни почвено–климатични условия за многопрофилно селско стопанство

Добре развита електроенергийна инфраструктура. Във всяка от общините на областта има изградени Фотоволтаична електрическа централа, което е значителен принос на областта за постигане на националната цел за ВЕИ

Богато биоразнообразие и висок дял на природозащита. На територията на областта се намират най–редките дървета на територията на цяла Европа – източен горун, благун, източен бук. Освен защитени растителни видове има и множество редки и застрашени от изчезване животински видове

ALMANAC OF THE REGIONS IN BULGARIA

2017

Ministry of Regional Development
and Public Works

MINISTRY OF REGIONAL DEVELOPMENT
AND PUBLIC WORKS

Sofia 1202

17–19 Sv. Sv. Kiril i Metodii str.

Photos:

Official Tourist Gateway of Bulgaria
http://www.bulgariatravel.org

Regional Administrations

Strategma agency ltd.

edition 2017

Content

NORTH-WEST REGION

Geographic location and territory 11
Demography 12
Territorial development 12
Regional economy – current status and trends 14
Education and healthcare 15
Transport Network 15
Technical Infrastructure 16
Environment 17
Cultural, historical and natural sites 17
District Vidin 18
District Vratsa 20
District Lovech 22
District Montana 24
District Pleven 26

NORTH CENTRAL REGION

Geographic location and territory 31
Demography 32
Territorial development 32
Regional economy – current status and trends 34
Education and healthcare 35
Transport Network 35
Technical Infrastructure 37
Environment 38
Cultural, historical and natural sites 38
District Veliko Tarnovo 40
District Gabrovo 42
District Razgrad 44
District Ruse 46
District Silistra 48

NORTH-EAST REGION

Geographic location and territory 53
Demography 54
Territorial development 54
Regional economy – current status and trends 56
Education and healthcare 57
Transport Network 57
Technical Infrastructure 58
Environment 59
Cultural, historical and natural sites 59
District Varna 60
District Dobrich 62
District Targovishte 64
District Shumen 66

SOUTH-EAST REGION

Geographic location and territory 71
Demography 72
Territorial development 72
Regional economy – current status and trends 74
Education and healthcare 75
Transport Network 75
Technical Infrastructure 76
Environment 76
Cultural, historical and natural sites 77
District Burgas 78
District Sliven 80
District Stara Zagora 82
District Yambol 84

SOUTH – WEST REGION

Geographic location and territory 89
Demography 90
Territorial development 92
Regional economy – current status and trends 92
Education and healthcare 93
Transport Network 93
Technical Infrastructure 94
Environment 94
Cultural, historical and natural sites 95
District Blagoevgard 96
District Kjustendil 98
District Pernik 100
District Sofia 102
District Sofia-city 104

SOUTH CENTRAL REGION

Geographic location and territory 109
Demography 110
Territorial development 110
Regional economy – current status and trends 112
Education and healthcare 113
Transport Network 113
Technical Infrastructure 114
Environment 115
Cultural, historical and natural sites 115
District Kurdzhali 116
District Pazardzhik 118
District Plovdiv 120
District Smolyan 122
District Haskovo 124

Acronyms

AR	Architectural Reserve
CIOFF	International Council of Organizations of Folklore Festivals and Folk Arts
ERDF	The European Regional Development Fund
GVA	gross added value
GDP	Gross domestic product
NSI	National statistical institute
PPP	purchasing power parity
RRN	Republican road network
NWR	North-West Region
NCR	North Central Region
NER	North-East Region
SER	South-East Region
SCR	South Central Region
SWR	South – West Region
TRACECA	Transport Corridor Europe-Caucasus-Asia
UNESCO	The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
WWTP	Wastewater treatment plant

Dear readers and partners,

We created this "Almanac of the Regions in Bulgaria" in order to present the brief and up–to–date information on the social and economic development of the Bulgarian regions, the condition of the environment, the level of provision of technical and transport infrastructure and their individual potential.

The vision for development of the Bulgarian regions is to make them an attractive place of living by utilizing their potential effectively and creating new jobs.

As a member of the European Union, Bulgaria is confidently following its European integration choice. Tangible changes have occurred in all the regions in Bulgaria during the recent years: the educational, health and cultural infrastructure has substantially improved, new motorways and roads were built and investments were made in integrated urban development and improvement of the quality of the urban environment and the tourist sites. Bulgaria has become a good place for business, a famous tourist destination and a good place of living.

At the same time the Bulgarian regions have preserved their identity, cultural richness and diversity and overcome with confidence the challenges they face. Our policy for the regions is to provide integrated strategic investments aiming a more competitive economy which promotes innovations for creation of new jobs.

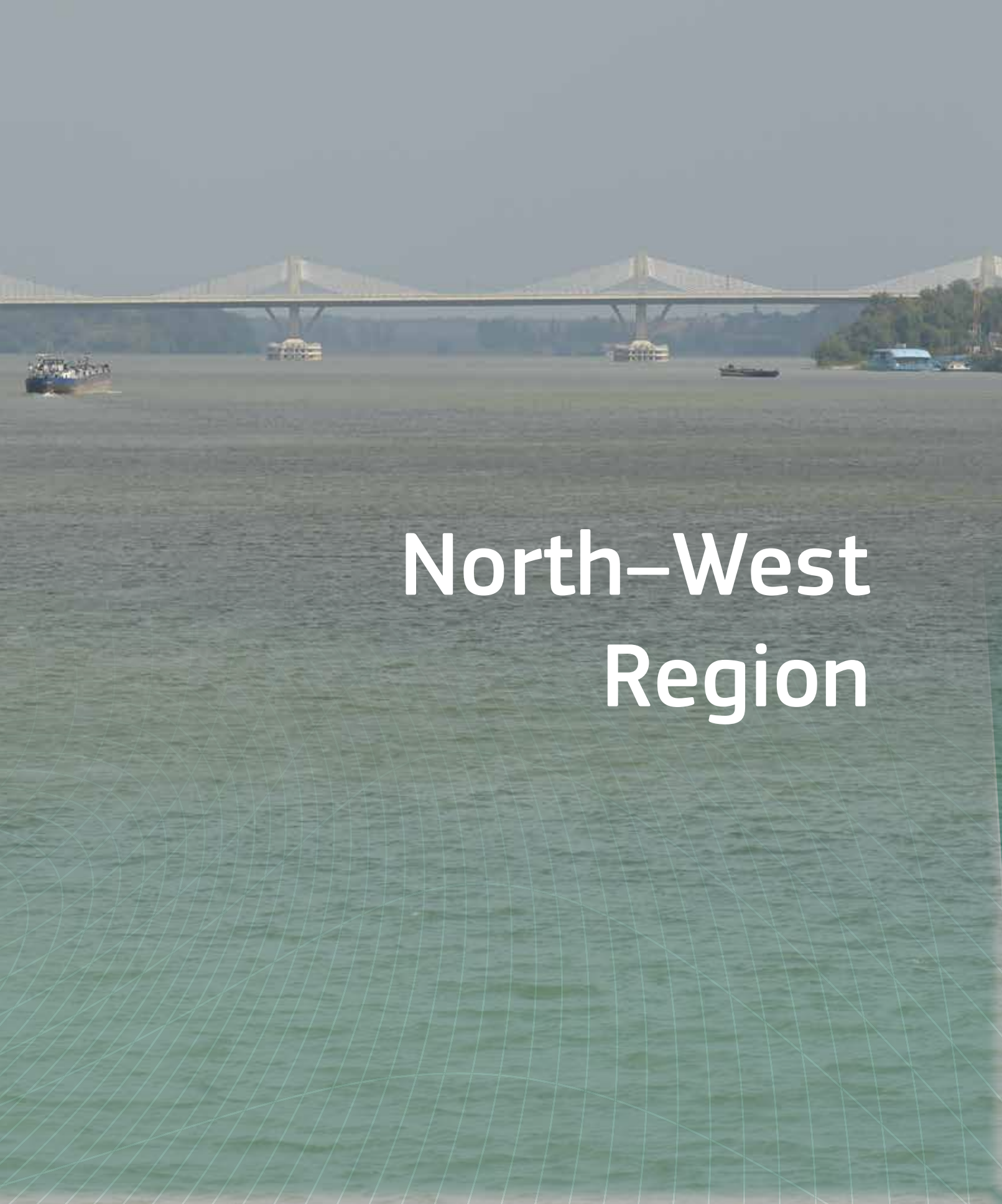
I am convinced that the information in this Almanac will be interesting and useful for you and that you will discover the potential of the Bulgarian regions and that will make you like Bulgaria even more, because it is a beautiful country with ancient history and culture and wonderful nature and people.

Nikolay Nankov

Minister of Regional Development and Public Works

DANUBE BRIDGE II VIDIN – CALAFAT

North–West Region

Vidin
Danube Bridge 2
Montana
Vratsa
The Belogradchik Rocks
Natural Park Vrachanski Balkan
The Orient/East–Med Corridor
Rhine–Danube Corridor
District centre
Industrial zone/park

GEOGRAPHIC LOCATION AND TERRITORY

The North-West Region (NWR) is part of NUTS 1 region Northern and South–eastern Bulgaria. It includes the districts of Vidin, Vratsa, Montana, Lovech and Pleven (NUTS 3 level). There are 51 municipalities in the region.

The area of the region is 19 070 km², forming 17.18% of the country's territory.

The region borders the Republic of Romania to the north and the Republic of Serbia to the west, the North Central Region to the east and the South Central and South-West Regions to the south. Four of its five districts are part of the Danube Cross–border Region.

19 070 km²
Territory

769 623 people
NSI, 2016

51 Municipalities

5 Districts

DEMOGRAPHY

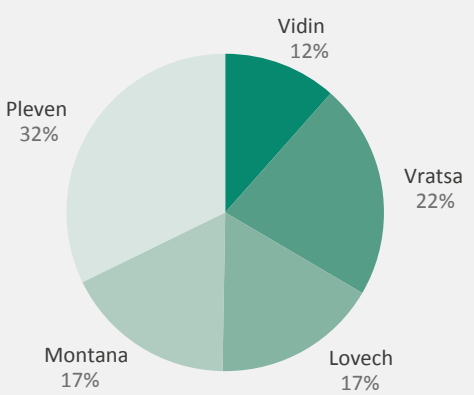
By 31.12.2016 the region's population was 769 623 residents, corresponding to 10.84% of the total country's population.

The average population density of the North-West Region is 40.4 people per km², considerably less than the country's average of 66 people per km²

The largest relative share of the region's population lives in the Pleven district (32% of the NWR's population), and the smallest lives in the district of Vidin (12%).

POPULATION BY DISTRICTS

AS OF 31.12.2016

SOURCE: NSI

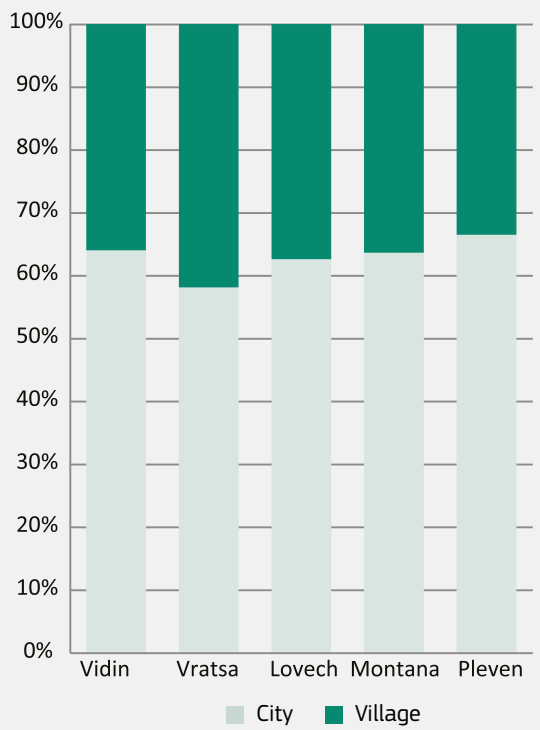
In the period between the two censuses 2001–2011 the population of the North-West Region reduced by 188 010 residents, or by 18.5%. This trend has been stable in time and continued in the period until 2016 when the population decreased by further 66 978 people (8%).

TERRITORIAL DEVELOPMENT

The region's urbanization level is 63.25%, lower than the country's average of 73.28% at 31.12.2016. There are 45 urban centres on the territory of the region and the largest proportion of urban population lives in Pleven district.

The main axes of urban development are along the transport lines Vidin – Montana – Vratsa – Mezdra – Sofia and Sofia – Mezdra – Pleven – Ruse. Secondary development axes are formed along the lines Nikopol – Pleven – Lovech – Troyan, Kozloduy – Vratsa and Lom – Montana.

POPULATION BY DISTRICTS AND PLACE OF RESIDENCE AS OF 31.12.2016

SOURCE: NSI

The National Spacial Development Concept of Bulgaria for the period 2013–2025 established the territorial basis of the moderate polycentrism model that would guarantee complex, integral planning for harmonious unity of the social, economic, environmental and territorial planning. The concept defines the regional policy and the territorial planning guidelines.

Several main urban development centres are located on the territory of the NWR – Pleven and Vidin (second–level centre) and three third–level centres – Vratsa, Montana and Lovech, as well as Troyan, Belogradchik, Lom and Berkovitsa that have the potential to transfer to level three. Ten more municipal centres were defined as support centres in a peripheral area. Investment programmes financed by the European Regional Development Fund through Operational Programme Regions in Growth 2014–2020 are implemented for some urban centres (Vidin, Lom, Montana, Vratsa, Pleven and Lom).

NWR's location along the banks of the Danube River is a factor in the efforts to overcome its peripheral situation. Through the existing and potential external "entry–exit" the river enables the opening of the territory to other European Danube regions. The potential dimensions of the NWR transport accessibility should be positively assessed from a strategic point of view thanks to its position of a junction of two Trans–European Transport Corridors – Rhine–Danube and ORIENT/EAST–MED. The second Danube Bridge Vidin – Calafat enormously enhanced the region's connectedness to neighbouring countries and Europe.

Advantages and capacity

Use of the potential of Danube coastal areas for localization of new production areas and activities

Opportunity for specialization of the region in the field of transport services and logistics through the ports of the Danube River – Lom, Vidin, Oriahovo

Fruitful land suitable for agriculture and organic farming

Richness in natural and cultural sites which could be used for development of tourism

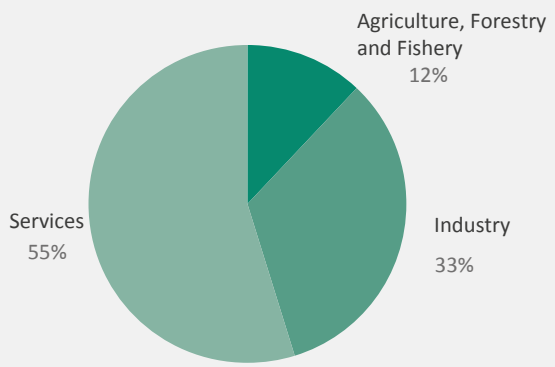
The region is part of EU Strategy for the Danube Region which gives it an opportunity for building new partnerships within the macro region in the field of education, innovation, research, and environment

The construction of the Hemus Highway will strengthen the internal integration of the region and will improve connectivity with the neighbouring regions.

REGIONAL ECONOMY – CURRENT STATUS AND TRENDS

The service sector occupies the largest share in the gross added value (GVA) produced in the region – 55%. The Industry sector accounts for 33% of the GVA, which is higher than the country's average (27.8%). The share of the agriculture sector is considerably larger than the average for the country (4.7%)

GVA BY ECONOMIC SECTORS, 2015

SOURCE NSI

The greatest contribution to the Industry sector GVA comes from the districts of Vratsa and to the service sector - the district of Pleven.

The economic activity coefficient of the 15+ population in the region reached 44.5% in 2016 versus 53.3% average for the country. The employment coefficient of the population aged 20–64 was 59.1% in 2016, remaining the lowest in the country. The unemployment coefficient in the region in 2016 was 10.6%, the highest among the regions (country's average 7.6%).

The North Central Region whose economic development indicator is similar to four of the 6 Bulgarian NUTS 2 regions (with the exception of the South-West Region that is in a more favourable situation) is below the average EU level. GDP per capita of the population by purchasing power parity (PPP) for 2015 was 29% of the EU–28 average value.

According to NSI data in 2015 the direct foreign investments in the region increased to EUR 620 million, which is more than 30% above the 2007 level. The investments on the territories of the Pleven and Lovech districts ensure the main contribution to this growth.

The investments in research and development activities doubled in the period 2007–2015, reaching 0.2% of the GDP in 2015, but still remain last compared with the rest of the regions.

The NWR hosts 8 industrial zones and business parks.

At the beginning of October 2017 the NWR had BGN 1 169.2 million contracted, or 17.5% of the contracted funds under the Operational Programmes. 18.3% of those funds were certified and paid.

EDUCATION AND HEALTHCARE

On the territory of the North-West Region there are comprehensive, special and vocational schools and one university, the Medical University of Pleven. The relative proportion of early school and training drop outs (18–24 years) is 27.7%, which is considerably higher than the average for the country for 2016. The relative proportion of people aged 30–34 years with higher education is 23.5% – lower than in the rest of the regions.

The region has a relatively good network of hospitals. Some 39 hospitals were functioning on its territory in 2015, providing 5 676 hospital beds.

The hospitalization provision per 100 thousand people is 737.5 hospital beds, which is more than the country's average of 731.26 the average for the country in /100 thousand by 31.12.2015.

TRANSPORT NETWORK

The total length of the road network in NWR by 31.12.2016 was 3 427 km, including 7 km highways, 405 km class I roads, 768 km class II roads and 2 247 km class III roads (NSI data).

The average density of the high–class roads (highways and class I) in the NWR is 0.021 km/km^2 is less than the country's average (0.036 km/km^2). A section of the Hemus highway goes through it. The recently constructed Danube Bridge II (Vidin – Calafat) is extremely important for the region.

The European Transport Corridor Orient/East–Mediterranean cross the region's territory and Transport Corridor Rheine–Danube goes along its northern border. Efforts will be needed to improve the condition of Transport Corridor ORIENT/EAST–MED taken the Danube Bridge at Vidin.

The greatest importance for the region's integration in the national and European road network have the roads with European category: class I road E–79 along the Trans – European Corridor – ORIENT/EAST–MED Vidin – Montana – Vratsa – Sofia – Kulata, class I road E–772 Sofia – Yablanitsa – Sevlievo – Veliko Tarnovo – Targovishte – Shumen – Varna and class I road E–83 Sofia – Pleven – Byala – Ruse.

The railway network is of key significance for the economic development and the development of a network of urban centres in the North-West Region. The total length of the built and functioning railroads on the region's territory was 648 km by 31.12.2015, forming 16.1% of the country's railway network.

The main railways serving the region's territory are the sections of the main Sofia – Kulata and Sofia – Gorna Oryahovitsa – Varna railway lines. Important for the local development are also the secondary railway lines Brusartsi – Lom, Boychinovtsi – Berkovitsa, Yasen – Cherkvitsa, Levski – Svishtov and Levski – Troyan. The railway line Brusartsi – Lom serves the cargo traffic to and from the port of Lom. The modernization of the Vidin – Mezdra – Sofia railway line is particularly important as a constituting component of the ORIENT/EAST–MED Transport Corridor infrastructure.

The water transport along the Rhine–Danube Transport Corridor is served by the ports of Vidin, Lom, Oryahovo, Somovit and Nikopol. The port of Lom is the second–biggest port on the Danube in Bulgaria and the infrastructure secures the shortest direct land connection between Lom and Thessaloniki. The port of Vidin has four terminals, including the Vidin – Calafat ferryboat. Both ports belong to the priority infrastructure for development of international combined transport in Bulgaria.

TECHNICAL INFRASTRUCTURE

The NSI data for 2016 show good connectedness of the households in the region to the internet of 58.6% versus an average for the country of 63.5%. The indicator values have increased compared with the baseline year 2011 (34.7%),

The North-West Region ranked fourth in the country in 2015 in its level of completion of the water supply system with a proportion of serviced population of 99.5% versus an average of 99.3% for the country.

Nearly 60% of the population is connected to a public sewerage network. The proportion of the population with interruptions in the water supply is 3.7%, significantly larger than the country's average (1.7%) (NSI data, 2015).

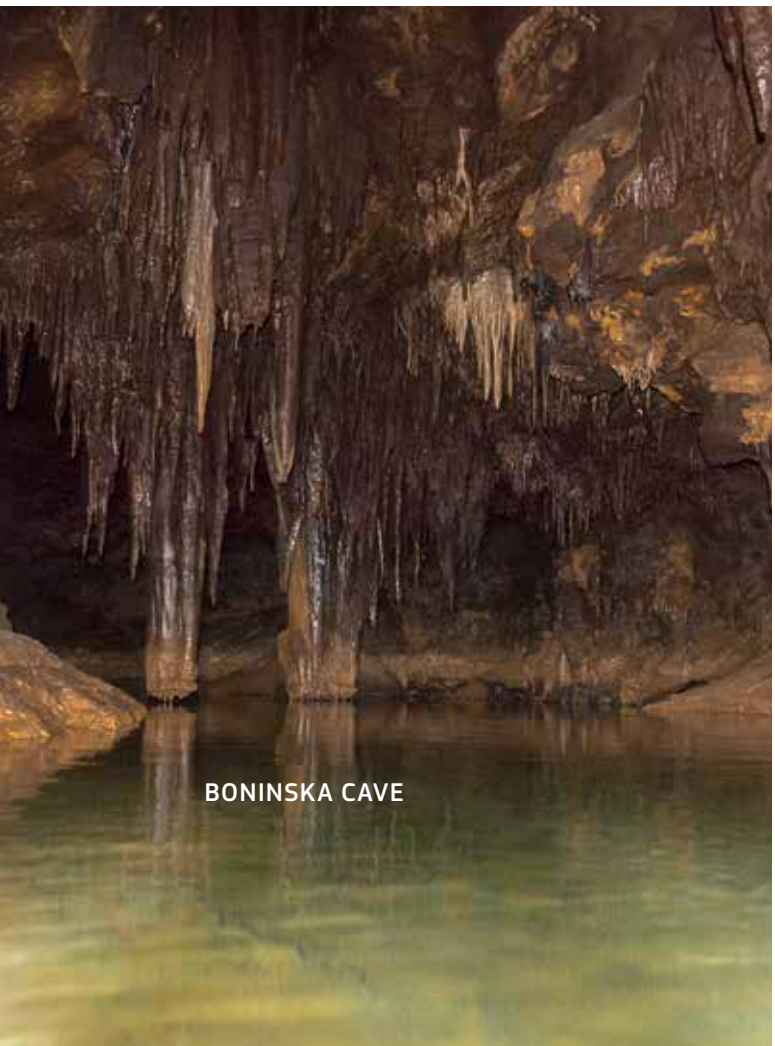
NWR had 43% of its population covered by WWTP in 2015, where the average country's indicator is 62.3%.

The garbage collection system is well developed. The relative share of the population served by the garbage collection system in the NWR districts is 100%.

ENVIRONMENT

The costs of protection and recovery of the environment in the North-West Region in 2013 were BGN 261 751 thousand, forming 12.5%% of the country–wide costs. The largest amounts were spent on environment protection in 2013 in the Vratsa district (58.63% of the costs in NWR).

The costs of protection and recovery of the environment per person in NWR were BGN 340/person at 31.12.2013, which is significantly above the country's average of BGN 295.5/person.

BONINSKA CAVE

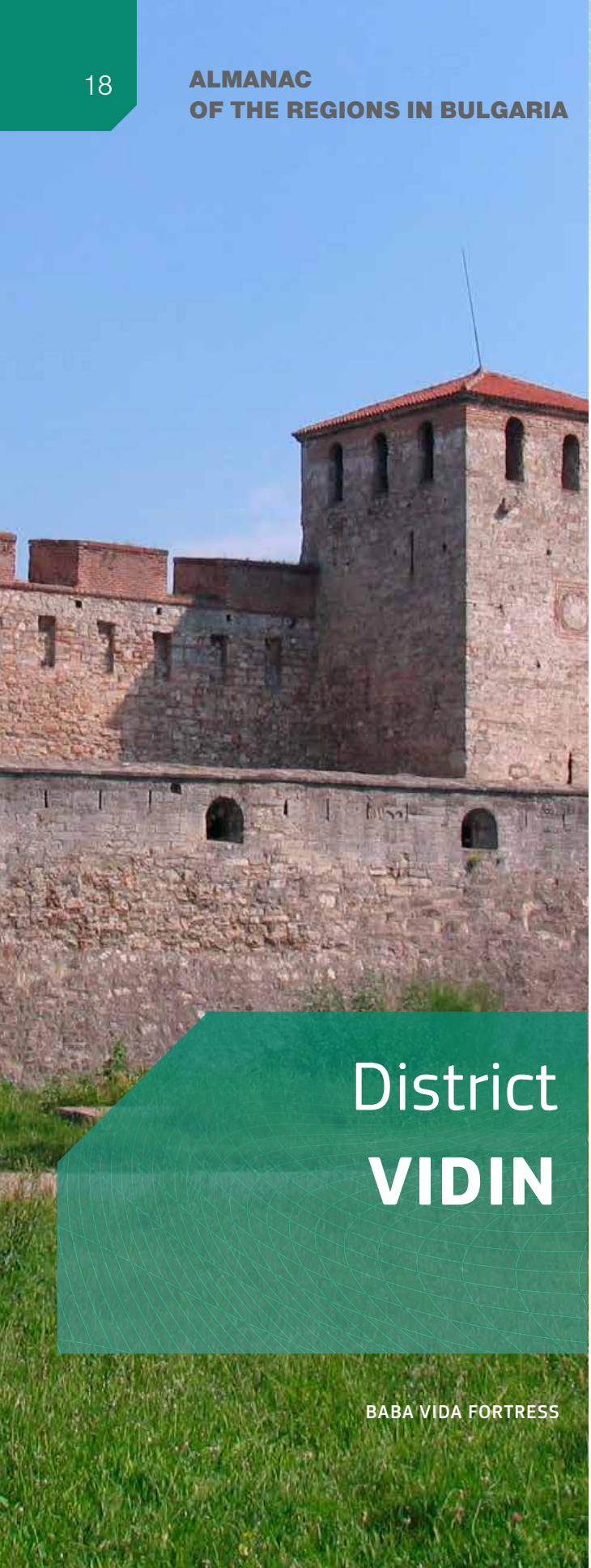
CULTURAL, HISTORICAL AND NATURAL SITES

There are many cultural and historical sites of national and international significance in the North-West Region. Sites applying for inclusion in the world cultural and nature heritage of UNESCO are the Magurata Cave and the Karst Nature Reserve of Vratsa, and the Rocks of Belogradchik.

There are numerous cultural sites, among which several outstanding: the Baba Vida fortress, the Fortress of Belogradchik, the towers Kurtpashoi and Meshchiite in Vratsa, the medieval fortress Hisarya and the Renaissance area Varosha in Lovech, the Renaissance buildings in Teteven, Troyan, the monasteries Klisurski, Lopushanski, Chiprovski, Cherepishki, Troyan, Glozhenski and Novoselski.

There are 25 museums on the region's territory, of which 5 regional and 11 municipal. The more important ones are the Krastata Kazarma in Vidin and the following museums in Pleven: Skobelev Park–Museum, the Epic of Pleven 1877 Panorama, the Saint George mausoleum chapel. Some traditional local crafts like the carpet–making in Chiprovtsi and the Troyan ceramics have been preserved.

A large part of the Central Balkan National Park is on the region's territory with the nature reserves Tsarichina, Boatin, Steneto, Severen Dzhendem, as well as some of the most remarkable world nature phenomena like the Rocks of Belogradchik and caves Magurata, Ledenika and Venets.

District VIDIN

BABA VIDA FORTRESS

Vidin district is located in North Western Bulgaria. The district borders the Republic of Romania to the north, the Republic of Serbia to the west, the district of Montana to the east and is surrounded by the Balkan Mountain in the south. Its natural northern boundary the Danube River provides opportunities for direct links to all the states along the river basin.

According to NSI data for 2016 the district's population is 88 867 residents, including 11 municipalities: Belogradchik, Boynitsa, Bregovo, Vidin, Gramada, Dimovo, Kula, Makresh, Novo Selo, Ruzhintsi and Chuprene.

There is a subsidiary of the Ruse University Angel Kunchev on the district territory, accredited in May 2017 and inaugurated on 15 September of the same. According to NSI data of April 2017 the schools in the district were 31.

Among the largest employers in Vidin district are Knauf Bulgaria EOOD, a gypsum fiber boards plant, Gips AD – the mine near the Koshava village, which is the only subterranean gypsum deposit in Southeastern Europe; LB Bulgaricum EAD, the only state–owned producer company in the milk–processing sector in Bulgaria with production facilities in Vidin; Bdintex EOOD and Slam Clothing EOOD &Co – sewing companies, specialized in the production of female blouses and male shirts; Magura AD, Novoselska Gumza AD, Bulgarska Lozarska Kompania EOOD – the Ruptsi and Borovitsa.

In Vidin there is an industrial zone managed by the Industrial Zones National Company.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 85.08 million, or 7.28% of the funds contracted under the Operational Programmes in NWR.

Tourism has a solid development potential in the Vidin district and is very significant for the district economy. Famous tourist sites are the ancient fortress Baba Vida in Vidin, remnants of a Roman fortress Castra Martis in Kula, the rocks and fortress of Belogradchik (a nature phenomenon that participated in the new seven world wonders' vote), Borov Kamak in Belogradchik, the remnants of the Ratsiaria antique village in the Archar village, Dimovo municipality; Rakovishki Monastery, Izborski Monastery, Rock–hewn monastery in the Albutin area in Gradets, Vidin municipality etc. There are many protected areas and nature sites in the district that form conditions for development of eco–tourism. The only biosphere reserve Chuprene can be found here along with numerous caves, one of which is Magurata, nominated for the UNESCO world heritage list for its rock wall drawings.

Advantages and capacity

Danube Bridge II Vidin – Calafat and developed supporting infrastructure

Developed network of ports

Presence of natural resources – gypsum, marble, mineral springs etc.

Good transport connectedness with the neighbouring Republic of Serbia and Republic of Romania

Favourable agro–climatic conditions and fertile farming land

Clean environment and opportunities for biological farming

THE BELOGRADCHIK ROCKS

District VRATSA

"VRACHANSKI BALKAN" NATURE PARK

Vratsa district is located in North Western Bulgaria. The district has an international border with the Dolj County in Republic of Romania and borders on the district of Montana on the west, the Sofia district on the south and the districts of Lovech and Pleven on the east.

According to NSI data for 2016 the district's population is 168 727 residents, including 10 municipalities: Borovan, Byala Slatina, Vratsa, Kozloduy, Krivodol, Mezdra, Miziya, Oryahovo, Roman and Hayredin.

In Vratsa there is a Pedagogy College of the Veliko Tarnovo University S. St. Cyril and Methodius and a subsidiary of the Medical University of Sofia. According to NSI data of April 2017 the schools in the district were 61 schools.

The main economic sectors in Vratsa district are energy production, machine building, repair of automobiles and motorcycles, food industry, textile and sewing industries, trade and services, hotels and restaurants, construction and farming, fisheries and forestry. The biggest power plant on the Balkan Peninsula – the Nuclear Power Plant Kozloduy EAD, the only nuclear energy plant in the country is located here. The processing industry sector is represented by: production of machines and equipment, metal processing, furniture and light industry, textiles and clothing, food production (bakery, meat and milk production) etc. The larger companies in the area are Atomenenergostroyprogres EAD, Atomenenergoremont EAD, Energoremont Kozloduy EOOD within the Energoremont Holding, Interpriborservice Ltd., Energomontazh–AEK AD, Zavodski Stroezhi–Kozloduy AD, GBC Energostroymontazh, Stromet Ltd., Komos Ltd., Mistral TCC CD, CD Regiana, Hydrostorykomplekt 97 AD, Stroitel – Krivodol and Mebel – Krivodol AD.

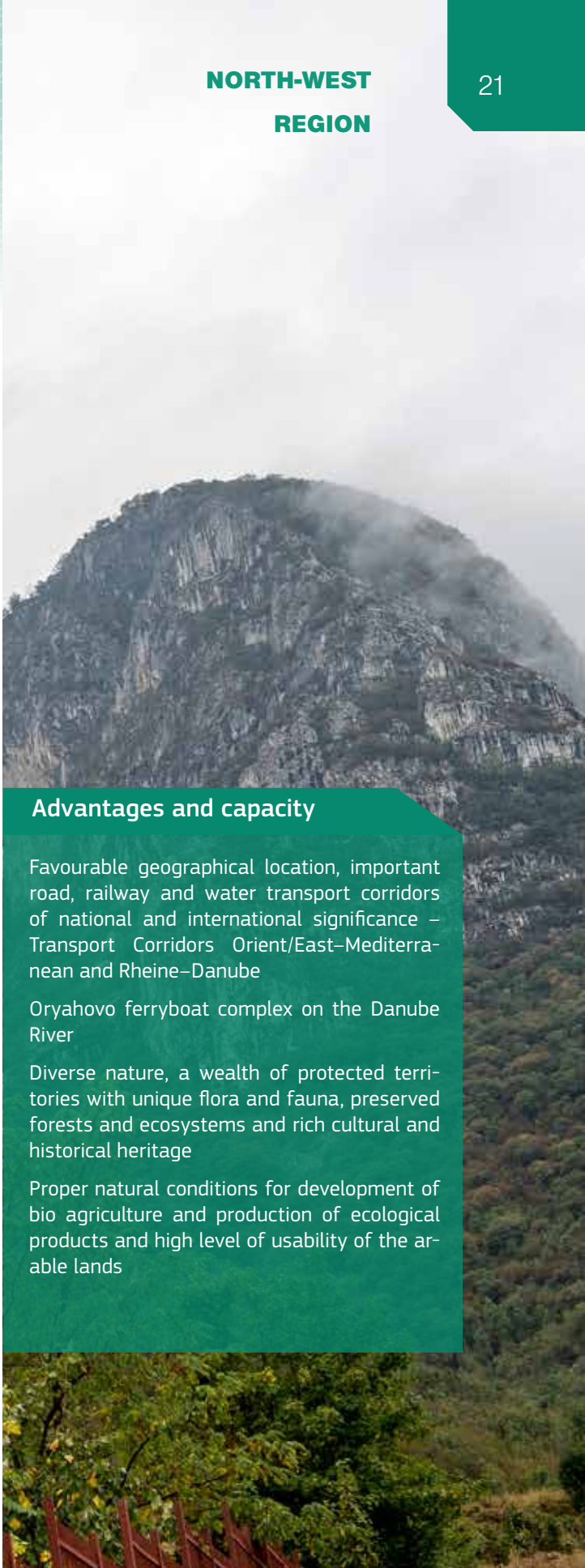
There is one Industrial zone in Vratsa district in the district centre.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 288.1 million, or 24.65% of the funds contracted under the Operational Programmes in NWR.

The Regional History Museum in Vratsa stores a variety of exhibits from the Antiquity and the Middle Ages. The most famous discovery of this museum is the Thracian Rogozen treasure and the discoveries of the Mogilan hill (in the centre of Vratsa) – the golden wreath and golden earrings that appear to be among the masterpieces of the antique art of goldsmiths. The unique silver gilded knee–protector bears the signs of the Thracian decorative art. The collections also include numerous gold and silver applications.

The Ledenika Cave is located 16 km off Vratsa on the territory of Vrachanski Balkan nature park. The cave stands at 830 m altitude in the North–Western – Stresher part of the Vratsa Mountain. The guided tour of the cave lasts one hour and the itinerary covers 350 m of cave galleries. In the Grand Concert Hall of the cave concerts are held every year during the Days of Botev.

On the territory of Vratsa Balkan Nature Park various itineraries and eco paths are built that enable informative tourism. The fans of extreme sports can practice hang gliding and paragliding in the area of the Okolchitsa peak.

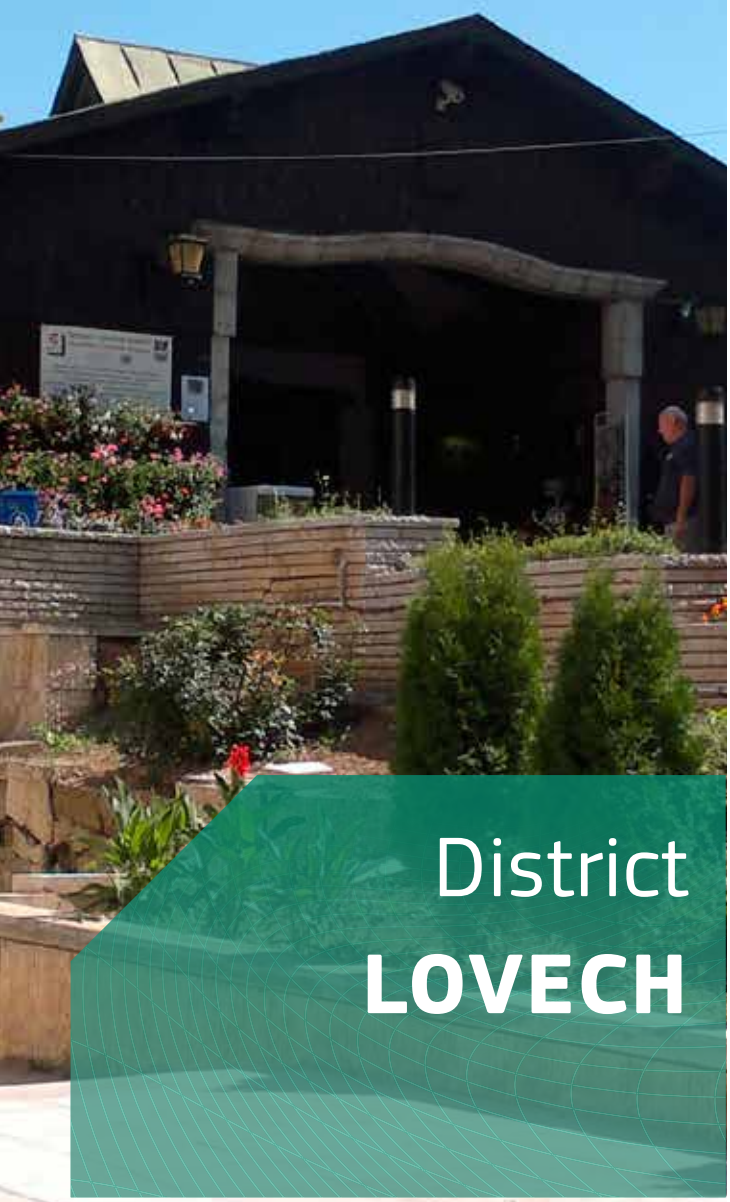
Advantages and capacity

Favourable geographical location, important road, railway and water transport corridors of national and international significance – Transport Corridors Orient/East–Mediterranean and Rheine–Danube

Oryahovo ferryboat complex on the Danube River

Diverse nature, a wealth of protected territories with unique flora and fauna, preserved forests and ecosystems and rich cultural and historical heritage

Proper natural conditions for development of bio agriculture and production of ecological products and high level of usability of the arable lands

District LOVECH

THE COVERED BRIDGE, LOVECH

Lovech districts borders on the districts of Pleven, Veliko Tarnovo, Gabrovo, Plovdiv, Sofiyska and Vratsa.

According to NSI data for 2016 the district's population is 129 222 residents, including 8 municipalities – Apriltsi, Letnitsa, Lovech, Lukovit, Teteven, Troyan, Ugarchin and Yablanitsa.

In Lovech there is a Technical College with the Technical University of Gabrovo. According to NSI data of April 2017 the schools in the district were 47.

The favourable geographical and climatic conditions and the diverse natural resources form the basis of the agriculture and forestry in the region. Many furniture factories are active in the Lovech district. In Zlatna Panega we find one of the largest cement plants in Bulgaria. The pharmaceutical industry and the production of food and drinks are well developed on the territory of Lovech district. Among the largest companies in the field are Stalid EOOD, Arte Italiana Ltd, Titan Zlatna PAnega Cement and Sopharma AD.

There are 2 Industrial Zones in the district: Industrial Park Letnitsa and Industrial Park Troyan.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 97.5 million, or 8.35% of the funds contracted under the Operational Programmes in NWR.

There are many cultural and historical and nature sites in Lovech district.

The Troyan Monastery "Uspenie Bogorodichno" is stauropegic. The monastery, which is the third–largest in Bulgaria, is picturesquely located on the bank of the river Cherni Osam near the village of Oreshak 10 km from Troyan. It is presumably founded around the year 1600 by the abbot Kalistrat.

The Varosha neighbourhood is the old town of Lovech where the visitors can see buildings with specific architecture from the epoch of the Bulgarian Renaissance.

The Hisarluka hill rises right above Varosha and the visitors will find there the remnants of a majestic medieval fortress (architectural and historical reserve) from the second half of the XIX century. There is also a 14–meter tall monument of Vasil Levski, the apostle of Bulgarian freedom.

The remarkable covered bridge of Kolyo Ficheto was built in the period 1872–1874 and is one of a kind on the Balkan Peninsula. It is a pedestrian bridge, bordered by little shops on both sides. It was built with holes whose foundations were made of large slates and special lime solution.

The larger part of the Central Balkan National Park is on the district's territory. The park was created to preserve unique self–regulating mountainous ecosystems and specific variety of species.

The most important nature sites on the territory are: Vidimsko Praskalo – located south of the town of Apriltsi, a 80 m–tall waterfall on the Praskalska River; Devetashka cave – one of the largest in Bulgaria, located on the Devetashko karst plateau, 2440 m–long with a total area of 20 400 m²; Maarata and the Krushuna waterfalls, Saeva Dupka cave near the Bresnitsa village, which is a national tourist site. The unique cave forms – stalactites, stalagmites and stalactones turn it into a real underground palace; the Karlukovo karst plateau and the beautiful canyon of the Zlatna Panega River. A total of 240 caves were researched in the area by the Bulgarian speleology federation and the World Speleology Community

Advantages and capacity

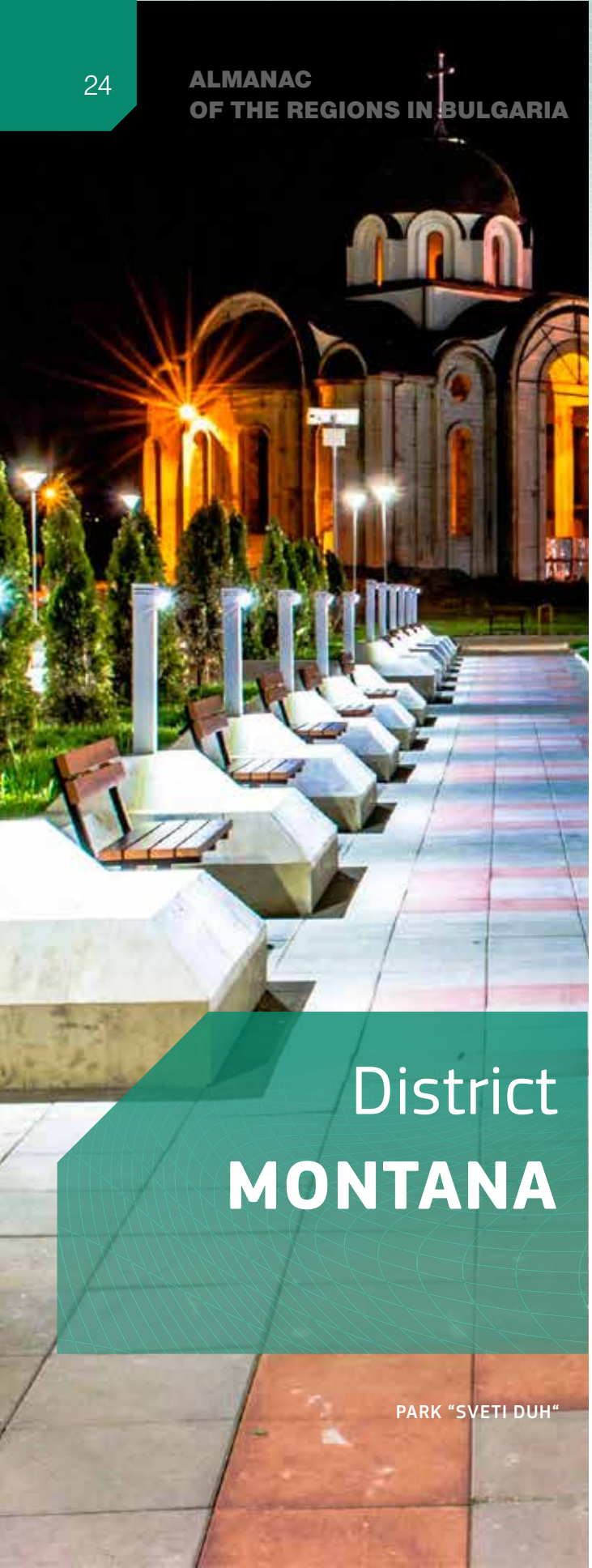
Developed road, water supply, energy and gas transmission network

Many small and medium enterprises in traditional productions

Traditions in timer–processing, furniture production, metal processing, pharmaceutical, sewing and processing industry and electrical engineering

Presence of protected territories and nature sites of national and international significance

KRUSHUNA WATERFALLS (MAARATA)

District MONTANA

PARK "SVETI DUH"

The Northern border of the Montana district is the Danube River, which is also the state border with Romania. To the southwest the district borders on the Republic of Serbia, to the south are the northern slopes of the Balkan Mountain. To the west the neighbouring district is Vidin, to the east Vratsa and to the south Sofiyska.

According to NSI data for 2016 the district's population is 134 669 residents, including 11 municipalities – Berkovitsa, Boychinovtsi, Brusartsi, Valchedrum, Varshets, Georgi Damyanovo, Lom, Medkovets, Montana, Chiprovtsi, Yakimovo. According to NSI data of April 2017 the schools in the district were 51.

The economic structure of the municipality includes the processing industry as the leading sector, represented by all branches. Traditionally strong and the leader in the district is the sector metal casting and production of metal articles, machines and equipment. The enterprise Berg Montana Fitting Ltd is the largest Spanish investment in Bulgaria. The company is the main employer in Montana with more than 600 employees and produces galvanized and cast iron pipe fittings for export to the European Union. The Technology Park of Montana is located 800 m from the city and is specialized in production, storage and processing of agricultural products, food industry, maintenance, storage and repair of agricultural machines.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 178.8 million, or 15.29% of the funds contracted under the Operational Programmes in NWR.

In the Antiquity the area was populated by the Thracian tribe "Triballi". After the territory became part of the Eastern Roman Empire, settlements appeared such as Montanenzium /Montana/, Almus /Lom/, Medeka /Varshets/ where the Slavs and Bulgarians settled later. The contemporary culture of the district has preserved the strong influence of various eras.

For the first time in the Bulgaria history and language the word “chitalishte” appeared in Lom in the secular school of the Renaissance teacher and patriot Krastyo Pishurka in 1848. The Postoyanstvo people’s chitalishte (cultural community centre) is one of the first in Bulgaria established in 1856. It created the first Bulgarian theatre group in the same year. The first staged performance was “Long–suffering Genoveva”. Thus Krastyo Pishurka became the creator of the first theatre in Bulgaria.

The laic theater won numerous prizes from festivals and the Opera Theatre of Lom was awarded the Ist level Cyril and Methodius order. The record of 75–jubilee performance “The Merry Widow” of the operetta theatre is included in the Golden Fund of the Bulgarian National Radio. The library of the chitalishte in Lom was created in 1848 in the local school.

One of the most attractive places of alternative tourism in Montana district is the 18 meter–tall Chiprovtsi waterfall close to the town of Chiprovtsi, some hour and a half walk along the Damyanitsa eco path, the nature sites Durshin waterfall and Voden Skok in the municipality of Georgi Damyanovo and the spas of Varshets.

The town of Berkovitsa was recognized in the national cultural calendar with the forums “Laced Shoes”, festival of children song and art, Berkstock, festival of non–professional films, Äshiklar Sings and Dances”, a folklore festival, the Celebration of the Berkovitsa Balkan and the Celebration of Raspberries, tourist fairs with emblematic messages. The tradition of the theatre group of the Hristo Botev chitalishte in Varshets dates back 100 years and the artists of the Probuda chitalishte have preserved and developed their local folk traditions for more than 75 years.

Advantages and capacity

An important advantage of the district is its strategic location. Two of the European Transport Corridors – Orient/East–Mediterranean (road E 79) Vidin–Montana–Vrasta–Sofia–Kulata and Rheine–Danube (along the Danube River) cross its territory. The port of Lom is the second–biggest port on the Danube in Bulgaria and the adjacent infrastructure provides the shortest direct land connection (along class II–81 through the Balkan Mountain passageway Petrohan) connecting the port of Lom to the port of Thessaloniki. The presence of good quality and effectively used resources and the clean environment provide opportunities for development of agriculture

District PLEVEN

THE CITY OF PLEVEN, CENTRAL SQUARE

Pleven district is located in the central part of Northern Bulgaria and the eastern part of the North-West Region. It borders on the Danube River to the north, the Veliko Tarnovo district to the east, the Lovech district to the south and the Vratsa district to the west.

According to NSI data for 2016 the district's population is 248 138 residents, including 11 municipalities – Belene, Gulyantsi, Dolna Mitropolya, Dolni Dabnik, Iskar, Levski, Knezha, Nikopol, Pleven, Pordim and Cherven Bryag.

Here are the only higher education institutions in the North-West Region – the Medical University of Pleven and the Aviation Faculty in Dolna Mitropoliya, a subsidiary of the Vasil Levski Military University of Veliko Tarnovo. Also in Pleven is the Pedagogy Faculty of the Veliko Tarnovo University St. St. Cyril and Methodius. According to NSI data of April 2017 the schools in the district were 87.

The structure of the Pleven district economy is determined by the food industry, the production of tobacco products, textile and sewing industry, machine building, paper production, production of building materials. The leading municipalities in the district's economy are the municipalities of Pleven, Belene, Cherven Bryag and Levski. The larger companies in the district are Kamenchov – producer of machines for plastic articles, Milkana Ltd (joinery), Lifemedika EOOD and Plam Plast 2016 EOOD.

There are three industrial zones in the area: Industrial zone Dolna Mitropoliya, Industrial zone Pleven close to the railway station and Industrial zone Telish.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 474.5 million, or 40.58% of the funds contracted under the Operational Programmes in NWR.

Pleven district has rich cultural and historical heritage. The northern territories of Pleven district represent the lower Danube boundary of Rome (Limes Romanus). There are also the antique fortress Storgozia /part of the Kayluka park near Pleven/ and the antique Roman castle Dimum /a customs fortress on the bank of the Danube River in Belene/. It is defined as cultural heritage of national significance. The most remarkable medieval heritage can be found in the town of Nikopol.

The Epic of Pleven 1877 Panorama was built on the battle field itself to celebrate the 100th jubilee of the liberation of Pleven.

The Pleven district is rich in natural phenomena. Kayluka Park is located 6 km south of Pleven in the picturesque gorge of Tuchenitsa River and occupies an area of 10 000 decares. It is surrounded by sheer cliffs and is rich in flora and fauna. Kayluka is inhabited by numerous species, some of them rare and endangered and included in the Red Book of Bulgaria.

The Reseleshki Kukli are impressive rock figures of interesting and diverse shapes. They are located near the Reselets village in the karst region of Karlukovo.

Advantages and capacity

Good transport and geographical location providing good conditions for cooperation (including cross–border) with the neighbouring territorial communities

Presence of land resources of excellent agro–biological qualities

Rich biological diversity along the banks of the rivers Danube, Iskar, Osam and Vit

Well–developed transport and communication infrastructure providing conditions for linking the constitutive municipalities and the district with neighbouring districts

Exit to international waterway

DANUBE BRIDGE I RUSE – GIURGIU

North Central Region

Rock-Hewn Churches
of Ivanovo

Danube Bridge 1

Ruse

Razgrad

Veliko
Tarnovo

Gabrovo

Thracian Tomb o
Sveshtari

Old beech forests of the
Central Balkan National Park

Rhine–Danube Corridor	District centre	Industrial zone/park	University

Srebarna Nature Reserve

GEOGRAPHIC LOCATION AND TERRITORY

The North Central Region (NCR) is part of the NUTS 1 region "Northern and Southeastern Bulgaria". It includes the districts of Veliko Tarnovo, Gabrovo, Razgrad, Ruse and Silistra and consists of 36 municipalities.

The area of the region is 14 974 km², forming 13.49% of the country's territory.

The region's boundaries are the Republic of Romania to the north along the banks of the Danube River, the North–East Region to the east, the South–East Region to the south and the North–West Region to the west. The region is an integrate part of the national Bulgarian territory and the Lower Danube Region. Three of the five districts are part of the Danube Cross–border Region.

14 974.0 km²
Territory

805 441 people
NSI, 2016

36 Municipalities

5 Districts

Airport	Port

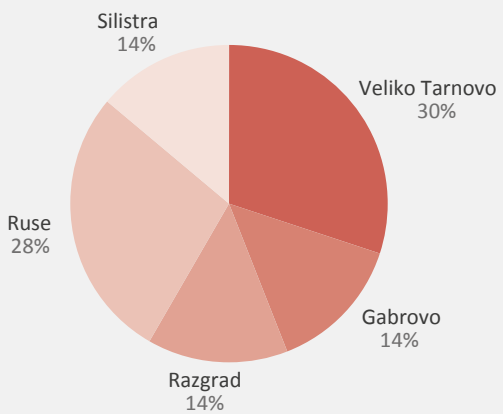
DEMOGRAPHY

By 31.12.2016 the region's population was 805 441 residents, corresponding to 11.34% of the total country's population.

The average population density of the North Central Region is 53.79 people per km², which is less than the country's average of 63.98 people per km².

The largest relative share of the region's population lives in the Veliko Tarnovo district (30.08% of the NCR's population), and the smallest lives in the district of Silistra (13.9%).

POPULATION BY DISTRICTS
AS OF 31.12.2016

SOURCE NSI

In the period between the two censuses 2001–2011 the population of the North Central Region reduced by 132 999 residents, or by 13.5%. This trend has been stable in time and continued in the period until 2016 when the population decreased by further 48 027 people (5.6%).

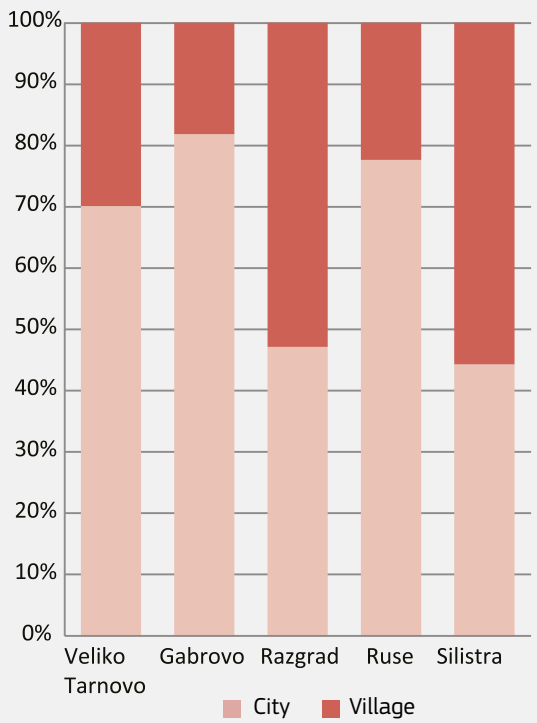
TERRITORIAL DEVELOPMENT

The region's urbanization level is 66.96%, lower than the country's average value of 73.28% at 31.12.2016.

The largest share of urban population lives in the districts of Ruse and Veliko Tarnovo.

The National Spacial Development Concept of Bulgaria for the period 2013–2025 established the territorial basis of the moderate polycentrism model that would guarantee complex, integral planning for harmonious unity of the social, economic, environmental and territorial planning.

POPULATION BY DISTRICTS AND PLACE OF RESIDENCE AS OF 31.12.2016

SOURCE NSI

The concept defines the regional policy and the territorial planning guidelines.

Several main urban development centres are located on the territory of the NCR – Ruse and Veliko Tarnovo (second–level centres) and five third–level centres – Gabrovo, Razgrad, Silistra, Gorna Oryahovitsa and Svishtov. Sevlievo was defined as a fourth–level centre of significance for the region's development.Tutrakan was defined as a support centre of a peripheral area. Investment programmes financed by the European Regional Development Fund through Operational Programme Regions in Growth 2014–2020 are implemented for some urban centres.

The region has three clearly expressed development areas of European importance – Transport Corridor Orient/East–Mediterranean, Transport Corridor Rheine–Danube and the respective part of the international transport axis TRACEKA – the Ruse – Varna (the Danube–Black Sea connection on Bulgarian territory) route. In addition to the strongly expressed transport connections along the three main development axes, there are clearly outlined tourist zones and itineraries, which form a considerable potential for future development of various forms of tourism.

The Danube Strategy Action Plan envisages the construction of the Danube panorama road and the Danube cycling alley along the Transport Corridor Rheine–Danube, around which many tourist facilities are being construed, offering new opportunities for specific development orientation of the municipalities along the Danube River. The Ruse – Varna route goes through territories rich in historical heritage from the time of the First Bulgarian State with potential for forming a cultural tourism zone, adding to the well–developed sea tourism along the Northern Black Sea coast. The three transport and tourist routes intersect in Ruse, the largest city in the region that together with Gyurgevo forms the largest urban agglomeration in the Lower Danube area in immediate proximity to Bucharest. These facts make Ruse a centre of national importance with very good potential for future development. The connection to the Bucharest – Gyurgevo speed road to Veliko Tarnovo and farther on through Garobo, the tunnel at Shipka, Kazanluk, Stara Zagora to the Trakia and Maritsa Highways is an important national priority for the next planning period until 2020.

Advantages and capacity

Good cross–border cooperation perspectives in the Ruse – Gyurgevo Euro–region and connection to Bucharest

Planned and undertaken actions for the completion of the Hemus Highway and Ruse – Makaza speed road during the period, which will contribute to the connectedness in the region and with the neighbouring regions and have a positive effect on the economic activity of the NCR

Opportunity to build another bridge over the Danube River at Ruse that will stimulate the general economic development of the region and the cross–border cooperation

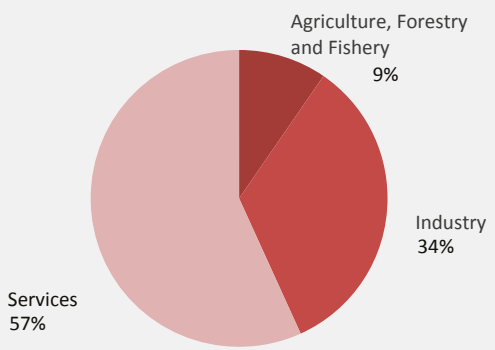
REGIONAL ECONOMY – CURRENT STATUS AND TRENDS

The service sector occupies the largest share in the gross added value (GVA) produced in the region. The Industry sector accounts for one third of the GVA, which higher than the country's average (27.8%). The share of the agriculture sector is considerably larger than the average for the country (4.7%)

The greatest contribution to the Industry sector GVA comes from the districts of Ruse, Veliko Tarnovo and Gabrovo and to the Service sector from the districts of Ruse and Veliko Tarnovo.

The economic activity coefficient of the 15+ population in the region remains persistently below the country's average and in 2016 reached 51 (53.3 for the country). The employment coefficient of the population aged 20–64 was 65.4% in 2016. The unemployment coefficient in the region registered a downfall versus the highest values in the period 2011 – 2013 and in 2016 was 9.3% (country's average 7.6%).

GVA BY ECONOMIC SECTORS, 2015

SOURCE NSI

The North Central Region whose economic development indicator is similar to four of the 6 Bulgarian NUTS 2 regions (with the exception of the South-West Region that is in a more favourable situation) is below the average EU level. GDP per capita of the population by purchasing power parity (PPP) for 2015 was 33% of the EU–28 average value.

According to NSI data in 2015 the direct foreign investments in the region increased to close to EUR 900 million, which is double the 2007 level. The investments on the territories of the Ruse and Gabrovo districts ensure the main contribution to this growth.

The investments in research and development activities also increased more than seven times in the period 2007 – 2015, reaching 0.53% of the GDP in 2015, thus ranking the region third after the SWR and the NWR.

The NCR hosts 8 industrial zones and business parks.

At the beginning of October 2017 the NCR had BGN 451.4 million contracted, or 6.7% of the contracted funds under the Operational Programmes. 29.1% of those funds were certified and paid.

EDUCATION AND HEALTHCARE

The education system and the network of educational institutions on the territory of the North Central Region are relatively well developed, with 5 universities and specialized higher schools located on its territory.

The relative proportion of early school and training drop outs (18–24 years) is 14%, which is lower than the average for the country in 2016. The relative proportion of people aged 30–34 years with higher education is 33.4% – higher than the average for the country in 2016. The NCR ranks second under this indicator after the SWR (47.2%).

The healthcare system in NCR is well developed and has good network of health institutions. Some 34 hospitals were functioning on the territory of the region in 2015, providing 5 347 hospital beds. The hospitalization provision per 100 thousand people is 663.86 hospital beds, which is less than the country's average of 731.26 the average for the country in /100 thousand by 31.12.2015.

TRANSPORT NETWORK

All the types of transport are developed in the region – road, railway, water and air. Transport Corridors Orient/East–Mediterranean and Rheine–Danube cross its territory.

The total length of the road network is 6 247 km, where 2 965 km form part of the Republican Road Network (RRN) and the remaining 3 281 km are municipal roads. The density of the functioning RRN roads in the NCR is 0.198 km/km^2, which is the highest compared with the remaining regions and the country's average (0.196 km/km^2) at 31.12.2015. The average density of the high class roads (highways and 1st class roads) is 0.031 km/km^2, slightly lower than the country's average (0.036 km/km^2). No highway sections have yet been constructed on the territory of the NCR, but in the long run the building of 80 km of the Hemus Highway is envisaged in the section "North-West Region boundary (Lovech district) – North-East Region boundary (Targovishre district)". It is expected that the construction of the Hemus Highway will play a key role in the economic development of the region. One of the most significant transport facilities in the region and nationally is Danube Bridge 1 Ruse – one of the two road connections of the country with Romania.

Sections of the some of the 1st class roads go through the North Central Region, among them I–5 (E–85) Ruse – Byala – Veliko Tarnovo – Gabrovo – Stara Zagora – Kurdzhali – Makaza passage – Alexandroupoli, I–2 (E–70) Ruse – Razgrad – Varna, I–3 (E–83) Sofia – Pleven – Byala and E–772 Yablanitsa – Veliko Tarnovo – Shumen – Varna.

The railway network is of key significance for the economic development and the development of a network of urban centres in the North Central Region. The total length of the built and function-

ing railroads on the region's territory was 627 km by 31.12.2015, forming 15.60% of the country's railway network. The railway network density in the region of 41.87 km/1000 km² is higher than the country's average (39.40 km/1000 km²) by 31.12.2015, which ranks the region second after the SWR. The main railways serving the region's territory are Sofia – Gorna Oryahovitsa – Varna, Ruse – Gorna Oryahovitsa – Dabovo – Dimitrovgrad and Ruse–Varna. The Ruse–Varna railway section plays an important role in the functioning of the national transport system because it ensures the connection between the Rheine–Danube Transport Corridor and the Orient/East–Mediterranean Transport Corridor. Danube Bridge 1 secures the connection to the railway network of the Republic of Romania and thus creates conditions for intermodal shipments in the North–South direction and in the East–West direction along the Varna–Ruse axis to Central and Western Europe.

A technical assistance project for the construction of an intermodal terminal in Ruse is in the process of implementation with the support of the European Regional Development Fund. The project is of great regional, national and all–European strategic and economic significance. The main project purpose is to achieve improved intermodality in the South East Region of the European Union by creating conditions for optimal interaction and integration of the various means of transport.

The North Central Region has very good water transport services. The region's northern boundary merges with the Danube River, the only navigable river in Bulgaria and the country's only inland water road. The Danube River's water road is part of the Rheine–Danube Transport Corridor, which plays an important role in the integration of the Eastern Europe regions in the European Union's Common Market. Several ports of national and international importance function on the region's territory at Ruse, Svishtov, Tutrakan and Silistra. Ruse is the largest Bulgarian river port, located on the important combined junction of Transport Corridors Orient/East–Mediterranean and Transport Corridors Rheine–Danube and is also a multimodal centre.

The territory of the region hosts two airports: the Gorna Oryahovitsa airport and the Ruse airport (not functional) and 8 flying platforms. The Gorna Oryahovitsa airport is international and used for charter, cargo and passenger flights, import and export of agricultural and industrial production from Bulgaria to Europe, Asia, the Middle East and Africa and vice versa. The Ruse airport is regional, located close to the crossing point of the two Pan–European transport corridors – Transport Corridors Orient/East–Mediterranean and Transport Corridors Rheine–Danube. It ceased functioning in 2000 and is now envisaged to develop as civil airport for national purposes.

TECHNICAL INFRASTRUCTURE

The information provision of the population in the NCR is good. The communication infrastructure is well developed and with relatively good quality of the telecommunications in the region. In the period 2011–2015 the number of households with access to the internet increased. Although their proportion of 57.1% for 2015 is lower than the average for the country (59.1%), the 15 percentage points' increase can be assessed as a positive trend. In 2015 the relative share of people aged between 16 and 74 using regularly internet was 52.66%, close to the country's average.

The North Central Region ranks among the top in the country in the level of completion of the water supply system with a proportion of serviced population of 99.8% in 2015 versus an average of 99.3% for the country. Compared with the rest of the region however, NCR has the largest part of the population with interruptions in the water supply – 5% versus an average value for the country of 1.7%.

The region is significantly lagging behind in the construction of its sewerage system and waste water treatment plants (WWTP). At the end of 2015 only 64.6% of the population was connected to a sewerage network and that ranks the region last but one in the national rank. NCR is also last–but–one in its share of the population covered by WWTP – 53.9% where the average country's indicator is 62.3%. Taken the doubling of the proportion of people covered by WWTP service compared with the year 2010, the trend should be considered positive.

The garbage collection system is well developed. In 2015 on the territory of the region there were 16 functioning landfills, meaning 11.94% of the total number nationally. The relative share of the population served by the garbage collection system in the districts of Razgrad, Ruse and Silistra is 100%, and in the districts of Veliko Tarnovo (99.8%) and Gabrovo (99.3%) it exceeds the average for the country of 99.6% in 2015.

ENVIRONMENT

The costs of protection and recovery of the environment in the North Central Region in 2015 were BGN 127 807 thousand, forming just 6.1% of the country–wide costs, which ranks the region last among the NUTS 2 regions. The largest amounts were spent on environment protection in 2013 in the Ruse district (32.2% of the NCR costs), followed by the districts of Veliko Tarnovo (31%), Razgrad (16.7%) and Gabrovo (13.7%), and the smallest were those of the Silistra district (6.5%).

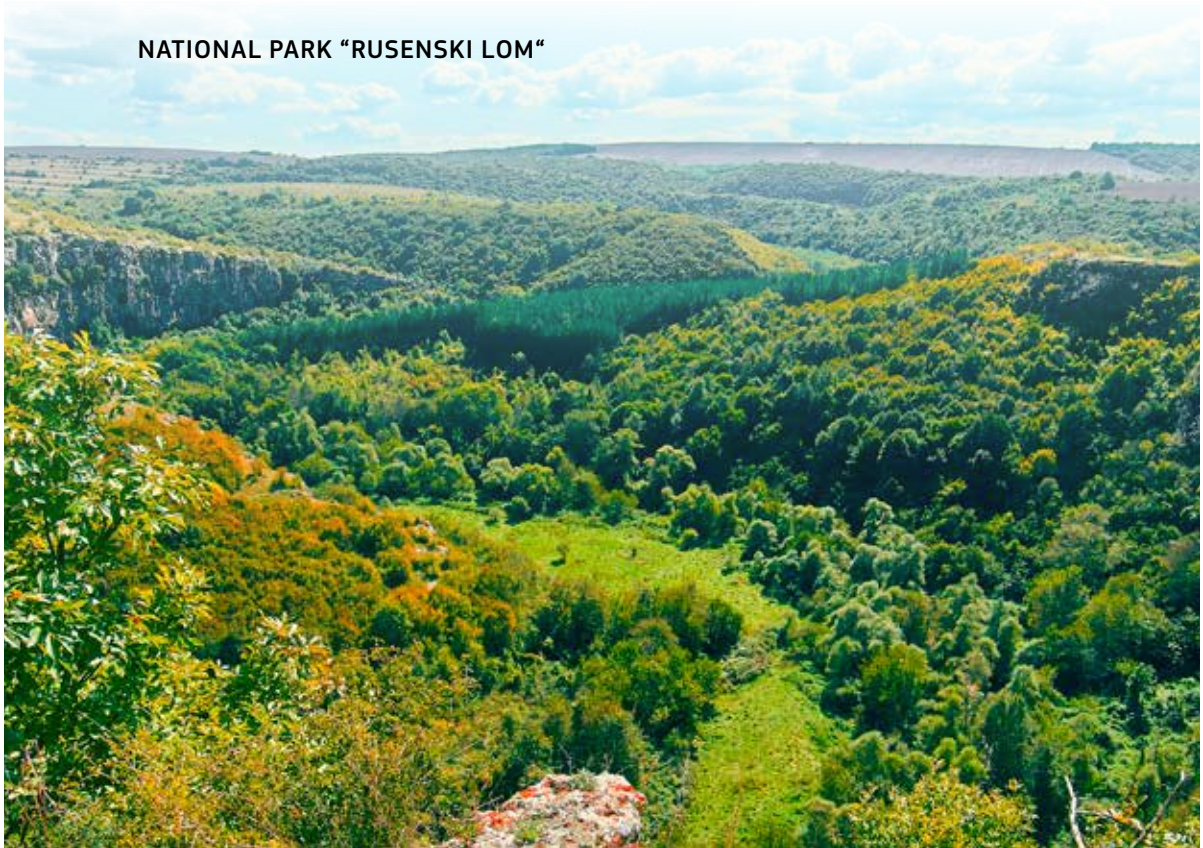
The costs of protection and recovery of the environment per person in NCR were BGN 158.7/person at 31.12.2013, which is significantly less that the country's average of BGN 295.5/person. In spite of the low values the trend is positive, since the costs per person increased more than twice in the period 2010 – 2013.

CULTURAL, HISTORICAL AND NATURAL SITES

There are significant cultural and historical sites of national and international importance on the territory of the NCR. The Thracian Tomb of Sveshtari near Isperih, the Rock–hewn Churches of Ivanovo near Ruse and the Srebarna nature reserve near Silistra are included in the UNESCO world heritage sites list.

All the districts of the region have cultural heritage sites of national importance on their territory. The NCR features 22 of the 100 National Tourist Sites: 5 in the Veliko Tarnovo district, 8 in Gabrovo district; 2 in Razgrad district; 2 in Ruse district and 5 in Silistra district. The most exceptional among them are the architectural and musem reserve Tsarevets and the Trapezitsa fortress, the historical village of Arbanasi, the antique town Nikopolis ad Istrum, the large Roman military camp Nove, the Tarnovo Sveta Gora with its 15 monasteries, the historical and architectural reserve Bozhentsi and the open–air ethnographic museum Etar.

NATIONAL PARK "RUSENSKI LOM"

The Srebarna nature reserve protects the lake and the wetland of 638 hectares located near the Srebarna village on the west coast of the Danube River. The reserve includes the lake and the former agricultural lands to the north, a forest belt along the Danube, the Komluka Island and the water zone between the island and the bank. The reserve is an important spot along the route of the birds' Palearctic migration. It provides a place for nesting to 99 bird species and seasonal habitats to some 80 species of migrating birds, including the Dalmatian pelican. It is surrounded by hills, forming a natural border and offering a perfect opportunity for watching the water–loving birds.

There are also protected territories in the region, part of the Central Balkan National Park. Those are three nature parks – Bulgarka, Persina and Rusenski Lom and three reserves – Byala krava, Peeshti skali and Beli Lom.

CARNIVAL IN GABROVO

District VELIKO TARNOVO

TSAREVETS FORTRESS

Veliko Tarnovo district is located in North Central Bulgaria. It borders the Danube River to the north, the districts of Ruse and Targovishte to the east, the districts of Sliven and Stara Zagora to the south and the districts of Gabrovo, Lovech and Pleven to the west.

According to NSI data for 2016 the district's population is 242 259 residents, including 10 municipalities – Veliko Tarnovo, Gorna Oryahovitsa, Lyaskovets, Elena, Zlataritsa, Pavlikeni, Polski Trambesh, Svishtov, Strazhitsa and Suhindol.

There are 3 universities in the district: the University of Veliko Tarnovo St. St. Cyril and Methodius, the second–largest university in Bulgaria, the National Military University Vasil Levski in Veliko Tarnovo and the D. A. Tsenov Academy of Economics in Svishtov. According to NSI data of April 2017 the schools in the district were 73.

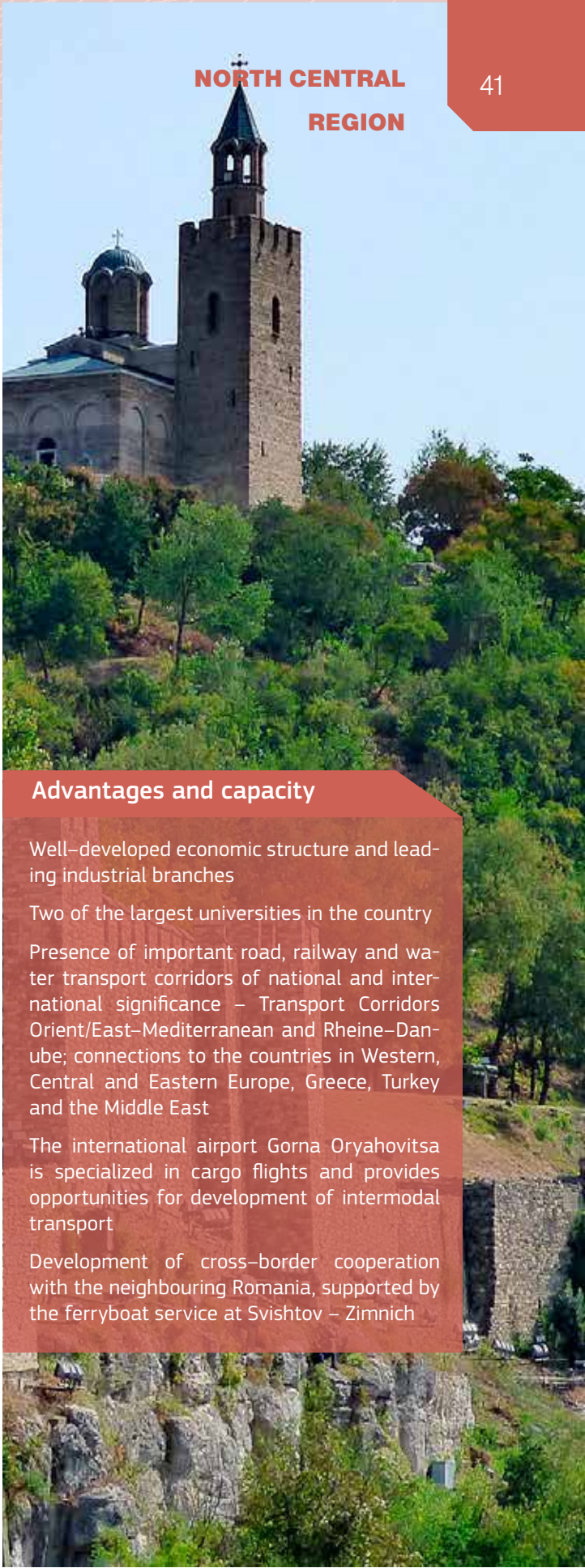
The industry is the main structuring branch of the local economy. The greatest contribution to the net revenues from sales comes from the sub–sectors trade and services, processing industry and transport, storage and mailing services. The largest proportion of those net revenues is secured by the Veliko Tarnovo municipality, followed by two other large municipalities – Gorna Oryahovitsa and Svishtov. The companies forming the industrial outlook of the district are Momina Krepost AD (single use medicinal articles), Pobeda AD (production of furniture), UNIMASH AD in Debelets (machines for the mining industry), Elmot AD (elevating gear), Bolyarka VT and Britos EOOD (breweries), Arcus AD (military products, machines and equipment for the machine building industry).

There are 2 industrial zones in the district: Industrial zone south in Strazhitsa and Industrial zone Svishtov, which occupies nearly 128 thousand km^2 and offers well developed infrastructure, convenient transport links and proximity to an international airport in Gorna Oryahovitsa to the investors.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 98.5 million, or 21.81% of the funds contracted under the Operational Programmes in NCR.

The administrative centre Veliko Tarnovo was the capital of the medieval Bulgarian state. The fortresses Tsarevets and Trapezitsa are remnants of those times and their grandeur is intensified by the only audio–visual performance on the Balkan Peninsula "Tsarevgrad Tarnov – Sound and Light". The international folklore festival in Veliko Tarnovo is organized by the national section of CIOFF, the Internal Folklore Festivals Foundation and Veliko Tarnovo municipality on the territory of the old capital and neighbouring districts. The festival has the status of CIOFF festival and has established as the biggest folklore event in Southeastern Europe with the participation of professional folklore groups from all continents.

The Veliko Tarnovo district offers excellent opportunities for tourism: outstanding nature sites; historical and cultural monuments and museums; unique architectural sites, numerous monasteries, whimsical relief, moderate climate, ecological areas, mineral sources and hunting areas. More than 140 cultural monuments of national importance can be found on its territory (nearly 15% of all the national cultural monuments), concentrated mostly in the municipalities of Veliko Tarnovo, Svishtov and Elena. Here we also find the greatest concentration of monasteries in Bulgaria (Tarnovo Sveta Gora).

Advantages and capacity

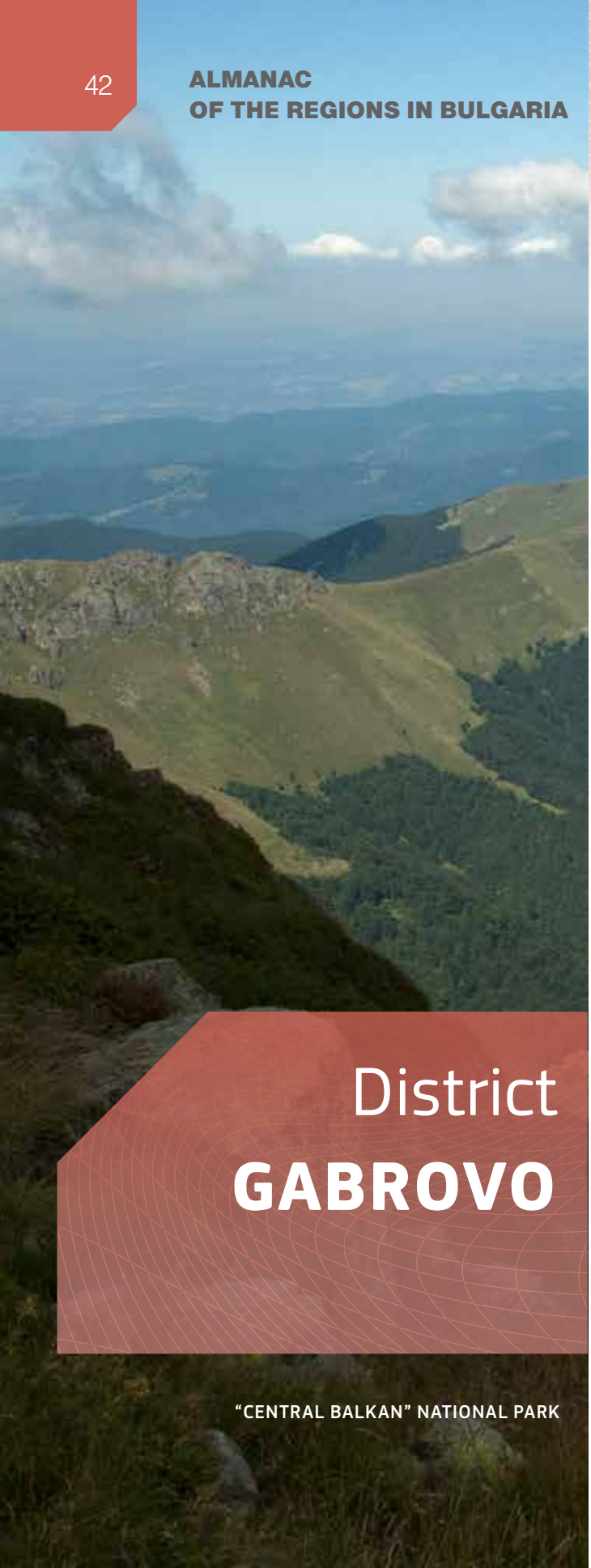
Well–developed economic structure and leading industrial branches

Two of the largest universities in the country

Presence of important road, railway and water transport corridors of national and international significance – Transport Corridors Orient/East–Mediterranean and Rheine–Danube; connections to the countries in Western, Central and Eastern Europe, Greece, Turkey and the Middle East

The international airport Gorna Oryahovitsa is specialized in cargo flights and provides opportunities for development of intermodal transport

Development of cross–border cooperation with the neighbouring Romania, supported by the ferryboat service at Svishtov – Zimnich

District GABROVO

"CENTRAL BALKAN" NATIONAL PARK

Gabrovo district is one of the smallest in the country. It is located in the north central part of the Balkan mountain and borders Stara Zagora district to the south, Veliko Tarnovo district to the north–east and Lovech district to the north–west.

The district consists of 4 municipalities – Gabrovo, Dryanovo, Sevlievo and Tryavna. According to NSI data for 2016 the district's population is 112 334 residents.

There is a Technical University in Gabrovo and according to NSI data of April 2017 the schools in the district were 28.

The companies with the greatest potential for innovations and number of employees work in the processing industry. The sub–branches with the largest enterprises are production of metal products (Rezbonarezni instrumenti Gabrovo Ltd., Impulse AD Gabrovo, Tseratitsit Bulgaria AD, VSK Kentavar – IZ Dinamika EOOD); production of clothes (Dzalli Ltd., Tifuzion Bulgaria EOOD); textile and textile articles production (Mak AD); machines and equipment (Ideal Standard Vidima AD, Podemkran AD, Balkansko Eho EOOD); plastic products (Ekoproekt Ltd., Plastform Ltd., Hamberger – Bulgaria EOOD).

There is 1 industrial zone in the district in the city of Gabrovo.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 115.7 million, or 25.63% of the funds contracted under the Operational Programmes in NCR.

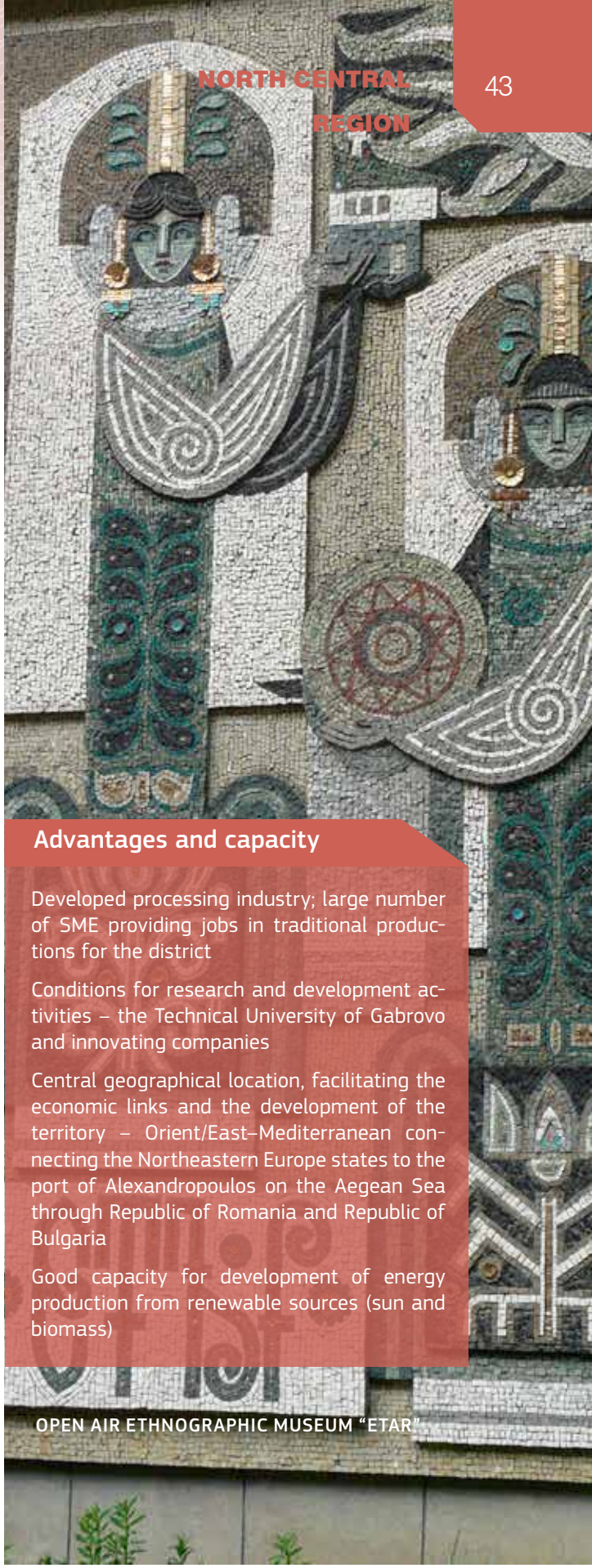
The proximity to the Balkan mountain, the mountain air, nature and ethnographic sites, architectural complexes, cultural monuments and museums make the district an attractive place for domestic and international tourism. 25 km south–west of Gabrovo we find the largest Balkan clearing Uzana with its unique nature and typical relief. This is the geographical centre of Bulgaria. The two protected areas National Park Central Balkan (certified by the European network of protected territories with PAN Parks copyright) and Nature Park Bulgarka are very important for the development of tourism.

The open–air ethnographic museum Etar stands 8 km away from Gabrovo. It exhibits the way of life and economic past of the Garbrovo area during the Renaissance. The twenty–two traditional crafts represented there are very attractive for the visitors.

The old town of Tryavna is an architectural reserve with many cultural monuments. The town is an excellent starting point of many destinations – Dryanovo, Dryanovo monastery, the Bacho Kiro cave, eco paths and the architectural and historical reserve Bozhentsi.

The House of Humour and Satire museum in Gabrovo features contemporary art of humour and satire from all over the world. It was established on the "Fools Day" 1 April in 1972 is a proud successor of the local folklore humour and the merry carnival traditions.

The monument of freedom is a monumental sculpture rising on the Sveti Nikola mountain peak. It was built as a tribute to the heroism of those who perished for Bulgaria's liberty at the place of the battle at Shipka, a decisive point in the Russian–Turkish war and the battles for Bulgaria's liberation in the summer of 1877. The monument is a part of the Shipka–Buzludzha park museum.

Advantages and capacity

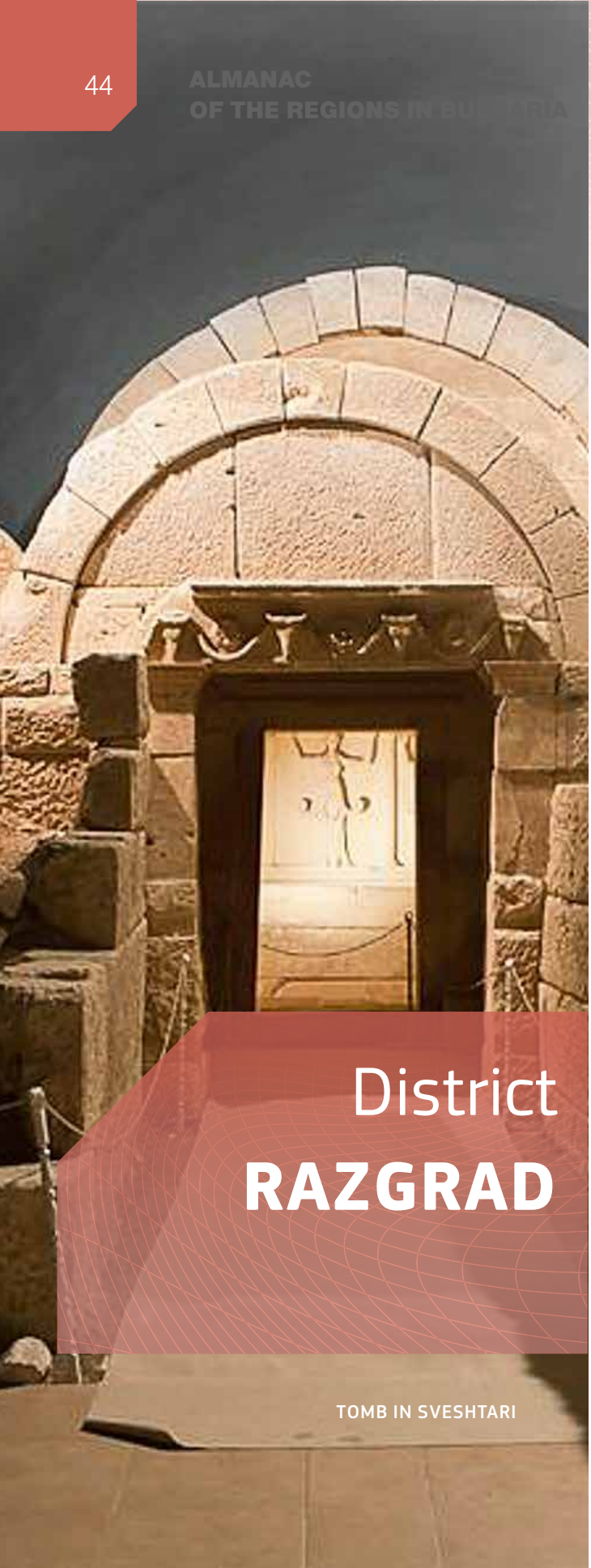
Developed processing industry; large number of SME providing jobs in traditional productions for the district

Conditions for research and development activities – the Technical University of Gabrovo and innovating companies

Central geographical location, facilitating the economic links and the development of the territory – Orient/East–Mediterranean connecting the Northeastern Europe states to the port of Alexandropoulos on the Aegean Sea through Republic of Romania and Republic of Bulgaria

Good capacity for development of energy production from renewable sources (sun and biomass)

OPEN AIR ETHNOGRAPHIC MUSEUM "ETAR"

District RAZGRAD

TOMB IN SVESHTARI

Razgrad district is located in northeastern Bulgaria and borders the districts of Ruse and Targovishte to the north and west and the districts of Silistra and Shumen to the south and east.

The district includes 7 municipalities – Razgrad, Isperih, Kubrat, Zavet, Loznitsa, Samuil and Tsar Kaloyan. According to NSI data for 2016 the district's population is 115 402 residents.

The Ruse University Angel Kanchev has a subsidiary in the district. According to NSI data of April 2017 the schools in the district were 50.

The sectors that define structurally the economy of the Razgrad district are pharmacy (Biovet AD, Balkanpharma AD, Selur Pahrma EOOD), biotechnologies (Amilum Bulgaria EAD), food industry (Pilkko EOOD, Mlin–97 AD), ceramics (Khan Asparuh AD), machine building and metal and plastic products (Traktsia AD), sewing industry and agriculture (Agrotime Ltd., Annona Grane AD, Severagro EOOD in Isperih, Sempe 2 Ltd.) etc.

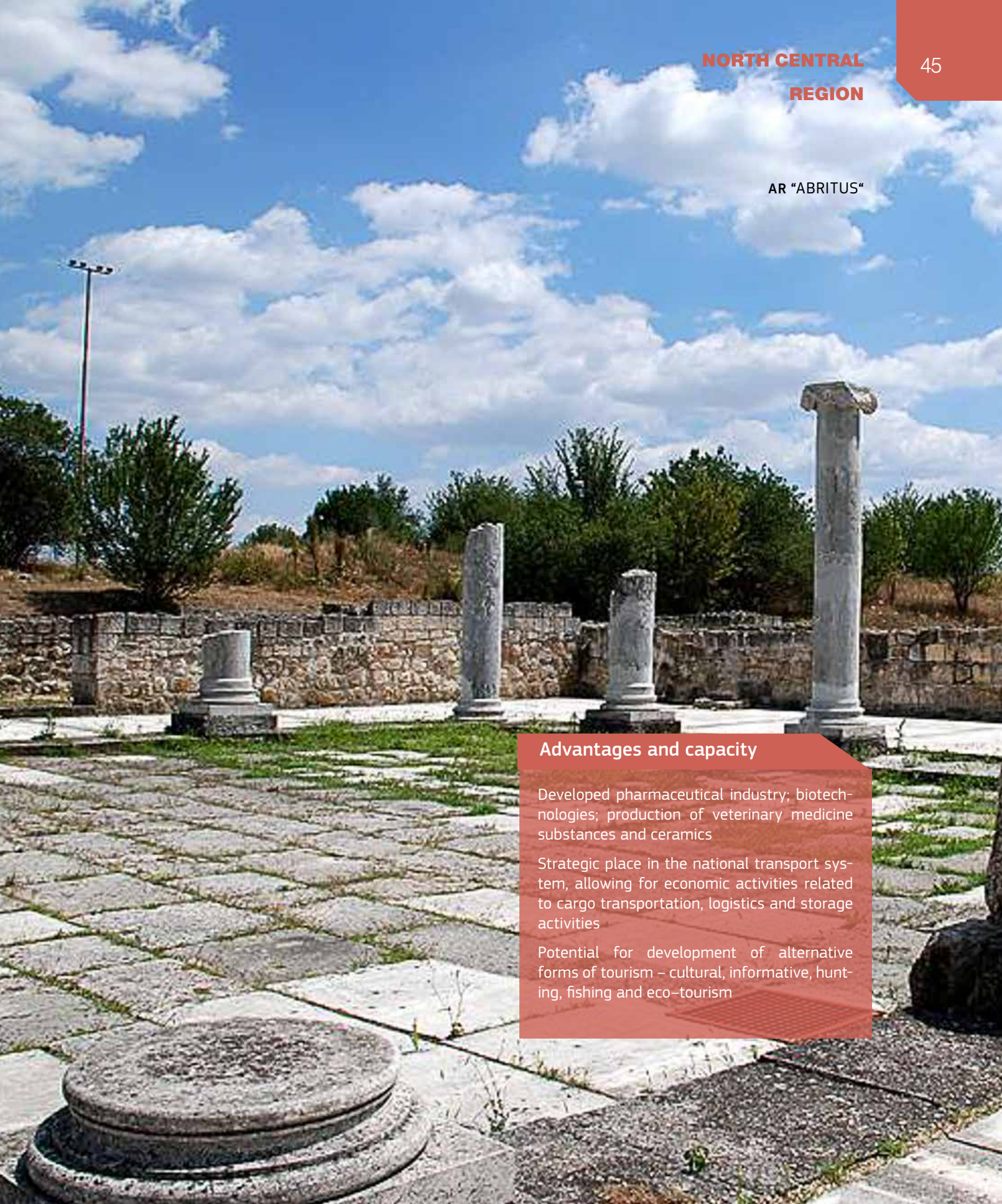
In Razgrad there is Business zone Perister OP.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 132.1 million, or 29.28% of the funds contracted under the Operational Programmes in NCR.

The Razgrad district has rich cultural and historical heritage and ethnic diversity. One of the nine cultural monuments protected by UNESCO in Bulgaria – the Thracian Tomb in Sveshtari village – is located in the National History and Architecture Reserve Sboryanovo. In 2012 a unique gold Thracian treasure from the end of the 4th century BC was discovered in the so–called Omurtag hill – a royal necropolis of the Getae Thracian tribe capital.

The history and architecture reserve Abritus in Razgrad is a monument of national importance, presenting the fortified system of the ancient town. Near Abritus Trajan Decius, the only Roman Emperor who perished outside Rome fought a battle with the Goths. The project Abritus – Mysticism and Reality, supported by the ERDF the reserve turned into an interesting attraction for a growing number of tourists.

AR "ABRITUS"

Advantages and capacity

Developed pharmaceutical industry; biotechnologies; production of veterinary medicine substances and ceramics

Strategic place in the national transport system, allowing for economic activities related to cargo transportation, logistics and storage activities

Potential for development of alternative forms of tourism – cultural, informative, hunting, fishing and eco–tourism

District RUSE

RUSE CITY

Ruse district is located in northern Bulgaria. It borders the Danube River to the north along the Romanian border, the districts of Silistra and Razgrad to the east, Targivishte district to the south and Veliko Tarnovo district to the west.

The district includes 8 municipalities – Borovo, Byala, Vetovo, Dve Mogili, Ivanovo, Ruse, Slivo Pole and Tsenovo. According to NSI data for 2016 the district's population is 223 489 residents.

The presence of universities with recognized research potential creates conditions for training specialists for key positions in the leading industry in the country, represented by the University of Ruse "Angel Kanchev".

According to NSI data of April 2017 the schools in the district were 56.

The district economy is dominated by the sectors machine building, chemical industry, textiles and clothing, construction and agriculture. A new industrial zone Ruse Industrial Park with modern communication infrastructure was built recently, which attracted strategic foreign investors like the companies Montupet, Xerox, Vitte Automotive Bulgaria, Fibran, Atlas Copco Lifton, Septoma Bulgaria etc. Other companies active in the district are Sparki AD, SET AD, Nayden Kirov AD, Dunarit AD, Orgachim AD and Textile – Ariston Ltd., Arda Ltd., Markam Fashion EOOD in the textile industry.

There are 2 industrial parks in the city of Ruse and 1 industrial zone in Shtruklevo village: Ruse East industrial park, Industrial Park Ruse and Industrial zone Ivanovo.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 146.7 million, or 32.5% of the funds contracted under the Operational Programmes in NCR.

Ruse is the largest cultural and tourist centre in the district. It concentrates prestigious cultural institutions such as a theater, an opera, museum complex with a rich exhibition, an art gallery, regional library and various art groups. With its unique architecture and numerous historical monuments the city is an attractive tourist destination and a centre of cultural life with outstanding achievements on the cultural map of Bulgaria and Europe.

The rock–hewn churches of Ivanovo (UNESCO world cultural heritage) are located 18 km to the south of Ruse. They are distinguished from the rest of the rock–hewn monastery complexes in Bulgaria with their well–preserved frescoes. Unlike the traditional monasteries consisting of 1–2 churches, living and economic parts, Ivanovo has a complex network of rock–hewn churches, chapels and cells at various heights, hewn in the rocks of the picturesque canyon of the Rusenski Lom River and connected with paths and rock stairs.

The medieval town of Cherven is one of the largest military, administrative, economic and ecclesiastical cultural centres of the Second Bulgarian Kingdom (XII–XIV centuries). It is the successor of an Early Byzantine fortress of the VI century, located 55 km to the east of Ruse.

There are around 260 buildings that are announced monuments of culture in Ruse and more than 20 are registered in the international initiative of the EC "European Heritage Label". Some 30 cultural monuments of national importance were registered on the territory of the district, mostly concentrated in the municipalities of Ruse and Ivanovo, with smaller sites in Dve Mogili and Byala.

Advantages and capacity

Appropriate qualified workforce, functioning industrial parks and the presence of a Free zone

Concentration of human resources with higher education and capacity for research and innovation thanks to the University of Ruse

Favourable geographical location on important European routes – the junction of Transport Corridors Orient/East–Mediterranean and Rheine–Danube and Transport Corridor TRACEKA Europe – Caucasian – Asia; bridge over the Danube River; connections to the states of Western, Central and Eastern Europe, Greece, Turkey and the Middle East

Proximity to the Romanian capital city Bucharest; access to a large market and a big international airport

Territorial belonging to the cross–border region Ruse – Giurgiu, established traditions in the cross–border cooperation – Bulgarian–Romanian Inter–university Europe centre, Danubius Euro–Region etc.

District SILISTRA

DUROSTORUM FORTRESS

Silistra district is located in the flat part of Dobrudzha in Northeastern Bulgaria. It borders on Republic of Romania to the north along the Danube River and forms part of the land border between the two countries. To the east it borders on the Dobrich district, to the south on the districts of Shumen and Razgrad and to the west on the Ruse district.

The district includes 7 municipalities: Alfatar, Glavinitsa, Dulovo, Kaynardzha, Silistra, Sitovo, Tutrakan. According to NSI data for 2016 the district's population is 111 957 residents.

Subsidiaries of two universities are established in Silistra: University of Ruse (humanitarian and engineering studies) and the High Scool of Agribusiness and regional development of Plovdiv (agricultural and tourism studies).

According to NSI data of April 2017 the schools in the district were 37.

The economy of the municipalities in the district is dominated by agriculture (with the exception of Silistra municipality and partly Tutrakan and Dulovo). The majority of the enterprises are micro, small and medium, providing most of the employment in the food industry (at least five dairies – Belitsa, Sitovo, Alfatar etc. entitled to export to the EU, the meat product factories in Silistra – "Actual" and "Mesoni" and "Edrina" Ltd. in Tutrakan). The best functioning branches of the processing industry are machine building and electric technology.

There is 1 industrial park in the district – the Danube industrial park in Silistra

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 38.5 million, or 8.53% of the funds contracted under the Operational Programmes in NCR.

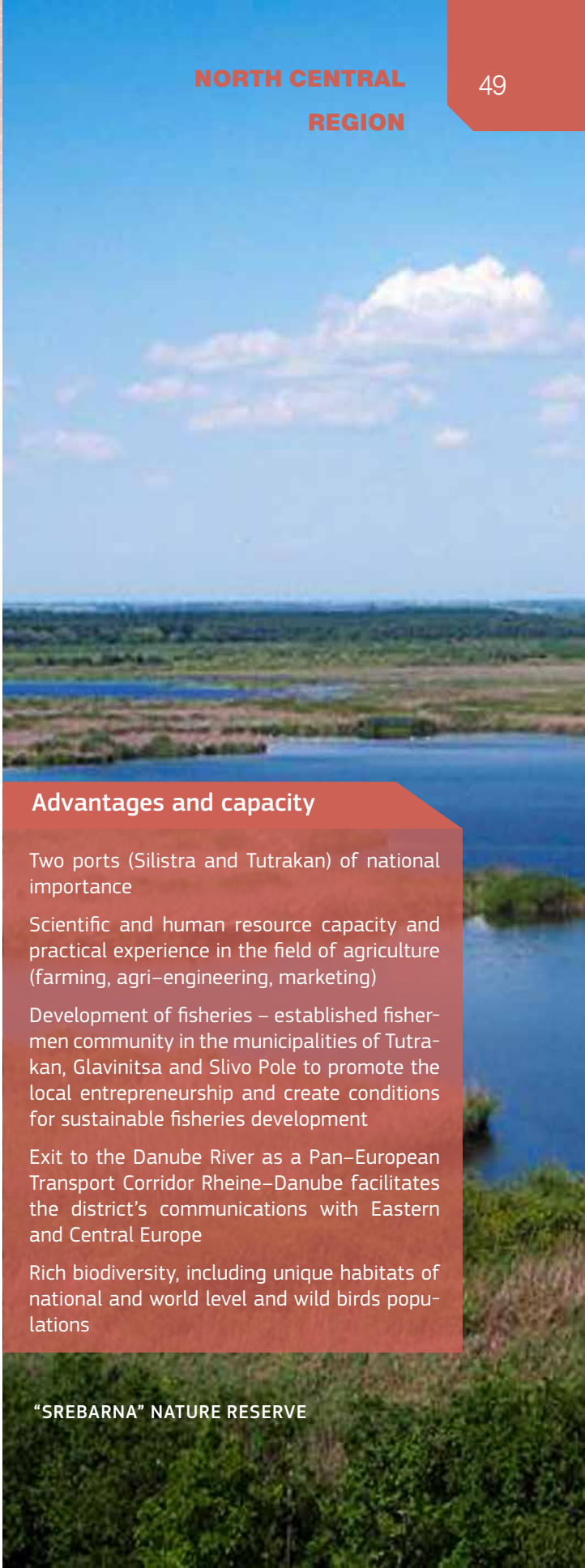
Silistra district offers a modern combination of original nature sites, rich cultural heritage and conditions for development of hunting, rural and eco–tourism.

The Druster fortress (Roman name Durostorum) is located on the borders of today's city of Silistra. It probably emerged as a Thracian village on whose foundation the Romans built a large and well–fortified town on the Danube River. The town flourished in the first centuries B.C. under the name Durostorum until 238 B.C. when it was destroyed by the Carpi. Later in the VI century the Slavs settled in the area and the town was renewed under the name of Druster.

The ethnographic museum Danube Fisheries and Boat–building in Tutrakan is part of the history museum. It was established in 1974 and is one of a kind in the Danube countries. It was meant to preserve the rich material and spiritual culture, social structures and way of life of the Bulgarian fishing villages along the Danube. The museum location in Tutrakan is not by chance because fishing has been the main source of earning a living in the area since the antiquity. At the end of the XIX and the beginning of the XX century the city became the centre of the Danube fishing.

The memorial complex War – time Tomb – 1916 is one of the 100 national tourist sites. When Romania attacked Bulgaria after the Second Balkan War and Southern Dobrudzha was annexed to the Romanian Kingdom, Bulgaria did not retreat and won its territories back in the Battle of Tutrakan. 8000 soldiers perished in the battle, of which 1764 Bulgarian. The memorial keeps the remnants of Bulgarian, Romanian and other soldiers and maintains a church.

The Srebarna nature reserve (with a renewed nature museum) provides conditions for informative, mostly ornithological tourism. It stands 1 km off the Danube bank to the west of Silistra.

Advantages and capacity

Two ports (Silistra and Tutrakan) of national importance

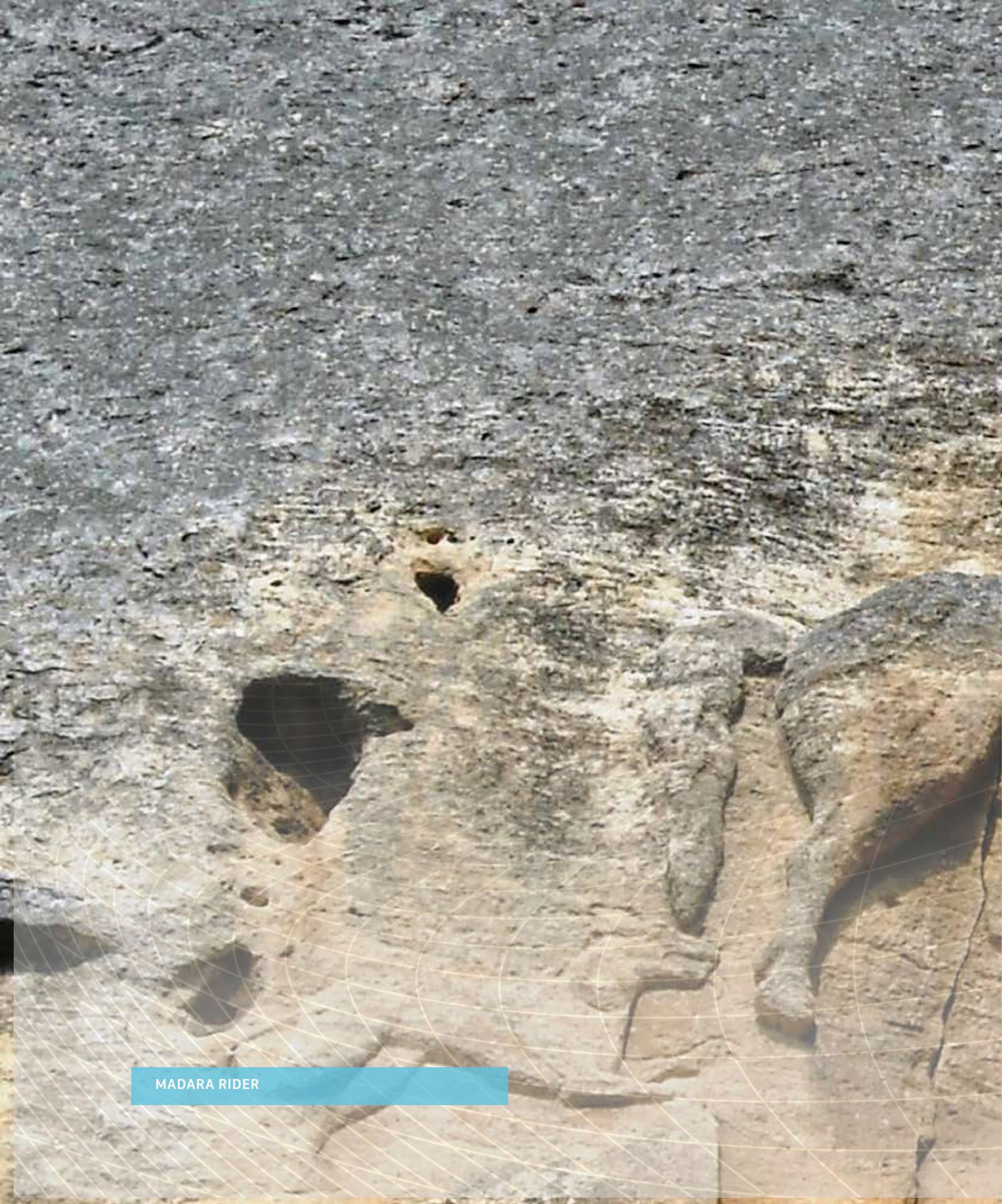
Scientific and human resource capacity and practical experience in the field of agriculture (farming, agri–engineering, marketing)

Development of fisheries – established fishermen community in the municipalities of Tutrakan, Glavinitsa and Slivo Pole to promote the local entrepreneurship and create conditions for sustainable fisheries development

Exit to the Danube River as a Pan–European Transport Corridor Rheine–Danube facilitates the district's communications with Eastern and Central Europe

Rich biodiversity, including unique habitats of national and world level and wild birds populations

"SREBARNA" NATURE RESERVE

MADARA RIDER

North–East Region

Pliska

Dobrich

Shumen

Targovishte

Varna

Madara Rider

District centre

Industrial zone/park

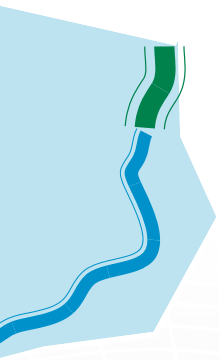
University

GEOGRAPHIC LOCATION AND TERRITORY

The North-East Region is part of NUTS 1 "Northern and Southeastern Bulgaria" that includes the North Western, North Central and South Eastern regions of the NUTS 2 level. There are 4 districts on its territory – Varna, Dobrich, Targovishte and Shumen with 35 municipalities overall.

The region's territory is 14 487 km², forming 13.05%% of the country's territory.

To the west it borders on the North Central Region, to the south on the South–East Region, to the east on the Black Sea and to the north on the North Central Region and Romania.

Cape Kaliakra

14 487.0 km²
Territory

939 262 People
NSI, 2016

35 Municipalities

4 Districts

Airport	Port

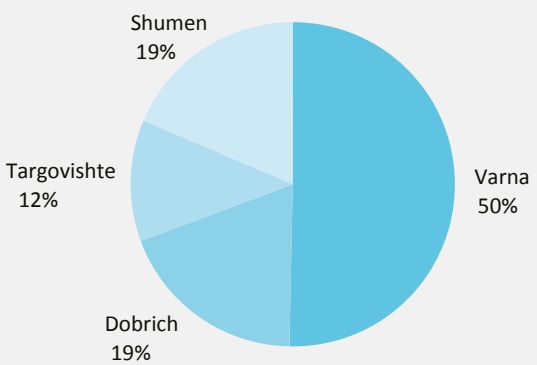
DEMOGRAPHY

By 31.12.2016 the region's population was 939 262 residents, corresponding to 13.23% of the total country's population.

The average population density of the North-East Region is 64.83 people per km², which is more than the country's average of 63.98 people per km².

The largest relative share of the region's population lives in the Varna district (50% of the NER's population), and the smallest lives in the district of Targovishte (12%).

POPULATION BY DISTRICTS
AS OF 31.12.2016

SOURCE NSI

In the period between the two censuses 2001–2011 the population of the North-East Region reduced by 56 777 residents, or by 5.9%. Although weaker than in the other regions, this trend has been stable in time and continued in the period until 2016 when the population decreased by further 22 703 people.

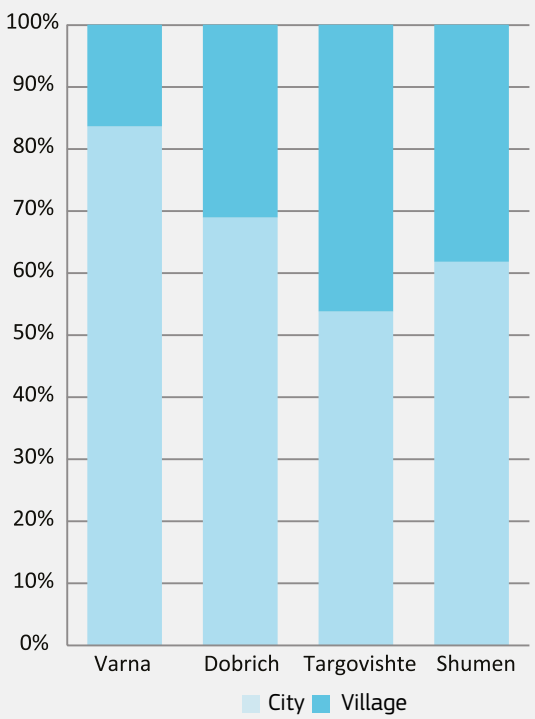
TERRITORIAL DEVELOPMENT

The region's urbanization level is 73.2%, equal to the country's average value at 31.12.2016.

The main urbanization axes are along the transport routes Targovishte – Shumen – Varna and the coastal Shabla – Kavarna – Balchik – Varna – Burgas.

The largest share of urban population lives in the district of Varna – 395 165 residents.

POPULATION BY DISTRICTS AND PLACE OF RESIDENCE AS OF 31.12.2016

SOURCE NSI

The National Spacial Development Concept of Bulgaria for the period 2013–2025 established the territorial basis of the moderate polycentrism model that would guarantee complex, integral planning for harmonious unity of the social, economic, environmental and territorial planning. The concept defines the regional policy and the territorial planning guidelines.

Several main urban development centres are located on the territory of the NER – Varna (second–level centres), Shumen and Dobrich (with potential to transfer from third to second level) and one third–level centre – Targovishte. Investment programmes financed by the European Regional Development Fund through Operational Programme Regions in Growth 2014–2020 are implemented for some of the urban development centres, namely Varna, Dobrich, Shumen and Targovishte.

The main development axes in the region follow the transport routes Targovishte – Shumen – Varna, Varna – Shumen – Razgrad – Ruse and the coastal Shabla – Kavarna – Balchik – Varna – Burgas. The most active urbanization is concentrated in the Varna agglomeration.

A small part of Transport Corridor Orient/East–Mediterranean in the Burgas – Varna section goes through the territory of the NER. Particularly important for the transport services in the region is the land section Ruse – Varna, which is an alternative segment of the Rheine–Danube Transport Corridor /Danube River/. The Rheine–Danube Transport Corridor provides a faster connection between the Rheine – Main – Danube highway, the port of Ruse, the port of Varna, the Caucasian states, Central Asia, Iran and the Middle East. The port of Varna, which is the main point in the logistic chain of Transport Corridor Rhine-Danube from Italy through Albania and Macedonia to Central Asia, is also part of the Rheine–Danube Transport Corridor functions as a core logistic and distribution centre.

Advantages and capacity

Strategic geographical location of the NER, providing opportunities for active participation in the Black Sea economic cooperation and for attracting foreign investors

Stable markets for the strategic productions in the region – chemical industry, transport machine buildings, mineral resource products, food industry based on a well–developed agricultural sector (gran and plant production)

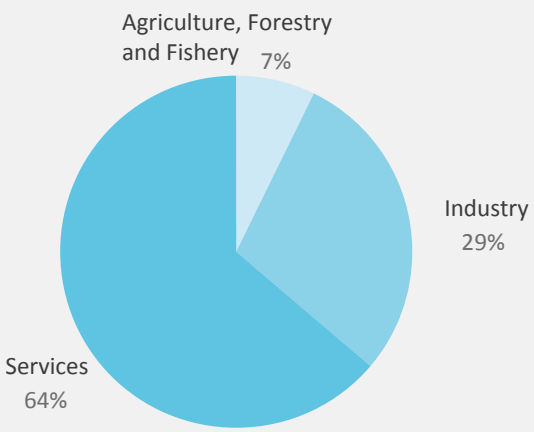
Utilization of the unique potential for marine industry development by linking it to all activities and formation of clusters

Use and improvement of the available transport infrastructure – international airport, international harbour and railways allowing combined cargo transport; access to the European infrastructure networks, building a coastal transport corridor

REGIONAL ECONOMY – CURRENT STATUS AND TRENDS

The service sector occupies the largest share in the gross added value (GVA) produced in the region (64%). The industry sector produces 29% of the region's GVA, which is higher than the country's average (27.8%). The share of the agriculture sector (7%) is considerably larger than the average for the country (4.7%).

GVA BY ECONOMIC SECTORS, 2015

SOURCE NSI

The greatest contribution to the Industry and Service sectors GVA comes from the districts of Varna, Shumen and Dobrich.

The economic activity coefficient of the 15+ population in the region reached 55.1% in 2016 (53.3 for the country). The employment coefficient of the population aged 20–64 was 67% in 2016. The unemployment coefficient in the region in 2016 was 9.8% (country's average 7.6%).

The North-East Region whose economic development indicator is similar to four of the 6 Bulgarian NUTS 2 regions (with the exception of the South-West Region that is in a more favourable situation) is below the average EU level. GDP per capita of the population by purchasing power parity (PPP) for 2015 was 39% of the EU–28 average value.

According to NSI data in 2015 the direct foreign investments in the region increased to close to EUR 2 272 million, which is above the 2007 level by 35%. The investments on the territory of Varna district ensure the main contribution to this growth.

The North-East Region was the leader in the development of tourism nationally in 2015 with 31% proportion of the total revenues from tourism and 30.1% of the country's accommodation capacity with 97 000 hotel beds.

The investments in research and development activities increased to reach BGN 35 566 thousand in 2015 according to NSI data and doubled in the period 2007 – 2015, reaching 0.37% of the GDP in 2015. In spite of this growth the region ranks last–but–one among the rest, only followed by the SER.

The NER hosts 12 industrial zones and business parks.

At the beginning of October 2017 the NER had BGN 657.5 million contracted, or 9.8% of the contracted funds under the Operational Programmes. 18.1% of those funds were certified and paid.

EDUCATION AND HEALTHCARE

Six universities and two colleges are available in the region. The total number of students in higher education is 41 055, ranking NER third among the NUTS 2 regions. The population is generally highly educated, but a negative trend of early school dropping and emigration of people with higher education from the region has been registered, with the exception of the city of Varna.

The relative proportion of early school and training drop outs (18–24 years) is 14.1% which is lower than the average for the country for 2016. The relative proportion of people aged 30–34 years with higher education is 31.7% – higher than the average for the country in 2016. The NER ranks third under this indicator after the SWR and NCR.

The healthcare system in NCR has a relatively good network of health institutions. Some 32 hospitals were functioning on the territory of the region in 2015, providing 4 908 hospital beds. The hospitalization provision per 100 thousand people is 522.54 hospital beds, which is less than the country's average of 731.26 the average for the country in /100 thousand by 31.12.2015.

TRANSPORT NETWORK

The transport network in the North-East Region involves road, railway, sea and air transport. The region's territory is connected to Transport Corridors Orient/East–Mediterranean and Rheine–Danube. The Varna port complex connects the country with Central Asia and the Black Sea region.

The total length of the road network in NER is 5 342 km, where 2 690 km form part of the Republican Road Network (RRN) and the remaining 2 652 km are municipal roads. The Republican Road Network on the territory includes 84 km highways, 483 km class I roads, 467 km class II and 1633 km class III roads. The density of the higher–class roads (highways and class I roads) in the NCR is 0.04 km/km^2, slightly higher than the country's average (0.036 km/km^2).

The main roads that connect NER to neighboring countries and/NUTS 2 regions are class I roads with international category E–772 (Sofia/Yablanitsa – Veliko Tarnovo – Targovishte – Shumen), road E–70 (Ruse – Shumen – Varna), road E–87 (Romania/Durankulak – Varna – Burgas – Sozopol – Malko Tarnovo/Turkey), and road I–7 (Silistra – Shumen – Yambol – Elhovo – Lesovo/Turkey). The completed section of the Hemus highway Varna – Shumen is essential for the development of the region and ensures its connections with the North Central Region and the capital city.

The railway transport includes three main cargo and passenger railway lines. The economically most important sections are Sofia – Gorna Oryahovitsa – Varna, Karnobat – Sindel – Varna and Ruse – Varna. The last one is important not only for the region's development but also for the functioning of the national transport system because it connects the international port of Ruse on the Danube with the Varna–West and Varna–East ports on the Black Sea between Transport Corridors Orient/

East–Mediterranean and Rheine–Danube respectively. The total length of the functioning railway lines on the region's territory in 2015 was 484 km, which is 12.04% of the entire national network.

The sea transport in the region is served by the largest multipurpose Bulgarian seaport of Varna whose location makes it a "gateway" to Europe, Russia, Ukraine, the Caucasian countries, Central Asia and the Middle and Far East. It has 9 specialized and 2 container terminals and 24–hour railway–ferryboat service. The port of Balchik is part of the Varna port complex.

The air transport is secured by the international Varna airport, which serves a considerable part of the country's international air destinations. According to 2016 data the Varna airport has one 2500 m runway operating continuously, 15 000 flights, 1.7 passengers and serves 102 destinations.

TECHNICAL INFRASTRUCTURE

The information provision of the population in the NER is good. The communication infrastructure is well developed and with relatively good quality of the telecommunications in the region. According to 2016 data the access to the internet was 67.3%, which places the region on top of the national rank.

In 2015 the proportion of population with public water supply in NER was the highest in the country – 99.9% versus an average of 99.1%. All the districts in the region have values higher than the national indicator and in the Varna district the public water supply stands at 100%. The proportion of population with public sewerage in 2015 was 74.6%, slightly below the national value of 75.5% and placed in second in the national rank after the SWR with 89.5%. The share of population with interruptions in the water supply was 1.2% in 2015 and that served by waste water treatment plants was 72.5%, ranking it second among the NUTS2 regions after the SWR with 77%.

The organized garbage collection system is well developed. The relative share of the population served by the garbage collection system is 98.9%, smaller than the country's average of 99.6% in 2015.

ENVIRONMENT

The costs of protection and recovery of the environment in the North-East Region in 2013 were BGN 232 566 thousand, forming 11.1% of the country–wide costs. The largest amounts were spent on environment protection in 2013 in the Varna district (69.3% of the costs in NER).

The costs of protection and recovery of the environment per person in NCR were BGN 247.6 / person at 31.12.2013, which is significantly less that the country's average of BGN 295.5/person. In spite of the low values the trend is positive, since the costs per person increased twice in the period 2010 – 2013.

CULTURAL, HISTORICAL AND NATURAL SITES

There are a number of cultural and historical heritage sites of national and international significance on the territory of the North-East Region. The Madara Rider, a unique relief hewn in the rocks, an artifact of the medieval Bulgaria art is on the world heritage list of UNESCO. The site is close to the Madara village and the town of Shumen.

Cultural heritage of national significance are the national archeological reserves Pliska and Preslav, old Bulgarian capitals, the unique rock–hewn monastery of Aladzha near Varna, the Roman baths – the largest antique building in the country in the centre of Varna, the ancient fortress of Ovech near Provadiya, the national archeological reserve Yaylata close to Kamen Bryag, the antique fortress Krumovo Kale near Targovishte, the antique fortress Kovachevsko Kale near Popovo and the archeological reserve Shumenska Krepost. Among the interesting sites are the Sea and Botanical gardens in Varna, the Botanical garden in Balchik and many more archeological discoveries and ethnographic complexes.

The territory of the North-East Region has extremely rich in biodiversity nature parks and reserves. There are more than 130 protected territories and areas and 2 nature parks.

District VARNA

THEATRE, VARNA

Varna district is located in Northeastern Bulgaria. It borders the district of Dobrich to the north, the Black Sea to the east, Burgas district to the south and Shumen district to the west.

The district consists of 12 municipalities – Avren, Aksakovo, Beloslav, Byala, Varna, Vetrino, Vulchi Dol, Devnya, Dolni Chiflik, Dalgopol, Provadia, Suvorovo. According to NSI data for 2016 the district's population is 472 654 residents.

There are 3 universities and 2 higher schools in Varna: Varna Free University "Chernorizets Hrabar", University of Economy, Medical University "Professor Doctor Paraskev Stoyanov" and Technical University, Naval Academy "Nikola Vaptsarov" and Higher School of Management.

According to NSI data of April 2017 the schools in the district were 104.

The economy of the Varna region has a good national standing. The district is a leader in adapting to the new economic conditions, following Sofia City, Burgas and Plovdiv districts. The private sector occupies more than 50% of the economy with prevalence of the processing industry. The main economic sectors are: transport (port activities), shipping, ship repair, tourism, chemical industry, machine building, textile industry, furniture production, construction and agriculture.

The major companies in the district are Varnenska korabostroitelnitsa AD, Varna – Варна – production of sailing vessels, Druzhba Style AD, Varna – production of clothes, Eldom Invest, Varna – production of electric home appliances, Ship Building and Ship Repair Plant, Agropolychim AD, Devnya, Polymeri AD Devnya, Solvey Sodi AD and Devnya–Cement, Agromex Ltd Dolen Chiflik.

There are 5 industrial zones in the district: First Industrial Zone – Avren, Varna West Industrial Zone, Industrial Zone Varna West Devnya, Industrial Zone of Suvorovo and Industrial Zone of Vetrino spreading on the territory of four villages – Vetrino, Nevsha, Mlada Gvardiya and Neofit Rilski.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 236.3 million, or 35.94% of the funds contracted under the Operational Programmes in NER.

Varna is one of the most important cultural centres in Bulgaria with its theaters, museums, festival and congress centre, art galleries, libraries, an active network of cultural community centres and annual national and international festivals.

The city has a specific cultural programme including a variety of events – festivals, competitions and culture days that make the sea capital even more attractive and turn it into a favourite destination of a large number of tourists. The city of Varna only hosts more than 15 international festivals, among them the International Music Festival Varna Summer, the International Theater Festival Varna Summer, International Ballet Contest, International Jazz Festival, International Folklore Festival, International Short Film Festival, International Film Festival "Love is Folly", International Popular Music Festival, European Music Festival, International Graphic Biennale, Festival of Ethnic Groups etc. The National Music Competition "Svetoslav Obretenov" in Provadiya is a prestigious forum held outside the district centre.

The Varna Necropolis belongs to the copper–stone age (Eneolithic). The discovered Varna Gold treasure articles are believed to be the oldest technologically processed gold in Europe and the world. The Roman baths in the southeastern part of the city date back to the end of the II and beginning of the III century. They occupied an area of more than 7000 sq. m. and were the largest antique public building on the territory of Bulgaria. The good transport links between Varna and the surrounding small municipalities in the district provide easy access to the cultural sites.

In the Devnya municipality are located the remnants of the Marcianopolis city founded in the year 106 near the karst springs famous since antique times. The museum of mosaics, built on part of an antique foundation exhibits "in situ" unique Roman and Early Byzantine mosaics from the III and the beginning of the IV AD. The medieval fortress Ovech on the Provadia plateau was a bishop settlement in the IXth century and later a metropolitan archdiocese and played an important role during the Second Bulgarian Kingdom.

Advantages and capacity

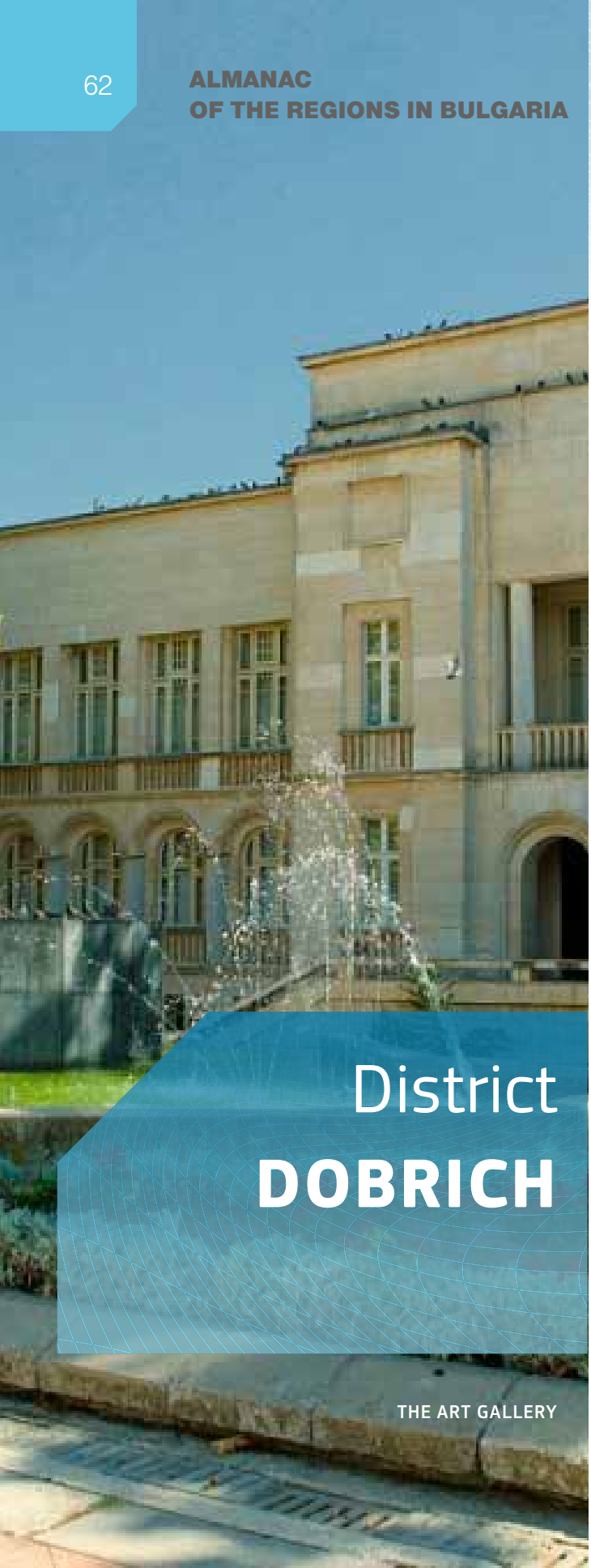
Expected development of oil and gas transmission industry, photovoltaic and wind power plants, marine industry etc.

Favourable strategic geographical location, active involvement in cross–border and the Black Sea economic cooperation

Use of the developed network of higher education institutions, research centres of national significance and their potential for development of hi–tech productions

Recognition of Varna's role in the European network of city centres and the second urban centre in the country. Turning the small towns into support centres in the rural network, serving the rural communities and improving the urban–rural links

Varna is a city of the European network of city centres of transnational significance and is defined as the "Eastern Gateway" of the European Union.

District DOBRICH

Dobrich is situated in Dobrudzha historical and geographical area that occupies a huge part of the plateau, more than 23 000 km². Dobrudzha spreads across today's Southeastern Romania and Northeastern Bulgaria between the lower Danube River and the Black Sea.

The district consists of 8 municipalities – Balchik, General Toshevo, Dobrich, Dobrich–rural, Kavarna, Krushari, Tervel and Shabla and according to NSI data for 2016 the district's population is 178 438 residents.

A college of the Shumen University "Episkop K. Preslavski", a Higher School of Management and the Technical College of Dobrudzha, a subsidiary of the Technical University of Varna are located in Dobrich.

According to NSI data of April 2017 the schools in the district were 62.

The business profile of the Dobrich district is very versatile thanks to two main actors – the fertile land and the exit to the sea. It has well developed agrarian and industrial, as well as service sectors. The district is named "the granary" of Bulgaria because of the black soils in this area where wheat has traditionally been grown. The 110–kilometer costal area shapes the dynamic development of tourism. Gas deposits were discovered in region of Shabla. Structural branches of the district economy are the food and light industry. The large milling enterprises Dobrich Mel and Kamel deserve special attention. More than 35% of the national pasta products are produced here. The production is concentrated in two large companies in Dobrich – Makaronena Fabrika and Savimex. Other significant companies are Dobrudzhanski Hlyab, Kaliakra AD, Fama Ltd and Serdika–90 AD whose plant was modernized with EU financial support.

There are 3 industrial zones and 1 business zone in the district: Industrial zone General Toshevo, Industrial Zone West and Industrial Zone North and Dobrich Business Zone in Dobrich.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 294.7 million, or 44.83% of the funds contracted under the Operational Programmes in NER.

The history museum of Dobrich hosts more than 163 000 exhibits of the cultural and historical heritage of Dobrudzha. The ethnographic museum is one of the most interesting buildings of the Renaissance architectural style of the 60s of the 19th century, where jewelry and textiles are kept. The open–air ethnographic museum Old Dobrich skillful masters demonstrate the ancient crafts of knitting, weaving, leather processing and offer traditional foods and drinks, and their guests can make their own souvenir pottery.

Two km south of the picturesque village of Kamen Bryag is the National Archeology Reserve YAILATA. It exhibits a cave "town" with 101 dwellings of the V millennium BC, three necropolises from the III – V century hewn in the rocks, Early Byzantine fortress from the end of the Vth century.

Near Shabla and 3 km from the border checkpoint at the village of Durankulak is the Durankulashko Ezero archeology park, known in the research community for its first processed gold from the stone–copper age and for the oldest stone architecture in continental Europe. Its importance is world–renowned and compared to Troya with the detail that it is two millennia older.

Again near Shabla we find the protected area Shablensko ezero, uniting two natural lagoons in Shabla and Ezerets, connected by an artificial canal. The flora growing here can rarely be seen anywhere else and the bird fauna is particularly important. During the autumn–winter period some world–endangered species can be observed here and more than 70 are entered into the Red Book of Bulgaria. The protected area is particularly important for the protection of the otter.

Advantages and capacity

Favourable climate and fertile soils for development of diverse agriculture

A research and development unit in agriculture with highly qualified staff

Conditions for operation of "grain" and "tourism" clusters

Large coastal strip with developed resorts

Dense transport infrastructure, customs and border check points and the third–largest sea cargo port on the Black Sea coast in Balchik

FOUNDERS OF THE BULGARIAN STATE MEMORIAL COMPLEX

District TARGOVISHTE

PARK OF AVIATION AND AERONAUTICS, OMURTAG CITY

Targovishte district is located in Northeastern Bulgaria and borders on the districts of Ruse, Razgrad, Shumen, Sliven and Veliko Tarnovo. In includes some of Danube valley lands in the north and of the Pre–Balkan in the south.

The district consists of 5 municipalities – Antonovo, Omurtag, Opaka, Popovo and Targovishte. According to NSI data for 2016 the district's population is 113 694 residents.

Targovishte municipality is a centre of the glassware industry on the Balkans. The production of wine has centuries–old tradition in the region whose successor is the Vinprom Targovishte winery. The enterprise was founded in 1947 and is equipped with modern Austrian and Italian technologies and its quality perform is performed in compliance with the EU standards by two own laboratories. The plant of Zenon Bulgaria Ltd is a subcontractor of the company Yazaki Bulgaria EOOD producing cable installations for the Renault automotive.

The company hosts interns and is the main partner of the Technical Vocation School "Tsar Simeon Veliki" in an international project in support of the electric equipment for the automobile industry classes. The students have the chance to implement their qualifications in Zenon BG Ltd.

There is 1 industrial zone in the district located close to the railway station in Targovishte.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 37.3 million, or 5.68% of the funds contracted under the Operational Programmes in NER.

Targovishte is a natural crossroad of ancient cultures and trade routes. It possesses diverse historical sites that enable the development of cultural, historical, religious, event and wine tourism.

Near Targovishte is Parka area. There is a mineral spring in Parka and the main road Sofia – Varna passes near the area.

The picturesque area near Vrana River cuts the slopes of the Preslav Mountain, part of the Eastern Balkan Mountains. The area offers rich opportunities for eco, summer recreation, extreme and cultural tourism. The most attractive for the guests of the district are the Varosha with its typical architecture, the ethnographic exhibition in the Hadzhigelov house, the famous Slaveykovo School, the Archaeological exposition at the Regional Museum of History, the churches "St. Assumption of the Most Holy Mother of God", "St. Joan Rilski", "Sahat" mosque. The famous Kralev gold treasure and other valuable finds are exhibited at the museum.

Advantages and capacity

Good conditions for intensive and biological agriculture

Good geographical, transport and communication location

Well–developed road network with density above the country's average

District SHUMEN

"PLISKA" NATIONAL HISTORICAL AND ARCHAEOLOGICAL RESERVE

Shumen district is located in the central part of North-eastern NUTS 2 Region that includes the neighbouring districts of Varna, Dobrich and Targovishte.

The district consists of 10 municipalities: Veliki Preslav, Venets, Varbitsa, Kaolinovo, Kaspichan, Nikola Kozlevo, Novi Pazar, Smyadovo, Hitrino, and Shumen. According to NSI data for 2016 the district's population is 174 476 residents.

There is 1 university in the district, the Shumen University Episkop Konstantin Preslavski. In Shumen there are subsidiaries of the Medical University "Professor Doctor Paraskev Stoyanov" and of the National Military University "Vasil Levski".

According to NSI data of April 2017 the schools in the district were 59.

The economy of the Shumen district has a diverse structure. The following companies sell successfully their production on the domestic and international markets: Alcomet AD Shumen, Kitka AD Novi Pazar, Faience AD Kaspichan, Shumensko Pivo AD, Fikosota Holding, Vinex Preslav, PHJ Brothers Commerce AD, Serdika–Shumen AD, Lavena AD.

There are 1 industrial zone and 1 industrial park in the district: Industrial Park in Shumen and the Kaspichan Industrial Zone.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 77.6 million, or 11.8% of the funds contracted under the Operational Programmes in NER.

The Shumen district has rich cultural and historical heritage. The first traces of human presence date back to the old–stone age, followed by the stone–copper and bronze ages. In 681 the First Bulgarian State was founded here and the ancient capitals of Pliska and Preslav are in the district. The Madara Rider is a unique for Europe monumental relief hewn in the rocks from the VIIIth century, an artifact of the medieval Bulgaria art is on the world heritage list of UNESCO.

More than 10 significant cultural events are hosted by the district centre of Shumen – the International Theater Festival "Drumev Theater Celebrations", the International Children Choir Celebrations "Dobri Voynikov", the Internal Sculpture Madara, the National Pianist and Violinist Contest "Pancho Vladigerov".

On the territory of the district there are the National Historical and Archeological Reserve "Pliska", the National Historical and Archeological Reserve "Veliki Preslav" the National historical and archeological reserve Madara and the National historical and archeological reserve "Kabiyuk".

Advantages and capacity

The district's advantages and capacity include its favourable location in terms of the important transport axes in the country and its proximity to the Black Sea as an opportunity to integrate into the international transport flows and economic ties and the active role of the Black Sea coast as a source of income.

"VELIKI PRESLAV" NATIONAL HISTORICAL AND ARCHAEOLOGICAL RESERVE

PORT BOURGAS

South-East Region

Blue Rocks Nature Park

Thracian Tomb of Kazanlak

The Orient/East–Med Corridor

District centre

Industrial zone/park

University

GEOGRAPHIC LOCATION AND TERRITORY

Ancient City of Nessebar

Fire Dancing

The South–East region (SER) is part of NUTS 1 region Northern and South–eastern Bulgaria which includes also North Central Region, North–East Region and North–West Region. It includes the districts of Burgas, Sliven, Yambol and Stara Zagora (NUTS 3 level). There are 33 municipalities in the region.

The area of the region is 19 799 km², forming 17.84% of the country's territory.

The region borders the South Central Region to the west, Republic of Turkey to the south, The Black Sea to the east and North Central Region and North–East Region to the north.

19 799.0 km²
Territory

1 046 125 People
NSI, 2016

33 Municipalities

4 Districts

Airport	Port

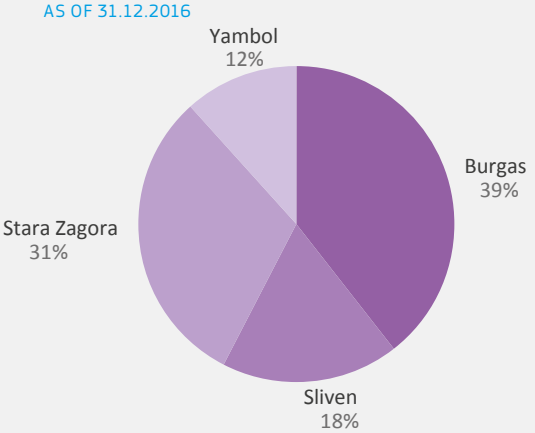
DEMOGRAPHY

By 31.12.2016 the region's population was 1 046 125 residents, corresponding to 14.7% of the total country's population.

The average population density of the region is 52.8 people per km², considerably less than the country's average of 66 people per km²

The largest relative share of the region's population lives in the Burgas district (39% of the SER's population), and the smallest lives in the district of Yambol (12%).

POPULATION BY DISTRICTS
AS OF 31.12.2016

SOURCE NSI

In the period between the two censuses 2001–2011 the population of the South–East Region reduced by 89 820 residents, or by 7.73%. This trend has been stable in time and continued in the period until 2016 when the population decreased by further 26 725 people (2.5%).

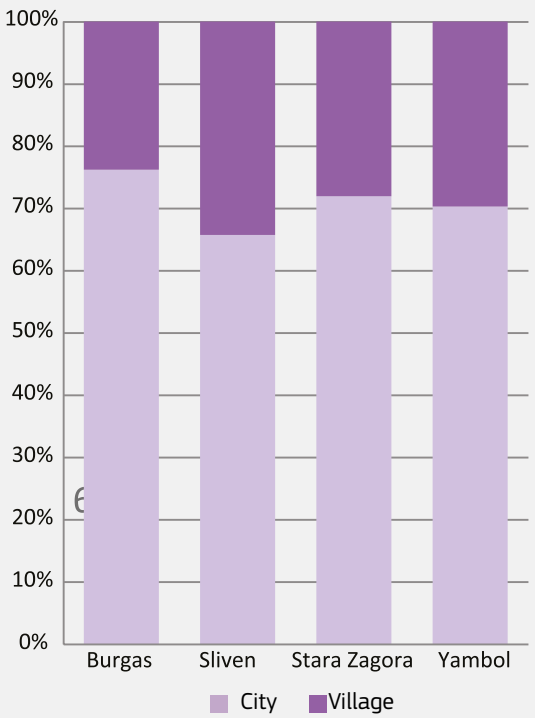
TERRITORIAL DEVELOPMENT

The region's urbanization level is lower than the country's average of 73.28% at 31.12.2016.

The largest proportion of urban population lives in Burgas district – 314 497 residents.

The National Spacial Development Concept of Bulgaria for the period 2013–2025 established the territorial basis of the moderate polycentrism model that would guarantee complex, integral planning for harmonious unity of the social, economic, environmental and territorial planning. The concept defines the regional policy and the territorial planning guidelines.

POPULATION BY DISTRICTS AND PLACE OF RESIDENCE AS OF 31.12.2016

SOURCE NSI

Several main urban development centres are located on the territory of the SER – Burgas and Stara Zagora (second–level centre) and Sliven that have the potential to transfer to level three. There are two third–level centres – Kazanlak and Yambol. Five of the centres have potential to transfer to upper level. Investment programmes financed by the European Regional Development Fund through Operational Programme Regions in Growth 2014–2020 are implemented for some urban centres (Burgas, Stara Zagora, Yambol, Sliven and Kazanlak).

Most important for the integration of the South–East Region into the national and European road network is the Trakia highway, as well as the road I–7 (Silistra – Shumen – Yambol – Elhovo) and road E 87 (Durankulak – Varna – Malko Tarnovo). Road E–87 in its section between Burgas and Varna is part of the ORIENT/EAST–MED transport corridor linking the Adriatic with the Black Sea.

Advantages and capacity

Possibilities for intermodal transport by air, sea and land

Highly developed sea–based recreation tourism; favourable natural factors, built tourist facilities and infrastructure and good experience in the provision of seasonal tourist services

Developed industry in priority sectors for the country – machine building, mechatronics, power engineering

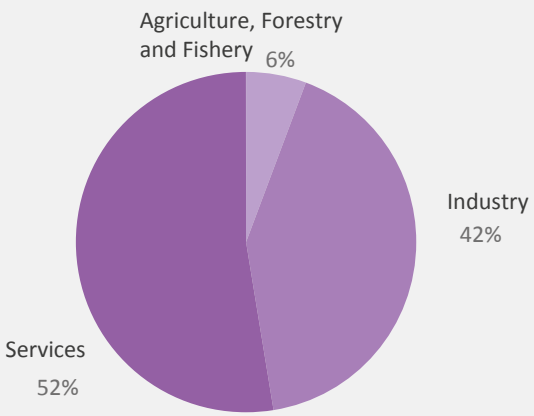
Active participation of the region in the Integrated Maritime Policy of EU

Strengthening of the territorial cooperation – cross–border cooperation with the Republic of Turkey and interregional cooperation in the Black Sea area and Eastern Europe

REGIONAL ECONOMY – CURRENT STATUS AND TRENDS

The service sector occupies the largest share in the gross added value (GVA) produced in the region – 52%. The Industry sector accounts for 42% of the GVA, which is higher than the country's average (27.8%). The share of the agriculture sector (6%) is considerably larger than the average for the country (4.7%).

GVA BY ECONOMIC SECTORS, 2015

SOURCE NSI

The greatest contribution to the Industry sector GVA comes from Stara Zagora, and to the service sector – the district of Burgas.

The economic activity coefficient of the 15+ population in the region reached 52.5% in 2016 versus 53.3% average for the country. The employment coefficient of the population aged 20–64 was 66.7% in 2016. The unemployment coefficient in the region in 2016 was 8% (country's average 7.6%).

The South–East Region whose economic development indicator is similar to four of the 6 Bulgarian NUTS 2 regions (with the exception of the South-West Region that is in a more favourable situation) is below the average EU level. GDP per capita of the population by purchasing power parity (PPP) for 2015 was 39% of the EU–28 average value.

According to NSI data in 2015 the direct foreign investments in the region increased to EUR 2 897 million, which is more than 50% above the 2007 level. The investments on the territories of the Burgas and Stara Zagora districts ensure the main contribution to this growth.

The investments in research and development activities doubled in the period 2007 – 2015, reaching 0.34% of the GDP in 2015, but still remain lower than the ones in the rest of the regions.

There are 10 industrial zones/parks in the region.

At the beginning of October 2017 the SER had BGN 594.2 million contracted, or 8.1% of the contracted funds under the Operational Programmes. 27.7% of those funds were certified and paid.

EDUCATION AND HEALTHCARE

On the territory of the south–East Region there are 3 universities and several higher education institutions (in Burgas and Stara Zagora districts centres) and 61 schools providing education with acquiring second and / or third level professional qualification.

The relative proportion of early school and training drop outs (18–24 years) is 21.2%, which is considerably higher than the average for the country for 2016. The relative proportion of people aged 30–34 years with higher education is 26.9%.

In the South–East Region the healthcare system and the network of institutions providing social activities and services maintains sustainable development. By 31.12.2015 on the territory of SER there were 47 hospitals with 6 485 hospital beds.

The hospitalization provision per 100 thousand people is 619.91 hospital beds, lower than the country's average of 731.26 hospital beds /100 thousand residents at 31.12.2015.

TRANSPORT NETWORK

The total length of the Republican road network in SER is 3 307 km, including 221 km of highways, 600 km of first class roads, 745 km of second class roads and 1 732 km of third class roads.

Most important for the integration of the South–East Region into the national and European road network is the Trakia highway, as well as the road I–7 (Silistra – Shumen – Yambol – Elhovo) and road E 87 (Durankulak – Varna – Malko Tarnovo).

The main railway lines passing through the territory of the South–East Region are the sections of the main railway lines Sofia – Plovdiv – Bourgas, along with the sub–Balkan Sofia–Karlovo–Burgas railway line and Karnobat – Sindel – Varna railway line. The total length of the built and functioning railroads on the region's territory was 624 km by 31.12.2015.

The Marine transport of the SER is well developed. International port of Burgas is important centre of the country's transport network. 60% of the import and export of the country pass through that port so it has main role in the development of the economy of the country and the region.

International Airport in Burgas has strategic importance because of its specific geographic location – on the border between Europe and Asia. Burgas Airport has been built on an area of 2 540 000 sq. m. The conditions established at Burgas Airport allow handling of the largest cargo aircrafts on the Balkans.

Among the biggest advantages of the region are the possibility of intermodal transport by air, sea and land.

TECHNICAL INFRASTRUCTURE

The information provision of the population in the SER is good. The communication infrastructure is well developed and with relatively good quality of the telecommunications in the region. In the period 2011–2015 the number of households with access to the internet increased. The NSI data for 2016 show that the access of the households to internet was 60.9%, the average for the country was 63.5%.

The region ranked among the first ones in the country in 2015 in its level of completion of the water supply system with a proportion of serviced population of 99.9% versus an average of 99.3% for the country. There are no interruptions in the water supply in the South–East Region.

The relative share of the population served by the garbage collection system in the region was around 99.6% in 2013 and in SER it is 99.8%.

72% of the population in the region is connected to a public sewerage network (the average country's indicator is 74.9%).

SER had 55.3% of its population covered by wastewater treatment plant (WWTP) in 2015, where the average country's indicator is 62.3%.

ENVIRONMENT

The costs of protection and recovery of the environment in the South–East Region in 2015 were BGN 442 147 thousand, forming just 21.06% of the country–wide costs. The largest amounts were spent on environment protection in 2013 in Burgas district (72.2% of the SER costs).

The costs of protection and recovery of the environment per person in SER were BGN 422.7/person at 31.12.2013, which is significantly above that the country's average of BGN 295.5/person. The costs per person increased more than twice in the period 2010 – 2013.

CULTURAL, HISTORICAL AND NATURAL SITES

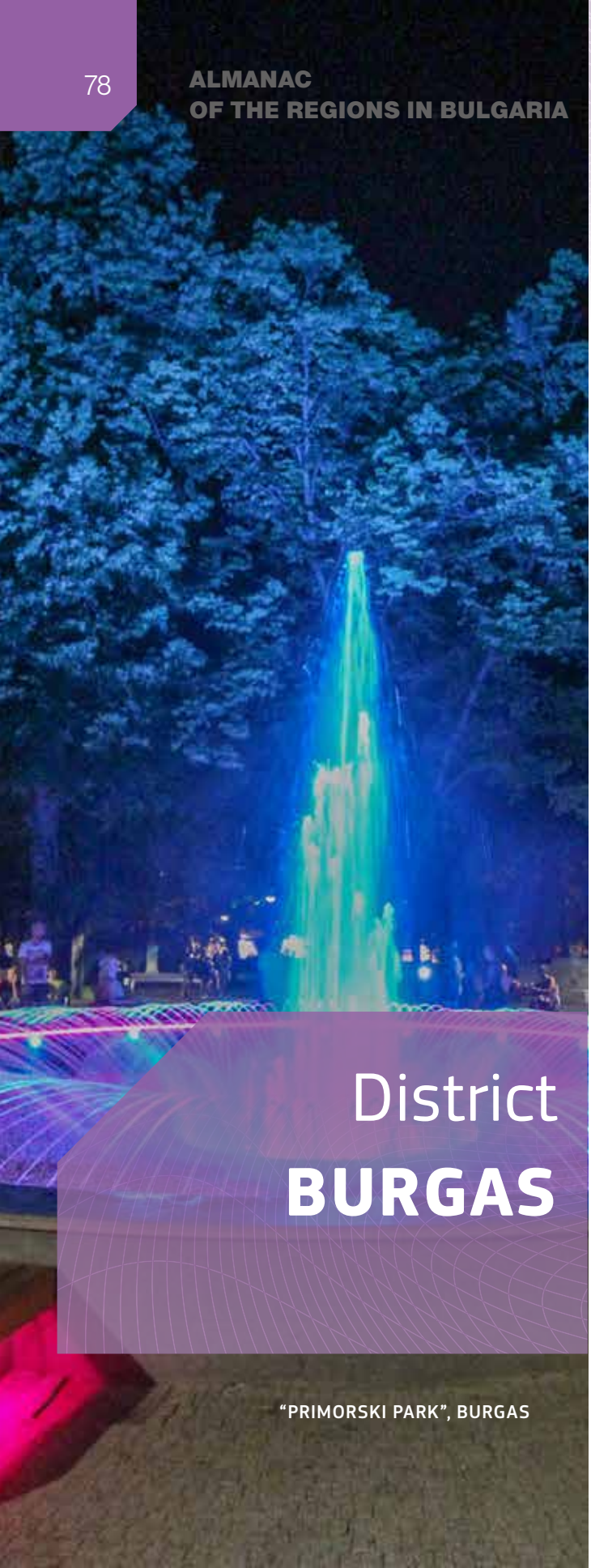
There are significant cultural and historical sites of national and international importance on the territory of the SER. The Thracian Tomb of Kazanlak and the Ancient City of Nessebar are listed in UNESCO list of world heritage.

There are significant cultural and historical sites of national and international importance in all districts of the region – St. Anastasia Island near Burgas, the islands of St. Ivan and St. Petar near town of Sozopol, the old town of Sozopol, the Shipkovo house, the house of Emanuil Manolov, the house–museum of Dimitar Chorbadjiiski–Chudomir in Kazanlak, the Eski (or old) Mosque "Hama–Bay", remains of the southern gate of Augusta Trayana in Stara Zagora, National Park–Museum Shipka–Buzluzha, National Archaeological Site Kabile, Yambol.

Nature Park "Sinite Kamani" (Blue Stones) is located in the Balkans, above the town of Sliven. The specific climate and lay conditions of the nature park determine the great diversity of flora and fauna. There are several caves. Through the park flow many rivers and their beds form numerous shoots, pools and waterfalls. Its name comes of bluish–grey to violet rock cliffs which are the largest deposit of this type on the Balkan Peninsula.

THRACIAN TOMB
OF KAZANLAK

District BURGAS

"PRIMORSKI PARK", BURGAS

Burgas district is located the south–eastern part of Bulgaria. The Burgas district borders Black Sea to the east, Republic of Turkey to the south, Yambol and Sliven districts to the west and Varna and Shumen districts to the north.

The district consists of 13 municipalities: Aitos, Burgas, Kameno, Karnobat, Malko Tarnovo, Nessebar, Pomorie, Primorsko, Ruen, Sozopol, Sredets, Sungurlare and Tsarevo.

According to NSI data of 2016 the population of the district is 412 684 residents.

There are two universities in Burgas – Burgas Free University and University "Prof. Dr Asen Zlatarov".

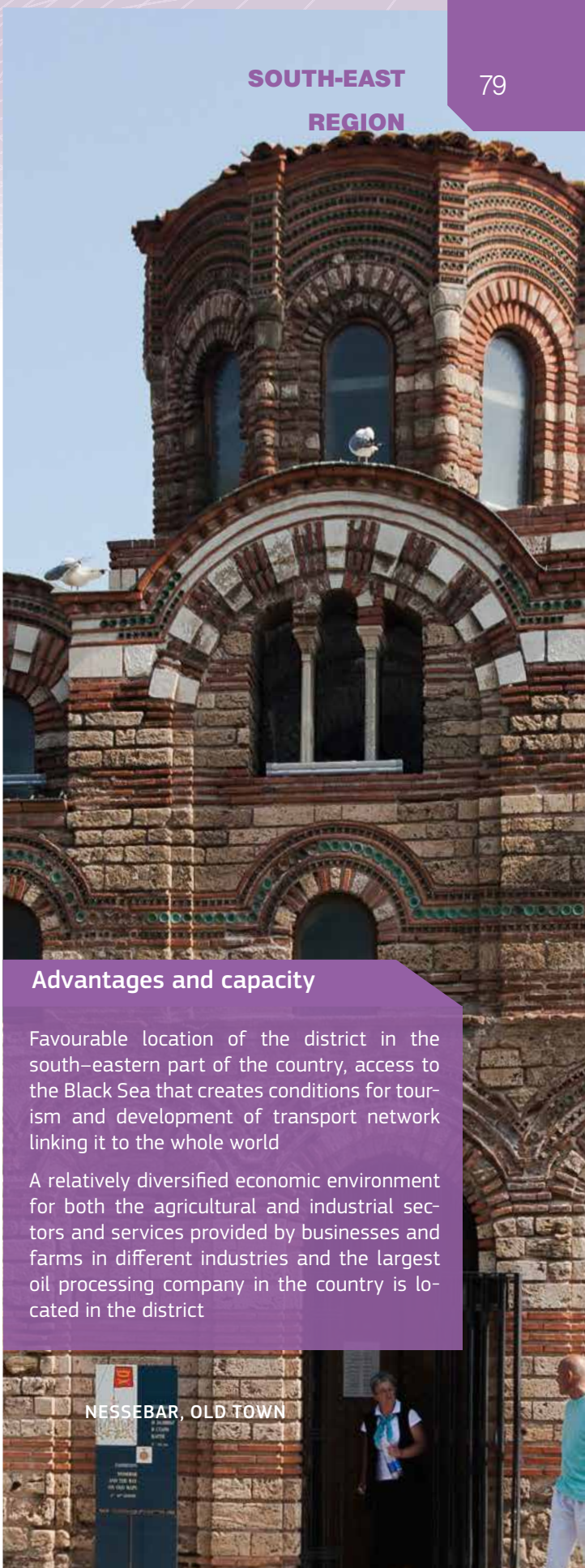
According to NSI data by April 2017 the functioning schools in the district are 122.

The main sector in the economy of the Burgas district is the industry. The main branches in the economy of the district are 'dark' and 'light' petroleum products, chemical fibres, plastics and other chemical products; shipbuilding, ventilation and purification equipment, freight wagons, fish processing, textile industry, wood processing industry, etc. Agriculture is well developed. The district is popular with its wine–growing and wine–making – one quarter of the amount country's wines is produced in the Burgas district. The wines are exported to more than 30 countries. The industry sector is represented by companies such as "Lukoil–Neftochim–Burgas" JSC, "Chimremontstroi", "Ministroi", "PMU", "PME", "Zavodski stroeji", "Stroitelni izolacii", "KZU"; "Energoremont", "Energoremontstroi", "Burgaski zaharni zavodi", "Plastmasovi izdelia", "Promet", "Briz", "Metalplast"– Sredets. The largest is "Promet" – the biggest manufacturer and distributor of safes and steel office furniture in Eastern Europe. Larger companies in the food industry are "Chernomorsko zlato" AD Pomorie – bulk and bottled wines and brandy with workshops in Pomorie and Kableshkovo, "Chernomorski Solnitsi" – Pomorie, "Golemi bulgarski melnitsi" Ltd in Pomorie and others.

There are 8 industrial zone/parks in the district: Industrial and Logistic Park Burgas AD, Burgas Industrial Zone, "Pobeda" Industrial Zone, North Industrial Zone and South Industrial Zone, Industrial and Business Park – Aytos, Industrial zone "Bulgarovo", and Industrial zone "Meden rudnik".

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 188.8 million, or 34.75% of the funds contracted under the Operational Programmes in SER.

The district of Burgas includes exceptionally various features of nature, valuable archaeological riches, historical records and monuments of material culture. During the antiquity, there were four major economic, political and cultural centres – Apollonia, Mesembria, Anhialo and Debelt. It has bioclimatic and balneocurative resources, forests, beaches and sand dunes for recreational activity development. Here are four of the internationally significant nature preserves – Uzunbodjak, Silkosiya, Ropotamo and Atanasovsko Lake. Among the nature sights is also the Alepu bay. Protected areas are the Veleka River outfall, Vaya Lake and Poda being birds' observation points. Architecture preserve – Brashlyan Village and the folklore preserve – Balgari Village are situated in the district.

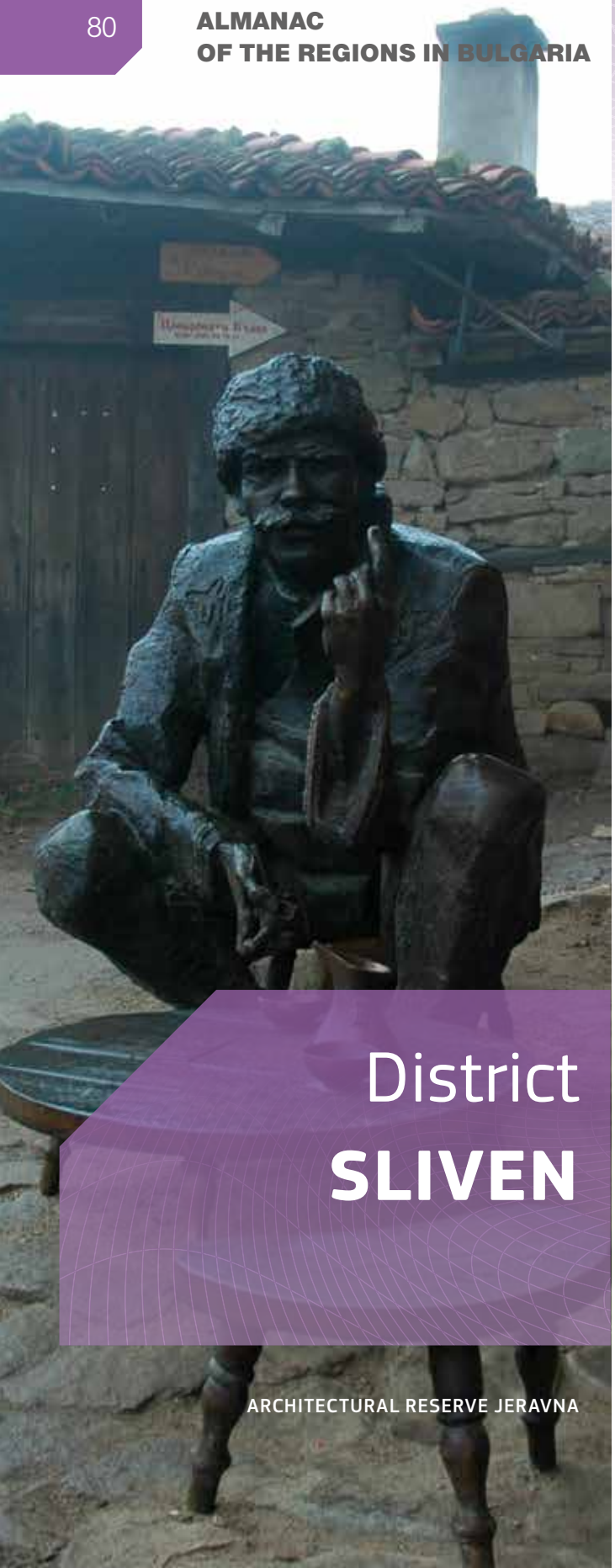

Advantages and capacity

Favourable location of the district in the south–eastern part of the country, access to the Black Sea that creates conditions for tourism and development of transport network linking it to the whole world

A relatively diversified economic environment for both the agricultural and industrial sectors and services provided by businesses and farms in different industries and the largest oil processing company in the country is located in the district

NESSEBAR, OLD TOWN

District SLIVEN

ARCHITECTURAL RESERVE JERAVNA

Sliven district occupies the south–eastern part of Bulgaria. It borders Stara Zagora, Yambol, Burgas, Targovishte and Veliko Tarnovo districts.

The district consists of 4 municipalities – Kotel, Nova Zagora, Sliven and Tvarditsa.

According to NSI data for 2016 the district's population is 189 788 residents.

The developed educational network enables the maintenance of a good educational level of the population in the district. In the town of Sliven are located the Faculty of Engineering and Pedagogy of the Technical University in Sofia, which has a very good facilities for training and research, and subsidiary of Medical University "Prof. Dr. Paraskev Stoyanov", Varna.

According to NSI data by April 2017 the functioning schools in the district are 62.

The towns of Sliven and Nova Zagora are the largest industrial centres in the district. Agriculture is well developed in all municipalities. The industrial sector is represented by the mining industry, the processing industry, the production and distribution of electricity and heat and gas, water supply and sewerage. Major companies in the field are Mirolio Nova Zagora, Eduardo Miroglio, Dinamo Sliven AD. Some of the largest wine producers in the country – Domain Boyar and Vinny AD Sliven are located in the district.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 85.5 million, or 15.74% of the funds contracted under the Operational Programmes in SER.

The most popular and visited monuments are those related to the National Revival. There are several architectural reserves with preserved architectural environment of that time – the town of Kotel and the villages of Zheravna, Medven, Katunishte and Gradets. Interesting complexes of Renaissance buildings is located in the town of Sliven. There are museums established in some of the old buildings. Archaeological finds from the late antiquity and the middle Ages could be seen on the territory of the whole area, but the tourist attraction is the Fortress Tuida near town of Sliven. The ruins were opened for tourist visits in 2015 with the help of the implemented project for conservation and restoration of the fortress, financed under Operational Programme "Regional Development" 2007–2013.

More than 300 Thracian mounds are preserved, as the archaeological researches in recent years provide evidence that the Valley of the Thracian Kings extends to the bend of the Tundzha river, covering Sliven district as well.

The Nature Park Sinite Kamani (Sliven municipality) is famous for its nature landmarks. "Halkata" (the Ring) – the arc–shaped stone garland, possessing, according to the legends, magic force – is one of the symbols of the town of Sliven. There are amazing forms that the nature has sculptured in the cave Zmeevi dupki (Dragon's holes) – Zmejat (the Dragon), Orelat (the Eagle) and Vladishkija tron (the Bishop's throne). The ancient beech forest in the vicinity of the Kushbunar spring in the region of Karandila is quite picturesque

Advantages and capacity

A wide range of accessible transport options, proximity to the markets of the Republic of Turkey and Greece, proximity to the Black Sea and Southern Black Sea resorts;

Well–developed road network;

Established infrastructure in the industrial zones of cities;

Potential for development of spa, rural and historical tourism;

Ecologically clean area with rich biodiversity

BLUE ROCKS NATURE PARK

District STARA ZAGORA

NATIONAL PARK–MUSEUM SHIPKA

Stara Zagora district is located in the central part of Bulgaria. It covers the Rose Valley, parts of the Upper Thracian Plain, the Balkan Mountains and the Middle Sarnena forest. It borders the districts of Plovdiv, Gabrovo, Veliko Tarnovo, Haskovo, Yambol and Sliven.

The district consists of 11 municipalities – Bratya Daskalovi, Gurkovo, Galabovo, Kazanlak, Maglizh, Nikolaevo, Opan, Pavel Banya, Radnevo, Stara Zagora and Chirpan.

According to NSI data for 2016 the district's population is 321 377 residents.

There is one university in the town of Stara Zagora – Trakia University.

According to NSI data by April 2017 the functioning schools in the district are 102.

Leading sectors in the economy of the district are coal mining and the production of electricity. In the territory of Stara Zagora district there is a lignite coal deposit, which is Bulgaria's most significant own energy resource. There are four thermal power plants (TPPs) in the district that provide about 40% of the electricity in Bulgaria, comparable to that of the Kozloduy nuclear power plant. The largest brewery in Bulgaria – Zagorka Brewery is located in Stara Zagora.

Among the other activities that determine the structure of the region's economy are transport, machine building, mechatronics, hotel and restaurant services.

There are 2 industrial zones in the district: Industrial Zone ZSK, Stara Zagora and Stara Zagora Industrial Zone, near the village of Elenino.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 155.2 million, or 28.58% of the funds contracted under the Operational Programmes in SER.

Some of the most ancient historical monuments not only in Bulgaria but also in Europe are found in the district. Among them are the Neolithic Dwellings, the unique Thracian tomb in the Valley of the Thracian Kings, the Thracian graves and shrines. In Stara Zagora city is located the forum of the antique Roman town Augusta Trayana.

The only museum in the world, dedicated to the oil–yielding plant – rose, is situated in the town of Kazanlak. The Rose Museum stores photos, documents and exponents related to rose–picking and rose–production in Bulgaria.

The National Park "Central Balkan" is situated in the heart of Bulgaria, in the central and highest parts of the Balkan Mountain. It keeps a unique collection of forest massifs, plant and animal species, historical monuments of global significance for science and culture. Incredible landscapes, rock phenomena, beautiful waterfalls can be seen here.

Advantages and capacity

Well–developed transport network – built of highway and first class roads;

Potential for development of balneo and spa tourism, alternative and historical tourism;

Development of high–tech industries;

The multi–branch structure of the economy, balanced with the potential of the natural complex;

There are universities and research units in the district.

ROSE VALLEY

District YAMBOL

ARCADE, YAMBOL

Yambol district borders Haskovo and Stara Zagora district to the west, Republic of Turkey to the south, Burgas district to the east and Sliven district to the north. Through its territory passes one of the largest rivers in the country – Tundzha river. The territory of the region is situated along the middle parts of the Tundzha river valley.

The district consists of 5 municipalities – Yambol, Elhovo, Tundzha, Straldzha and Bolyarovo.

According to NSI data for 2016 the district's population is 122 276 residents.

In Yambol is located a subsidiary of the Trakia University of Stara Zagora.

According to NSI data of April 2017 the schools in the district were 35.

The leading sector in the economy of the district is Manufacture, followed by "Agriculture, Forestry and Fisheries". The structure–determining sector is Construction – 10.6%.

The greatest contribution to the economy of the districts comes from Industry. The sectors that define structurally the economy of the Yambol district are food industry; chemical industry, machine building and metalworking; textile and knitwear industry; furniture production; clothing industry and others. New industrial sectors are developing in Yambol district, such as the production of automotive electrical equipment and the recycling of waste plastic products.

The major companies in the district are "Neotherm" Ltd., Sileks 2001 EOOD, Silver Therm Ltd. and others.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 114.5 million, or 21.08% of the funds contracted under the Operational Programmes in SER.

The Yambol district has rich cultural and historical heritage. There are a number of cultural and historical monuments of national and international importance – The ancient town of Kabile, excavations near the village of Drama, a monastery near the village of Voden, prototype of the Alexander Nevski cathedral – The Bakadzhik monastery "St. Spas " in Yambol, Yambol churches Holy Trinity and St. Nicholas the Wonderworker, which have unique architectural details and iconostases, the second largest in Bulgaria Eski Mosque built after the fall of Yambol under the Ottoman dominion. The Arcade (covered bazaar) one of the largest covered markets in Bulgaria. The bazaar is valued as one of the most beautiful in the Balkans, and as an excellent example of Ottoman urban construction for general use during the 15th to 17th centuries.

The district is rich in biodiversity. On its territory are located the protected area Balabana, Dolna Topchia Nature Reserve in Elhovo – hunting tourism as ecotourism. Tundzha River is surrounded by lush vegetation and beautiful scenery. The river offers opportunities for cross–country boating.

Advantages and capacity

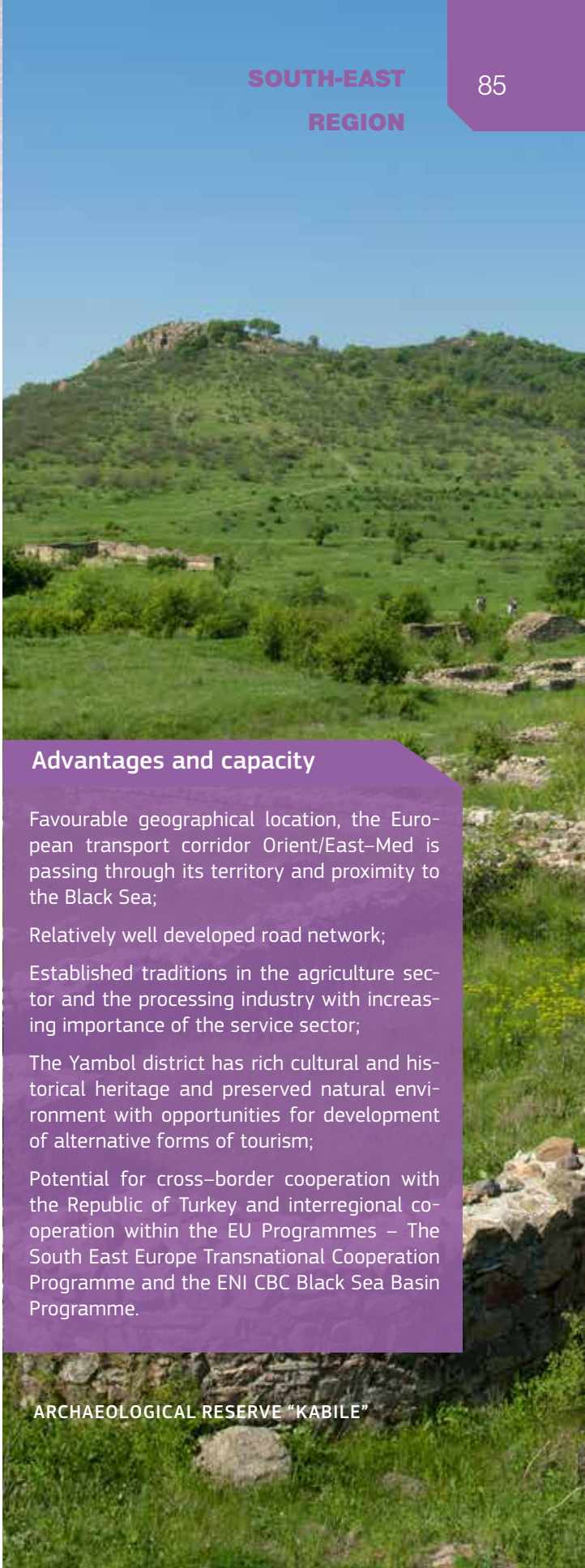
Favourable geographical location, the European transport corridor Orient/East–Med is passing through its territory and proximity to the Black Sea;

Relatively well developed road network;

Established traditions in the agriculture sector and the processing industry with increasing importance of the service sector;

The Yambol district has rich cultural and historical heritage and preserved natural environment with opportunities for development of alternative forms of tourism;

Potential for cross–border cooperation with the Republic of Turkey and interregional cooperation within the EU Programmes – The South East Europe Transnational Cooperation Programme and the ENI CBC Black Sea Basin Programme.

ARCHAEOLOGICAL RESERVE "KABILE"

CATHEDRAL SAINT ALEXANDAR NEVSKI, SOFIA

South–West Region

Bistritsa Babi

Surva
International Festival of
Masquerade Games

Rila Monastery

SOFIA

Pernik

Kyustendil

Blagoevgrad

The Orient/East–Med Corridor

District centre

Industrial zone/park

National Festival of Bulgarian Folklore, Koprivshtitsa

Boyana Church

Pirin National Park

GEOGRAPHIC LOCATION AND TERRITORY

The South–West Region is part of the NUTS 1 region Southwestern and South Central Bulgaria. It includes the districts of Sofia, Sofiyska, Pernik, Kyustendil and Blagoevgrad and 52 municipalities.

The region's territory is 20 306.4 km², forming 18.3% of the territory of the country. The relief is dominated by mountains and the region is rich in mineral waters with healing qualities. The main rivers flowing through it are Iskar, Struma and Mesta.

The region borders Republic of Macedonia and Republic of Serbia to the west, the Republic of Greece to the south, the South Central Region to east and the North Western to the north.

20 306.4 km²
Territory

2 115 344 People
NSI, 2016

52 Municipalities

5 Districts

University	Airport

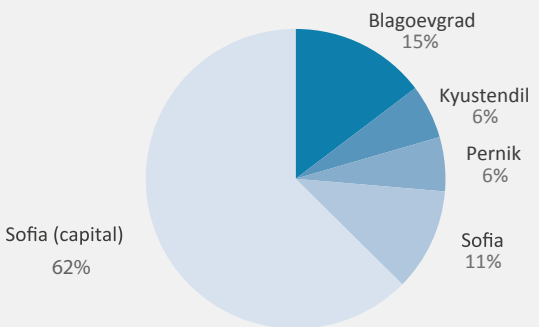
DEMOGRAPHY

By 31.12.2016 the region's population was 2 115 344 residents, corresponding to 29.8% of the total country's population.

The population density in the region is over 104.17 people per km², considerably higher than the country's average of 66 people per km²

The largest is the relative proportion of people living in Sofia (capital city) (63% of the region's population) and the smallest of people living in Pernik district and in Kyustendil (6% each).

POPULATION BY DISTRICTS
AS OF 31.12.2016

SOURCE NSI

In the period between the two censuses 2001–2011 the population of the South-West Region increased by 33 452 residents, or by 1.6%. This is the only region in the country with upward demographic trend, mostly due to internal migration.

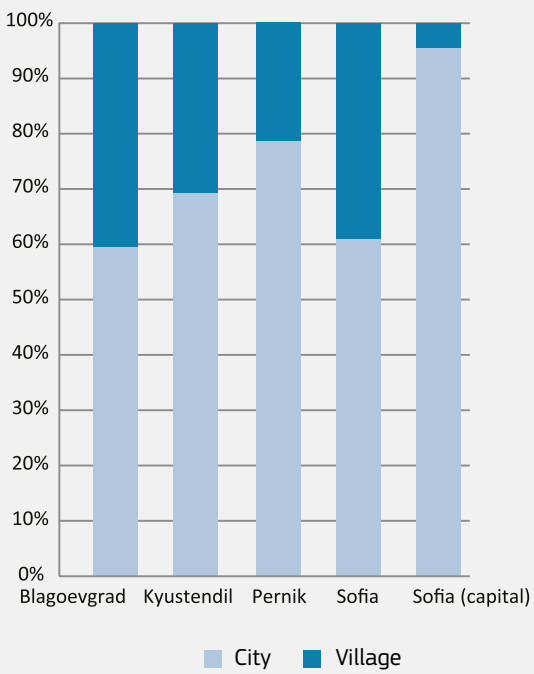
TERRITORIAL DEVELOPMENT

The region's urbanization level according to 2016 data is 83.91%, the highest in the country.

The region hosts the largest urban centre in the country of national and international importance, the capital city of Sofia.

The largest share of urban population lives in the Sofia district (the capital city) – 1 264 064 people.

POPULATION BY DISTRICTS AND PLACE OF RESIDENCE AS OF 31.12.2016

SOURCE NSI

The National Spacial Development Concept of Bulgaria for the period 2013–2025 established the territorial basis of the moderate polycentrism model that would guarantee complex, integral planning for harmonious unity of the social, economic, environmental and territorial planning. The concept defines the regional policy and the territorial planning guidelines.

Several main urban development centres are located on the territory of the SWR: Sofia, NUTS1 centre and capital city, Blagoevgrad - level 2 centre, Kyustendil with potential to transfer from level 3 to level 2 and two level 3 centres – Petrich and Dupnitsa.

Sofia is classified as a city with agglomeration nucleus of Europe–wide importance (MEGA), although in the lowest fourth category. In view of its location and traditional organizing role along the Struma valley, Blagoevgrad is considered a balancing city of Sofia in the region.

The main axes of urban development are the transport routes Dragoman – Sofia – Plovdiv and Sofia – Blagoevgrad – Kulata. Axes of secondary importance for the development are the routes Pernik – Kyustendil and Simitli – Razlog – Gotse Delchev – Ilinden.

The Transport Corridors Orient/East–Mediterranean and Rheine–Danube cross on the territory of the South-West Region.

Advantages and capacity

The region's strategic location along the lines of the European transport corridors, the boundaries with three countries and a well–developed network of regional and local transport infrastructure contribute to the development of cross–border, intra–regional and transnational cooperation

Development of cultural and economic links and cooperation through the capital city of Sofia – national and European administrative, economic and cultural centre

Strong concentration of resources – financial, material and human – in the region and the capital city make the region attractive for the development of innovations and business

Completion of the Struma Highway that will improve the connectedness of SWR and increase its economic significance, in particular of its southern part

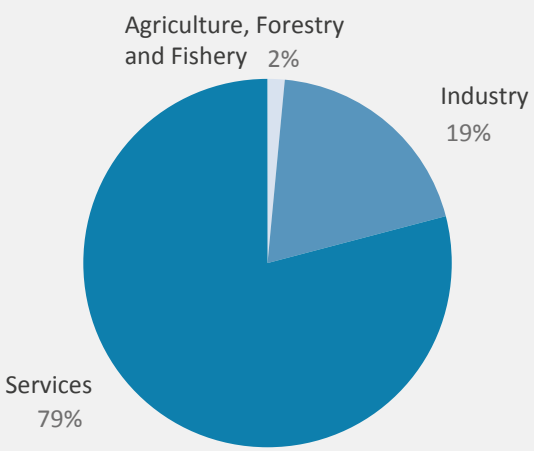
Development of the tourist centre (cultural, mountainous, spa, environmental, sport, rural, hunting and congress) thanks to the unique potential of the preserved and attractive nature with numerous protected territories, rich biodiversity and very rich cultural heritage

REGIONAL ECONOMY – CURRENT STATUS AND TRENDS

The service sector occupies the largest share in the gross added value (GVA) produced in the region (79%). The Industry sector accounts for 19% GVA in the region, which is lower than the country's average (27.8%). The share of the agriculture sector (2%) is considerably smaller than the average for the country (4.7%).

The greatest contribution to the Industry and Service sectors GVA comes from Sofia (capital city).

GVA BY ECONOMIC SECTORS, 2015

SOURCE NSI

The SWR economic indicators are above the average for the country. The economic activity coefficient of the 15+ population in the region in 2016 reached 58% versus an average of 53.3%. The employment coefficient of the population aged 20–64 was 73.1% in 2016, which is higher by 6 percentage points than the average for the rest of the regions. The unemployment coefficient in the region in 2016 was 5.4% versus 7.6% average for the country.

GDP per capita of the population by purchasing power parity (PPP) for 2015 was 76% of the EU–28 average value, which makes it number one in achieved economic development level among the Bulgarian regions.

According to NSI data in 2015 the direct foreign investments in the region increased to EUR 14 053 million, which exceeds the 2007 levels by more than 25% and forms 60.7% of the direct foreign investments in the country. The investments on the territory of the Sofia district ensure the main contribution to this growth.

The investments in research and development activities are growing and reached BGN 640 250 thousand according to NSI data for 2015. They doubled in the period 2007 – 2015 (1.53% of the GDP for 2015) and are three to four times higher than the investments in research and development of the other regions.

The SWR hosts 12 industrial zones and business parks.

At the beginning of October 2017 the SWR had BGN 2945.8 million contracted, or 44.1% of the contracted funds under the Operational Programmes. 23,6% of those funds were certified and paid.

EDUCATION AND HEALTHCARE

The education system in the South-West Region is the best developed in the country in view of the national importance and the high concentration of universities and colleges in the capital city, as well as in Blagoevgrad. The regions ranked first in the country under the number of universities per 1 million residents indicator at 31.12.2011 with 11.3 (average for the country 6.0).

The relative proportion of early school and training drop outs (18–24 years) is 5.7%, the lowest in the country for 2016. The relative proportion of people aged 30–34 years with higher education was 47.2% in 2016, which is considerably higher than the rest of the regions in 2016.

In the South-West Region the healthcare system and the network of institutions providing social activities and services is relatively well–developed. By 31.12.2015 on the territory of SWR there were 104 hospitals with 14 781 hospital beds. Seven university hospitals are functioning in the capital city, offering health services to the entire country population.

The hospitalization provision per 100 thousand people is 698.75 hospital beds, lower than the country's average of 731.26 hospital beds /100 thousand residents at 31.12.2015.

TRANSPORT NETWORK

The total length of the Republican road network in the region in 2016 was 3 428 km, including 223 km of highways, 613 km of first class roads, 618 km of second class roads and 1 974 km of third class roads.

The entire Lyulin Highway and sections of the Hemus, Trakia and Struma Highways go through the SWR, as well as several first class roads.

The total length of the built and functioning railroads on the region's territory was 864 km in 2015, forming 21.5% of the country's railway network. The region's territory is not evenly provided by railway transport because the network is mostly concentrated in the northern and southwestern parts. The municipalities in the border territories and the eastern part where the Rila and Pirin mountains are rising are quite remote from the main railways lines for transport of cargo and passengers.

The South-West Region features the best air transport among the NUTS 2 level regions in the country. Sofia airport is the largest international airport (with more than 4 million passengers in 2016) and has enormous significance for the access to air transport of the North Western, North Central and the South Central regions, and for the securing of the tourist traffic to the winter resorts in the southwestern part of the country.

TECHNICAL INFRASTRUCTURE

The NSI data for 2016 show that the access of the households to internet is 64.9% versus an average for the country of 63.5%. Sofia has the largest proportion of households with internet access (75.3%), followed by the district of Blagoevgrad (63.3%).

The SWR has a well–developed water supply system. At the end of 2015 it covered 99.2% of the population versus a country's average of 99.3%. The region possesses substantial water resource. The proportion of the population with interruptions in the water supply is close to the average for the country (1.7%), namely 1.8%. In 2015 the sewerage system services covered 89.5% of the population in the region, which is much above the average of 75.5% and number one in the country.

The relative share of the population served by the garbage collection system in the region was around 99.7% in 2013 and in Sofia it is 100%.

ENVIRONMENT

The costs of protection and recovery of the environment in the South-West Region amounted to BGN 789 588 thousand in 2013 and form 37.6% of the national costs, ranking the region first among the level 2 regions in the country. The largest amounts were spent on environment protection in 2013 in the Sofia City district (67.85% of the SWR costs), followed by Sofia district (15%).

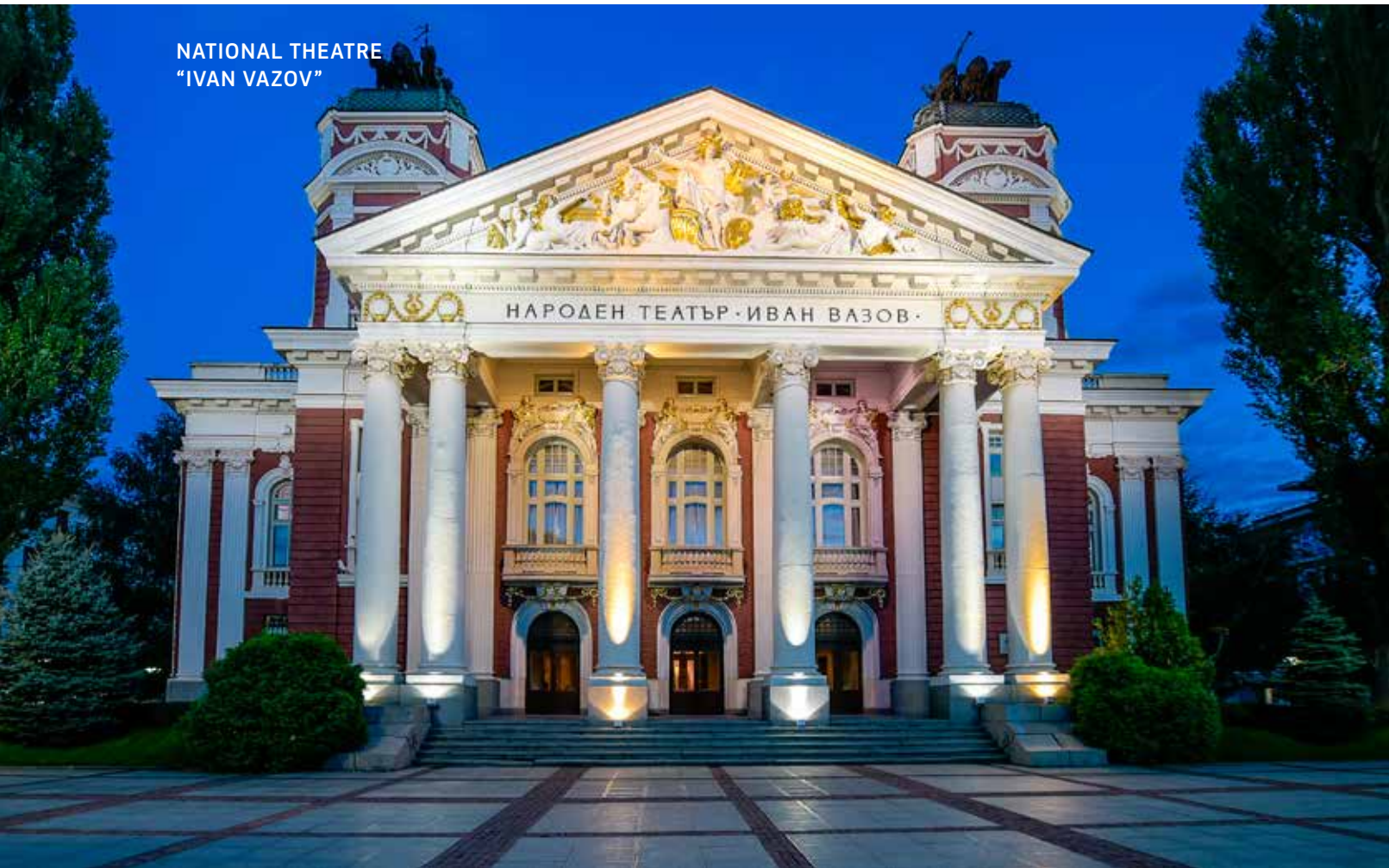
The costs of protection and recovery of the environment per person in SWR were BGN 373.3 per person at 31.12.2013 that is significantly higher that the country's average of BGN 295,5 per person.

CULTURAL, HISTORICAL AND NATURAL SITES

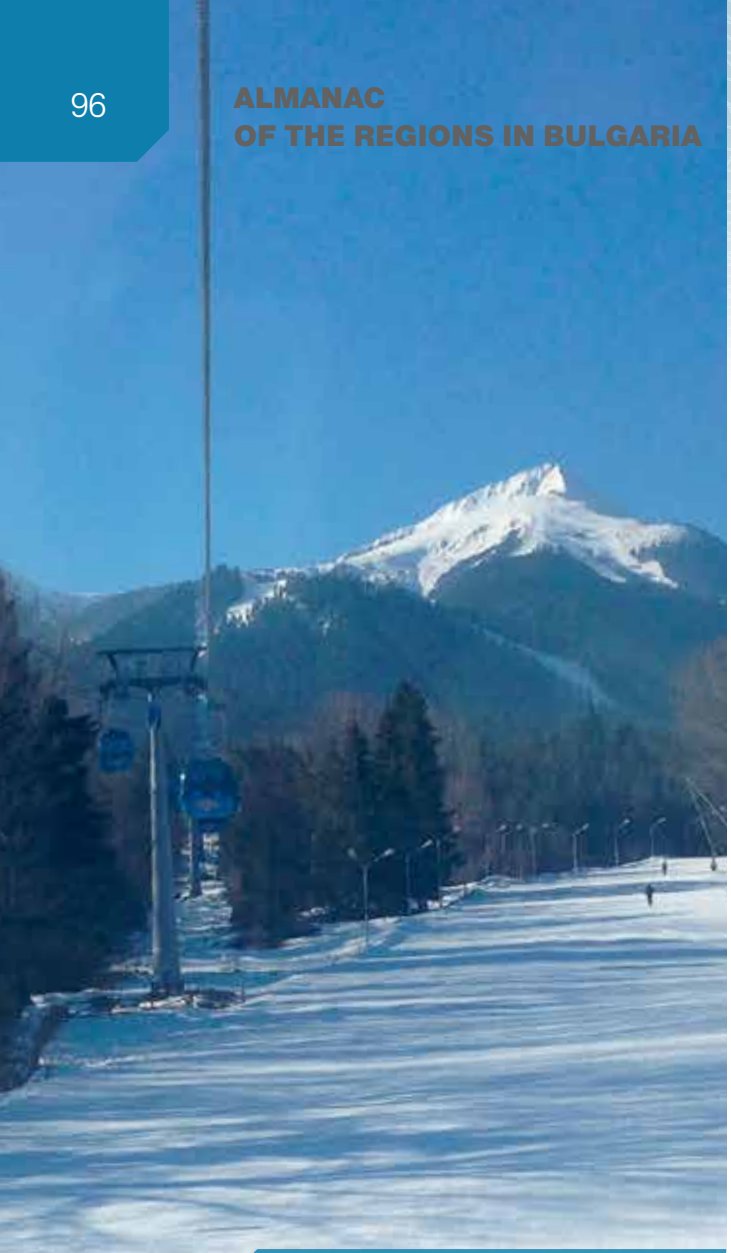
The Boyana Church and the Rila Monastery belong to the UNESCO list of world heritage. The most notable archaeological sites are the city of Pautalia–Velbudzh in Kyustendil and Serdika–Sredets in Sofia. The cultural and historical heritage also involves some architectural reserve (Koprivshtitsa, Bansko, Melnik, Kovachevitsa, Dolen) and numerous monasteries such as Rila, Rozhen, Sedemte Prestola, Etropole, Zemen, Sofia Sveta Gora.

The South-West Region hosts the territories of two of the three National Parks – Rila (40 332.4 hectares) and Pirin (81 046.0 hectares) and a small part of the third one – Central Balkan (3 396 hectares), as well as the territories of two of the ten nature parks in the country (Vitosha and Rila Monastery) and some parts of the Vratsa Balkan. The Pirin natural park is included in the world heritage list of UNSECO.

Nature reserves and maintained reserves are 20 areas that feature unique natural ecosystems with typical and outstanding wild plant and animal species and their habitats. The region is also home to 70 nature sites.

NATIONAL THEATRE
"IVAN VAZOV"

District BLAGOEVGRAD

BANSKO

Blagoevgrad district is located in Southwestern Bulgaria. It borders on the Republic of Greece to the south, the Republic of Macedonia to the west, the districts of Pazardzhik and Smolyan to the east and the districts of Kyustendil and Sofia to the north.

The district consists of 14 municipalities – Bansko, Belitsa, Blagoevgrad, Gotse Delchev, Garmen, Kresna, Petrich, Razlog, Sandanski, Satovcha, Simitli, Strumyani, Hadzhidimovo and Yakoruda.

According to NSI data of 2016 the population of the district is 310 321 residents.

There are two universities in Blagoevgrad – South–West University Neofit Rilski and the American University in Bulgaria. There is also a subsidiary of the Medical University of Sofia.

According to NSI data by April 2017 the functioning schools in the district are 108.

The main branches in the economy of the district are food industry, wine, tobacco and tobacco products production, textile industry, timber processing and tourism. The leading economic agents that set the district's development outlook are Blagoevgrad BT, cigarettes producer, Agrima Vodoley, sparkling beverages producer and Pirinsko, a beer brewery.

There is 1 industrial park on the territory, Strimon in Simitli.

At the beginning of October 2017 the district had BGN 879.1 million contracted, or 29.8% of the contracted funds under the Operational Programmes in SWR.

There are numerous nature sites on the territory of Blagoevgrad district, beautiful mountain areas, and many archaeological, historical and cultural monuments with capacity for development of tourism.

A large number of cultural and sport events of national and international importance are held in the district: Francofolies in Blagoevgrad, the Bulgarian edition of the largest music festival for contemporary francophone music; annual competitions of the International Ski Federation like the Snowboard World Cup in Bansko, the Ski World Cup in Bansko for men and women and Biathlon, the international free ride ski and snowboard competitions etc.; various folklore festivals and folk art events like Pirin Sings in Blagoevgrad, Among Three Mountains in Bansko, On the Threshing Floor with a Drum in Razlog, Pirin Folk in Sandanski, International Festival of Babugeri Masks and Games in Simitli etc.

Popular tourist destinations for both winter and summer tourism are Bansko, Sandanski, Melnik, Razlog, Dobrinishte, Banya, Dobarsko, Ognyanovo, Leshten and Dolen, Rupite, Rozhen, Kovachevitsa architectural and historical reserve, the Semkovo winter resort, the two nature parks Rila and Pirin and many more.

The largest nature protection reserve project on the Balkans, a centre for re–adaptation of dancing bears, a joint project of two of the largest nature protection foundations in Europe “Four Paws” and “Brigitte Bardot” and the only one in Eastern Europe is located near Belitsa. The Pirin and Rila mountains have the best developed tourist infrastructure in the district and in the country.

Advantages and capacity

Strategic location in the national and European transport system – the route of a corridor of the European TEN–T network Orient/East–Mediterranean goes through it

Fast road and transport access from the district centre to the capital city area within less than 1 hour on the Struma Highway

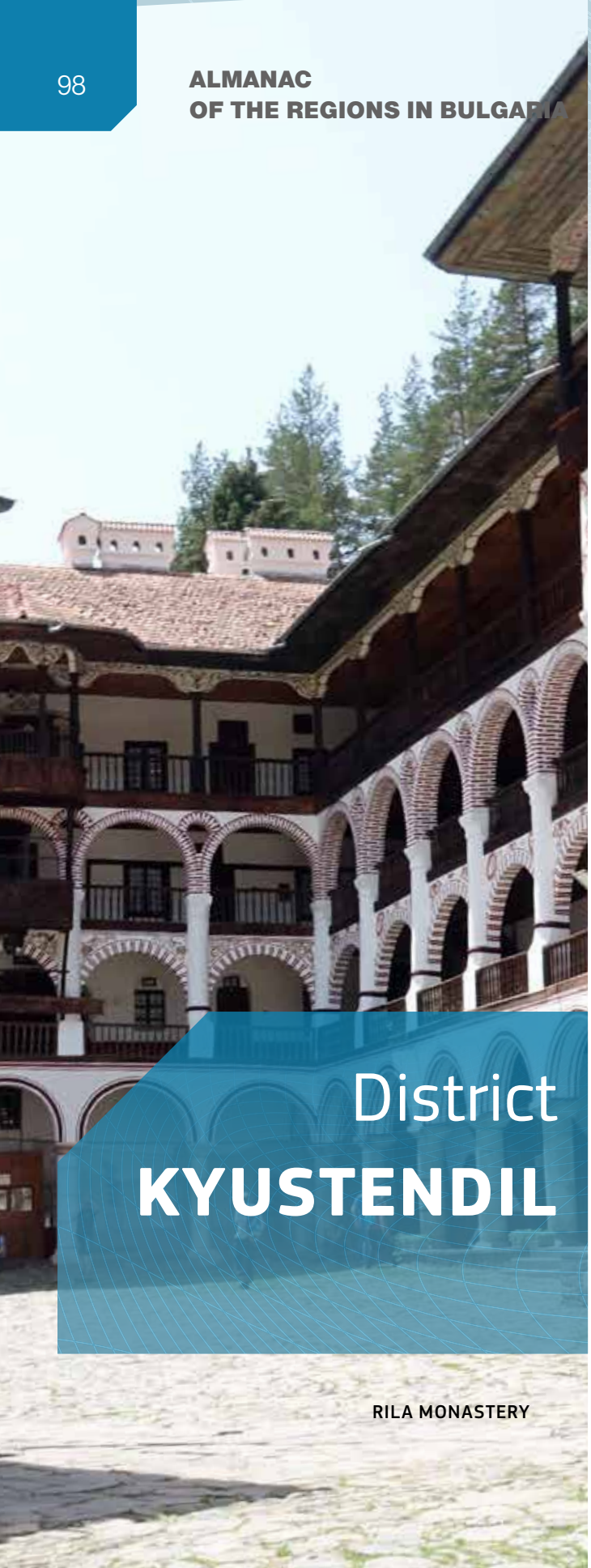
Good transport connections to neighbouring regions in FYR of Macedonia and Republic Greece, including transport, economic and commercial

Erich variety of nature, cultural, historical and ethnographic sites

Relatively preserved environment without any serious polluters and opportunities for biological agriculture

Traditions in the main economic sectors with the main focus on tourism and agriculture. Very well developed winter tourism (Bansko, Razlog, Dobrinishte) and cultural and historical tourism (Melnik)

Good provision of educational services to the population and of teachers and low early education system drop–out levels (primary, basic and secondary)

District KYUSTENDIL

RILA MONASTERY

The district is located in Southwestern Bulgaria and borders on the Sofia, Pernik and Blagoevgrad districts and to the Republic of Macedonia and Serbia to the west.

The district consists of 9 municipalities – Kyustendil, Dupnitsa, Bobov Dol, Sapareva Banya, Rila, Kocherinovo, Nevestino, Boboshevo and Treklyano.

According to NSI data of 2016 the population of the district is 123 431 residents.

According to NSI data by April 2017 the functioning schools in the district are 30.

The main sector in the economy of the Kyustendil district is the industry. The sector is represented by companies active in the energy, gas and pharmaceutical industries, the textile and sewing industries, the food industry, mining, construction, production of electric and optical equipment, metalwork production, shoe industry and other products made of processed leather. The important enterprises in the district's economy are "Balkanpharma Dupnitsa" AD, "Golashpharma" Ltd. Sapareva Banya, the textile companies "Velbuzhd" AD, "Rila Tex" Ltd., "Texicom" Ltd. Kyustendil, "Martex" 2 Ltd. Dupnitsa.

At the beginning of October 2017 the district had BGN 69.04 million contracted, or 2.34% of the contracted funds under the Operational Programmes in SWR.

More than 1050 archeological, historical and art heritage sites are declared in the district. Among them is the Rila Monastery (included in the UNESCO world heritage list), and 35 monuments of national importance such as the architectural and archeological reserve of Pautalia–Velbudzh in Kyustendil, the Kadin Bridge from the Middle Ages in Nevestino, the medieval fortress Kulata, the district house Clock Tower in Dupnitsa.

The museums and museum collections (in Kyustendil, Rila Monastery, Boboshevo, Sapareva Banya and Rila) exhibit more than 150000 precious articles from all cultural layers and eras. The art gallery Vladimir Dimitrov Maystora in Kyustendil possesses a rich collection of Bulgarian Renaissance and foreign art.

Part of the Rila National Park is on the territory of the Kyustendil district. This is the largest national park in Bulgaria and one of the largest in Europe. The park features un–wooded areas along the Rila mountain ridge and some of the coniferous wood complexes below it in the four main mountain divides of total area of 81 046 hectares. The Rila National Park includes 4 reserves – "Parangalitsa", "Central Rila Reserve", "Ibar" and "Skakavitsa". Those are protected territories with natural ecosystems and wild plant and animal species and habitats. The Skakavitsa reserve (70.8 hectares) was announced in March 1968 on the territory of the Sapareva Banya town. This is a typical forest reserve spreading on some 1850 to 2050 m, where centuries–old virgin forest of mostly Balkan pine dominates.

The pyramids of Stob are very popular among the tourists. They oversee the Stob village in the western part of the Rila Mountain. The average height of the pyramids is between 7 and 10 meters, some reaching up to 12 meters. The pyramids of Stob have diverse shapes, but the majority are conical with a stone hat, resembling mushrooms.

Advantages and capacity

Newly constructed highway infrastructure – the section of the Struma Highway

Good transport accessibility capacity – the transport corridor connecting the Adriatic Sea and the Black Sea and corridor of the European TEN–T network Orient/East–Mediterranean go through it

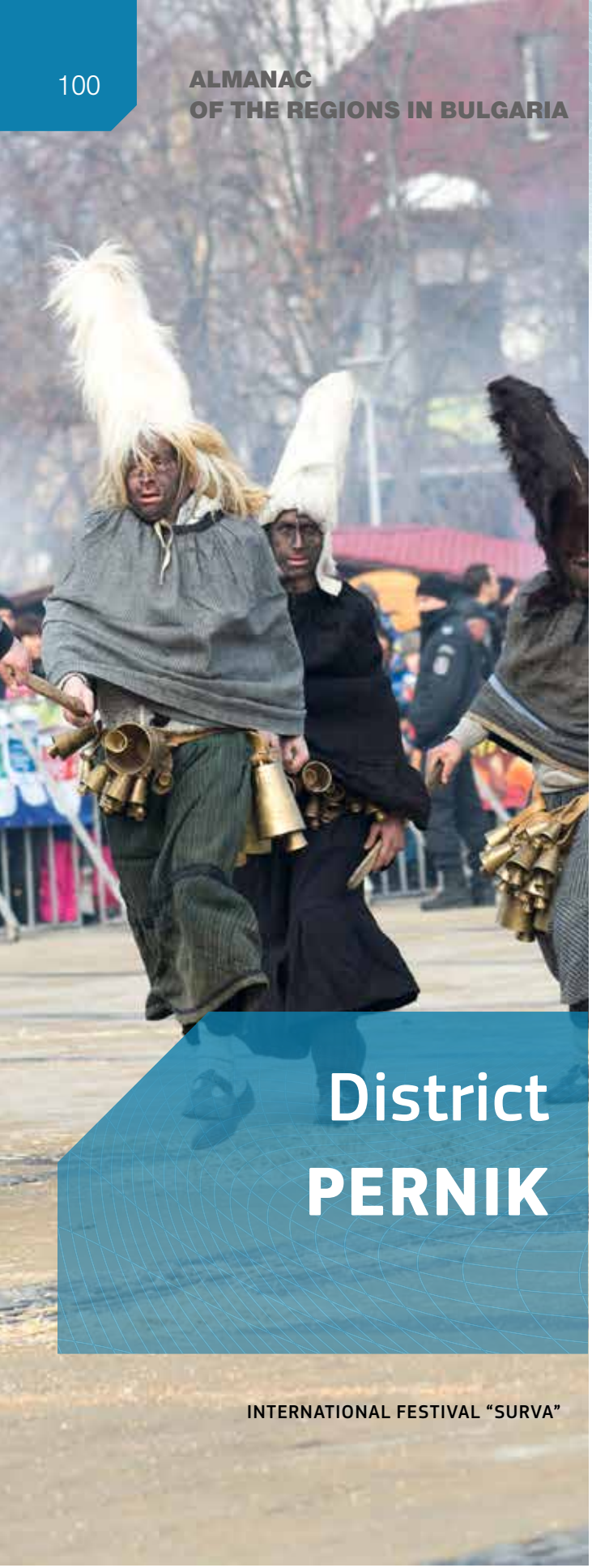
Diverse nature, favouring the development of spa tourism and balneology – thermal water resources (in Sapareva Banya and Kyustendil); mountainous and winter tourism – the Seven Rila Lakes and a ski sports facility in Panichishte

Rich cultural and historical heritage and tradition, giving the district its unique identity and forming the basis of development of cultural and historical tourism

Unique nature complex for development of horticulture. The area is famous as the Fruit Tree Garden of Bulgaria. In the past few years new apple and cherry trees have been planted. The National Institute of Agriculture in Kyustendil offers research, development and consulting services in the field of agriculture

Good partnership relationships between NGOs, the business and the municipal administrations and development of territorial cross–border, intra–regional and transnational cooperation

Relatively well–preserved nature without any significant industrial pollution

District PERNIK

INTERNATIONAL FESTIVAL "SURVA"

Pernik district is located in the western–most parts of Bulgaria on the upper flow of the Struma River between the southwestern slopes of the Vitosha Mountain, the northwestern slopes of Golo Bardo, the eastern slopes of the Montenegro heights and the southern slopes of the Lyulin Mountain. It borders on the Sofia and Kyustendil districts and to the Republic of Serbia to the west.

The district is formed by 6 municipalities – Pernik, Radomir, Breznik, Tran, Zemen and Kovachevtsi.

According to NSI data of 2016 the population of the district is 123 770 residents.

In 2010 the only high school in the district, the European Polytechnic University, was established in the city of Pernik.

According to NSI data by April 2017 the functioning schools in the district are 33.

The main branches in the economy of the Pernik district are processing, food and light industry and services. Today the mining industry is related to ores and minerals and construction and inert materials. The small and medium enterprises dominate.

The largest companies in the district are Stomana Industry AD, Ters–Moshino EOOD, Kolhida Metal AD, Prim Ltd., Kolbaso, Bim As Ltd., Radomir Metali AD, Leader Brand Ltd., Brist–HM AD. The larger companies in the construction branch are Sk–13 Patstroy AD, Zavodski stroezhi PC–Pernik AD, Hydrostroy Ltd.,Beton Ltd., Infrastroy–2001 EOOD, Patno poddurzhane EOOD – Pernik and Radomir.

There are 2 industrial zones and 1 industrial park in the city of Pernik – Industrial zone, Industrial park Pernik – East, Industrial zone Pernik.

At the beginning of October 2017 the district had BGN 31.75 million contracted, or 1.08% of the contracted funds under the Operational Programmes in SWR.

There are 40 cultural monuments of national importance on the territory of the Pernik district. The most popular among them are the St. George Pobedonosets and St. Archangel Mikhail Churches in the Studena village, the Zemen Monastery St. Yoan Bogoslov, the St. Petka Church in Breznik.

In the city of Pernik we find the Krakra fortress, the Regional History Museum and the Mining Museum of Pernik.

The international festival of masquerade games Surva in Pernik is among the most attractive expressions of traditional folk games and mask rituals in Bulgaria and on the Balkans. It is organized by the Pernik municipality since 1966. The international festival of masquerade games Surva became part of the convention of UNESCO's live cultural heritage.

The eco path of Tran and the Erma River gorge are among the 100 national tourist sites in the area of the Tran town. The gorge was formed by the waters of the Erma River and is surrounded by two 100–meter high rocks on both sides.

Advantages and capacity

Strategic location in the national and European transport system, proximity to the capital city and to the border with the Republic of Serbia, proximity to the Sofia airport

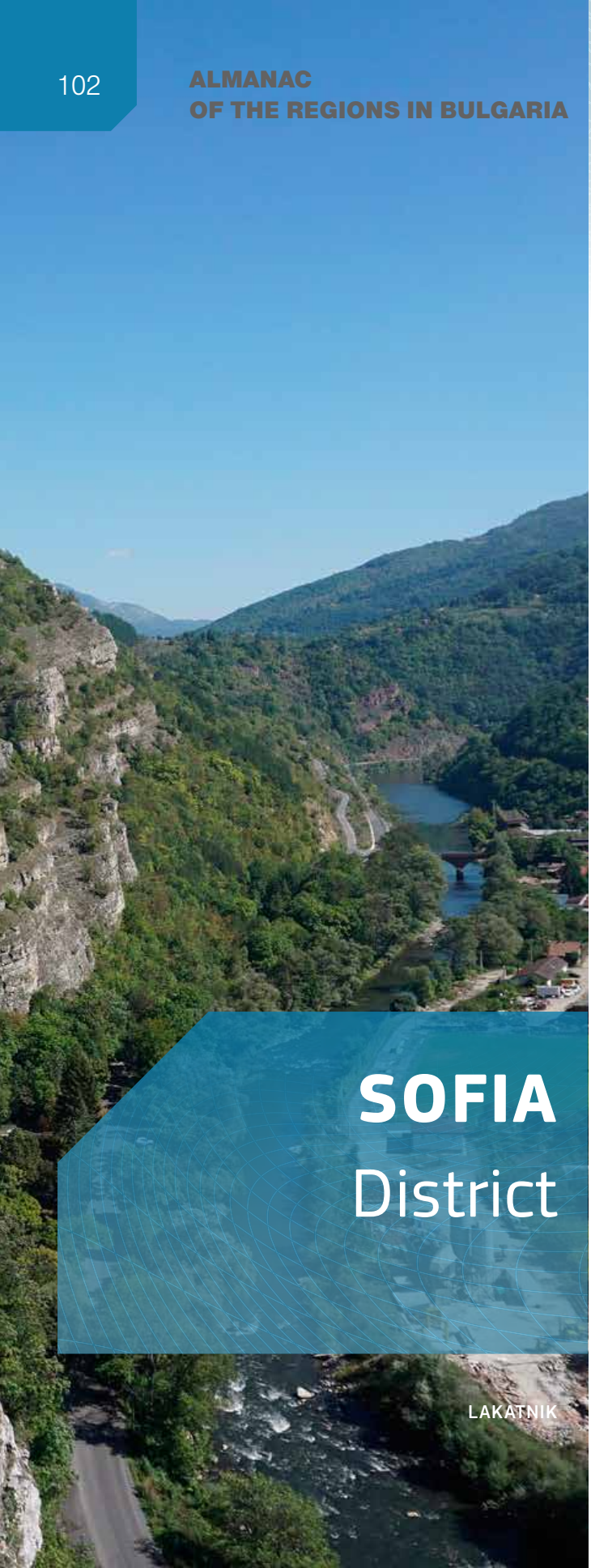
Developed industrial sector

Deposits of ores and minerals

Resources for renewable energy

Rich cultural calendar and presence of cultural and historical heritage

Good transport connections to the neighbouring regions in the Republic of Serbia

SOFIA District

LAKATNIK

Sofia district is located in the western part of Bulgaria and borders on the districts of Montana, Vratsa, Lovech, Plovdiv, Pazardzhik, Blagoevgrad, Kyustendil, Pernik and Sofia. The district centre of Sofia district is Sofia city, which is not part of it. Its district administration is the only one in Bulgaria that is hosted by a city outside the district itself.

The district is formed by 22 municipalities – Anton, Bozhurishte, Botevgrad, Godech, Gorna Malina, Dolna Banya, Dragoman, Elin Pelin, Etropole, Zlatitsa, Ihtiman, Koprivshtitsa, Kostenets, Kostinbrod, Mirkovo, Pirdop, Pravets, Samokov, Svoge, Slivnitsa, Chavdar, Chelopech.

According to NSI data of 2016 the population of the district is 234 185 residents.

According to NSI data by April 2017 the functioning schools in the district are 85.

The district economy is dominated by various sectors of the processing industry. Certain sectors in the municipalities adjacent to the capital city have long traditions, such as the production of food and beverages, textile and clothes production, leather processing and production of leather articles, production of paper, cardboard and related articles, printing, production of chemical products and plastic articles, production of basic metals, computer and communication technology and electronic products, production of electric appliances.

The largest logistic centre in Bulgaria is located in the Bozhurishte municipality, the Bozhurishte Logistic Park. In the Botevgrad municipality the best developed sector is the production of electronic and chemical products and of plastic articles and the sector representatives are among the largest in European companies in the field: EPIC Electronic Assembly EOOD, Pipelife Bulgaria EOOD, Mikroak EOOD, Gramer AD, Siemens EOOD, Nisa EOOD. The electro–refined copper plant Aurubis Bulgaria AD is located in the municipalities of Pirdop and Zlatitsa. In the Chelopech municipality functions the enterprise Chelo-

pech Mining EAD for mining and processing of copper and gold ores. On the territory of the Mirkovo municipality there are clay deposits, used in the production of bricks by the company Prolife Technology EOOD.

There are 6 industrial zones / parks in the district: Sofia East industrial park close to the town of Elin Pelin, Samokov industrial zone in Samokov, Sofia industrial park on the territory of Bozhurishte municipality, Gorna Malina industrial zone in the village of Gorna Malina, Industrial park Petarch in the Petarch village and Industrial park Elin Pelin in the southwestern part of the Elin Pelin town.

At the beginning of October 2017 the district had BGN 109 million contracted, or 3.69% of the contracted funds under the Operational Programmes in SWR.

Sofia district is exceptionally rich in cultural traditions and heritage. Such are for example the folklore dance contest Kray izvora in Anton municipality, as well as numerous events organized by the Hristo Botev 1934 community centre, presenting the local folklore in an original way. The international folklore festival Peonia in Bozhurishte, the traditional folk event Bozhenishki Urvicj and the regional folklore celebration in Botevgrad also gather all kinds of lovers of tradition and customs and the art of folklore.

The national fair of the Bulgarian folklore in Koprivshtitsa is on the list of the world live heritage of UNESCO.

The Clock Tower and the Sveta Troitsa Monastery can be found in the municipality of Etropole. In the Samokov municipality is the oldest and most famous Bulgarian mountain resort of international importance Borovets. Thanks to its natural and climatic advantages and comfortable hotel facilities the resort provides opportunities not only for ski tourism in the winter, but also for visits and effective recreation all year round and for informative tourism. The highest mountain peak on the Balkan Peninsula Musala (2925 m) is in the Rila Mountain in the district.

Protected areas and areas of preserved biodiversity are parts of the National Park Rila, National Park Central Balkan, Vitosha Nature Park and Vrachanski Balkan nature park. Territories of all the municipalities in the district are included in the Natura 2000 network.

Advantages and capacity

Proximity to the capital city as the main administrative and economic centre;

Good transport accessibility – developed basic transport infrastructure, good transport junctions on a large part of the Sofia city territory, border with the Republic of Serbia;

Diverse relief and mineral resources, presence of considerable forest resources, capacity for development of agriculture;

Good conditions for development of tourist services;

Opportunities for utilizing renewable energy sources

Developed production of electronic and chemical products and food industry;

Presence of production companies and capacity for increased production;

Well–developed basic educational network and good opportunities for access to the educational institutions in the capital city.

District SOFIA–CITY

Sofia–city district (capital city) is located in the western part of Bulgaria. To the north, east, west and southeast it borders on Sofia district and to the southwest to Pernik district.

The district only includes the Stolichna municipality. Where the capital city of Sofia is located, occupying around 15% of the district's territory. It is sub–divided into 24 regions, 16 of which form parts of the Sofia City, 5 include parts of Sofia City and other settlements in the district and 3 only include towns and villages outside the city of Sofia. In Sofia district there are a total of 38 settlements.

According to NSI data of 2016 the population of the district is 1 323 637 residents.

There are 24 universities on the territory of the Sofia district. One of them is the oldest and biggest university in Bulgaria, the Sofia University St. Kliment Ohridski. It was created on 1 October 1888 as a Higher Pedagogical Course. The central part of the university building was built with a donation of the Evlogi and Hristo Georgievi brothers whose sculptures decorate its façade. The first rector of the Sofia University is academician Alexander Teodorov–Balan.

According to NSI data by April 2017 the functioning schools in the district are 231.

Sofia–city district is the largest industrial centre in Bulgaria. There are around 800 large enterprises on the territory of Sofia, producing chemical, textile and food products. Highly developed are the construction, trade and transport branches, connecting the material and social infrastructure of the big city. The private sector on the territory of Stolichna municipality is concentrated mostly in the fields of trade and services. The Sofia stock exchange and the Bulgarian stock exchange operate in the city.

The Sofia–city district concentrates all the state executive, legislative and judiciary institutions. In the city cen-

tre we find the buildings of the National Assembly, the Presidency, the Council of Ministers and all ministries. Here we also find all the high judiciary institutions like the Supreme Cassation Court, the Supreme Administrative Court, the Supreme Judicial Council, the Prosecutor General. Some other national institutions (Constitutional court, National Statistical Institute etc.) and many economic institutions (Bulgarian Chamber of Commerce etc.) and bodies whose main task is to secure the reforms in the country (Privatization Agency, Foreign Investments Agency etc.) are also located in the capital city.

Sofia hosts Sofia Tech Park and Industrial Park Promoest Bulgaria.

At the beginning of October 2017 the district had BGN 1, 821 billion contracted, or 61,73% of the contracted funds under the Operational Programmes in SWR.

Sofia is a city with rich cultural and historical heritage. The cultural routes in the city are a charming combination of ancient history and a modern city. The current city centre is built on the ruins of the ancient Serdika centre whose cultural heritage can be seen all around. On the territory of Stolichna municipality there are 1 400 monuments of culture, including some 840 in the central urban area. One of the seven cultural monuments in Bulgaria protected by UNESCO – the Boyana Church famous for its frescoes is located in Sofia.

The Sofia–city district has nearly 10 000 decares of parks. One of the most visited mountains in Bulgaria Vitosha rises over Sofia on 300 km² It offers tourist centres with excellent runways and ski facilities that can also be used during the night. The Vitosha Nature Park includes beautiful nature phenomena like the Boyana waterfall, stone rivers, Duhlata cave – the longest cave in Bulgaria.

Advantages ans capacity

A diverse structure of the economy, focusing on the manufacture and services as well as construction;

The area is holding first place in terms of national research and development. It hosts most scientific and educational institutions from different spheres of national rank;

Unique combination of natural and cultural tourism sites, a prerequisite for the development of various forms of tourism;

Well–developed transport and communications infrastructure, providing environment for rapid development of business innovations.

RHODOPE MOUNTAINS

South Central Region

Old Karlovo

Perperikon

Plovdiv

Pazardzhik

Smolyan

Hask

Kardzh

8

9

The Orient/East–Med Corridor

District centre

Industrial zone/park

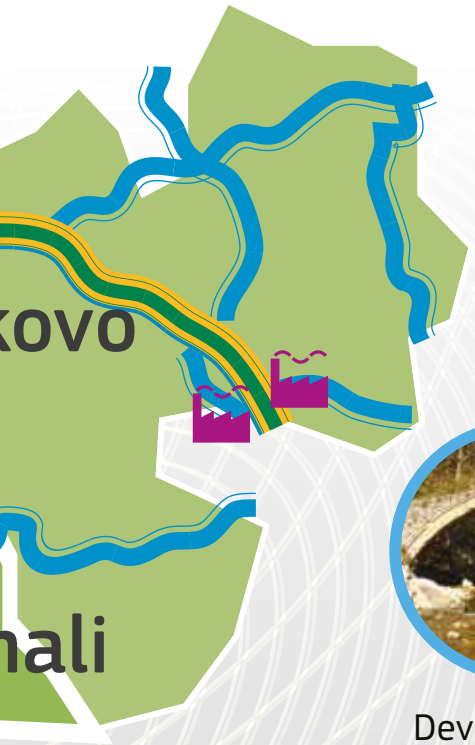

Asenova Fortress

GEOGRAPHIC LOCATION AND TERRITORY

The South Central Region (SCR) Region is part of the NUTS 1 region Southwestern and South Central Bulgaria that includes the South–West and South Central regions of the NUTS 2 level. It includes the districts of Kardzhali, Pazardzhik, Plovdiv, Smolyan and Haskovo (NUTS 3 level). There are 57 municipalities in the region.

The area of the region is 22 365.1 km², forming 20.1% of the country's territory.

Devil's Bridge

22 365,1 km²
Territory

1 426 064 People
NSI, 2016

57 Municipalities

5 Districts

University	Airport

DEMOGRAPHY

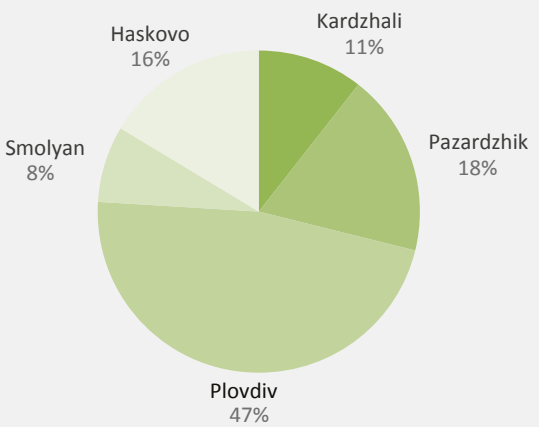
By 31.12.2016 the region's population was 1 426 064 residents, corresponding to 20.1% of the total country's population.

The average population density of the South Central Region is 63.76 people per km², which is less than the country's average of 63.98 people per km²

The largest relative share of the region's population lives in Plovdiv (47% of the SCR's population), and the smallest lives in the district of Smolyan (8%).

In the period between the two censuses 2001–2011 the population of the South Central Region reduced by 129 717 residents, or by 8%. This trend has been stable in time and continued in the period until 2016 when the population decreased by further 45 000 people (3%). This trend is less unfavourable than some of the rest of the regions in the country.

POPULATION BY DISTRICTS
AS OF 31.12.2016

SOURCE NSI

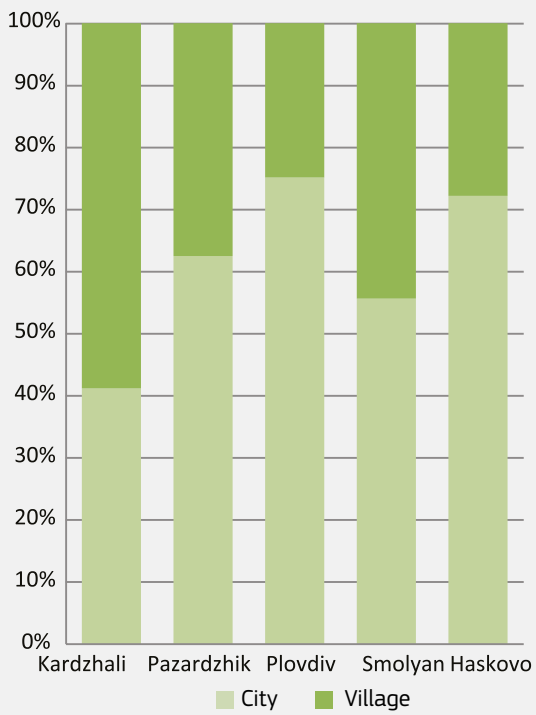
TERRITORIAL DEVELOPMENT

The region's urbanization level is 67.3%, lower than country's average value (73.28%) at 31.12.2016.

The region hosts 54 urban centres.

The largest share of urban population lives in the Plovdiv (504 707 residents) and Haskovo (168 526 residents) districts.

POPULATION BY DISTRICTS AND PLACE OF RESIDENCE AS OF 31.12.2016

SOURCE NSI

The National Spacial Development Concept of Bulgaria for the period 2013–2025 established the territorial basis of the moderate polycentrism model that would guarantee complex, integral planning for harmonious unity of the social, economic, environmental and territorial planning. The concept defines the regional policy and the territorial planning guidelines.

Several main urban development centres are located on the territory of the SCR – Plovdiv (level 2 centre), two level 3 centres with potential to transfer from level 3 to level 2 – Pazardzhik and Haskovo and three level 3 centres – Smolyan, Kardzhali and Karlovo. Investment programmes financed by the European Regional Development Fund through Operational Programme Regions in Growth 2014–2020 are implemented for some urban centres (Plovdiv, Pazardzhik, Haskovo, Smolyan, Kardzhali, Karlovo, Panagyurishte, Velingrad, Asenovgrad, and Dimitrovgrad).

The region has clearly expressed urban development axes of national and European importance – The Orient/East – Mediterranean Corridor. Trakia and Maritsa highways are passing through the territory of Plovdiv, Haskovo and Pazardzhik districts. The greatest importance for the region's integration in the national and European road network have Maritsa Highway and the road with European category E–80 as part of the Orient/East – Mediterranean Corridor.

Advantages and capacity

Good transport connectedness and geographical location – integration of the region into a European and global perspective

Opportunity to develop a strong educational and research sector

High agro–ecological potential

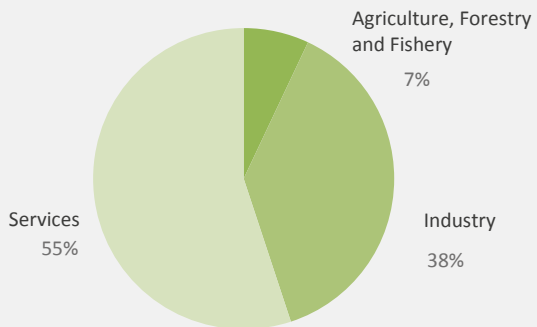
Preserved, attractive and diverse natural environment, rich cultural and historical heritage

Active cross–border and interregional cooperation

REGIONAL ECONOMY – CURRENT STATUS AND TRENDS

The service sector occupies the largest share in the gross added value (GVA) produced in the region (55%). The Industry sector accounts for 38% of the region's GVA, which is higher than the country's average (27.8%). The share of the agriculture sector (7%) is considerably larger than the average for the country (4.7%).

GVA BY ECONOMIC SECTORS, 2015

SOURCE NSI

The greatest contribution to the Industry and Service sectors GVA comes from the districts of Plovdiv.

The economic activity coefficient of the 15+ population in the region reached 52% in 2016 (53.3 for the country). The employment coefficient of the population aged 20–64 was 66.1% in 2016. The unemployment coefficient in the region in 2016 was 7.2%, which is closer to country's average –7.6%.

The South Central Region whose economic development indicator is similar to four of the 6 Bulgarian NUTS 2 regions (with the exception of the South–West Region that is in a more favourable situation) is below the average EU level. GDP per capita of the population by purchasing power parity (PPP) for 2015 was 33% of the EU–28 average value.

According to NSI data in 2015 the direct foreign investments in the region increased to close to EUR 2 2 443 million, which is above the 2007 level by 60%. The investments on the territories of Plovdiv and Pazardzhik districts ensure the main contribution to this growth.

In the last few years, the territory surrounding Plovdiv has attracted a considerable amount of investment, which led to increase in the employment. Trakia Economic Zone (TEZ) is one of the largest economic projects in Bulgaria. It includes six major industrial zones in the region of Plovdiv with a total area of 10,700,000 sq.m. of which 3,250,000 sq.m occupied area. Up to now, over 1.1 billion euros have been invested in all TEZ's zones.

The investments in research and development activities are growing and reached BGN 640 093 thousand according to NSI data for 2015. They doubled in the period 2007 – 2015, reaching 0.52% of the GDP in 2015, thus ranking the region on fourth place compared to other regions of the country.

At the beginning of October 2017 the SCR had BGN 920.8 million contracted, or 13.8% of the contracted funds under the Operational Programmes. 26.2% of those funds were certified and paid.

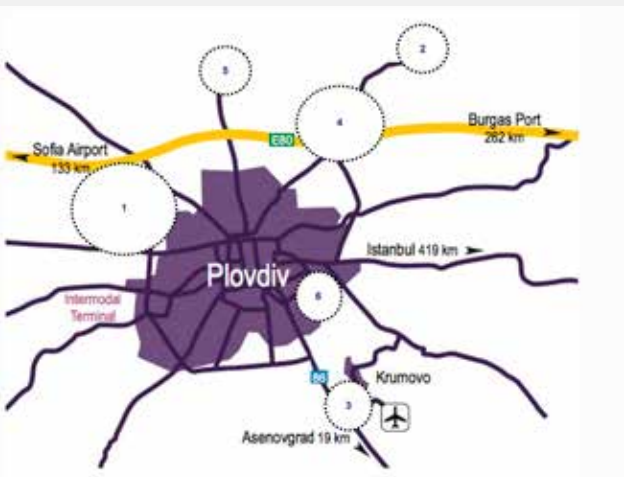
EDUCATION AND HEALTHCARE

The education system and the network of educational institutions on the territory of the South Central Region are relatively well developed, close to country's average values. There are 5 universities and 8 colleges in the region.

The relative proportion of early school and training drop outs (18–24 years) is 16.4%. The relative proportion of people aged 30–34 years with higher education is 33.4% – higher than the average for the country in 2016. The SCR ranks second under this indicator after the SWR (47.2%).

The healthcare system in SCR is well developed and has good network of health institutions. By 31.12.2015 on the territory of SCR there were 71 hospitals with 11 131 hospital beds. There are two University Hospitals in the South Central Region. The hospitalization provision per 100 thousand people is 1064 hospital beds, which is more than the country's average of 731.26/100 thousand by 31.12.2015.

Trakia Industrial zone

TRANSPORT NETWORK

The total length of the road network in the region in 2016 was 9 263 km. SCR is the region with the longest road network. The total length of the Republican road network in the region is 4 102 km, including 194 km of highways, 416 km of first class roads, 784 km of second class roads and 2 708 km of third class roads.

The main railway lines passing through the territory of the South Central Region are the sections of the Trakia and Maritsa highways. Second and third class roads play a key role in the transport services of the most of border territories in the region.

Maritsa Highway links Trakia Highway at Orizovo road junction and Kapitan Andreevo, at the Turkish border. Its length is about 117 km. Maritsa High way is part of The Orient/East – Mediterranean Corridor and road E–80. At road junction of Novo Selo passes road traffic to Greece.

Under OP Transport, Priority Axis II was built and rehabilitated road E–85 (I–5) "Kardzhali–Podkova" for a total value of 23,200 million Euros. The first–class road is part of The Orient/East – Mediterranean Corridor and links Central Bulgaria with the port of Alexandroupolis on the Aegean Sea.

The total length of the built and functioning railroads on the region's territory was 772 km in 2015, forming 19.21% of the country's railway network. The main railways serving the region's territory are parts of Sofia – Plovdiv – Burgas, Plovdiv – Svilengrad, Ruse – Gorna Oryahovitsa – Stara Zagora – Kardzhali – Podkova, parts of European transport corridors passing through the territory of SCR.

In the last few years some of the biggest projects for rehabilitation of the railway network were performed with the help of EU funds – Modernization of Septemvri – Plovdiv railway section, rehabilitation of railway stations with the financial help of TEN–T Network, reconstruction and electrification of Plovdiv – Svilengrad railway line along IV and IX transport corridors, phase 2: section Parvomai – Svilengrad. Intermodal Terminal – Todor Kableshkov station, part of Plovdiv railway junction was built – a project of strategic and economic importance in the regional, national and pan–European aspect.

There is one airport in the SCR – Plovdiv Airport which is specialized in the provision of charter flights and regular passenger flights to low–budget airlines. It also functions as a back–up airport for Sofia Airport.

TECHNICAL INFRASTRUCTURE

The information provision of the population in the SCR is good. The communication infrastructure is well developed and with relatively good quality of the telecommunications in the region. In the period 2011–2015 the number of households with access to the internet increased.

The NSI data for 2016 show that the access of the households to internet is 64.9% versus an average for the country of 63.5%.

The South Central Region ranked last in the country in 2015 in its level of completion of the water supply system with a proportion of serviced population of 98.3% versus an average of 99.3% for the country. Compared with the rest of the regions however, SCR has the population with interruptions in the water supply – 0.3% versus an average value for the country of 1.7%.

The garbage collection system is well developed. The relative share of the population served by the garbage collection system in the region is 99.3%. The highest one was in the districts of Plovdiv – 100%, and the lowest was in Kardzhali district – 95.6%, below the average for the country of 99.6% in 2015.

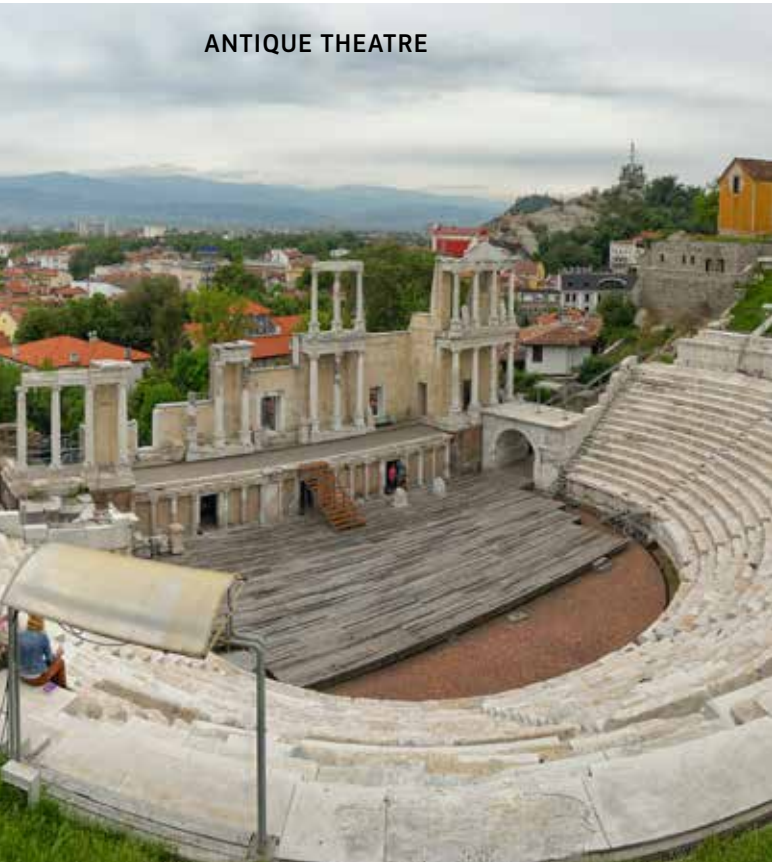
The population connected to a sewerage network in South Central Region is 72.1% where the country's average indicator is 74.9%. The population covered by WWTP is 54.4% where the average country's is 62.3%.

ENVIRONMENT

The costs of protection and recovery of the environment in the South Central Region in 2013 were BGN 245 047 thousand, forming just 11.7% of the country–wide costs. The largest amounts were spent on environment protection in 2013 in Plovdiv district (46.8% of the SCR costs), followed by Pazardzhik and Haskovo districts.

The costs of protection and recovery of the environment per person in SCR were BGN 171.8 /person at 31.12.2013, which is significantly below the country's average of BGN 295.5/person. Despite the low values, the trend is positive, with the increase of 50% of the costs per person in the period 2010 – 2013.

ANTIQUE THEATRE

CULTURAL, HISTORICAL AND NATURAL SITES

South Central Region is rich in cultural monuments with national and international importance.

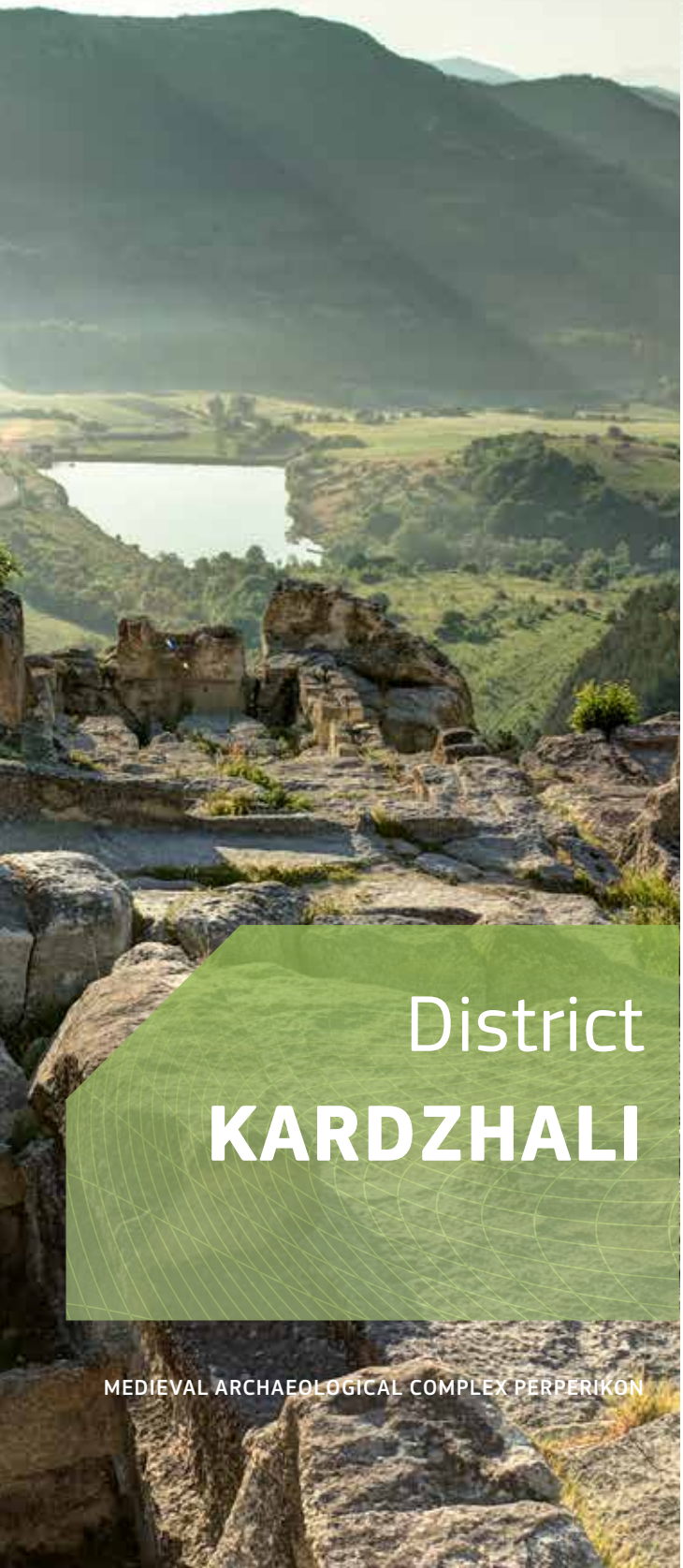
There are 40 immovable cultural heritage sites – 37 of them are single sites and 3 – group sites – listed in the National Institute for Immovable Cultural Heritage register.

The distinguished sites are The Old Plovdiv : the architectural and historical reserve, Hisarya Reserve, The Antique Theatre in Plovdiv, The Kardzhali Regional History Museum, The Bachkovo Monastery, Agushevi konatsi ("The Agha's Konaks"), built during the 19th century, is a winter estate of an Ottoman feudal in the Mogilitsa village in Bulgaria. It is formed of three consecutive identical large residential edifices with courtyards, historical ossuary church Sveta Nedelya in Batak, Thracian Tomb of Alexandrovo with its frescos, Asen's Fortress in Asenovgrad, etc.

The medieval archaeological complex Perperikon is located near Kardzhali city. It consists of a large Megalithic sanctuary from the Stone Age, monuments of Antiquity and a medieval fortress. It was a sacred town for the Trachians with fortress and a royal palace. Later, there lived Romans, Goths, Byzantines and Bulgarians. Today the ancient glory of Perperikon rises. The holy city is unique in terms of archaeological, historical, environmental and multi–religious aspect – it is one of the World's Wonders. Many of the artefacts, discovered during archaeological explorations of Perperikon, can be seen in the History Museum in Kardzhali.

Plovdiv is the winner in the contest "European Capital of Culture in 2019". An attractive and comprehensive cultural program is already organized in the city.

One of the most beautiful natural formations is the Raiskoto Praskalo waterfall, located in Dzhendema reserve in the national park Central Balkan. It is not only the highest one in Bulgaria, but also on the whole Balkan Peninsula – with a total height of 124.5 meters

District KARDZHALI

MEDIEVAL ARCHAEOLOGICAL COMPLEX PERPERIKON

Kardzhali district borders Smolyan district to the west, Haskovo and Plovdiv district to the north and to the south and south–east with the Republic of Greece.

The district consists of 7 municiplaities – Ardino, Dzhebel, Kirkovo, Krumovgrad, Kardzhali, Momchilgrad and Chernoochene.

According to NSI data of 2016 the population of the district is 150 837 residents.

There are two subsidiaries in the district – one of the University of Mining and Geology "St. Ivan Rilski" and one of Plovdiv University "Paisiy Hilendarski".

According to NSI data by April 2017 the functioning schools in the district are 64.

Kardzhali district is rich in natural resources and has established traditions in the field of processing and mining industry. An important place in the economic development of Kardzhali district takes the manufacturing industry. The companies in the industry are specialized in processing of aggregates, production of bentonite, pearlite and zeolite products, plastic and products after metal processing, as well as machines for food industry. Typical of the local economy is the concentration of industrial production mainly in municipal centres.

The major companies in the district are lead–zinc ore mining firm "Gorubso–Kardzhali" JSC, "S and B Industrial Minerals" JSC – Kardzhali, the metal processing and the production of plastic products, " Pnevmatika Serta" – hydraulic and pneumatic cylinders "MONEK – YUG" JSC – production of mining and mineral processing and metallurgical equipment, mining and drilling instruments, Formoplast – specializes in the making of large–sized moulds for plastic transport, agriculture and industrial crates and boxes, household utilities, technical parts etc., Teklas Bulgaria – manufacture of rubber water units and plastic articles (Kardzhali municipality), Hraninvest – HMC JSC and Promach Ltd –manufacturers of food processing machines and equipment (Momchilgrad municiplaity), Djebel–96 Ltd and Kirkovo Ltd. – hydraulic and pneumatic components, Tunimex Ardino – manufactor of brass and galvanized fittings.

There is one industrial zone – Industrial Zone Kardzhali – South.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 69.04 million, or 7.5% of the funds contracted under the Operational Programmes in SCR.

The location of the district – geographical and historical crossroad – determines a special place of the Kardzhali district in the cultural and historical development of Bulgaria. Numerous unique Neolithic monuments, fortresses and other archaeological finds represent the rich cultural and historical past of the area.

The exhibition of Kardzhali Regional History Museum (one of the biggest museums in Southern Bulgaria) consists of 30 000 pieces – some of them are unique in global aspect. Along with the attractive tourist attractions of a different nature in the district are located Archaeological Complex Perperikon, The Monyak Fortress – one of the highest and largest medieval fortresses in the Rhodopes (Kardzhali municipality), the Thracian sanctuary at Tatul Village (Momchilgrad municipality), Devil's Bridge (Ardino municipality), the medieval fortress Ustra (Dzhebel municipality), etc.

Oreshari area, recentaly pronounced as protected zone, because of the extremely rare representatives of both flora and the fauna. Some of the rare inhabitants of the Oreshari area are Lathraea rhodopaea Dingler, Adiantum capillus – veneris, black stork, bearded vulture (Gypaetus barbatus), Egyptian vulture (Neophron percnopterus), long–eared bat (Genus Plecotus), serotine bat (Eptesicus serotinus), etc.

Perperikon is located in the East Rhodope Mountain, 15 km north–east from the town of Kardzhali. The rock city stands on a cliff top at a height of 470 meters. The name comes from the Thracian god of Stone – Per, according to Professor Alexander Fol. The rock city consists of an acropolis, located in the highest part of the hill, a palace–sanctuary, located just below the acropolis, residential quarters, temples, and a fortress wall.

Advantages and capacity

Traditions in and predominant share of processing industry in the district

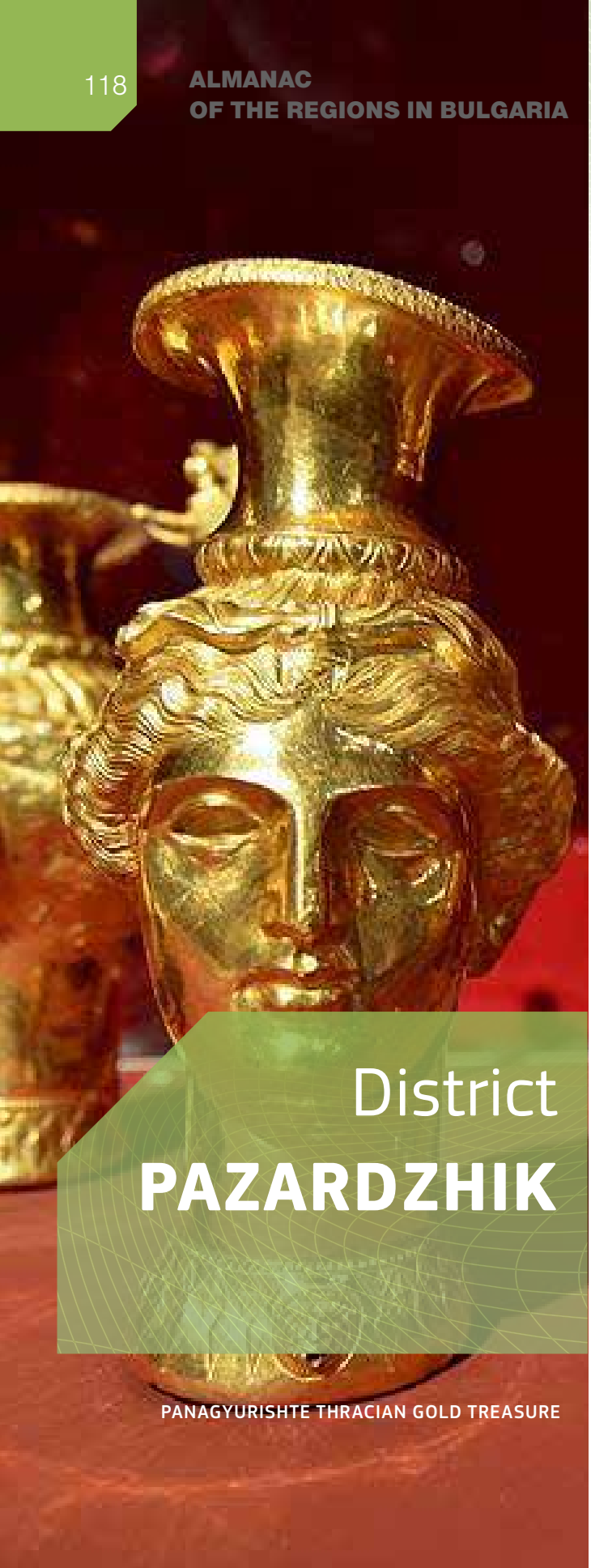
Favourable geographical location (the district borders with the Republic of Greece)

Rich in minerals (lead, zinc, tin, bentonite, perlite), supporting environmentally friendly mining and marketing of a high added value end product

Water–rich district – existence of a unique for the country cascade and dam network – Kardzhali dam, Studen Kladenets, the energy cascade "Arda"

Unique historical heritage – Kardzhali district has significant and still insufficiently developed cultural and historical sites, including Perperikon, Tatul–Sanctuary of Orpheus, Devil's Bridge, remains of fortresses, Thracian sanctuaries, etc.

Favourable climate and soil conditions for cultivation of crops (flax, cotton, peanuts) and essential oil and medicinal herbs (lavender, peppermint, rose oil)

PANAGYURISHTE THRACIAN GOLD TREASURE

District PAZARDZHIK

Pazardzhik district is located in the central part of South Bulgaria. The district borders The Balkan mountain to the north, and Rhodopi Mountain to the south and covers the westernmost part of the Upper Thracian Plain.

The district consists of 12 municiplaities – Batak, Belovo, Bratsigovo, Velingrad, Lesichovo, Pazardzhik, Panagyurishte, Peshtera, Rakitovo, Septemvri, Strelcha and Sarnitsa and according to NSI data of 2016 the population of the district is 260 814 residents.

According to NSI data by April 2017 the functioning schools in the district are 99.

The biggest producer of rubber productes in Bulgaria – the company "Kauchuk" JSC is located in the district. Assarel–Medet JSC Mining and Processing Complex is the first, biggest and leading Bulgarian company for open pit mining and processing of copper ores (in Panagyurishte), Elhim Iskra JSC – leading manufacturer of lead acid starter and traction batteries, DS Smith – a packaging company, Belovo Paper Mill is the largest manufacturer of tissue paper in Bulgaria and market leader in industrial and household tissue paper products, BIOVET – manufacturer and marketer of medicated and nutritional feed additives, enzymes, bulk active substances and pharmaceuticals for animal productivity and health, Vinprom Peshtera – production of quality spirits. Other established wine–growers in the district are Domaine Bessa Valley in Ognianovo village, Karabunar in Septemvri municipality and Rumelia in Panagyurishte.

The Pazardzhik district is specialized in the field of optics. There are several companies in Panagyurishte that produce optical and laser instruments for defence and medicine – Opticoelectron and Optix.

There is one industrial park – Industrial Park – Pazardzhik, located in town of Septemvri.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 132.1 million, or 14.35% of the funds contracted under the Operational Programmes in SCR.

The region around Rhodopes Mountain provides an excellent opportunity for scientific tourism, photo safari, observation of birds and plants, rock climbing and speleological tourism.

The most popular springs of healing mineral water are located in the Pazardzhik district. SPA and balneologic resorts are Velingrad, Bratsigovo, Belovo, Panagyurishte and Strelcha.

The largest karst spring in Bulgaria – Kleptuza – is located on the right bank of Chepinska River, in the town of Velingrad. It is situated at the southwest end of Velingrad, to the left of the road to Dospat Dam and unique Septemvri–Dobrinishte narrow–gauge line. The region was declared a protected territory in 1966 and it covers land of 412 hectares. Kleptuza is one of the symbols of Velingrad. The name probably comes from the Greek word "klepto" – hiding, giving an idea of the great amount of water probably hidden under the spring.

Beglika is declared as reserve and it covers land of 1461.34 hectares. There are century–old spruce forests and the only natural deposit of a Dasiphora fruticosa on the Balkan Peninsula.

Advantages and capacity

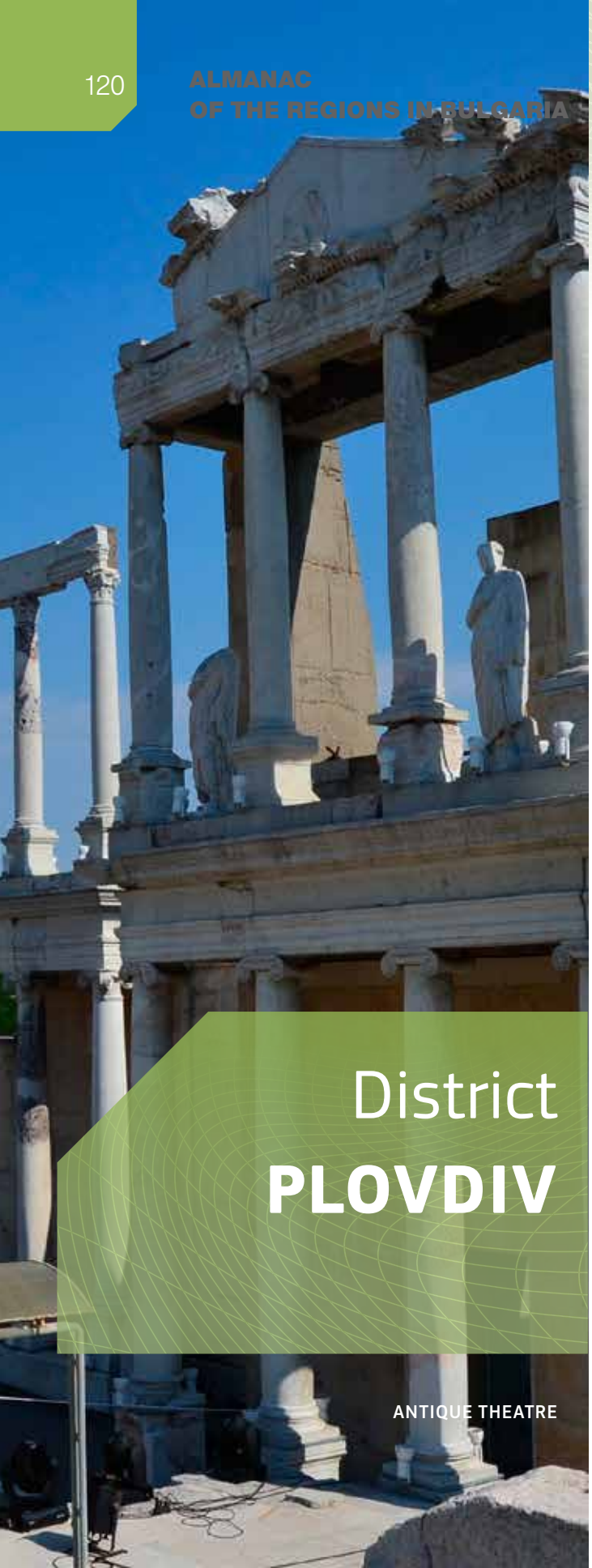
Through the territory of the region are passing Trakia highway and Orient/East – Mediterranean Corridor, connecting Europe with Asia

Developed energy network provided by ecologically clean hydroelectric stations

Potential for development of tourism related to natural resources – forests, mountains, mineral springs, historical and cultural sites. The district is rich in water resources – Batak, Golyam Beglik, Belmeken, Dospat, Vucha, Tsankov kamak dams, as well as healing mineral springs in Velingrad, Strelcha, Belovo, Bratsigovo and Banya. The most important historical and cultural sites are the church St. Nedelya – historical monument – in the town of Batak and the Panagyurishte gold treasure

Well–developed forestry, wood, pulp and paper production (over 11% of total production in the country)

Well–developed agriculture

District PLOVDIV

ANTIQUE THEATRE

Plovdiv district is located in the central part of South Bulgaria. It borders Lovech district to the north, Stara Zagora district to the east, to the south–east – Haskovo and Kardzhali districts and to the south – district of Smolyan. The west border is with Pazardzhik district and to the north–west it borders Sofia district.

The district consists of 18 municipalities: Asenovgrad, Brezovo, Kaloyanovo, Karlovo, Krichim, Kuklen, Lucky, Maritsa, Perushtitsa, Plovdiv, Parvomay, Rakovski, Rodopi, Sadovo, Sopot, Stamboliyski, Saedinenie and Hisarya.

According to NSI data of 2016 the population of the district is 671 573 residents.

There are 8 universities in the district – all of them located in town of Plovdiv – Plovdiv University "Paisii Hilendarski", The Agricultural University – Plovdiv, the University of Food Technologies, Medical University of Plovdiv, Academy of Music, Dance and Fine Arts, University of Agribusiness and Rural Development, University of security and economics – Plovdiv, European higher school of economics and management – Plovdiv. In Plovdiv there is a subsidiary of the Technical University, Sofia.

According to NSI data by April 2017 the functioning schools in the district are 164.

There are significant concentrations of enterprises, many of which attract foreign investment, steadily growing in recent years. Important factors and future potential for the development of the Plovdiv economy are: International Fair Plovdiv; Plovdiv Commodity Exchange; Plovdiv Airport; industrial and economic zones. Trakia Economic Zone is one of Bulgaria's largest economic projects. It combines 3 active industrial zones, 2 technological parks and 1 agrarian centre: "Maritsa"; "Rakovski"; "Kuklen"; Park Education and high technology – Plovdiv; Hi–Tech. Innovation Park and Kaloyanovo Agro Centre.

In the district are well–developed: Canning industry – the district produces over 20% of vegetable and fruit cans in Bulgaria. The main centres of canning industry are: Plovdiv, Parvomai, Asenovgrad and Stamboliyski. The major companies are Kamenitza JSC, Agri Bulgaria,

Crystal JSC, Plovdivska Konserva JSC, Plovdiv Bottling Company, Simid, Bulgarska orizana AD, Plovdiv – BT, Dimitar Madjarov JSC, etc. The meat industry – the district produces about 10% of the meat in the country. The main productions are locatred in Plovdiv, Asenovgrad and Parvomay. Wine and spirits industry – traditional for the region. The main centres are located in Perushtitsa, Asenovgrad, Karlovo, etc. Production of sugar and sweets – concentrated mainly in Plovdiv (Zaharen Kombinat Plovdiv), which produces about 25% of the share in the country. The region is a leader in the production of sugar and chocolate products. Metallurgy and Manufacturing of Metal Products is represented by KCM 2000 leader in the field of nonferrous metals production in South–East Europe and Black Sea Basin. The textile and knitwear industry specializes in the production of cotton yarns and fabrics, cotton knitwear and others. There are more than 35 enterprises operating in the field, such as "Intex 99", "Maritsatex" and "Bulsafil". The pulp, paper and printing industry covers the production of paper and printing products. Main companies in the field are Yuri Gagarin JSC, Rodina JSC, Polygrafia JSC, Nova Timkompact and the paper production factory in Stamboliiski.

There are 13 industrial zones/parks in the district: Assenovgrad industrial zone, Krumovo logistics zone, north of Krumovo Airport, Industrial zone and Hi–Tech park "Trakia", Maritsa industrial and commercial zone, near Trakia Highway, Logistics–industrial park Rodopi, on the ring road of Plovdiv, the land of village Belashtitsa, Education and Hi–Tech park, North industrial zone, Plovdiv free zone inc., Trakia economic zone, all in Plovdiv city, Industrial zone Kaloyanovo, village Kaloyanovo, Industrial and commercial zone Karadzhalovo, village Karadzhalovo, Industrial and commercial zone Kuklen, village Kuklen and Rakovski industrial zone in village Stryama.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 423 million, or 45.93% of the funds contracted under the Operational Programmes in SCR.

Plovdiv district is rich in cultural and historical heritage, favourable natural resources, traditions and experience in tourist services. There are many tourist attractions listed in 100 Tourist Sites of Bulgaria (Bulgaria's most significant cultural, historic, and natural landmarks): The antique stadium in Plovdiv, Antique Theatre, Antique Odeon and Antique Forum, Great Basilica, Clock Tower on Sahat Tepe, Plovdiv, Asenova Fortress, Bachkovo Monastery, The Arapovo Monastery, Belintash Thracian Rock Sanctuary, etc. The city of Plovdiv was chosen as the cultural capital of Europe in 2019.

A huge part of the territories protected by Natura 2000 (a network of core breeding and resting sites for rare and threatened species, and some rare natural habitat types which are protected in their own right) are located in Plovdiv district – The Central Balkan National Park, 4 reserves, 11 nature landmarks and 34 protected areas.

The district hosts unique and protected species as well as a well–established network of protected areas such as Red Wall Reserve, Dzhendema Reserve, "Izgoryaloto gjune" Reserve, the Martsiganitsa protected area, Protected Area of Usoika, Protected Area "Besaparski vazvishenia", etc.

Advantages and capacity

Favourable geographic and transport location – Orient/East – Mediterranean Corridor connecting Sofia–Plovdiv–Istanbul and Sofia–Plovdiv–Burgas, linking Adriatic with Black sea;

There are a large number of industrial, economic and logistics zones in the district;

Fruitful soils suitable for all types of crops.

District SMOLYAN

SMOLYAN

Smolyan district is located in Southern Bulgaria, in the central part of Rhodope Mountains. It borders Plovdiv, Pazardzhik, Kardzhali and Blagoevgrad districts, and to the south – the Republic of Greece.

The district consists of 10 municiplaities: Banite, Borino, Devin, Dospat, Zlatograd, Madan, Nedelino, Rudozem, Smolyan, Chepelare.

According to NSI data of 2016 the population of the district is 109 425 residents.

There are two subsidiaries in the district – Faculty of Physics and Technology of Plovdiv University "Paisii Hilendarski" and a branch of Varna Free University "Chernorizets Hrabar".

According to NSI data by April 2017 the functioning schools in the district are 52.

Small and medium–sized enterprises are of structural importance to the economy of the district and are the major driver of economic growth. The strong sides of local economy are: presence of natural resources, availbable areas for development of investment activities and free manpower. The major companies in the district are: "Diel" Ltd., "Bapa–Sport" Ltd., "Nitex" JSC, Kosara Style, Arexim, Gamakabel, EME Ltd., "Megalux" Ltd., "SOLS" Ltd., "Smolian – Bulgartabac" JSC, Devin JSC, Mihalkovo JSC, Scorpion 21 Ltd. Atlantic Divine Ltd., Rossi Ltd., Belev, SALMO–S, Cocoimpex, Smileda, Rodopa–Milk Cooperative, and Rodopeya – Belev ltd.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 108.7 million, or 11.8% of the funds contracted under the Operational Programmes in SCR.

There are numerous historical monuments and places, as well as museum collections which should be visited in the district. The region of the Central Rhodope Mountains is famous for being the best place in Bulgaria for a year–round holiday due to the opportunities for rural, eco and spa tourism. Tourists could enjoy the taste of high quality products directly from the local producers.

Rhodope Mountains, one of the cradles of European civilization, are pointed as the birthplace of mythical singer Orpheus. Some explorers proved that Orpheus was a real person who lived in 13th century BC. According to them Orpheus was born and raised in the Rhodope sanctuary by Dionysus, which some researchers claimed to be under Mount Perelik, near the village of Gela. Orpheus was famous for enchanting people and animals with his magical music.

A lot of architectural monuments and complexes could be visited in the district. The town of Smolyan hosts over 100 buildings that have been declared as architectural monuments.

Dyavolsko garlo Cave (The Devil's Throat Cave) is located in the central part of the Rhodope Mountains. It is one of the phenomena of the Trigrad Gorge. The cave's entrance resembles a devil's head, and down its throat rushes a massive waterfall that from ancient times has captivated imaginations and given birth to numerous legends. The most popular of these is that Orpheus descended down this orifice to the subterranean kingdom of Hades, to seek his lost love Eurydice. The cave descends straight down without branching in either direction. The water from the Trigrad River falls from a height of 42 meters down the cave's "throat", making it the highest underground waterfall on the Balkan Peninsula. Because of the muffled roar of the waterfall, the cavern into which it falls is known as The Hall of Thunder. It is enormous – the second largest cavern in Bulgaria. Roughly 400 meters from the entrance the water disappears down a funnel. This funnel is more than 150 meters deep, and when it emerges from the funnel into another cavern about 60 meters long, the underground river exits the cave and flows out among the mountain peaks through another cave.

The cave is famous with the largest colony of common bent–wing bats (Miniopterus schreibersii) that hibernate in the Balkan region..

Advantages and capacity

The district is located in Rhodope Mountains – the most preserved biodiversity area

Richness of protected species and there is a network of protected areas

Ecologically clean area

Smolyan district has a strong forest sector with rich variety of game and plants

Rich cultural and historical heritage, existence of significant natural resources

There are many famous resorts for different types of tourism – winter, spa, rural, ecological – Pamporovo, Chepelare, Devin, Zlatograd, Smolyan, Banite, etc.

Development of the potential of Rhodope Mountains and its thermal waters for a year–round holiday

District HASKOVO

VILLA ARMIRA, IVAYLOVGRAD

Haskovo district is located in the central part of South Bulgaria. It borders Kardzhali, Plovdiv, Stara Zagora and Yambol districts and to the south with the Republic of Turkey and the Republic of Greece.

The district consists of 11 municipalities: Haskovo, Dimitrovgrad, Svilengrad, Lyubimets, Harmanli, Madzharovo, Simeonovgrad, Ivaylovgrad, Topolovgrad, Mineralni bani and Stambolovo.

According to NSI data of 2016 the population of the district is 233 415 residents.

There are two subsidiaries in the district – one of the Trakia University, Stara Zagorta and the other of the University of National and World Economy, Sofia.

According to NSI data by April 2017 the functioning schools in the district are 72.

The economy of Haskovo district has a diverse structure. The chemical industry, wine making, canning industry, air conditioning and refrigeration, metal cutting machines and production of machinery for food industry are best developed in the district. Furniture and food industry are also well–developed. Haskovo district is famous for its traditions in brewing and winemaking.

The major companies in the district are: Deroni Ltd. (production of vegetable foods), Aliance One Tabacco Bulgaria, PIM Ltd, Jugoplod. The largest wine companies are: “Nova industrialna kompania” Haskovo, Winery “Sakar”, Katarzyna Estate in Svilengrad, Terra Tangra Ltd. In Harmanli, Stambolovo Winery, “Yamantievi” wine cellar in Ivaylovgrad, etc.

There are 2 industrial zones and 1 free zone: Dimitrovgrad industrial zone (Location: 4 km away from Dimitrovgrad), Free zone – Svilengrad, Svilengrad industrial zone – both located in Svilengrad city.

At the beginning of October 2017 the contracted funds in the district were BGN 132.7 million, or 14.41% of the funds contracted under the Operational Programmes in SCR.

The district is rich in real cultural values from pre–history and especially from the early Thracian era (11th–6th century BC). There are many megaliths registered in the region of Strandzha–Sakar and the Eastern Rhodope Mountains, as well as a lot of monumental Thracian tombs discovered in the district. The monuments with greatest historical value are: The Aleksandrovo Tomb in the village of Aleksandrovo, the sanctuary of the nymphs and Aphrodite (village of Kasnakovo), Byzantine fortress of Constantia, near town of Simeonovgrad, Thracian cult–funerary complex "Gluhite kamani"(Deaf Stones), near Malko Gradishte village, The Thracian Religious Cult Site near the village of Angel Voivoda, Thracian rock niches – village of Dolno Cherkovishte, Thracian tomb near the village Mezek, etc.

The geographical location, natural landmarks, historical development and the good infrastructure determine the great importance of tourism for the development of Haskovo district.

Advantages and capacity

Important geostrategic location – common border with the Republic of Greece and the Republic of Turkey and presence of Orient/East – Mediterranean Corridor;

Maritsa Highway, I–5 road "Haskovo–Kardzhali–Makaza" and road I–8 "Sofia–Plovdiv–Svilengrad" create precondition for the economic development of the district;

Favorable soil and climatic conditions for agriculture;

Well–developed power infrastructure. There are photovoltaic power plants in the municipalities, which is a significant contribution of the district to achieve the national renewable energy targets;

The district is rich in biodiverse. There are some of the rarest trees in the whole of Europe – Quercus polycarpa, the Hungarian oak (Quercus frainetto), and Oriental beech (Fagus orientalis). In addition to protected plant species there are many rare and endangered animal species.